

12.09.2021

ΟΠΟΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΣΥΛΛΟΓΑΤΑΙ ΣΥΛΛΟΓΑΤΑΙ ΚΑΛΑ • ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

ΑΡ. 15109 ΤΙΜΗ €2 | www.simerini.com

ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΑΥΡΙΟ
Χωρίς μονοθέσια
θρανία πολλά Δημοτικά
ΣΕΛΙΔΑ 10

Φοβούνται
την Τουρκία
και κοιμίζουν
τον EastMed

- Οι πυλώνες βιωσιμότητας του αγωγού και το «Σύστημα Ενέργειας» στην Αν. Μεσόγειο
- Εκτιμήσεις και μελέτες εξηγούν γιατί είναι συμφέρουσες οι τιμές πώλησης, γιατί είναι εφικτή η κατασκευή του, και γιατί το ελληνικό ΥΠΕΞ ήθελε να περάσει μέσω Αιγύπτου
- Πώς τελειώνει η επιλογή για τον αγωγό προς Τουρκία
- Οι διαλείπουσες μορφές ενέργειας, το κενό και το φυσικό αέριο
- Γιατί ο EastMed δεν είναι εναλλακτική αλλά συμπληρωματική επιλογή των LNG και της Αιγύπτου
- Γιατί η απουσία αποτροπής τροφοδοτεί την κρίση

ΣΕΛΙΔΑ 4

Ποιος φταίει για
τη συντριβή του
κόμματος της
Μέρκελ

Μετά από 15 χρόνια στην Καγκελαρία οι εκλογές της 26ης Σεπτεμβρίου σηματοδοτούν το τέλος εποχής της Άγκελα Μέρκελ. Σε μια εκλογική αναμέτρηση, στην οποία διακυβεύεται η σταθερότητα όχι μόνο της Γερμανίας αλλά και ολόκληρης της ΕΕ, το κόμμα των Χριστιανοδημοκρατών και Χριστιανοκοινωνιστών καλείται όχι να επιλέξει τους εταίρους του, όπως άλλες φορές, αλλά να διατηρήσει τη θέση του σε έναν συνασπισμό και να μην περάσει στην αναπολίτευση.

Την ίδια ώρα, το ξεγραμμένο για πολλούς Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα καταφέρνει να διατηρηθεί πρώτο στις δημοσκοπήσεις όχι μόνο χάρη στον αρχηγό του, Όλαφ Σολτς, αλλά και λόγω του Χριστιανοδημοκρατικού ανθυποψηφίου του, Άρμιν Λάνσεν. Μπορεί να χρεωθεί όμως η δημοσκοπική συντριβή του CDU αποκλειστικά στον Λάνσεν; Σε κάθε περίπτωση, η μετεκλογική εποχή για το κόμμα της Μέρκελ δεν προοιωνίζεται καθόλου εύκολη.

ΣΕΛΙΔΑ 18

**ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ
«ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ»**
Φίλιπ Κρίστοφερ,
Μενέντεζ και
τουρκο-διζωνική
ΣΕΛΙΔΑ 8

ΕΡΕΥΝΑ
«Ναι» πολιτών
στη μείωση
της σπατάλης
τροφίμων
ΣΕΛΙΔΑ 11

**ΠΑΝΑΓΙΑ
ΣΑΛΑΜΙΩΤΙΣΣΑ**
Η ανδρική Μονή
που έγινε
γυναικεία
ΣΕΛΙΔΑ 12

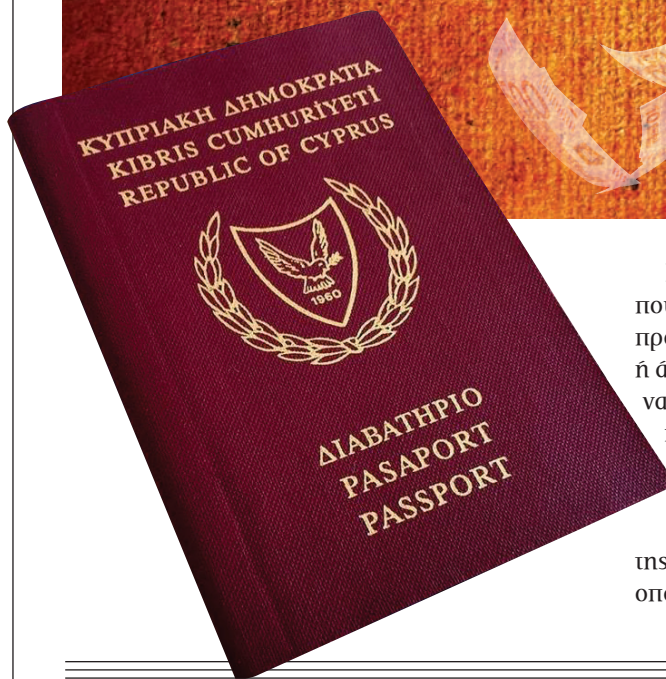
ΧΡΥΣΑ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ: ΜΟΝΟ 150 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΙΣ 1300 ΠΟΥ ΕΚΚΡΕΜΟΥΣΑΝ

«Εξαπατημένοι» επενδυτές ετοιμάζονται για μηνύσεις

Αναμένουν επίσημες
απαντήσεις οι
«απορριφθέντες»
προκειμένου να
προχωρήσουν νομικά

Κάνουν λόγο για «εξαπάτηση»,
αφού προχώρησαν στην αγορά
ακινήτων ή σε άλλες επενδύσεις
εκατομμυρίων ευρώ

Ο αριθμός των αιτήσεων που εκκρεμούσαν για
πολιτογράφηση, στο πλαίσιο του ΚΕΠ, ήταν 691
αιτήσεις επενδυτών και άλλες 722 αιτήσεις μελών
των οικογενειών τους. Τα έσοδα που θα έμπαιναν
στα ταμεία της Δημοκρατίας από τις πολιτογραφήσεις
αυτές υπολογίζονταν στα 71 εκατομμύρια ευρώ

Παρά το γεγονός ότι επενδυτές που αιτήθηκαν πολιτογράφησης προχώρησαν σε αγορές ακινήτων ή άλλες επενδύσεις, προκειμένου να γίνουν Κύπριοι και άρα Ευρωπαίοι πολίτες, δεν θα λάβουν τελικά το «χρυσό διαβατήριο». Τις τελευταίες ημέρες, σύμφωνα με πληροφορίες της «Σ», αρκετοί επενδυτές, οι οποίοι έχουν λάβει «ανεπίσημη»

ενημέρωση ότι η αίτησή τους για πολιτογράφηση δεν εγκρίθηκε, ετοιμάζονται να κινηθούν νομικά, αφενός κατά της Δημοκρατίας και αφετέρου -αρκείτο εξ αυτών- κατά των παρόχων που μίσθωσαν για τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πολιτογράφησης τους. Οι επενδυτές οι οποίοι έχασαν το τρένο της πολιτογράφησης θεωρούν ότι «αδικήθηκαν» και ότι

πληρώνουν τη νύφη της κακοδιαχείρισης που οδήγησε στην άρση-άρση κατάργηση του ΚΕΠ, μετά τις αποκάλυψεις του Al Jazeera. Επιπλέον, όπως οι ίδιοι υποστηρίζουν, η απόρριψη των αιτήσεών τους συνιστά δυσμενή μεταχείριση συγκριτικά με προηγούμενους αιτούντες, των οποίων οι αιτήσεις έχουν εγκριθεί, με τα ίδια κριτήρια.

ΣΕΛΙΔΑ 14

ΔΥΟ ΣΤΟΥΣ ΔΕΚΑ ΑΝΕΦΕΡΑΝ ΟΤΙ ΤΟΥΣ ΑΠΕΚΟΠΗ Η ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

70% των πολιτών δυσκολεύονται στην εξόφληση του ρεύματος

ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ ΕΧΕΤΕ ΔΙΣΘΑΝΕΙ ΑΥΞΗΣΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ;

- Δυσβάσταχτα επιβαρύνουν τους προϋπολογισμούς νοικοκυριών και επιχειρήσεων οι αυξήσεις στις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος
- Σύμφωνα με τα ευρήματα έρευνας, που πραγματοποιήσε ο Οργανισμός ΙΜΡ/Πανεπιστήμιο Λευκωσίας™ για λογαριασμό της εφημερίδας «Η Σημερινή», περισσότεροι από επτά στους δέκα πολίτες μας δυσκολεύονται, είτε αρκετά είτε πολύ, να ανταποκριθούν σε ό,τι αφορά την εξόφληση του λογαριασμού του ηλεκτρικού ρεύματος
- Δύο στους δέκα αναφέρουν πως τους έχει τύχει να τους αποκοπεί η

παροχή ηλεκτρικού ρεύματος επειδή δεν μπόρεσαν να πληρώσουν τον λογαριασμό, ενώ τρεις στους δέκα ότι έχουν κάνει χρήση των διευκολύνσεων που η αρμόδια Αρχή παρέχει στους κατανάλωτες στην αποπληρωμή λογαριασμών

• Το μέγεθος του προβλήματος στη γενικότερη του διάσταση αναγκάζεται και στην κυρίαρχη αντίληψη που υπάρχει ανάμεσα στην κοινωνία, πως οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος διαχρονικά στη χώρα μας είναι αρκετά ή πολύ ακριβές (91%)

ΣΕΛΙΔΑ 3

**Ε.Λ.Α.Σ.
ΚΑΙ ΕΛ.ΑΣ....**
Ο Μίκης Θεοδωράκης
και τα ελλαδικά
Σώματα Ασφαλείας
ΣΕΛΙΔΑ 6

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΛΑΛΑΚΟΣ
«Όταν έχεις έναν
επεκτατικό γείτονα,
πρέπει να έχεις ικανή
αποτρεπτική ισχύ»
ΣΕΛΙΔΑ 5

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΑΝΑΔΡΟΜΗ**
Άγνωστες σελίδες στη
σχέση Μουσταφά Κεμάλ
και Κύπρου
ΣΕΛΙΔΑ 7

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟΥΝ

ΠΕΤΡΟΣ Θ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ: Η ιστορία και οι εξελίξεις δείχνουν ότι η βιώσιμη λύση είναι ουτοπία ΣΕΛΙΔΑ 8

ΔΡ ΧΡΗΣΤΟΣ Α.ΘΕΟΔΩΛΟΥ: Η Ελλάς αποκαίρεται με τον Ζορμπά τον Μίκη Θεοδωράκη ΣΕΛΙΔΑ 13

ΝΙΚΟΣ Γ. ΣΥΚΑΣ: Τοπική Αυτοδιοίκηση - Τα Εργαλεία της Μεταρρύθμισης ΣΕΛΙΔΑ 19

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Η πολυπόθητη των Ταλιμπάν και η χρεοκοπία του ΟΗΕ ΣΕΛΙΔΑ 19

ΚΡΙΣ ΜΙΧΑΗΛ: Κούρσα με φρεσάρια για τις Προεδρικές ΣΕΛΙΔΑ 19

ΑΝΔΡΕΑΣ Σ. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ: Η δικαία δικαστική διεκδίκηση ΣΕΛΙΔΑ 20

ΤΙΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Ηθική και Πολιτική ΣΕΛΙΔΑ 20

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΛΟΚΑΣΙΔΗΣ: Σύνταγμα του '60, ΣΕΛΙΔΑ 20

ΑΝΔΡΕΑΣ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Η Τουρκία ουδέποτε θα αποχωρήσει ειρηνικά ΣΕΛΙΔΑ 20

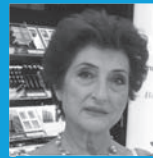
ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ
Με Ανώνυμους προεκτάσεις
ο διορισμός του Χρ.
Στυλιανίδη
από τον Μητσοτάκη
ΣΕΛΙΔΑ 23

ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΣΤΙΑΝΗΣ
Πώς να ξανασκεφτούμε
το Κυπριακό: Αρχίζοντας
από το τέλος
ΣΕΛΙΔΑ 9

ΛΟΡΙΑ ΜΑΡΚΙΔΗ
Ατατούρκ: Ο δάσκαλος
του Χίτλερ και
του Μουσαλίνι
ΣΕΛΙΔΑ 5

bankofcyprus.com.cy

Η κάρτα που σε
ταξιδεύει είναι εδώ.

Τράπεζα Κύπρου

ΘΕΣΗ

Ο όρκος του Προέδρου...

Οι Τούρκοι ανέκαθεν μάς έλεγαν τι ήθελαν, αλλά εμείς δεν θέλαμε να τους πιστέψουμε. Ζούσαμε και ζούμε στις ψευδαισθήσεις μας. Επιμένει ο κατοχικός ηγέτης Ερσίν Ταϊτάρ και ο Τούρκος Πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν ότι δεν συζητούν οποιαδήποτε άλλη λύση, εκτός από αυτήν των δύο κρατών, η οποία είναι προϊόν της υφιστάμενης ουτοπικής δικής μας πολιτικής των δύο ισότιμων συνιστώσων κρατών και της χρεοκοπημένης ομοσπονδίας. Του οχλήματος μεταφοράς προς τη διχοτόμηση και την τουρκοποίηση της Κύπρου. Παρόλ' αυτά, εμείς συνεχίζουμε να πατάμε τη νάρκη των διχοτομικών λύσεων, αρνούμενοι να δεχθούμε ότι θα εκραγεί και θα μας διαλύσει στα εξ'ων συνετεθημένη.

... Συνέχεια στη σελίδα 2

Αυξήσεις-φωτιά στο ρεύμα και πινγκ-πονγκ ευθυνών

ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

ΑΝΗΣΥΧΟΙ ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΜΑΤΩΔΗ ΑΥΞΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ - ΑΝΟΙΞΕ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΛΑ Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΒΕΛΤΙΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΕΠΙΡΡΙΨΗΣ ΕΥΘΥΝΩΝ

Οι τεράστιες αυξήσεις στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος προκαλούν ανησυχία στους καταναλωτές και στα νοικοκυριά. Παράλληλα ανοίγουν έναν κύκλο πολιτικών συζητήσεων, με αντιπαραθέσεις, προτάσεις για βελτίωση της κατάστασης και επίρριψης ευθυνών από κόμματα και οργανωμένους φορείς.

Η αυξητική πορεία στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος ξεκίνησε από τον περασμένο Μάρτιο και σταδιακά έφτασε μέχρι 38% συγκριτικά με τους αντίστοιχους περηνούς μήνες. Το ανησυχιακό είναι ότι δεν διαφαίνεται στο άμεσο μέλλον κάποια δραστική μείωση, που θα ελαφρύνει τις τσέπες των καταναλωτών.

Πώς δικαιολογεί η ΑΗΚ τις αυξήσεις

Σύμφωνα με ανακοίνωση της ΑΗΚ, ο σημαντικότερος λόγος της αύξησης αφορά

στις τιμές των καυσίμων διεθνώς, που εκτοξεύθηκαν λόγω της αποδιοργάνωσης που προκάλεσε η πανδημία στην παγκόσμια παραγωγή και οικονομία.

Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην εν λόγω ανακοίνωση, ο παραιοαιμένος καύσωνας και η συνεπακόλουθη αυξημένη ζήτηση ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά και η μεγάλη αύξηση στην αγορά δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων (διοξειδίου του άνθρακα) συμβάλλουν στην άνοδο των τιμών του ηλεκτρικού ρεύματος.

Η ΑΗΚ υπογραμμίζει ότι η περαιτέρω αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας είναι ένα από τα κλειδιά για τη βελτίωση της κατάστασης που συνεπάγεται και σημαντική μείωση στις τιμές του ρεύματος.

Ανοίγει διάλογο για ανακαίτιση των αυξήσεων το Υπουργείο Ενέργειας

Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας ανακοίνωσε την περασμένη Τρίτη ότι «δπλώνει ανοικτό σε διάλογο με τις πολιτικές δυνάμεις, τα οργανωμένα σύνολα και τους πολίτες που επιθυμούν να καταθέσουν προτάσεις για μείωση της τιμής του ηλεκτρισμού κι έχει όλη την καλή διάθεση να τις συζητήσει και να τις μελετήσει με θετικό και εποικοδομητικό πνεύμα».

Στην ανακοίνωση, που εκδόθηκε μετά τη συζήτηση του θέματος της αύξησης

Η καθυστέρηση στην έλεωση του φυσικού αερίου, η αδράνεια σε ό,τι αφορά τη χρήση ΑΠΕ και η εξακολούθηση της χρήσης μαζούτ, για παραγωγή ηλεκτρισμού, βρίσκονται στο επίκεντρο της κριτικής που ασκείται στην Κυβέρνηση αλλά και την ίδια την Αρχή Ηλεκτρισμού

της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Ενέργειας, αναφέρεται ότι «όπου υπάρχουν περιθώρια εξετάζει το ενδεχόμενο εφαρμογής νέων μέτρων, που θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για μείωση της τιμής του ηλεκτρισμού».

Από τη μεριά της εξάλλου η αρμόδια Υπουργός, Νατάσα Πηλείδου, επικαλείται τις συντονισμένες ενέργειες στις οποίες προβαίνει το Υπουργείο της, «στη βάση μιας πολυσχιδούς στρατηγικής, οι οποίες θα οδηγήσουν στην ταχεία μετάβαση στην πράσινη οικονομία και στη μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος και τους λόγους για τους οποίους δεν δικαιολογείται η επιβολή πηλαφών στις τιμές των καυσίμων κίνησης».

Αντιδράσεις από κόμματα και οργανωμένους φορείς

Η εκτόξευση στην τιμή του ρεύματος προκάλεσε έντονες αντιδράσεις από κόμματα και οργανωμένους φορείς, που βασίζουν στο στόχαστρο την Κυβέρνηση και τους θεσμικούς υπευθύνους.

Η καθυστέρηση στην έλεωση του φυσικού αερίου, η αδράνεια σε ό,τι αφορά τη χρήση ΑΠΕ και η εξακολούθηση της χρήσης μαζούτ για παραγωγή ηλεκτρισμού, βρίσκονται στο επίκεντρο της κριτικής που ασκείται στην Κυβέρνηση αλλά και την ίδια την Αρχή Ηλεκτρισμού.

Ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ έστειλε μάλιστα επιστολή στον Πρόεδρο Αναστασιάδη, όπου, μεταξύ άλλων, εισηγείται «ως προσωρινό αλλά άμεσο μέτρο, την απορρόφηση μέρους του κόστους από την αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος, από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, μέτρο το οποίο εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας».

Παράλληλα, με ανακοινώσεις και δηλώσεις στελεχών του, επιρρίπτει βαρύνειες ευθύνες στην Κυβέρνηση για την όλη κατάσταση και προκειμένου να υπάρξει δραστική μείωση στις τιμές του ρεύματος, προτείνει:

- Να εισαγάγει φυσικό αέριο για ηλεκτροπαραγωγή, για να σταματήσει η χρήση μαζούτ.
- Να ανοίξει την ελεύθερη, ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού.
- Να προωθήσει τη διεύδυση των ΑΠΕ στο ηλεκτρικό ισοζύγιο.

Το ΔΗΚΟ, μάλιστα, διά του βουλευτή του κόμματος, Χρυσή Πανιερίδου, χαρακτήρισε «οκάνδαλο μεγατόνων» την καθυστέρηση κατά «14 ολόκληρα χρόνια στην έλεωση φυσικού αερίου».

Εν τω μεταξύ, το όλο ζήτημα βρέθηκε στο επίκεντρο της συνεδρίας της Επιτροπής Ενέργειας της Βουλής, την περασμένη Τρίτη. Μεταξύ άλλων έπεσαν στο τραπέζι προτάσεις όπως η μετακύλιση του κόστους για τις ευάλωτες ομάδες στο κράτος και η μείωση ΦΠΑ στο ρεύμα.

«Αδιάντροπη και η αύξηση του ρεύματος και η ανακίνωση της ΑΗΚ»

Με σκληρούς χαρακτηρισμούς σχολίασε την ανακοίνωση της ΑΗΚ η Παγκύπρια Ένωση Καταναλωτών, η οποία καλεί τη Νατάσα Πηλείδου, ως αρμόδια Υπουργό, «να μη μείνει αδιάφορη, γιατί και το κράτος, που μεταξύ άλλων παίρνει και μερίσματα εν είδει έμμεσης φορολογίας, έχει τις δικές του τεράστιες ευθύνες».

Αναφερόμενη στην αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος, η Ένωση καταναλωτών υπογραμμίζει στην ανακοίνωσή της ότι «ακολουθεί και είναι πρόσθετη στη μεγάλη αύξηση μεταξύ Αυγούστου 2020 και Αυγούστου 2021, που ανακοίνωσε η Στατιστική Υπηρεσία».

«Όσο δε αδιάντροπη είναι η αύξηση, άλλο τόσο αδιάντροπη είναι και η προσπάθεια της ανακοίνωσης να απολογηθεί και να εξηγήσει τα ανεξήγητα, σε σχέση με τους λόγους της αύξησης και του γιατί ο Κύπριος πολίτης - καταναλωτής αναγκάζεται από το κρατικό μονοπώλιο να πληρώνει το πιο ακριβό ρεύμα απ' όλους τους άλλους πολίτες της ΕΕ», καταλήγει η ανακοίνωση.

ΘΕΣΗ

... Συνέχεια από σελίδα 1

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έχει άλλη επιλογή, εκτός της εναλλακτικής πρότασης, στην οποία ο ίδιος αναφέρθηκε για «επαναφορά» στο ισχύον συνταγματικό πλαίσιο της Ζυρίχης και στη βελτίωση του ενιαίου πολιτειακού συστήματος ως βάσης επίλυσης του Κυπριακού. Για να επιτύχει, όμως, ο Πρόεδρος, οφείλει να αφαιρέσει από την πρότασή του την καρκινογόνο ουρά της ομοσπονδίας, που θα φέρει το τέλος της Κυπριακής Δημοκρατίας και την ανακατάστασή της από δυο ισοτίμα συνιστώσες κράτη, εκ των οποίων το ένα θα είναι το υφιστάμενο ψευδοκράτος. Έχει, λοιπόν, υποχρέωση να υπερασπιστεί από το βήματος του ΟΗΕ σε λίγες μέρες την Κυπριακή Δημοκρατία, στην οποία ορκίστηκε πίστη, και όχι να γίνει επίορκος προωθώντας διχοτομικές φόρμουλες διάλυσης, που θα επιβεβαιώσουν την τουρκική θέση ότι δεν υπάρχουνε. Ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι εκπληρούσα.

Οι φωτοβολίδες για την επιστροφή στη Ζυρίχη και την επιβολή κυρώσεων είναι ένα πράγμα. Η έναρξη αυτών των πολιτικών θέσεων σε μια εναλλακτική στρατηγική, που θα απαλλάσσει την Κύπρο από την κατοχή, είναι μια άλλη επιλογή. Κάι προσηύχθηκε να ψελλίσει ο Πρόεδρος όλες αυτές τις μέρες. Προκλήθηκαν αντιδράσεις και δημιουργήθηκε σύγχυση. Όταν, λοιπόν, θα ανέβει στο βήμα των Ην. Εθνών, έχει την ευκαιρία να ξεκαθαρίσει το οκνηκό και να σηματοδοτήσει με την ομιλία του μια νέα αρχή, για μια λύση που θα δημιουργήσει το πλαίσιο της βελτίωσης των κακώς εκόντων της Ζυρίχης, όπως προεκλογικά ο ίδιος υποσχέθηκε, ένα κανονικό κράτος, που προϋποθέτει την απελευθέρωση της Κύπρου από τον τουρκικό στρατό και τις εγγυήσεις. Εάν δεν το πράξει, θα παραμείνει παγιδευμένος στον γόρδιο δεσμό μιας ομοσπονδίας, συνομοσπονδιακού χαρακτήρα. Και θα κατασπίσει εαυτών ιχνήλατι των νέων τετελεσμένων. Θα είναι υπόλογος ενώπιον της Ιστορίας, αλλά και του λαού του. Ότι είχε την ευκαιρία στο τέλος της θητείας του, αλλά δέχθηκε. Την έχασε! Στο χέρι του είναι να αποδείξει το αντίθετο. Εάν επιδειξει σεβασμό στο κράτος και στον εαυτό του, να είναι βέβαιος ότι ο λαός θα τον ακολουθήσει. Θα είναι μαζή του. Διότι, έχει κοινή λογική και αισθητήριο. Αντιλαμβάνεται, όπως και το 2004, πότε οδηγείται στην καταιστροφή και πότε στη σωτηρία...

Επεξεργάζεται μέτρα η Κυβέρνηση

Δέση μέτρων για στήριξη της κοινωνίας με απορμή τις αυξήσεις στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος επεξεργάζεται η Κυβέρνηση, με στόχο σύντομα να είναι σε θέση να τα ανακοινώσει. Την περασμένη Παρασκευή η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Νατάσα Πηλείδου, προήδρευσε σύσκεψης με την Πρόεδρο και μέλη του Δ.Σ. της ΑΗΚ, στην οποία συμμετείχε και ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, Αβέρωφ Νεοφύτου. Σε δηλώσεις της στη «Σημερινή» με το πέρας της συσκέψεως, η Υπουργός επιβεβαίωσε την είδηση πως η Κυβέρνηση επεξεργάζεται μέτρα προς αυτήν την κατεύθυνση, ωστόσο όπως είπε προς το παρόν αυτά δεν έχουν αποφασιστεί. Η κ. Πηλείδου απέφυγε να αναφερθεί στα μέτρα τα οποία επεξεργάζεται η Κυβέρνηση ή να απαντήσει κατά πόσον σε αυτά περιλαμβάνονται οι εισηγήσεις του ΑΚΕΛ, λέγοντας πως «θα ήταν

πρώιμο» σε αυτό το στάδιο.

Από πλευράς του ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, μιλώντας σε δημοσιογράφους, εξέφρασε τη βεβαιότητά του ότι η Κυβέρνηση θα εξαγγείλει πολύ σύντομα μέτρα που θα ανταποκρίνονται σε αυτό που η κοινωνία ζητεί σε αυτές τις περιόδους της καταισρυνής αύξησης της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος. Μάλιστα, όπως είπε, είναι βέβαιος ότι «θα έχουμε καλά νέα τις προσεχείς μέρες, μάξιμου τις προσεχείς εβδομάδες, σε μια συνεργασία ΡΑΕΚ, ΑΗΚ, Υπουργείου Ενέργειας και την καθοδήγηση πάντα του Προέδρου Αναστασιάδη». Παράλληλα, εξέφρασε την εκτίμηση ότι τα μέτρα θα κινηθούν σε δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη κατεύθυνση, όπως εξήγησε, θα αφορά ένα μέτρο οριζόντιο που θα καλύψει το σύνολο των καταναλωτών, οικιακών και εταιρικών, και η δεύτερη κατεύθυνση, θα αφορά εξειδικευμένα μέτρα για νοικοκυριά αλλά και τον τομέα των αγροτών. Κληθείς να σχολιάσει αυτά που ακούγονται για μείωση

του ΦΠΑ ή συμβολή στη μείωση του ρεύματος από τα αποθεματικά της ΑΗΚ, ο κ. Νεοφύτου είπε πως οι εξουσίες θα πρέπει, όπως και το Σύναγμα επιβάλλει, να είναι διακριτές και συνεπώς οι τελεσιδικες αποφάσεις ανήκουν στην Κυβέρνηση, στην οποία έχει, όπως τόνισε, απόλυτη εμπιστοσύνη.

Στο μεταξύ, σε κοινή ανακοίνωσή τους, οι συντεχνίες των εργαζομένων στην ΑΗΚ, ΕΠΟΠΑΗ, ΣΗΑΗΚΕΚ, ΣΕΠΑΗΚ και ΣΥΒΑΗΚ τάχθηκαν υπέρ της εξέτασης από την ΑΗΚ της απορρόφησης μέρους του αυξημένου κόστους ηλεκτρικής ενέργειας από τα ταμειακά διαθέσιμα της, όπως έπραξε και στο πρόσφατο παρελθόν. Οι συντεχνίες εκφράζουν ωστόσο την απορία «κατά πόσον αυτό είναι νόμιμο με τη λειτουργία της Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού, όπως αυτή έχει σχεδιαστεί από τη ΡΑΕΚ και το αρμόδιο Υπουργείο», αλλά και ευχή και επιθυμία ότι η ΑΗΚ μπορεί να το πράξει.

«Τα μέτρα θα κινηθούν σε δύο κατευθύνσεις: Η πρώτη κατεύθυνση θα αφορά ένα μέτρο οριζόντιο που θα καλύψει το σύνολο των καταναλωτών, οικιακών και εταιρικών, και η δεύτερη κατεύθυνση, θα αφορά εξειδικευμένα μέτρα για νοικοκυριά αλλά και τον τομέα των αγροτών»

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Έτος 45ο - 1η Έκδοση 3 Φεβρουαρίου 1976
Εκδότης και Συνιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής
Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος: Άντνς Χατζηκωστής (2002-2010)

Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας:
 Χρύσανθος Τσουρούλλης

Διευθύντρια «Σημερινής»: Πέτρα Αργυρού
Διευθύντρια Σύνταξης: Σκέπη Σταύρου
Σύμβουλος Έκδοσης: Γιάννης Καρεκλίδας
Υπεύθυν Έκδοσης: Θεοδώρα Νικολάου
Υπεύθυνη Πωλήσεων: Ρίτα Παναγιώτου
Υπεύθυνη Εμπορικού: Ελισάβετ Ηρακλέους
Brand Manager: Κλέλια Πασαμίδου
Διόρθωση: Λουίζα Ζαμπιακίδου

Δημιουργική: Ελένη Κυπριανού, Χάρης Κασαλάς
Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημόσια Λτδ

Κεντρικό Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22580580,
Φαξ: 22580518
Εμπορικό Τμήμα: 22580510, 22580812,
 22580487, Φαξ: 22580455
Ιστοσελίδα: www.simerini.com
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: sintaxi@simerini.com
Εκτύπωση: Proteas Press Ltd
Διανομή: Kronos Public Ltd

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά πρότυπο ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιαδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημόσια Λτδ.

PDF EDITION
 ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ "Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ" ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ SMARTPHONES ΚΑΙ TABLETS
www.simerini.com

Στο πεισί τους βιώνουν οι Κύπριοι τις αυξήσεις στο ρεύμα

ΘΕΟΔΩΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
nicolaouth@simerini.com

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ ΣΤΟΥΣ ΔΕΚΑ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΣ ΜΑΣ ΔΥΣΚΟΛΕΥΟΝΤΑΙ, ΕΙΤΕ ΑΡΚΕΤΑ ΕΙΤΕ ΠΟΛΥ, ΝΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΘΟΥΝ ΣΕ Ο,ΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΕΝΩ ΔΥΟ ΣΤΟΥΣ ΔΕΚΑ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΩΣ ΤΟΥΣ ΕΧΕΙ ΤΥΧΕΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΚΟΠΕΙ Η ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΕΠΕΙΔΗ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΣΑΝ ΝΑ ΠΛΗΡΩΣΟΥΝ ΤΟΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Βαθιά στο πεισί τους βιώνουν το κόστος του ηλεκτρισμού στην Κύπρο οι καταναλωτές, με τις αυξήσεις στις τιμές του ρεύματος να είναι ιδιαίτερα αισθητές και να επιβαρύνουν δυσβάσταχτα τους προϋπολογισμούς νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Τα πιο πάνω επιβεβαιώνουν τα ευρήματα έρευνας που πραγματοποίησε ο Οργανισμός IMR/Πανεπιστήμιο Λευκωσίας™ για λογαριασμό της εφημερίδας «Η Σημερινή», σύμφωνα με τα οποία περισσότεροι από επτά στους δέκα συμπολίτες μας δυσκολεύονται, είτε αρκετά είτε πολύ, να ανταποκριθούν σε ό,τι αφορά την εξόφληση του λογαριασμού του ηλεκτρικού ρεύματος (73%). Μάλιστα, δύο στους δέκα (22%), αναφέρουν πως τους έχει τύχει να τους αποκοπεί η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος επειδή δεν μπόρεσαν να πλη-

ρώσουν τον λογαριασμό, ενώ τρεις στους δέκα ότι έχουν κάνει χρήση των διευκολύνσεων που η αρμόδια Αρχή παρέχει στους καταναλωτές στην αποπληρωμή λογαριασμών.

Όπως προκύπτει από την έρευνα, οι τελευταίες αυξήσεις στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος έχουν γίνει αισθητές σε μεγάλο ή αρκετό βαθμό από τη συντριπτική πλειοψηφία των συμπολιτών μας (88%), ενώ το μέγεθος του προβλήματος στη γενικότερή του διάσταση αντανακλάται και στην κυρίαρχη αντίληψη που υπάρχει ανάμεσα στην κοινωνία, πως οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος διαχρονικά στη χώρα μας είναι αρκετά ή πολύ ακριβές (91%). Μάλιστα, παρόλο που οι τιμές στην Κύπρο καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από εξωγενείς παράγοντες, αυτό σύμφωνα με τη μεγάλη πλειοψηφία των καταναλωτών (75%) δεν αποτελεί δικαιολογία για τις κατά καιρούς αυξήσεις.

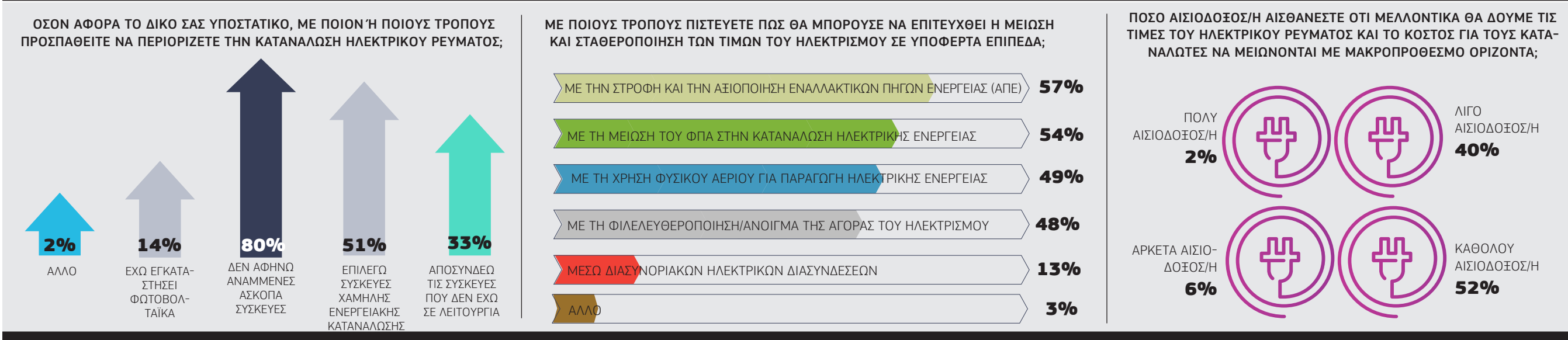
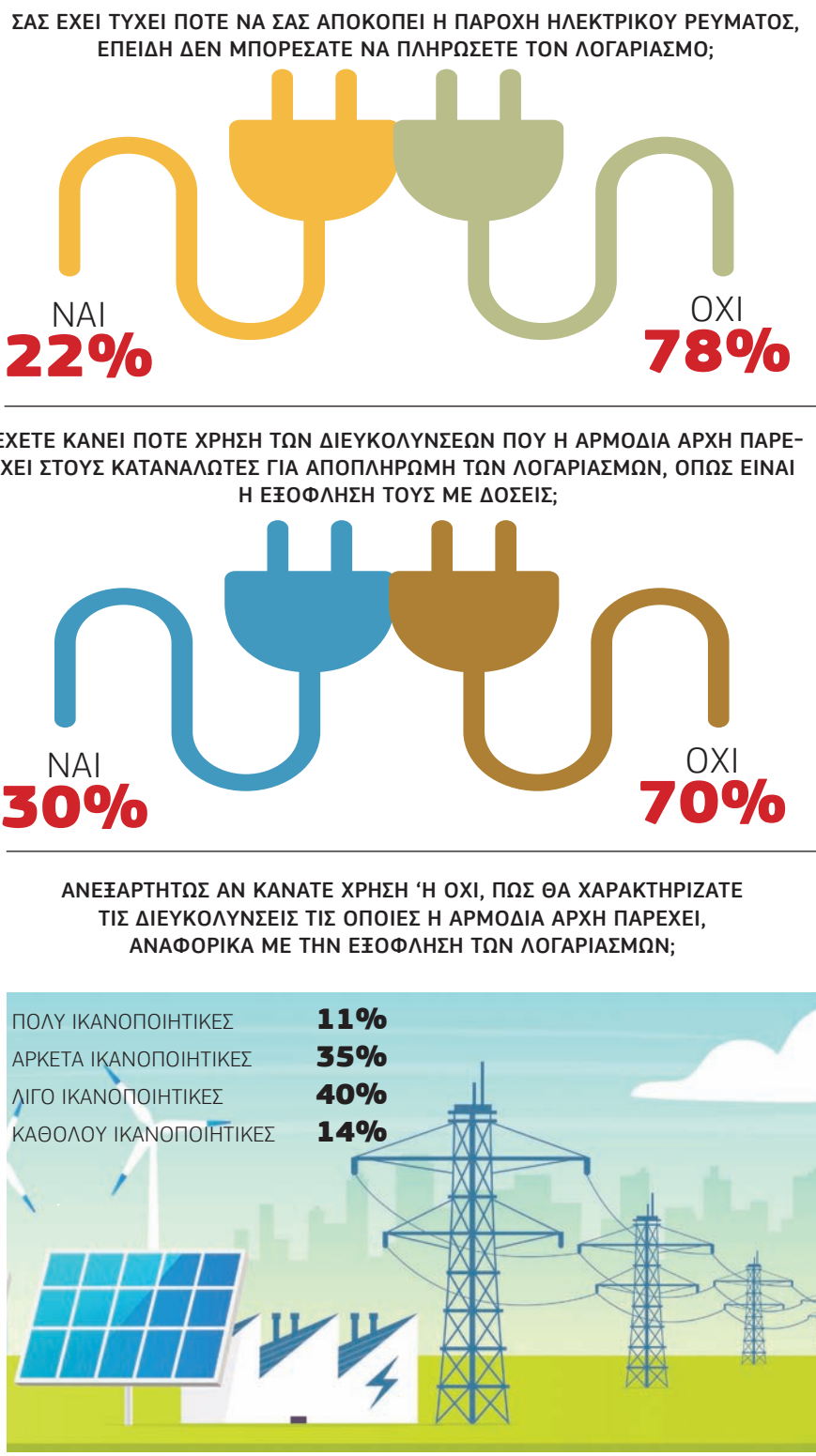
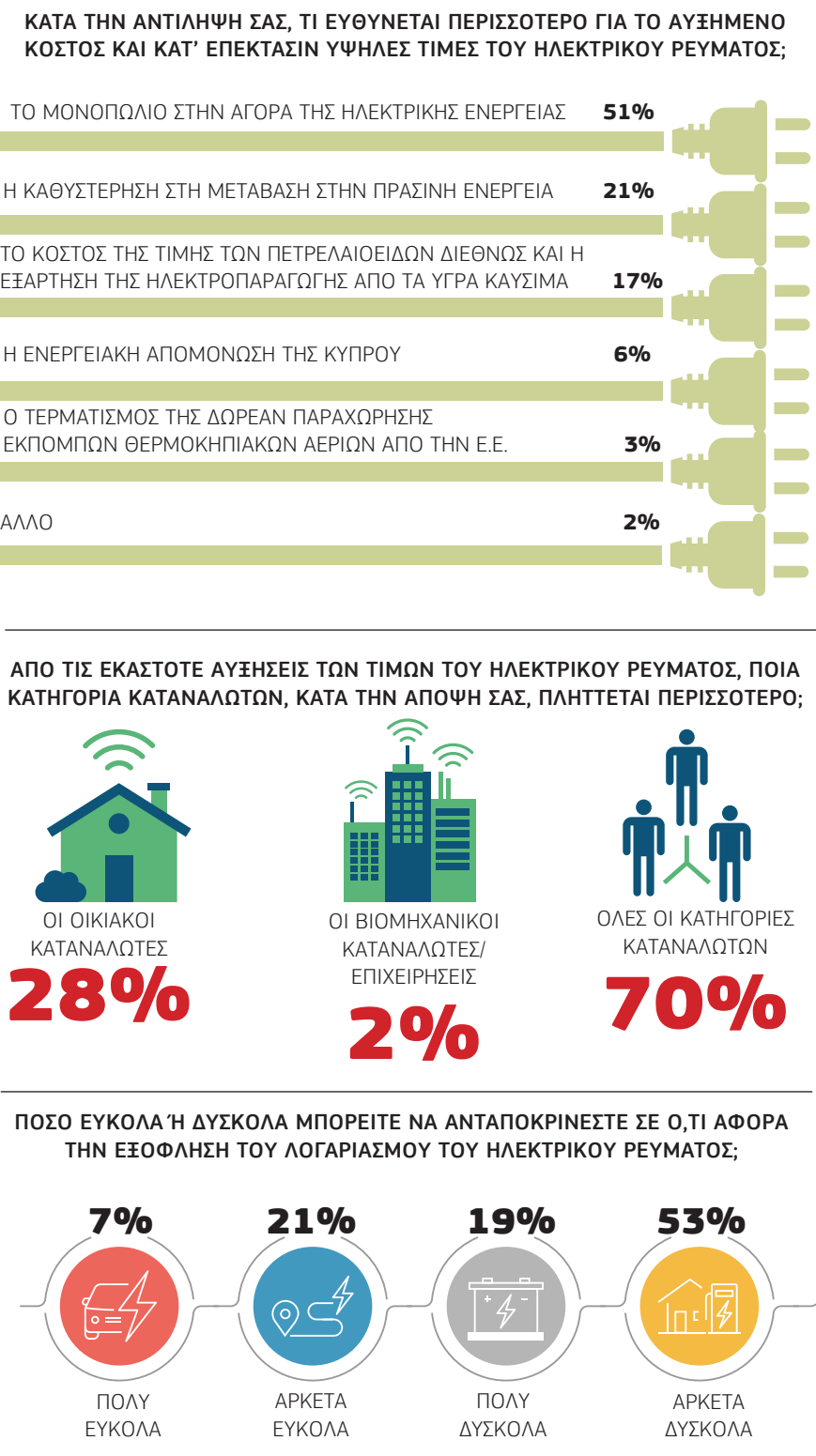
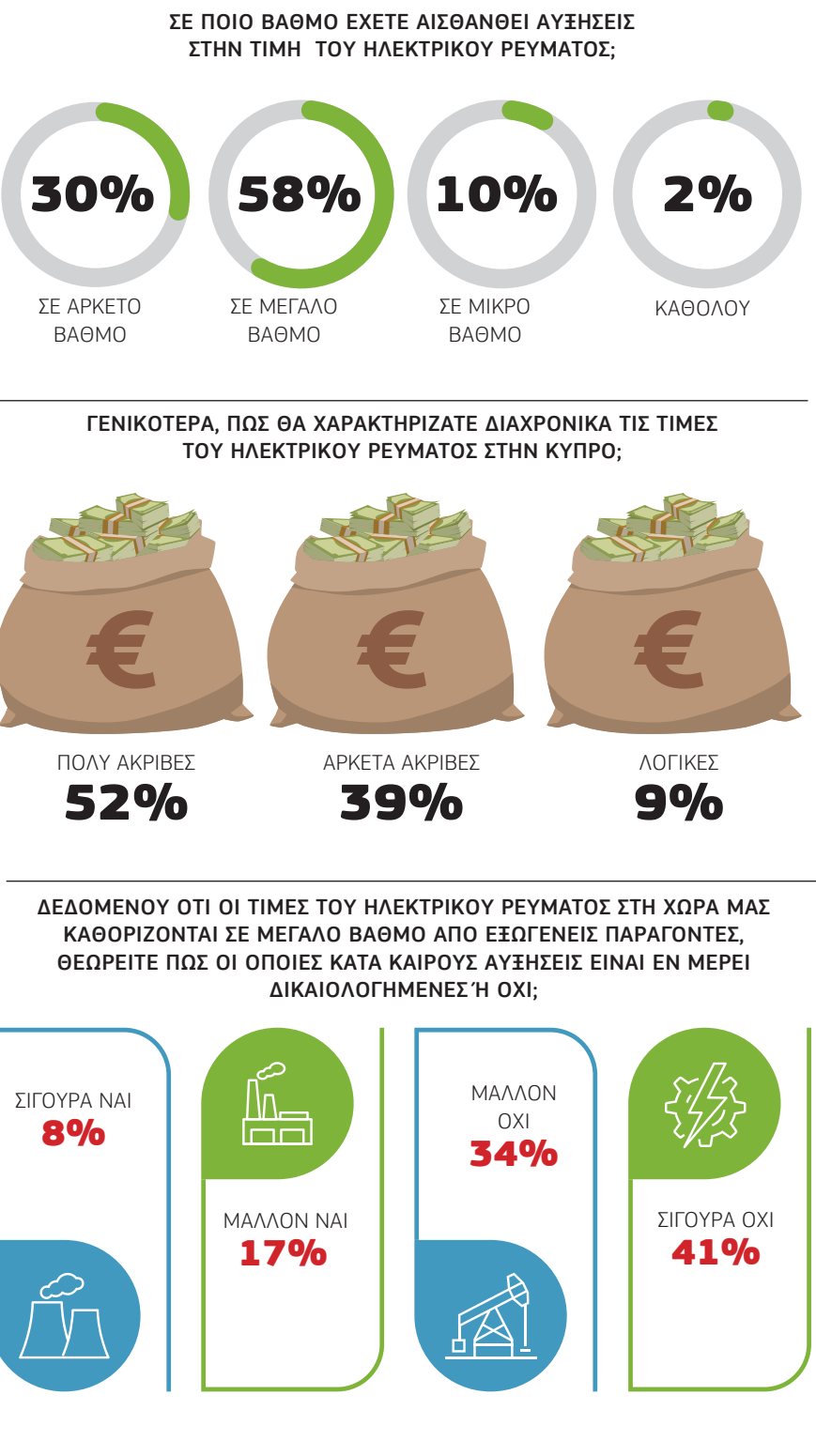
Το αυξημένο κόστος και κατ'επέκταση

οι υψηλές τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος αποδίδονται κατά κύριο λόγο στο μονοπώλιο που επικρατεί σε ό,τι αφορά την αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας στο νησί μας (51%), αλλά και στη διαπιστωνόμενη καθυστέρηση μετάβασης στην πράσινη οικονομία (21%). Η αναγνώριση που γίνεται από τη μεγάλη πλειοψηφία των συμπολιτών μας είναι ότι από τις εκάστοτε αυξήσεις των τιμών του ηλεκτρικού ρεύματος επηρεάζονται εξίσου όλες οι κατηγορίες καταναλωτών, οικιακοί και βιομηχανικοί (70%), ενώ τρεις στους δέκα θεωρούν πως το μεγαλύτερο πλήγμα το δέχονται οι οικιακοί καταναλωτές. Σχεδόν η ολόκληρη των συμπολιτών μας, και συγκεκριμένα περισσότεροι από εννέα στους δέκα (92%), εμφανίζονται απαισιόδοχοι ως προς την προοπτική μείωσης των τιμών του ηλεκτρικού ρεύματος στην Κύπρο με μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:
Γραφείο: IMR/Πανεπιστήμιο Λευ-

κωσίας™. Ανάθεση: «Σημερινή» της Κυριακής. Διεξαγωγή: 7-9 Σεπτεμβρίου 2021. Κάλυψη: Παγκύπρια - αστικές και αγροτικές περιοχές. Χαρακτηριστικά δείγματος: Άνδρες και γυναίκες άνω των 18. Μέγεθος δείγματος: 500 άτομα. Επιλογή δείγματος: Τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία. Συλλογή στοιχείων: Συνδυασμός διαδικτυακών και τηλεφωνικών συνεντεύξεων με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου.

ΟΙ ΠΥΛΩΝΕΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΓΩΓΟΥ ΚΑΙ ΤΟ «ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ» ΣΤΗΝ ΑΝ. ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Φοβούνται την Τουρκία και κοιμίζουν τον EastMed

ΓΙΑΝΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ, Δρ των Διεθνών Σχέσεων

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΞΗΓΟΥΝ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΥΣΕΣ ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΠΩΛΗΣΗΣ, ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΗ Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ, ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΥΠΕΞ ΘΕΛΕΕ ΝΑ ΠΕΡΑΣΕΙ ΜΕΣΩ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Ενώ το Κυπριακό παραμένει παγωμένο λόγω της τουρκικής αξίωσης για λύση δύο χωριστών κρατών, η Αθήνα φαίνεται να κοιμίζει τη διαδικασία του EastMed και την κοινή γνώμη ως προς το θέμα αυτό, προβάλλοντας στο παρασκήνιο διάφορες αιτιάσεις. Αληθές είναι ότι φοβάται την πρόκληση κρίσης από την Τουρκία. Αυτή ήταν άλλωστε η κύρια αιτία που ρίχθηκε στο διπλωματικό τραπέζι η ιδέα από το ελληνικό ΥπΕξ και τον Νίκο Δένδια για παράκαμψη της Κύπρου και η επιλογή μέσω Αιγύπτου. Ταυτόχρονα, η κοινοπραξία της ΔΕΠΑ και της Edison («Ποσειδών») και οι σχετικές μελέτες, που αφορούν στην τεχνολογία κατασκευής του αγωγού, ως τις ημέρες και τη βιωσιμότητα του έργου, καταρρίπτουν τα αρνητικά επιχειρήματα, τα οποία προβάλλονται, κατά καιρούς, απ' όσους εκ των ημετέρων δεν επιθυμούν την ολοκλήρωση του αγωγού, λόγω των τουρκικών αντιδράσεων και της σύγκλισης των δικών τους αντιλήψεων και δη του εξευμενισμού με τα συμφέροντα της Αγκυρας. Μάλιστα, η πολιτική της Τουρκίας για δύο κράτη στην Κύπρο απομακρύνει την επιλογή του αγωγού προς Τουρκία και αυξάνει τις πιθανότητες τουρκικής αντίδρασης, εφόσον δεν υπάρχει αξιόπιστη αποτροπή και ενιαίος στην πράξη άξονας Ελλάδας, Ισραήλ, Κύπρου, με την τελευταία να είναι η ακίχλιος πέτρα.

Καυτές θαλάσσιες οδοί...

Η κατασκευή του EastMed περνά μέσα από τις αμφιβητούμενες από την Αγκυρα περιοχές μεταξύ Ελλάδας - Κύπρου, καθώς και από τις θαλάσσιες ζώνες πλησίον της Κρήτης και δη μέσω του τουρκολιβυκού μνημιού. Στο παρελθόν, λίγο πριν από την απόλυση της εξουσίας στην Ελλάδα, ο Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας είχε εκφράσει τόσο προς τον Πρόεδρο Αναστασιάδη όσο και προς τον τότε Πρωθυπουργό του Ισραήλ, Βενιαμίν Νετανιάχου, τους φόβους του ως προς τις αντιδράσεις της Αγκυρας στην περίπτωση κατασκευής

του EastMed. Ο Νετανιάχου ήταν καθηνοχαστικός. Εν συνεχεία, επί διακυβέρνησης Κυριάκου Μητσοτάκη, έγιναν διαρροές από το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών και δη μέσω του Νίκου Δένδια, προς τα αθηναϊκά ΜΜΕ, για εναλλακτική επιλογή μέσω Αιγύπτου και παράκαμψη της Κύπρου. Οι πληροφορίες ήταν σε αντίθεση με όσα ο «Ποσειδών» και διευθύνοντα στελέχη του δήλωναν δημόσια. Η θέση της «Edison» είναι ότι ο EastMed δεν είναι εναλλακτική επιλογή της Αιγύπτου, αλλά συμπληρωματική. Διπλωματικές πληροφορίες αναφέρουν ότι στο ελληνικό ΥπΕξ θέλουν να κοιμίσουν την ιστορία του EastMed, υπό την εξής έννοια: Μιλούν για απόφαση που θα ληφθεί το 2022, χωρίς να είναι σίγουρο εάν θα είναι στην εξουσία, ενώ, ταυτόχρονα, τονίζουν ότι γίνονται μεν μελέτες για την επιλογή του έργου, αλλά, την ίδια στιγμή, προβάλλουν τα αρνητικά στοιχεία που αφορούν τεχνικά ζητήματα κατασκευής, ημέ αλλά και τις εναλλακτικές οικολογικές επιλογές ενέργειας που θα εφαρμοστούν ως το 2050 στην ΕΕ επί τη βάση των οποίων θα εγκαταλειφθούν τα πετρελαιοειδή και το φυσικό αέριο. Εκείνο που ψάχνει η Αθήνα είναι τις εναλλακτικές επιλογές του EastMed, για ν' αποφύγει την όποια κρίση με την Τουρκία, η οποία αφενός θέτει βέτο στην κατασκευή του και αφετέρου επιδιώκει αγωγό από την Κύπρο στην Τουρκία ως βασική προϋπόθεση της επίλυσης του Κυπριακού. Μία εξέλιξη που δεν βρίσκει σύμφωνο το Ισραήλ, το οποίο θεωρεί ότι κάτι τέτοιο το εγκλωβίζει στον κύριο ανταγωνιστή του στην περιοχή, δηλαδή την Αγκυρα.

Πώς τελειώνει η επιλογή για τον αγωγό προς Τουρκία

Οι διαλείπουσες μορφές ενέργειας, το κενό και το φυσικό αέριο

Γιατί ο East-Med δεν είναι εναλλακτική αλλά συμπληρωματική επιλογή των LNG και της Αιγύπτου

Γιατί η απουσία αποτροπής τροφοδοτεί την κρίση

Τεχνικά ζητήματα, τιμές, Ασία και ΕΕ

Στην εταιρεία που έχει αναλάβει το έργο («Υποθαλάσσιος Αγωγός Φυσικού Αερίου Ελλάδας - Ιταλίας / ΥΑΦΑ ΠΟΣΕΙΔΩΝ Α.Ε.», συμμετέχουν ισομερώς η ελληνική ΔΕΠΑ και η ιταλική εταιρεία Edison. Από πλευράς του «Ποσειδώνος» και δη της εταιρείας Edison έχουν ήδη προβληθεί οειρά επιχειρημάτων, που πηγάζουν από μελέτες. Είναι μάλιστα γνωστές στην ΕΕ, εξ ου και το γεγονός ότι το όλο έργο έχει κατοχυρωθεί ως «Κοινής Ωφελείας» και οι μελέτες βιωσιμότητας επιδοτούνται με ποσοστό της τάξης του 50%, δηλαδή με το ποσό των 34 εκατομμυρίων ευρώ. Ποια είναι λοιπόν τα επιχειρήματα, που στηρίζονται σε μελέτες, που προβάλλονται κυρίως από την Edison και απαντούν

προς τα αρνητικά επιχειρήματα για την κατασκευή του αγωγού;

Πρώτο, μπορεί μεν η ΕΕ να έχει αποφασίσει ότι μέχρι το 2050 θα χρησιμοποιούνται εναλλακτικές μορφές ενέργειας αντί των πετρελαιοειδών, μεταξύ των οποίων και το φυσικό αέριο, όμως, όπως τονίζουν μελέτες που αφορούν τον EastMed: 1. Η αιολική και ηλιακή ενέργεια είναι διαλείπουσες. Δεν έχουν δηλαδή απρόσκοπτη συνέχεια και η αποθήκευση τέτοιων μορφών ενέργειας αφήνει κενά. Ως εκ τούτου, τα κενά θα καλύπτονται από το φυσικό αέριο. 2. Μία από τις εναλλακτικές μορφές ενέργειας είναι το υδρογόνο, το οποίο μέχρι το 2050 θα μπορεί να καλύπτει ποσοστό 10% με 20%. Επί τη βάση των προδιαγραφών του EastMed, ο αγωγός μαζί με το φυσικό αέριο, στην αρχική του

φάση, μπορεί να μεταφέρει έως και 7% υδρογόνο.

Δεύτερο, μπορεί μεν ο αγωγός να καλύπτει μεγάλη απόσταση, αλλά, όπως τονίζουν τεχνικοί επί του θέματος, υπάρχει σύγχρονη τεχνολογία που μπορεί να καλύψει τις ανάγκες. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι το έργο χωρίζεται σε 4 τμήματα. Κανένα εξ αυτών δεν έχει έκταση μεγαλύτερη από τον Turkish Stream, που περνά από τη Μαύρη Θάλασσα. Συνεπώς, υπογραμμίζεται, δεν υπάρχουν τεχνικά προβλήματα, όπως κάποιοι θέλουν να προβάλλουν.

Τρίτο, μπορεί μεν να γίνεται λόγος ότι οι τιμές δεν θα είναι συμφέρουσες, αλλά στη βάση μελετών και αναλύσεων αποδεικνύεται ότι το αντίθετο συμβαίνει. Και η θέση αυτή τεκμαίρεται συμφώνως με τα εξής δεδομένα:

1. Το σύνολο των κοιτασμάτων που είναι διαθέσιμα μέχρι στιγμής από τα οικόπεδα Κύπρου και Ισραήλ φτάνουν τα 30 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα. Από αυτά, τα 10 εκατομμύρια μπορούν να διατεθούν για τον αγωγό ή τους αγωγούς προς το Ινκόυ και Νιαμεία της Αιγύπτου. Άλλα 10 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα μπορούν να διατεθούν στην περίπτωση που αποφασιστεί η κατασκευή LNG στα ανοικτά της Κύπρου. Στις ποσότητες αυτές είναι πρόδηλο ότι δεν περιλαμβάνονται εκείνες που ενδέχεται να εξευρεθούν από τις νέες έρευνες που θα διενεργηθούν. Όπως έχει αναλυθεί και προς την ΕΕ από τους ειδικούς της εταιρείας που αναλαμβάνει το έργο, ο EastMed δεν είναι ανταγωνιστικός ούτε του LNG ούτε της αιγιατικής επιλογής, αλλά συμπληρωματικός. Γίνεται σαφής αναφορά για «Ενεργειακό Σύστημα στην Ανατολική Μεσόγειο». Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι ο EastMed έχει τη δυνατότητα μεταφοράς 20 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων φυσικού αερίου και σε πρώτη φάση 7% υδρογόνου. Δύναιται αρχικά να μεταφέρει επιπλέον στην ΕΕ 10 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα. Το εν τρίτον, δηλαδή, των υποστάσεων κοινισμάτων.

2. Οι τιμές προς την Ασία δεν είναι πλέον συμφέρουσες στον βαθμό που ήταν στο παρελθόν και δεν θα είναι στο μέλλον, όπως πολλοί πιστεύουν. Ειδικώς μετά την έκρηξη του πυρηνικού σταθμού στη Φουκουσίμα έχουν αναπτυχθεί πολλά περιφερειακά LNG, ενώ το Κατάρ, που διαθέτει γεωγραφικό πλεονέκτημα, έχει ήδη ανακοινώσει την αύξηση της παραγωγής φυσικού αερίου, που θα φτάσει το 50% περισσότερο από την υφιστάμενη ως το 2025. Οι πραγματικότητες αυτές ρίχνουν τις τιμές στην περιοχή της Ασίας και, ως εκ τούτου, με βάση μελέτες που έχουν γίνει από την «Edison», προκύπτει ότι είναι πιο χαμηλή η τιμή πώλησης μέσω του EastMed από τη διαδικασία του LNG και δη της υγροποίησης, συμπίεσης, των ναυτιλιακών εξόδων και της επαναεριοποίησης. Ήδη έχουν γίνει επαφές για την υπογραφή μακροχρόνιων συμβάσεων, που θα είναι επωφελείς για τους παραγωγούς, τους αγοραστές και τις κυβερνήσεις.

Σύγκλιση συμφερόντων και εξουσία...

Υπάρχει σύγκλιση οικονομικών και γεωπολιτικών συμφερόντων, που ευνοεί την υλοποίηση του EastMed. Σε αυτήν προστίθενται και οι μελέτες που αφορούν και στις κατασκευές, καθώς και στην τιμή πώλησης του φυσικού αερίου. Καταγράφονται θετικές προϋποθέσεις για οικονομική και στρατηγική αποτροπή έναντι των τουρκικών απειλών για την κατασκευή του EastMed, παρά τις φοβίες των Αθηνών, που είναι αποτέλεσμα της εξευμενιστικής πολιτικής, η οποία επικρατεί σε στελέχη του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών και στην Αθήνα γενικότερα.

Η απόφαση για την κατασκευή του έργου αναμένεται να ληφθεί περί το τέλος του 2022 και, αν είναι θετική, ο αγωγός θα είναι έτοιμος για τη μεταφορά φυσικού αερίου περί το 2025. Το ερώτημα είναι εάν η υφιστάμενη ελληνική Κυβέρνηση θα είναι στην εξουσία για να διαχειριστεί έναν αγωγό που εξελίσσεται σε «καυτή πατάτα» λόγω της τουρκικής πολιτικής, η οποία δεν αφήνει πολλές επιλογές πέραν μιας προσαρμοσμένης αποτρεπτικής στρατηγικής, που προϋποθέτει ισχυρή άμυνα και συμμαχίες. Το ίδιο βεβαίως ισχύει και για τη Λευκωσία... Διότι, αργά ή γρήγορα, το θέμα του EastMed θα ξυπνήσει...

Ασφάλεια, ΗΠΑ και Ισραήλ

Πέραν των ανωτέρω, διπλωματικές πηγές αναφέρουν ότι η στάση της Ιταλίας έχει γίνει πολύ θετικότερη απ' ό,τι στο παρελθόν ως προς την κατασκευή του EastMed, εφόσον πολλά προβλήματα που αφορούν οικολογικά ζητήματα έχουν ξεπεραστεί. Το γεγονός αυτό δυσκολεύει τόσο τους κύκλους εκείνους εντός του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας όσο και άλλους στη Λευκωσία, που κρύβονταν πίσω από την ιταλική στάση, προκειμένου να δικαιολογήσουν την αρνητική προδιάθεση για την κατασκευή του EastMed, η οποία πηγάζει από τον φόβο της πρόκλησης κρίσης από μέρους της Τουρκίας και των δικών τους ευθυνών για την απουσία αξιόπιστης αποτρεπτικής στρατηγικής. Το Ισραήλ, πάντως, για την εξυπηρέτηση των δικών του συμφερόντων, παραμένει πιστό στην κατασκευή του EastMed και είναι έτοιμο να αντιμετωπίσει, στον βαθμό που το αφορά και πέραν αυτού, τα ζητήματα

της ασφάλειας. Κάτι τέτοιο είχε γίνει σαφές προς την Αθήνα και τη Λευκωσία κατά τη διάρκεια προηγούμενων τριμερών συναντήσεων σε ανώτατο επίπεδο, δηλαδή αρχηγών κρατών. Ταυτόχρονα, η τουρκική πολιτική των δύο κρατών απομακρύνει τη διευθέτηση του Κυπριακού και την επιλογή του αγωγού προς τα τουρκικά παράλια, μια εξέλιξη που θα ακύρωνε τον EastMed και θα απομάκρυνε τον κίνδυνο κρίσης με την Αγκυρα, αλλά θα εμπέδωνε τις συνθήκες ενεργειακής και γεωπολιτικής κυριαρχίας της Αγκυρας στη στρατηγική αντίληψη της Γαλάζιας Πατρίδας. Παράλληλα, οι ΗΠΑ ευνοούν την κατασκευή του EastMed για δυο, μεταξύ άλλων, λόγους: Ο πρώτος αφορά στην αντίληψη περί της μερικής εναλλακτικής επιλογής για απεξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο. Ο δεύτερος αφορά στον περιορισμό του γεωπολιτικού ρόλου της Τουρκίας στην περιοχή και την ενίσχυση του Ισραήλ λόγω της υφι-

στάμενης τουρκικής πολιτικής που συγκλίνει με τη Ρωσία. Ήδη, οι ΗΠΑ έχουν προβεί σε στρατηγικές συναφείς κινήσεις, που αφορούν στην αναβάθμιση της Βάσης στη Σούδα και ο' εκείνη της Αλεξανδρουπόλης προκειμένου να ελέγχουν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα στενά του Δαρδανελίων και να έχουν την καλύτερη δυνατή πρόσβαση προς τα Βαλκάνια και τη Μαύρη Θάλασσα. Αυτές οι αμερικανικές κινήσεις στην περιφέρεια της Ευρασίας είναι αντισταθμιστικές της τουρκικής αλλά και της ρωσικής αναθεωρητικής πολιτικής, η οποία εκτείνεται από τη Βόρεια Θάλασσα, περνά μέσω Καυκάσου και φτάνει στη Μέση Ανατολή. Το δε Ισραήλ επιμένει στην κατασκευή του EastMed, αφενός για να κερδίσει ενεργειακό και γεωπολιτικό πλεονέκτημα έναντι της ανταγωνιστικής στην περιοχή Τουρκίας και, αφετέρου, για να προσδοκά σε αυξημένο πολιτικό ρόλο εντός της ΕΕ μέσα από την ενεργειακή σχέση την οποία θα αποκτήσει.

«Όταν έχεις έναν επεκτατικό γείτονα, πρέπει να έχεις ικανή αποτρεπτική ισχύ»

«ΕΝΩ Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΠΑΝΕΞΟΠΛΙΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΕΚΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΣΥΣΦΙΓΚΤΗΡΑ ΒΟΑ, Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΛΕΓΟΜΕΝΗ, ΕΛΙΤ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΖΟΥΝ ΣΕ ΑΛΛΟ ΣΥΜΠΑΝ!»

Ο Πρέσβης της Ελλάδος στην Κύπρο, Θεοχάρης Λαλάκος, αποχωρεί για να αναλάβει στο ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών τη θέση του πολιτικού διευθυντή. Μεταξύ άλλων, στην Ουάσιγκτον και στην Άγκυρα. Είναι πολύ καλός γνώστης της αμερικανικής και ειδικά της τουρκικής πολιτικής. Σε συνέντευξή του στον συνάδελφο Κώστα Βενιζέλο («Φιλελεύθερος», 5/9/2021), επισημάνει αυτά που αρκετές φορές έχουμε αναλύσει:

«Πολύ πριν την εποχή Ερντογάν, η Άγκυρα ακολουθεί, με μεθοδικότητα και υπομονή, μια συνεδιστική αναθεωρητική πολιτική, αποσκοπώντας στην αλλαγή του διεθνούς status quo στην περιοχή μας, είτε με την άσκηση πίεσης εκεί που αυτή αρκεί είτε με την απροκάλυπτη χρήση βίας».

Και προσθέτει:
«Η Ελλάδα και η Κύπρος διαθέτουν ένα ισχυρό διπλωματικό όπλο - το Διεθνές Δίκαιο. Είναι υποχρέωσή μας, αλλά είναι και προς το συμφέρον μας, να προιάσσουμε το Διεθνές Δίκαιο όταν βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μονομερείς παράνομες ενέργειες, όπως αυτές που εκδηλώνονται συνεχώς από την πλευρά της Τουρκίας στη στεριά, στον αέρα και στη θάλασσα».

Αναθεωρητική Τουρκία
Κι ευθύς αμέσως, ο κ. Λαλάκος διευκρινίζει: «Η πρόταξη του Διεθνούς Δικαίου είναι αρκετή; Μας είναι επώδυνα γνωστό ότι η απάντηση είναι δυστυχώς αρνητική, αφού δεν υπάρχει διεθνής μηχανισμός έτοιμος να επιβάλει τη διεθνή νομιμότητα κάθε φορά που εκδηλώνεται κραυγαλέα παρανομία, όπως το 1974 στην Κύπρο».

•**Και υπογραμμίζει: «Όταν έχεις έναν επεκτατικό γείτονα, είναι θεμιτό και απαραίτητο να διαθέτεις ικανή αποτρεπτική ισχύ. Παράλληλα, είναι άκρως σημαντικό να επεκτείνεις τα διπλωματικά σου ερείσματα, περιφερειακά και διεθνή».**

Η Ελλάδα, έστω και αργά, κατάλαβε τι σημαίνει η αναθεωρητική, επεκτατική και άκρως παραβατική πολιτική της Τουρκίας. Την υπόσπι περρι το καλοκαίρι, στο Αιγαίο και στον Έβρο και, φυσικά, στην περιοχή της Κρήτης-Καρπάθου-Καστελλορίζου και στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Έτσι επέτεινε το εξοπλιστικό πρόγραμμά της, που όφειλε να είχε κάνει πριν από τρεις τουλάχιστον δεκαετίες.

Δεν θα κουραστούμε να το αναλύουμε: Τα γεωπολιτικά σύνορα της Ελλάδος είναι ανατολικά του ακρωτηρίου Απόστολος Ανδρέας, στο απόλυτο άκρο της Κύπρου, και όχι δυτικά της Κρήτης.

Επιθετική διάταξη
Ενώ, λοιπόν, η Ελλάδα επανεξοπλίζεται και αντιστέκεται στον τουρκικό συσφιγκτήρα βόα, η Κυβέρνηση και η πολιτική, λεγόμενη, ελίτ της Λευκωσίας ζουν σε άλλο σύμπαν! Η Κύπρος είναι κατεχόμενος τόπος. Απειλείται καθημερινά από τον Απίτα. Είναι περικυκλωμένη από τον τουρκικό στόλο. Η Τουρκία διεξάγει παράνομες έρευνες και γεωτρήσεις σε θαλασσοτεμάχια στην κυπριακή ΑΟΖ.

Οι τουρκικές δυνάμεις εισβολής-κατοχής αριθμούν πάνω από 35.000 άνδρες σε μόνιμη επιθετική διάταξη επί 24ωρου βάσεως. Τελευταία, ενισχύθηκαν με γερμανικά άρματα Leopard 2A4, αυτοκινούμενα πυροβόλα 155 χιλ. μακρού βεληνικούς, drones στο κατεχόμενο αεροδρόμιο Λευκονοίκου κ.ά.

Και, φυσικά, συνεχίζεται το τουρκικό σχέδιο δημογραφικής αλλοίωσης των ελεύθερων περιοχών, με την παράνομη προώθηση μουσουλμάνων ετοιμοπόλεμων και εμπειροπόλεμων τζιχαντιστών από τη Συρία.

Θα ανέμενε κανείς πως ένα κράτος που κατέχεται, απειλείται και διακυβεύεται η εθνική, φυσική και βιολογική επιβίωσή του, θα ενίσχυε ανάλογα τις αμυντικές δυνατότητές του. Σε ανάλυσή του (5/7/2020), ο Μιχάλης Κοντός, Επίκουρος Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, επισημαίνει:

«Η Κυπριακή Δημοκρατία οφείλει να πράττει ό,τι είναι δυνατόν προκειμένου να διασφαλίζει την άμυνα του κυρίαρχου εδάφους της».

Νέο τουρκικό δόγμα
Κατά καιρούς, πολλοί ειδήμονες και, κυρίως, στρατιωτικοί, προέβλεπαν σε συγκεκριμένες εισηγήσεις προς την περί άλλα τυρβαζούσα πολιτική ηγεσία της Κύπρου για την αμυντική θεωράκιοή της έναντι του επιτιθέμενου τουρκισμού.

Ο πρώην Αρχηγός της Εθνικής Φρουράς, Ηλίας Λεοντάρης, σε συνέντευξή του («Φιλελεύθερος», 10/8/2020), υπογράμ-

Θεοχάρης Λαλάκος: «Όταν έχεις έναν επεκτατικό γείτονα, είναι θεμιτό και απαραίτητο να διαθέτεις ικανή αποτρεπτική ισχύ. Παράλληλα, είναι άκρως σημαντικό να επεκτείνεις τα διπλωματικά σου ερείσματα, περιφερειακά και διεθνή»

δυνα επιβιώσης. Η πόση της θα έχει ως συνέπεια να ακολουθήσει και εκείνη τον Καστελλορίζου, Ανατ. Αιγαίου και Αυτ. Θράκης (Εθνικός Όρκος Τουρκίας). Ο αμυντικός χώρος Ελλάδας - Κύπρου είναι ενιαίος και η τουρκική απειλή, η μέγιστη κατά του Ελληνισμού. Για την αντιμετώπισή της επιβάλλεται σύνταξη και υλοποίηση πανεθνικής στρατηγικής εθνικής επιβιώσης, στη βάση της ενίσχυσης της δυνατότητας αντίστασης του Ελληνισμού. Αυτό επιβάλλει την ύπαρξη πολιτικής βούλησης να ενισχυθεί άμεσα η στρατιωτική ισχύς (η μόνη την οποία υπολογίζει η Τουρκία)».

Βάναυση υποτίμηση
Πολιτική βούληση... Τέτοιο... προϊόν

Τουρκοφρενής διζωνική

Τι απάντησε η Λευκωσία; Τίποτε απολύτως, επειδή ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και τα κόμματα ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ σκίζονται κυριολεκτικά για συνομιλίες που δεν μπορούν να διεξαγάγουν, εξαιτίας του φοβερού ανισοζυγίου ισχύος και της αμυντικής απίσχνασης της Κύπρου.

Δεν μελέτησαν τον Θουκυδίδη. Δεν πήραν κανένα μάθημα από το Σύμφωνο του Μονάχου, το Ναγκόρνο Καραμπάχ, τη Συρία, τη Λιβύη και το Αφγανιστάν. Δεν διδάσκονται από την τουρκική κατοχή της νήσου.

Χειρότερα: Αντιμετωπίζουν τον Τούρκο ως... Ευρωπαίο Λούκα, με τον οποίο πιστεύουν ότι θα λύσουν το Κυπριακό διά της τουρκοφρενούς διζωνικής, η οποία είναι το τελευταίο στάδιο της τουρκοποίησης της Κύπρου. Ο αποχωρών Έλληνας πρέσβης προειδοποίησε:

«Όταν έχεις έναν επεκτατικό γείτονα, είναι θεμιτό και απαραίτητο να διαθέτεις ικανή αποτρεπτική ισχύ. Παράλληλα, είναι άκρως σημαντικό να επεκτείνεις τα διπλωματικά σου ερείσματα, περιφερειακά και διεθνή».

Οι Ν. Αναστασιάδης, Αβ. Νεοφύτου, Στ. Σιεφάνου και Ν. Παπαδόπουλος δεν ακούν. Δεν θέλουν να καταλάβουν. Αδυνατούν να σχεδιάσουν μία νέα στρατηγική σωτηρίας και απελευθέρωσης της Κύπρου. Και, βεβαίως, δεν πέρασε ποτέ από το μυαλό τους πώς και με ποια μέσα θα αποτρέψουν και θα εξουδετερώσουν τον εφιάλτη της τουρκοποίησης του κυπριακού Ελληνισμού.

ΑΠΟΨΗ

ΛΟΡΙΑ ΜΑΡΚΙΔΗ, Πρέσβης ε.τ.

Ατατούρκ: Ο δάσκαλος του Χίτλερ και του Μουσολίνι

Η αντικειμενική και ουσιαστική παρουσίαση ηγετών, οι οποίοι διεδραμάτισαν ρόλο στην ιδιαίτερη πατρίδα τους ή/και στα διεθνή δράματα καθώς και του έργου τους, σε βιβλία εκπαιδευτικά είναι εκ των ων ουκ άνευ, εάν πραγματικά ο σκοπός είναι η παιδεία και όχι η προπαγάνδα ή η ωραιοποίηση, πρωτοποίηση του ηγέτη. Η προσωπικότητα του υπό αναφοράν ατόμου θα πρέπει να προβάλλεται στην ολότητά της και όχι αποσπασματικά.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, ο πατέρας των Τούρκων, υπήρξε αναμορφωτής της Οθωμανικής Τουρκίας και ιδρυτής του κοσμικού τουρκικού κράτους. Όμως, κυβέρνησε απολυταρχικά τη χώρα του και εξαπέλυσε ανηλεή επιχείρηση εξόντωσης των μειονοτήτων, κυρίως των Ελλήνων του Πόντου, οι οποίοι από αιώνες κατοικούσαν στην περιοχή. Όπως και εναντίον των Αρμενίων. Η εξόντωση αναγνωρίστηκε ως γενοκτονία από μεγάλο αριθμό χωρών.

Ο Αδόλφος Χίτλερ επαίρετο για τα όσα διδάχτηκε από τον Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, επισημαίνοντας ότι ο τελευταίος ήταν δάσκαλός του, όπως και του δικτάτορα Μουσολίνι. Σε άρθρο μου, που δημοσιεύθηκε στον «Φιλελεύθερο» στις 18 Μαρτίου 2017, με τίτλο «Από τον Ατατούρκ στον Χίτλερ και τον Ερντογάν», παρέθεσα αποσπάσματα από το εξαιρετικό βιβλίο του Γερμανού ερευνητή και συγγραφέα, Dr Stefan Ihring, με τίτλο «Ο Ατατούρκ και οι Ναζί», στο οποίο ο συγγραφέας καταδεικνύει την καθοριστική επιρροή του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ στη διαμόρφωση της ναζιστικής σχολής σκέψης. Η Τουρκία του Ατατούρκ και του κινήματος των Νεοτούρκων ήταν ο καθοδηγητής στη δημιουργία του ναζιστικού κράτους, σύμφωνα με την έρευνα, βάσει των εθνικιστικών και ολοκληρωτικών πολιτικών. Ο θαυμασμός των Ναζί προς το πρόσωπο του Ατατούρκ ήταν μεγάλος, ο δε Χίτλερ τον αποκαλούσε «ο Τούρκος φύρερ».

Με την επικράτηση του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ στην περιοχή, τον Μάιο 1919, το κίνημά του, το Κίνημα των Νεοτούρκων, ενδυναμώνεται και σε σύμπλευση με τους τότε, ομάδες άγριων ληστών και κακοποιών, επιχειρούν εναντίον των γηγενών χριστιανικών πληθυσμών στην Τραπεζούντα, κυρίως εναντίον των Ελλήνων. Ο ενιολοδόχος του Ατατούρκ, Τοπάλ Οσμάν, και οι τότες του λεπταλούσαν τη Σαμψούντα και τα γύρω ελληνικά χωριά, κατέκαιαν σπίτια και περιουσίες, εξολοθίζαν τους «απίστους» και εξαναγκάζαν τους ανθρώπους σε πορείες θανάτου με στόχο την εξόντωσή τους.

Το 1920 εκτέλεσαν 6000 Έλληνες, ενώ άλλες 25 χιλιάδες είτε δολοφονήθηκαν είτε εκτοπίστηκαν σε απομακρυσμένες περιοχές της Μικράς Ασίας, ενώ πολλοί έχασαν τη ζωή τους στις φρικτές «ομάδες εργασίας» του Ατατούρκ. Υπάρχει πληθώρα αναφορών για τα εγκλήματα των Νεοτούρκων του Μουσταφά Κεμάλ σε διπλωματικά έγγραφα Αμερικανών και άλλων ξένων διπλωματών. Τα «παράσιμα», όπως χαρακτηρίζει ο Ατατούρκ τους Έλληνες, τους Αρμένιους και άλλες θρησκευτικές μειονότητες, έπρεπε να εξαφανιστούν.

Το επιτόγασμα ήταν η Μικρασιατική Καταστροφή, που έπληξε θανάσιμα τον ελληνικό πληθυσμό στη Σμύρνη και άλλες πόλεις της Μικράς Ασίας.

Ο κάθε ηγέτης κρίνεται από το σύνολο των πράξεών του και του έργου του και όχι επιλεκτικά.

Από τον Ε.Λ.Α.Σ. στην ΕΛ.ΑΣ.: Ο Μίκης Θεοδωράκης & τα ελλαδικά Σώματα Ασφαλείας

ΔΡ ΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΚΑΡΥΙΑΝΝΑΣ, Αστυνομικός Έπαιθες, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟ-ΦΥΛΑΚΗΣ, Ο ΦΑΚΕΛΟΣ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ, Ο «ΚΑΛΟΣ ΜΠΑ-ΤΣΟΣ» SERPICO ΚΑΙ Η ΒΡΑ-ΒΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

“

Κατά τη διάρκεια του λαϊκού προσκυνηματος του «συμπατικού Έλληνα», του μεγάλου μουσουργού της πανελληνίας ψυχής, Μίκη Θεοδωράκη, άνδρες της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.) εμπόδισαν δεκάδες ανθρώπους από το να προσεγγίσουν το παρεκκλήσι των Αγίων Θεοδώρων της Μητρόπολης Αθηνών. Οι πολίτες φώναζαν «ντροπή σας» στους αστυνομικούς και λίγο αργότερα έβασαν το μπλόκο και έφτασαν κοντά στον ναό («Έθνος», 07/09/2021).

Σίγουρα υπάρχει μια δόση ιστορικής ειρωνείας στα πιο πάνω, αν αναλογιστεί κανείς τις σχέσεις του Μίκη με τα ελλαδικά Σώματα Ασφαλείας πριν από τη Μεταπολίτευση του 1974, λόγω των πολιτικών του θέσεων και πράξεων.

As δούμε μερικά επεισόδια αυτών των σχέσεων, καθώς αποτελούν μικρά στιγμιότυπα της σύγχρονης ελληνικής πολιτικο-αστυνομικής ιστορίας.

Ε.Λ.Α.Σ.: Δεκεμβριανά 1944

«Στον τάφο μου να γραφεί: Πολέμησε τον Δεκέμβρη. Θα μου πείτε... ο πόλεμος; Δεν ξέρω... Έχω και το κρητικό γονίδιο και μου αρέσουν ι' άρματα. Πολέμησα 33 μέρες και μου άρεσε ο ήχος της μάχης. Όπου ήταν μάχη, έτρεχα, έμπαίνα μέσα. Σφαίρα δεν μ' έπαιε». Αυτό ήθελε να είναι το επιτύμβιο επιγραμμά του, παραπέμποντας στο αντίστοιχο του αρχαίου Έλληνα τραγούδι Αισχύλου, που πολέμησε ενάντια στους Πέρσες στη Μάχη του Μαραθώνα (Mega Γεγονότα, 11/03/2015). Η ιαφρή έγινε στις 9 Σεπτεμβρίου στη γενέτειρά

του, τον Γαλατά Χανίων της Κρήτης.

Σε σμρείωμά του στον δίσκο «Κατά Σαδδουκαίων» (Σεπτέμβριος 1983), ο Μίκης εξιστορεί πώς συναντήθηκε στα Δεκεμβριανά, για πρώτη φορά και ανέπτυξε φιλία και σχέση με τον Μιχάλη Καισαρό.

«Τότε ανήκα στον 1ο Λόχο του 1ου Τάγματος του Εφεδρικού ΕΛΑΣ [Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός], που είχε τη βάση του στην Άνω Νέα Σμύρνη. Στις 3 του Δεκέμβρη πήρα μέρος στο Συλλαλητήριο στο Σύνταγμα. Με χτύπησαν άγρια οι Εγγλέζοι κι έτσι καθώς ήμουν μέσα στα αίματα, κατηφόριζα τη λεωφόρο Συγγρού. Μένανε τότε στη Νέα Σμύρνη, οδός Σμύρνης 39. Η μητέρα μου, πες από ανησυχία, πες από προαισθήση, ανηφόριζε την ίδια λεωφόρο. Συναντηθήκαμε μπροστά στου ΦΙΕ. Μόλις με είδε, τρόμαξε. Όμως την καθουόχασα. Την πήρα στην αγκαλιά μου – σαν λάβαρο, έλεγα τότε. Στον κήπο μας είχα θαμμένο το όπλο που είχα πάρει από τους Γερμανούς. Λίγο αργότερα ήμουν μπροστά στο Αστυνομικό Τμήμα της Νέας Σμύρνης. Την άλλη μέρα πήγαμε –ορισμένοι από εμάς– στην κηδεία των θυμάτων. Γυρίζοντας αρχίσαμε τη μάχη. Σε δύο μέρες όλοι οι αστυνομικοί παραδόθηκαν. Δεν υπήρχε ούτε ένα θύμα. Πολλούς αξιωματικούς τους οδηγήσαμε οι ίδιοι στα σπίτια τους να μην πάθουν κακό. Ένας απ' αυτούς στα 1948 ήρθε χαράματα στο σπίτι μας για να με πιάσει και να με κλείσει στην απομόνωση. Πολλοί οδηγήθηκαν στην Ικαρία. [...] Πηδάω έξω. Ψυχή στο δρόμο. Πετώ ένα χαλικάκι στο παράθυρο της κρεβατοκάμαρας. Οι γονείς μου δεν κοιμόνταν. Κάθε βράδι είχαν την αγωνία μου. Έκαγα στον πυρετό. Ο αδερφός μου μου δίνει τον

καναπέ όπου πλάγιαζε. Ήταν ζεστός και αμέσως κοιμήθηκα. Η Ασφάλεια κύκλωσε το σπίτι κατὰ τα χαράματα, πριν προλάβω ν' ανοίξω τα μάτια μου ήταν από πάνω μου οι αστυνομικοί με επικεφαλής τον ίδιο αξιωμαπκό που στα Δεκεμβριανά τον είχα συνοδεύσει στο σπίτι του. “Με συγχωρείς”, μου λέει. “Δεν είναι τίποτα. Έλεγχος ταυτότητας”. Η μητέρα μου, που μ' έβλεπε ξαπλωμένο, νιράπηκε για την αγένειά μου. “Μίκη, σήκω, δεν είναι σωστό, περιμένουν οι κύριοι...”. Η δε θεία μου, η Στάσα, ετοιμαζόταν να τους βγάλει και γλυκό του κουταλιού. Ήσαν κι οι δύο Μικρασιάτισσες και γι' αυτές η φιλοξενία είναι φιλοξενία. Ακόμα και για τους διώκτες μας. Μόνο ο αδελφός μου ένιωσε τον τόνο της στιγμής. “Γεια και χαρά, σύντροφε”, μου λέει την ώρα που μ' έπαιρναν κοιτάζοντας επιδεικτικά τους μουσικούς που είχαν πλημμυρίσει το σπίτι. Στο Τμήμα, στην απομόνωση, βρήκα άλλους 12 Νεοσυμρινίους. Συμπτωματικά εκείνο το βράδυ η Νέα Σμύρνη έκανε συλλήψεις για εξορία. Είσι, δεν γλίτωσα. Ικαρία, και τέλη του 1948 Μακρονήσι. Δ' Τάγμα. Στις 26 του Μάρτη 1949 μεταφέρομαι στο Α' Τάγμα (στρατιωτικό), όπου μας χτύπησαν παραδειγματικά!»

Χούντα & Ζάτουνα

Στο «Ημερολόγιο Εξορίας» («Αρκαδία VI και VIII», 1969) γράφει:

«Ο ισοπάνος του χωριού μας, αυτοσχέδιος μουσικός, έπαιζε με το βιολί του και τραγουδούσε συχνά το τραγούδι που μιλούε για τον κόκο που περίμενε ν' ακούσει την ημέρα με το φως ο Θεοδωράκης Κολοκοτρώνης! Σημάδι πως δεν αργεί η Λευτεριά! Όμως ήταν φανερό ότι ο γέρο-ισοπάνος διάλεγε αυτό το τραγούδι γιατί ήθελε να δείξει την αντίθεσή του με τη Χούντα και τη συμπαράδοση στην Αντίσταση. Είσι, κάθε φορά που έφτανε στο όνομα Θεοδωράκης, διπλοσάιζε τη φωνή του και μαζι μ' αυτόν όλοι όσοι τώχανε να βρεθούν στα πλαινά τραπέζια κυπούσαν τα χέρια τους και τα μάτια τους έβγαζαν αστραπές. Πολλοί χωροφύλακες-φρουροί κρυφοχαμογελούσαν κάτω από τα μουστάκια τους. Γιατί κι αυτοί στο βάθος μισούσαν τους δικτατόρες. Είσι, με το κολοκοτρωνέικο τραγούδι, λες και φώναγε μονομιάς ο' αυτήν την πανεθνική ενότητα, καθώς αγγίζαμε τις ρίζες τις κοινές. Δίναμε γνωριμία και όρκο. Εδώ θα πρέπει να πω ότι η Αστυνομία είχε ειδοποιήσει όλο το χωριό ότι απαγορεύεται να με πλησιάζουν, να μου μιλούν, ακόμη και να με

χαιρετούν. [...] Στη Ζάτουνα έγραφα πολλά πολιπικά και θεωρηπικά κείμενα. Έγραφα ακόμη και την ΕΞΟΔΟ. Πώς βγήκε όλο αυτό το υλικό; Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να πω ότι ταχυδρομική επικοινωνία δεν υπήρχε. Κάθε δέμα με τρώφια, βιβλία περνούσε από κόσκινο. Οι δικές μου αποστολές –αραιά και πού– περνούσαν από αμείριπους ελέγχους και κατέληγαν συνήθως στις ειδικές υπηρεσίες της ΚΥΠ στην Αθήνα. Καθελί που έμπαινε ή έβγαινε από το σπίτι υποβαλλόταν σ' εξονυχισική έρευνα από τους φρουρούς. Το ψωμί, τα γλυκά, τα παζμάδια, τα έκοβαν σε κομματάκια. Τα σκουπίδια τα ερευνούσαν με τα χέρια τους ένα-ένα. Και όμως η επικοινωνία και προς τις δύο κατευθύνσεις δεν σταματούσε καθόλου».

Κατά τη διάρκεια συζήτησης με Χωροφύλακα:

«Βάλατε το στέμμα και τη στολή για να κυνηγάτε και κυπάτε αθώα και ανυπεράσπιστα παιδιά; Εν πάση περιπτώσει, σας το λέω και σας προσωπικώς ότι αν ξαναγίγισε τη γυναικά μου, θα γδύσω μεθαύριο τη δική σας μέσα στην πλαεία του Αγίου Βασιλείου...

»Είχα αρχίσει να εκτρέπομαι. Όμως όλα αυτά δεν ήταν παρά μια επίδειξη δύναμews... Και τότε ξαφνικά του πειώ: - Και προπαντός μην επιχειρήσετε ούτε ένα βηματάκι πιο πέρα. Όλα είναι κανονισμένα. Με ένα σύνθημά μου όλος ο κόσμος θα ξέρει ότι αρχίζω απεργία πείνας διαρκείας.

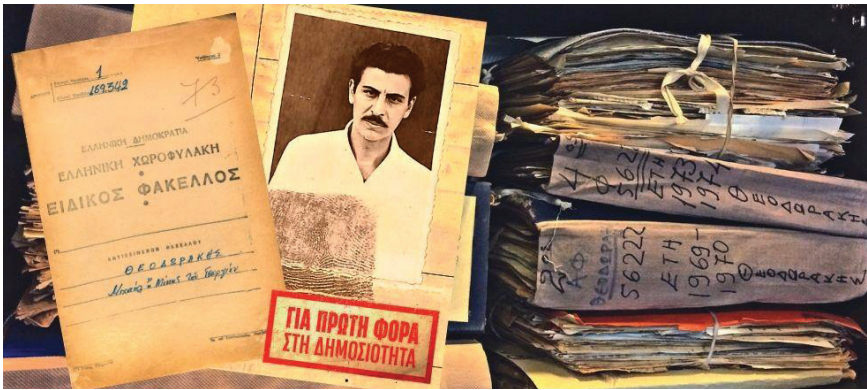
»Ο αγαθός αντισυνταγματάχης ζαλίστηκε. Πρέπει να ομολογήσω ότι δεν ήταν καλός. Ήταν όμως υπεραστικός. Που κάνει το ίδιο, όταν υπηρετείς πιστά μια

κακή υπόθεση. Έτσι δεν τόλμωσαν να μου πάρουν το πιάνο, ούτε να με κλείσουν στο κρατιπτήριο».

Ογκώδης φάκελος στην Ασφάλεια & Κύπρος

Την επομένη του θανάτου του, η «Εφημερίδα των Συντακτών» (03/09/2021) έφερε στο φως στοιχεία από τον ογκώδη φάκελο του Μίκη στην Ασφάλεια.

Οι καταγραφές από τον φάκελο αναφέρουν: • Ενίστασεται το '44 στην ΕΠΟΝ και στον ΕΛΑΣ • Στο επίκεντρο η γενική αμνηστία • Στη μάχη της ΕΑΑ και των Λαμπράκων • Από συγκέντρωση σε συγκέντρωση • Κατά της πολιτικής Γ. Παπανδρέου • Καλεί τους νέους στους Λαμπράκους • «Το Μανιφέστο των Λαμπράκων» • Από την παρανομία ως τη σύλληψη • Παγκόσμια κινητοποίηση υπέρ του Μίκη • Εξορίζεται για 6 μήνες στη Ζάτουνα • Από τη Ζάτουνα στον Ωρωπό

ΕΛ.ΑΣ.: Βράβευση Μίκη & Εθνική Συμφιλίωση

«Για να γυρίσει ο Ήλιος, θέλει δουλειά πολλή».

Και κάπως έτσι αλλάζουν οι καιροί. Στις 20 Οκτωβρίου 2005, κατά τον εορτασμό της Ημέρας της Ελληνικής Αστυνομίας, ο τότε Υπουργός Δημοσίας Τάξης της Ελληνικής Δημοκρατίας, Γιώργος Βουλγαράκης, θα βραβεύσει τον Μίκη Θεοδωράκη στο Μέγαρο Μουσικής, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας Κάρουλου Παπούλια. Παραλαμβάνοντας το βραβείο, ο μουσικοσυνθέτης έθεσε το ερώτημα: «Πώς είναι δυνατόν η Αστυνομία να με βραβεύει και εγώ να αποδέχομαι ένα τέτοιο βραβείο»;

Όπως γράφει η «Καθημερινή» (21/10/2005), εδώςας αμέσως μετά την απάντηση, «που περικλείει όλο το νόημα της εθνικής συμφιλίωσης». Σαρκαζόμενος τον εθνικό δικασμό και τα «πέτρινα χρόνια», αναφέρθηκε στους «σενούς δεσμούς» με την Αστυνομία και τη Χωροφυλακή καθώς και την αραστή συνεργασία μας, που κράτισε 27 χρόνια: Από το 1943 που φιλοξενήθηκαν στις σουίτες της Χωροφυλακής Τρίπολης, έως το 1970, όταν από τη φιλοξενία της ορεινής Ζάιουσας πέρασα στις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις του Ωρωπού». Έκανε αναφορά στην παροχή δωρεάν στέγης, τροφής, σε συχνές μετακινήσεις αλλά και «μασάζ» από την Αστυνομία, για να καταλήξει λέγοντας ότι παρευρέθη στη εκδήλωση ως ένας άνθρωπος που αγωνίστηκε για τη δημοκρατία και είδε την Ελληνική Αστυνομία να μεταλλάσσεται σε υπηρέτη της δημοκρατίας.

Σε συνέντευξη του στον Ανθυπα-

συνόμο Κωνσταντίνο Γ. Κούρο για το περιοδικό «Αστυνομική Ανασκόπηση» (Μάιος-Ιούνιος 2009, τ. 255), με την ευκαιρία της έκθεσης προς τμήν του που διοργάνωσε τον Μάρτιο του 2009 το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, ο Μίκης Θεοδωράκης ανέφερε για την Ελλάδα:

«Εδώ θα πρέπει να υπογραμμίσω ότι τα μεγαλύτερα δεινά ήταν... εισαγόμενα. Δυστυχώς, η μοίρα της χώρας μας σφραγίστηκε από τα “ενδιαφέροντα” των ταχυδρόμων, που από την πρώτη στιγμή της Επανάστασης του '21 έως σήμερα, δεν μας αφήνουν ούτε μια ώρα πouxίας να κοιτάζουμε μόνοι μας ελεύθεροι και αδέσμευτοι τη ζωή μας. [...] Έτσι και σήμερα είμαι βέβαιος ότι το 90% των όσων αρνηπικών φαινομένων συγκλονίζουν τον τόπο μας, είναι... εισαγόμενα και σκοπεύουν να αποπροσαναπολίσουν και να παραλύσουν τον λαό μας, να τον διατρέσουν και να τον εκβαρβαρίσουν, να τον καταστήσουν άβουλο υποχείριο... έχουν αποδυθεί σε έναν άνευ προηγουμένου αγώνα πλύσης εγκερφάλου του ελληνικού λαού με κύριο στόχο όπως είπαμε να τον απογοητεύσουν, να τον αποπροσανατολίσουν και να εξουδετερώσουν κάθε θετικό στοιχείο που υπάρχει μέσα του, ώστε να τον μετατρέψουν

• Ελεύθερος στο Παρίσι.

Ο φάκελος της Ασφάλειας για το 1964 καταγράφει και τις πολλές επισκέψεις του Μίκη στην Κύπρο εκείνη την περίοδο, ως βουλευτή της ΕΑΑ, και τις επαφές του με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε μια επίσκεψη του τον Σεπτέμβριο του 1964, όπου αντιπροσώπευσε τη νεολαία των Λαμπράκων στο συνέδριο «Η Κύπρος διά μέσου των αιώνων», μελοποίησε και τον «Ύμνο της Εθνοφρουράς», σε στίχους Άντη Περνάρη (Σημερινή Online, 02/09/2021). Η Εθνική Φρουρά, που δημιουργήθηκε με την αρωγή αξιωμαπικών του ΓΕΕΘΑ που έστειλε μουσικά η κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου στην Κύπρο, είχε –με νομοθετική πράξη– μόλις «απογαλακτιστεί» από την Αστυνομική Δύναμη Κύπρου. Ήταν αρχικά εθελοντικό σώμα «ειδικών αστυφύλακων» και πλέον ξεκινούσε την πορεία της ως οι νέες κυπριακές Ένοπλες Δυνάμεις.

Ο «καλός ασφαλίτης» Serpico

Παρά τις κακές του σχέσεις του με τους «ασφαλίτες», ο Μίκης Θεοδωράκης θα γράψει την κλασική πλέον μουσική-soundtrack της αμερικανικής ταινίας «Serpico», που προβλήθηκε στους κινηματογράφους το 1973.

Το σενάριο σπρίχτηκε στο ομώνυμο βιβλίο του Peter Maas («Serpico: The Cop Who Defied the System», 1973) και αναφέρεται στην πραγματική ιστορία ενός στελέχους του Αστυνομικού Τμήματος της Νέας Υόρκης (NYPD). Ο Fransesco Vincent Serpico ήταν ένας αστυνομικός, φτωχής ιταλοαμερικανικής καταγωγής, ο οποίος υπηρέτησε με αντανάληση και αυτοθυσία για έντεκα χρόνια. Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του ως υπό κάλυψη αστυνομικού, σε διάφορα πόστα, ανακάλυψε βαθιά, συστημαπικά διαφθορά μέχρι και τα ανώτατα επίπεδα του Σώματος (βία, δωροδοκία, εκβιασμός, ναρκωπικά), με αποτέλεσμα συναδέλφοί του να αποπειραθούν να τον δολοφονήσουν. Οι αποκαλύψεις του Frank Serpico οδήγησαν στο πόρισμα της Επιτροπής υπό τον Δικαστή Whitman Knapp (Commission to Investigate Alleged Police Corruption). Το 1972 ο Serpico έλαβε το χρυσό Μετάλλιο Τιμής από την NYPD.

Στην ταινία, τον Serpico υποδύεται ο Al Pacino. Μιλώντας στο «Mega» (08/09/2021), ο μεγάλος ηθοποιός είπε για τον Μίκη:

«Θυμάμαι την πρώτη φορά που άκουσα τη μουσική για το “Σέρπικο”. Ήταν στο γραφείο του παραγωγού στο Μανχάταν, στον 16ο όροφο που είχαμε θέα τον ορίζοντα, και τότε έπαιζε το σάουντρακ. Φυσικά κατευθειάν όταν έμαθα για τον θάνατό του, αυτή η σκηνή ήρθε στο μυαλό μου. Ήξερα από την πρώτη στιγμή ότι ακούγοντας τη μουσική εκείνο το βράδυ, «αυτό ήταν, το έχει, έχει την ταινία, έχει συλλάβει το νόημά της». Αυτή είναι η ανάμνησή μου! Φυσικά θυμάμαι τον Ζορμπά και τα υπόλοιπα έργα της καριέρας του. Τι τεράστιο δώρο! Θα μας λείψει και θα τον θυμόμαστε».

Όπως αναφέρουν «Τα Νέα» (08/09/2021), ο σκηνοθέτης Sidney Lumet είχε δηλώσει για τον Μίκη: «Το «Serpico» δεν θα έπρεπε να έχει μουσική, αλλά στο τέλος προσέθεσα 14 λεπτά σε στρατηγικά σημεία για να προστάξω την ταινία και έμενα τον ίδιο. Ευτυχώς, την τελευταία στιγμή διάβασα στις εφημερίδες για την αποφυλάκιση του Μίκη Θεοδωράκη, του σπουδαίου αυτού Έλληνα συνθέτη – μόλις είχε βγει από τη φυλακή. Ήξερα ότι εκείνα τα χρόνια οι αριστεροί στην Ελλάδα βρίσκονταν υπό διωγμό από το

ακροδεξιό καθεστώς της χούντας. Δεν είχα άλλη επιλογή: αμέσως έτρεξα στο Παρίσι να τον βρω».

Εκείνη την περίοδο, ο Θεοδωράκης επρόκειτο να ξεκινήσει περιοδεία στις ΗΠΑ, κι έτσι είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει μια πρώτη εκδοχή του «Serpico». Στο τέλος της προβολής, ο Θεοδωράκης συμφώνησε με τον Lumet: «Η ταινία είναι... υπέροχη, αλλά δεν της χρειάζεται η μουσική – δεν υπάρχει χώρος γι' αυτήν!», αναφώνωσε.

Όμως αυτήν τη φορά ήταν ο Lumet που έδειξε επιμονή: «Μίκη μου, σε παρακαλώ, σκέψου τη θέση μου! Ο Παπαγωγός! Dino De Laurentiis! Θα ξετρελαθεί αν ένας συνθέτης του δικού σου βελπνεκούσις βάλει την υπογραφή του στο σάουντρακ και τότε ίσως μπορέσουμε να την «γλιτώσουμε» με ένα μίνιμουμ μουσικής περίπου δέκα λεπτών».

Τότε, ο Μίκης έβγαλε μια κασέτα από την τσέπη του και τον ρώτησε: «Πριν από κάποια χρόνια έγραφα αυτό το χαριτωμένο τραγουδάκι (πρόκειται για το τραγούδι «Δρόμοι παλιοί» σε στίχους του Μανώλη Αναγνωστάτη). Πιστεύεις ότι θα μπορούσα να ζητήσω – ξέρω γά... \$75.000 γι' αυτό»; Ό,τι κι αν πίστευε ο Lumet, ο Θεοδωράκης έλαβε πράγματι την αρωγή του. Και η υπέροχη μελωδία έκτοτε συνδέθηκε για πάντα με τον Frank Serpico.

Άγνωστες σελίδες στη σχέση Μουσταφά Κεμάλ και Κύπρου

ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΥΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
pouladomsm@sigmalive.com

ΠΟΙΑ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕ-ΝΟΚΤΟΝΟΥ ΑΤΑΤΟΥΡΚ ΣΤΗΝ ΙΔΙΟΣΥΓΚΡΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΟ-ΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΑΠΟΤΥΠΩ-ΜΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Η απόφαση του Υπουργείου Παιδείας να αποσύρει προσωρινά το σχολικό βιβλίο Αγγλικών, το οποίο εκθέτίζει τον γενοκτόνο Μουσταφά Κεμάλ, προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων από την Τουρκία, αλλά και τους Τ/κ, σε ένα πολιτικό φάσμα που ξεκινά από την κοσμική Αριστερά μέχρι τη σκληρή εθνικιστική Δεξιά. Αντιδράσεις υπήρξαν και στην ε/κ πλευρά, κυρίως από τις αριστερόστροφες-φιλελεύθερες δυνάμεις, που εξέλαβαν το σκίσιμο της σελίδας ως σκοταδισμό. Στην παρούσα ανάλυση δεν θα καταπιστούμε με την ορθότητα τις επιπόλαιες διαχειρίσεις του ζητήματος από το Υπουργείο, αλλά θα σταθούμε σε κάτι πιο ουσιαστικό. Τη σχέση του Μουσταφά Κεμάλ με την Κύπρο και το πόσο βαθιά είναι χαραγμένη η «πατρική» αυτή

φιγούρα στη συνείδηση και κουλτούρα όλων σχεδόν των Τ/κ. Αρκετά αρχικά να σημειωθεί ότι σε κάθε σχολείο, δημόσιο και «κυβερνητικό» κτήριο, πλατεία και πάρκο, υπάρχουν φιγούρες και αγάλματα του «Πατέρα των Τούρκων», Ατατούρκ.

Τώρα είναι λιγότερο γνωστό ότι εκατοντάδες Τουρκοκύπριοι συμμετείχαν ενεργά και υποστηρίξαν τον λεγόμενο «Εθνικό Απελευθερωτικό Αγώνα» στην Ανατολία υπό την ηγεσία του Μουσταφά Κεμάλ μεταξύ του 1919 και του 1923, γεγονός που εκμηχρήθηκε ιδιαίτερα πολύ από τον ίδιο. Αξίζει να σημειωθεί ότι, εκείνη την περίοδο, όταν η Κύπρος βρισκόταν στα χέρια των Βρετανών, υπό την ηγεσία δύο Τουρκοκυπρίων, του Μουφτῆ της Κύπρου Ziya Efendi και του δημοσιογράφου Ρεμζὶ Οκάν, συγκλήθηκε στη Λευκωσία στις 10 Δεκεμβρίου του 1918 μια Εθνοσυνέλευση (Ulusal Meclis). Η πρώτη απόφαση που ελήφθη στην Εθνοσυνέλευση, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή περίπου 200 Τ/κ αντιπροσώπων απ' όλο το νησί και διήρκεσε τρεις ημέρες, ήταν η επιστροφή της Κύπρου στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Είναι αξιοσημείωτο ότι αυτή η Συνέλευση πραγματοποιήθηκε πριν από τη μετάβαση του Μουσταφά Κεμάλ στη Σαμψούντα και πριν συγκληθούν τα Συνέδρια του Ερζερούμ και της Σίβα.

Η σημασία της Κύπρου για Κεμάλ

Κατά την περίοδο της «Επανάστασης», με την παρότρυνση του Τύπου, Τ/κ έκαναν δωρεές από χωριά και πόλεις τη Κύπρου, μαζέψαν δέρματα ζώων που θυσιάστηκαν με σκοπό να βοηθήσουν την τουρκική εκστρατεία στην Ανατολία.

Υπήρχαν επίσης Τ/κ που τιμήθηκαν για τη συνεισφορά τους και πήραν ακόμη και το επώνυμο «Ατατούρκ».

Μετά τον «Πόλεμο της Ανεξαρτησίας» ο Μουσταφά Κεμάλ τόνιζε πως πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή στο Κιρκούκ και τη Μοσούλη. «Πρέπει να δημιουργήσουμε μίαν ασφαλή λωρίδα, που εκτείνεται από το Κιρκούκ και τη Μοσούλη έως τη Μεσόγειο». Οι Τούρκοι έχουν να λένε πως το 1937, όταν ο Μουσταφά Κεμάλ παρακολουθούσε μίαν άσκηση στις νότιες ακτές της Τουρκίας, ρώτησε τους αξιωματικούς που μαζεύτηκαν γύρω του: «Ας υποθέσουμε ότι η Τουρκία έχει καταληφθεί εκ νέου και οι τουρκικές δυνάμεις αντιτίθενται μόνο σε αυτήν την περιοχή. Ποιες είναι οι διαδρομές και οι

δυνατότητες εφοδιασμού μας;». Ακούγοντας υπομονετικά τις πολλές απόψεις και σκέψεις που διατύπωναν οι αξιωματικοί, ο Ατατούρκ άπλωσε το χέρι του στον χάρτη και έδειξε την Κύπρο και είπε: «Κύριοι, όσο η Κύπρος βρίσκεται στα χέρια του εχθρού, οι διαδρομές εφοδιασμού αυτής της περιοχής είναι μηλοκαρισιμένες. Δώστε προσοχή στην Κύπρο. Αυτό το νησί είναι πολύ σημαντικό για εμάς», είπε τότε, για να το επαναλάβει κάποιες δεκαετίες αργότερα ο Αχμέτ Νιαβούτογλου στο «Στρατηγικό Βάθος». Είναι γνωστό ότι οι Τουρκοκύπριοι συνέχισαν τις σχέσεις τους με την Ανατολία ακόμη και μετά τον χωρισμό τους από την Οθωμανική Αυτοκρατορία και, μετά από μια περίοδο σύγχυσης, άρχισαν να οργανώνονται για να ακουστούν οι φωνές τους.

Η κολυμβήθρα του Σιλωάμ και τα αόρατα νήματα

ΑΝΑΓΟΡΟΥΛΑ ΓΚΙΟΥΡΠΟΥ
a.giourou@gmail.com

Τι και αν ενδεδωσαν και ακόμα ενδίδουν σε προτροπές και υποδείξεις ξένων, οι γνωστοί επιτόνιοι και ανόσιοι πολιτικοί παράγοντες; Τι και αν οι γνωστοί που μετείχαν ως υπουργοί στην «κυβέρνηση» του Ιουλιανού πραξικοπήματος βρέθηκαν λίγα χρόνια μετά το θανατικό και την απώλεια του 37% των κυπριακών εδαφών σε δημόσια αξιώματα αντί στη φυλακή για εσχάτη προδοσία;

Τι και αν 300 εκατομμύρια δολάρια βρήκαν Ε/κ αποδέκτες μέσω κρυφών διαδρομών από προγράμματα του ΟΗΕ, (UNDP, UNOPS) και του USAID, προκειμένου να περάσει ως ολέθρας το εκφωτιστικό σχέδιο Ανάν, ακυρώνοντας το δικαίωμα του κυπριακού λαού να απαλλαγεί από τον Τούρκο κατακτητή και να ζήσει όπως άλλοι ευρωπαϊκοί λαοί αφέντης και νοικοκύρης στον τόπο του;

Όλο αυτό το ανοσιούρηγμα και το κατακάθι βούτηξε στην κολυμβήθρα του Σιλωάμ νομιζοντας πως θα αναβαπτισθεί και απαλλαγεί και από εννοχές και αμαρτήματα.

Την Πέμπτη, η γη της Κρήτης δέχθηκε στα σπλάχνα της τον τιάντα του Έθνους, τον μεγάλο οικουμενικό Έλληνα Μίκη Θεοδοράκη, ο οποίος ζήρωσε τη μουσική του με την ποίηση και την πρόσφερε ως αντίδοτο στην καθηγμεμένη εργασία της Ελλάδας αλλά και στους λαούς του κόσμου που μάχονται για ελευθερία, ειρήνη και δικαιοσύνη.

Εκείνοι που τον έβριζαν όταν όρθωνε το αναστήμα του και καλούσε τον λαό να πει τα μεγάλα ΟΧΙ στα αντεθνικά μνημόνια και τα εκτρωματικά σχέδια κατά της Κύπρου, έσπευσαν να πάρουν λίγη δόξα από το μεγαλείο του. Ξέχασαν τα μίζερα ανθρωπάκια τι έλεγαν όταν ο Μίκης της Ελλάδας, ο Μίκης της Κύπρου και της Οικουμένης ύψωνε με τον λόγο του τα ιδανικά του έθνους και ως αρχάγγελος επί της Γης άνοιγε τις φτερούγες του να προστατεύει τον λαό και να ανακόψει το κακό.

Τα οξύμωρα και τα αντιφατικά

Ο διχασμός που επικρατεί σήμερα στο εσωτερικό μέτωπο της Κύπρου, πέρα από τον διπλητηριώδη σπόρο της διχόνοιας, περιλαμβάνει αρκετά οξύμωρα και αντιφατικά στοιχεία, που, κατά τρόπο περιέργο αλλά καταλυτικό, ακυρώνουν αυτούς που τα ενστερνίζονται και που σήμερα υιοθετούν.

Για παράδειγμα, οι πολέμιοι του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου πριν από το 1974 υποστήριζαν την ένωση με την Ελλάδα, ανέλαβαν θέσεις στην πραξικοπηματική κυβέρνηση Σαμψών και άλλοι εκλέχθηκαν σε δημόσια αξιώματα μέχρι το νομοθετικό σώμα ανενόχλητοι, ως ο πρόεδρος του βίος να ήταν άμεμπτος. Μετά από χρόνια τα ίδια άτομα βρέθηκαν στους εξώστες να υποστηρίζουν το σχέδιο Ανάν.

Άνθρωποι που ύμνησαν τον Μακάριο βρέθηκαν στο αντίπαλο στρατόπεδο για να καταντήσουν υμννίτες της αμερικανικής πολιτικής και να αποφανθούν με τον πιο ανιστόρητο τρόπο πως η τότε Σοβιετική Ένωση (και όχι ο χαοάπης Κίσιγκερ και οι ΗΠΑ) ευθύνονται για την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Για το «θεάρεστο» έργο τους διορίστηκαν λίγα χρόνια αργότερα σε προεδρικούς συμβούλους για να δαγκώσουν στη συνέχεια το χέρι που τους έβγαλε από τη ναφθαλίνη. Τώρα επιδίδονται στη συγγραφή βιβλίων κατηγορώντας με λιβελογραφήματα τους πρώην «ευεργέτες» τους και έπεται συνέχεια.

Ο πρώην Επίτροπος της Κύπρου στην Ε.Ε., Χρ. Στυλιανίδης, ο οποίος ορκίστηκε την Παρασκευή νέος Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας στην κυβέρνηση Μητσοτάκη (αφού προηγήθηκε η πολιτογράφηση του ως Έλληνα πολίτη), έχει κι αυτός στο ενεργητικό του πληθώρα αντιφάσεων.

Το 1993 ήταν ο εκπρόσωπος Τύπου του Ενιαίου Μετώπου (ΔΗΚΟ-ΕΔΕΚ) με υποψήφιο πρόεδρο τον Πασαλίν Πασαλινίδη.

Το 1995 ίδρυσε, μαζί με άλλους, την Κίνηση Πολιτικού Εκουγχρονισμού, με στόχο την προώθηση της ευρωπαϊκής Κύπρου και τον εκουγχρονισμό του πολιτικού συστήματος της χώρας.

Το 1998 διορίστηκε Κυβερνητικός Εκπρόσωπος στην Κυβέρνηση Γλαύκου Κληρίδη. Το 1999 παραιτήθηκε από τη θέση του για λόγους, όπως είπε, «αρχής

σε θέματα εξυγιανσης και διαφθοράς της δημοσίας ζωής», μετά από κατηγγελίες για διαφθορά από διατυπωθέντες εναντίον του τότε Υπουργού Εσωτερικών μ. Νίνου Μιχαηλίδη. Στη δήλωση παραίτησης λίγα λόγια είπε για τον τότε υπουργό, αλλά περισοότερο ημνούσε τον Γ. Κληρίδη, που είχε διορίσει τον Νίνο Μιχαηλίδη (!!!).

Το 2004 το όνομά του περιλαμβάνεται σε έγγραφα που διέρρευσαν για όσους πήραν κονδύλια για την προώθηση του σχεδίου Ανάν. Το δικαιολογητικό της εισπραχής του ποσού ήταν για τη δημιουργία ιστοσελίδας e-vote (ηλεκτρονικές εκλογές), που καμιά σχέση δεν είχε με το επάγγελμά του ως οδοντίατρο.

Την 1η Μαρτίου 2013 διορίστηκε Κυβερνητικός Εκπρόσωπος στην κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη. Τον επόμενο χρόνο διορίζεται από το Πρόεδρο Αναστασιάδη στη θέση του Ευρωπαίου Επιτρόπου για τη Διεθνή Συνεργασία, την Ανθρωπιστική Βοήθεια και τη Διαχείριση Κρίσεων. Η θητεία του ολοκληρώθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2019 και, επειδή δεν επαναδιορίστηκε, μεταπήδησε στο στρατόπεδο των πολέμων του Προέδρου Αναστασιάδη.

Είναι περιέργο πώς κάποια άτομα πέρρασαν από διάφορες μεταλλάξεις, αλλά καταφέρνουν μέχρι σήμερα να επιβιώσουν και να αναδεικνύονται σε υψηλά αξιώματα λες και κάποια αόρατα χέρια κινούν τα νήματα.

Εμφύλια καρφώματα στους ξένους

Ακόμα μια φορά η ηγεσία του ΑΚΕΛ εμφανίζεται να έχει στ' αφιά της βουλοκέρι, να μην ακούει και να μη δίνει σημασία ή λένε οι αξιωματικοί της Τουρκίας και οι εγκάθετοι της στα κατεχόμενα.

Με μια προκλητική άνεση ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ, Στ. Σιεφάνου, σε συνάντηση που είχε με ξένους πρέσβεις διαπιστωμένους στην Κύπρο, αφιέρωσε το μεγαλύτερο μέρος της ενημέρωσης σε κατηγορίες εναντίον του Προέδρου, αφήνοντας ανοικτή την πόρτα και το ελεύθερο, σε όσες ξένες δυνάμεις απεργάζονται κακή λύση στο Κυπριακό προς όφελος της Τουρκίας.

Αφού ξεμπερδέψε με 2-3 αράδες κατά της Τουρκίας, έστριψε τα πυρά του κατά του Προέδρου λέγοντας πως «τα τελευταία

τέσσερα χρόνια δεν υπήρξε μια συγκροτημένη και συνεπής πολιτική από μέρους του, η οποία να αξιοποιεί κάθε δυνατότητα για επανένταξη των διαπραγματεύσεων».

Τον κατηγορούσε για «παλινδρομήσεις και επικίνδυνους πειραματισμούς που δίνουν την ευκαιρία στην Τουρκία και στον Τουρκοκύπριο ηγέτη, Ερσίν Ταϊάρ, να εκμεταλλεύονται το διαπραγματευτικό κενό, να συνεχίζουν σχεδόν ανενόχλητοι τις μεθοδεύσεις τους στην ΑΟΖ και στην Αμμόχωστο και να επιμένουν σε λύση δύο κρατών».

Μιλόνε εκτεταμένα για τα κίνητρα που πρέπει να δώσουμε στην Τουρκία, αν και παραδέχθηκε πως κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί αν οι προτάσεις αυτές γίνουν αποδεκτές, αλλά δήλωσε πεπεισμένος «ότι τουλάχιστον θα πειστούν προς αυτή την κατεύθυνση γιατί αν δεν το πράξουν θα μείνουν εκτεθειμένοι». Ξαν δεν ντρεπονται να κατηγορούν τη χώρα μας στους ξένους πρεσβευτές, οι οποίοι θα καταγραφούν τη δικόνοια διευκολύνοντας τις πιέσεις και την επιβολή κακής λύσης.

Χώρισε τον λαό σε υποστηρίκτες και μη της λύσης

Αναφερόμενος εξάλλου στη διοργάνωση από το ΑΚΕΛ στις 3 Οκτωβρίου κινητοποίησης με τη «συμμετοχή των δυνάμεων της λύσης και από τις δύο κοινότητες», κάλεσε «όσους ξένους πρέσβεις το επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτήν».

Από πότε οι ξένοι πρέσβεις προσκαλούνται να μετέχουν σε πολιτικές εκδηλώσεις που τείνουν να διχάσουν το λαό; Δηλαδή κατά το κ. Σιεφάνου όσοι δεν υποστηρίζουν τις θέσεις του ΑΚΕΛ είναι οι δυνάμεις εναντίον της λύσης; Οι άλλοι τι είναι;

Δεν εκπλήσσουν οι θέσεις του κ. Σιεφάνου. Τουλάχιστον είναι συνεπής με όσα υποστήριζε το 2004 υπέρ του σχεδίου Ανάν.

Ο σαλίγκαρος και ο αετός

«Ερπονίας και λειχονίας φτάνει πιο γρήγορα στην κορυφή», είπε ο σαλίγκαρος στον έκπληκτο αετό, όταν τον είδε να βρίσκεται στην κορυφή πριν από αυτόν, κερδίζοντας το στοίχημα.

Κάπως έτσι βλέπουμε κάποιους να ανελίσσονται, να μεταλλάσσονται καταπατώντας αρχές και ιδεώδη.

Το μόνο σίγουρο είναι πως ποτέ δεν θα δοξασιούν από τον λαό.

νές τους. Καθώς πλησίασε ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, οι εντάσεις μεταξύ Ε/κ και Τ/κ στο νησί μεγάλωναν, καθώς οι Τουρκοκύπριοι αγκάλιασαν με περισσότερη θέρμη τις ιδέες του Μουσταφά Κεμάλ περί «τουρκικότητας», που εισήχθησαν από τη νεοσύστατη Δημοκρατία της Τουρκίας, η οποία θεμελιώθηκε πάνω στους γενοκτονημένους χριστιανικούς λαούς της Ανατολίας.

Τ/κ ύμνοι στον Μουσταφά Κεμάλ

Μεταξύ 1919 και 1923 άρχισαν να εκδίδονται στην Κύπρο και αρκετές τουρκικές εφημερίδες και περιοδικά, τα οποία ήταν γεμάτα στίχους και πεζογραφία που υποστήριζαν τους «αντιστασιακούς» της Ανατολίας και υμνούσαν τον αρχηγό τους, Μουσταφά Κεμάλ.

Από αυτά ξεχωρίζουν το ποίημα με τον τίτλο «Πάω Εθελοντής» του Μεχμέτ Φικρί, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Ankebut» τον Απρίλιο του 1922, πριν από τη λεγόμενη «Μεγάλη Επίθεση», και αποτυπώνει πολύ καλά τα συναισθήματα των Τουρκοκυπρίων εκείνη την ημέρα που δηψούσαν για εκδίκηση.

Στο ποίημα με τίτλο «Είναι δική σας», που δημοσιεύτηκε από τον Μεχμέτ Αλί Ακιντζί στην εφημερίδα «Davulda», στις 10 Σεπτεμβρίου 1922, μία ημέρα μετά την καταστροφή της Σμύρνης, έγραφε τα εξής προς τον Μουσταφά Κεμάλ:

«Το όνομά σου είναι ιερό στις γλώσσες Κεμάλ Πασά! Ω μεγάλη διοίκησή! Αν δεν ήσουν εσύ, θα ήμασταν σε ξένα χέρια,

Αυτή η χώρα επρόκειτο να καταστραφεί».

Ο Μεχμέτ Αλί Ακιντζί στις 26 Νοεμβρίου 1922, λίγο καιρό μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, στο ποίημα «Από τις παραλίες της Μεσογείου», έγραφε απεγνωσμένος που δεν μπόρεσε να πάει να βοηθήσει τον Κεμάλ:

«Έχω τη αίληλ του Οθωμανού στο αίμα μου

Υπάρχει αίμα Τουράνου στο σώμα μου.

Αν μπορούσα να έρθω στην αγάπη σου, αν μπορούσα να τρέξω κοντά σου

Πώς γίνεται να ζω σαν φυλακισμένος σε αυτό το μέρος;

Αν ήταν δυνατόν και δραπέτευα στην αγάπη και τη δόξα σου

Ω, αν δεν υπήρχε αυτή η κορτίνα της Μεσογείου μεταξύ μας».

Στη δεκαετία του 1930 και του 1940, ο νικητής πλέον Μουσταφά Κεμάλ, αρκίζει να εμφανίζεται πιο έντονα στην

τουρκοκυπριακή λογοτεχνία. Εκείνη την εποχή, η πεζογραφική λογοτεχνία, εκτός από την ποίηση, εμφανίστηκε κυρίως με θεατρικά έργα. Το θέμα των θεατρικών έργων που γράφτηκαν από τον Χικμέτ Αρίφ Μαπόλάρ, ο οποίος αργότερα θα ξεχωρίσει ως σημαντικός πεζογράφος, είναι ο «Πόλεμος της Ανεξαρτησίας» και ο Μουσταφά Κεμάλ. Ένα από τα πιο γνωστά ποιήματα στην τ/κ λογοτεχνία ανήκει στον Κερκεζ Γασίμ με τίτλο «Ο Ατατούρκ στην Κύπρο», όπου εκφράζεται η μεγάλη αγάπη του Μουσταφά Κεμάλ για τους Τουρκοκυπρίους.

Τα κομμένα ελληνικά κεφάλια

Τούρκοι ιστορικοί ισχυρίζονται ότι τις ημέρες του «Πολέμου της Ανεξαρτησίας», οι Έλληνες επιτέθηκαν στο τ/κ χωριό Άγιος Γεώργιος της επαρχίας Πάφου, με αποτέλεσμα να χάσουν την ζωή τους αρκετοί Τ/κ. Αλλά αργότερα, λένε, όταν ο Τρικούπης αιχμαλωτίστηκε και οι Έλληνες ιράπηκαν σε φυγή για τη Σμύρνη, «ήταν η σειρά των Τούρκων να πονέσουν τους Ε/κ». Εκείνες τις μέρες, όπως ισχυρίζονται, οι Τούρκοι τραγουδούσαν το ακόλουθο τετράστιχο στους Έλληνες του χωριού:

«Μακάρι να υπήρχε Κεμάλ Πασά
Ζήσε χίλια χρόνια με τους στρατιώτες σου
Εκατό χιλιάδες ελληνικά κεφάλια
Έριξες όπως πρόγονοί σου».

Το πιο πάνω περιστατικό και τετράστιχο επικαλείται ο Ιορμάλ Μπισκορύντ. Ο ίδιος υπήρξε μουτζακίν της ΤΜΤ και αργότερα «υπουργός» Τουρισμού και Πολιτισμού στο ψευδοκράτος, μεταξύ 1985-1986. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά σε κείμενο που είναι αναρτημένο σε σελίδα του «υπουργείου» παιδείας στα κατεχόμενα, «ο κύριος παράγοντας που έδωσε στους Τουρκοκύπριους τις ανώτερες ιδιότητες είναι ότι εσωτερικοποίησαν τον Ατατούρκ, τον Κεμάλισμό, τις αρχές και τις επαναστάσεις του. Ιδιαίτερα την κοσμικότητα που την κατέστησαν αναπόσπαστο στοιχείο της ταυτότητας και του πολιτισμού τους. Σήμερα ο Κεμάλισμός, οι αρχές και επαναστάσεις του Ατατούρκ δεν μπορούν να απομονωθούν από τον τουρκοκυπριακό πολιτισμό. Εάν απομονωθούν, η τουρκοκυπριακή ταυτότητα θα διαβρωθεί. Ο Κεμάλισμός, οι αρχές και οι επαναστάσεις του Ατατούρκ είναι επίσης ένα από τα βασικά στοιχεία του τουρκοκυπριακού λαϊκού πολιτισμού. Νομίζω ότι δεν υπάρχει άλλη τουρκική κοινωνία, στην οποία ο Ατατούρκ να είχε τόσο μεγάλη επιρροή».

INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT (Chapter 270)

TAKE NOTICE: Fertex Holding Limited (Reg. Number: 143,948) has been dissolved and struck off the Register.

Dated 4th day of September 2021
Liquidator, Eleonora Georgiou

KENES ΘΕΣΕΙΣ

Ο Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου, στο πλαίσιο της επέκτασης των υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας, δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση των πιο κάτω θέσεων με πλήρη ή/και μερική απασχόληση καθώς και συνεργάτες, για τις ανάγκες του Κέντρου Ανακουφιστικής Φροντίδας «Αροδαφνώσα» και της Υπηρεσίας Κατ' Οίκον Φροντίδας Ασθενών στη Λευκωσία.

- Παιτρών
- Νοσηλευτών/τριών
- Επόπτη/τριας Νοσηλευτικών Λειτουργιών
- Ψυχολόγων
- Κοινωνικών Λειτουργών
- Καθαριστών/τριών
- Συνεργατών Φυσιοθεραπευτών/τριών
- Συνεργατών Αρωματοθεραπευτών/τριών

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επισκεφτούν την ιστοσελίδα του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου www.anticancersociety.org.cy και να προμηθευτούν το έντυπο πρόσληψης, το οποίο να συμπληρώσουν και να το παραδώσουν μαζί με Βιογραφικό Σημείωμα και τα απαραίτητα πιστοποιητικά, στα γραφεία του Συνδέσμου που βρίσκονται στην οδό Δημήτρη Χάματου 12, 2024 Στρόβολος, ή να σταλούν στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@anticancersociety.org.cy μέχρι την 26η Σεπτεμβρίου 2021.

ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
Τ.Θ. 25296 – 1308 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Τηλ. 22446222 – Φαξ 22316822

Φίλιπ Κρίστοφερ, Μενέντεζ και τουρκο-διζωνική

ΦΑΝΟΥΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ*
afanoulla@gmail.com

ΔΥΣΤΥΧΩΣ, ΓΙΑ 47 ΧΡΟΝΙΑ, Η ΜΟΝΗ... «ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ» ΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ ΕΙΝΑΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΦΕΥΓΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΔΔΟ! ΤΟΣΟ ΟΙ ΔΙΚΟΙ ΜΑΣ ΟΣΟ ΚΑΙ ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ! ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, Η ΛΕΞΗ «ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ» ΕΙΝΑΙ ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ...

Εδώ και κάποιους ΗΠΑ να μεταφράσουν το άρθρο του αγαπητού Σάββα Ιακωβίδη «Αγαπητέ κ. Μενέντεζ με τη διζωνική λειτουργία η Κύπρος θα τουρκέψει...» («Σημερινή», 5 Σεπτεμβρίου 2021).

Στις 30 Αυγούστου 2021, ο Αμερικανός Γερούσιαστής και Πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας τιμήθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία με τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Μακαρίου Γ'.

Ο Γερούσιαστής Robert Menendez (Ρόμπερτ Μενέντεζ) πράγματι εργάζεται άοκνα για την ανάπτυξη των κυπριο-αμερικανικών σχέσεων και για την επίλυση του Κυπριακού. Έδωσε υπόσχεση, δεσμεύθηκε είπε, γι' αυτήν τη σχέση όσο θα είναι Γερούσιαστής και ότι στόχος του είναι να δει και τον τελευταίο Τούρκο στρατιώτη να αποχωρεί από το νησί. Όμως, υποστήριξε την επιδιωκόμενη, από την ελληνική πλευρά, λύση της διζωνικής διζωνικής ομοσπονδίας.

«Γιατί να μην το κάνει αφού είναι το απειλομένο λάβαρο των Ανασασιάδων και ΔΗΣΥ-ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ; Αν κάποιος ανέμενε ότι ο Μενέντεζ θα στηριζε άλλη λύση, είναι εκτός πραγματικότητας. Οι ξένοι και ο Μενέντεζ δεν μπορεί να είναι βασιλικότεροι των ηγετών μας», συμπλήρωσε ο Σ. Ιακωβίδης.

Πολύ σωστά τα έγραψε ο Σ. Ιακωβίδης. Δυστυχώς, για 47 χρόνια, η μόνη... «διαφώτιση» που γίνεται προς τους ξένους είναι ακριβώς να μην ξεφεύγουν από την υποστήριξη της βρετανο-τουρκικής ΔΔΟ! Τόσο οι δικοί μας όσο και οι Βρετανοί! Κατά τα άλλα, η λέξη «διαφώτιση» είναι

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

ανύπαρκτη...

Ας πούμε ορισμένα πράγματα, όμως, εδώ για τους νεότερους τουλάχιστον.

Ανεφάρμοστη λύση

29 Αυγούστου 1994 - Ο συμπατριώτης μας Φίλιπ Κρίστοφερ, Έλληνοκύπριος της Αμερικής, πρόεδρος της ΠΣΕΚΑ (Συντονιστικής Επιτροπής Κυπριακού Αγώνα) και Κερυνειώτης στην καταγωγή, στο Συνέδριο των Αποδήμων στη Λευκωσία, είπε:

«Έχουμε αποτύχει λόγω της πλάνης των κυπριακών κυβερνήσεων των τελευταίων 20 χρόνων. Δυστυχώς, αυτές οι πλάνες έχουν παρουσιάσει μια εικόνα δικαιοτικού προβλήματος και ειδικά δημιουργήσαν μια εικόνα μιας μη λειτουργικής και ανεφάρμοστης λύσης. Ακούμε λέξεις όπως δικαιοτική, ομοσπονδία, κάτι σαν ομοσπονδία, συνομοσπονδία κ.ά. Έχουμε συγχύσει τις δικές μας οργανώσεις και τους δικούς μας ανθρώπους και άλλους ακυβιστές για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Πρέπει να επιστρέψουμε στο πρόβλημα, πίσω στα βασικά που είναι εισβολή και κατοχή. Είναι θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι ένα θέμα που μπορεί να καταλάβει ο κόσμος ξεκάθαρα και να το υποστηρίξει...».

27 Σεπτεμβρίου 2009: «Μη φυσιολογική η Διζωνική». Ο μ. Πρόεδρος Δημήτρης Χριστόφιας σε ομιλία του προς την ομογένεια στη Νέα Υόρκη είπε και γράφτηκε, ότι «η διζωνική δικαιοτική ομοσπονδία δεν είναι φυσιολογική για την Κύπρο». Αλλά την υποστηρίζει, είπε τότε, όπως και άλλοι υποστηρικτές της, επειδή την δέχθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος... (Οχι ο λαός, ο Μακάριος!).

«Ο Φίλιπ Κρίστοφερ και οι υπόλοιποι ηγέτες των ομογενειακών οργανώσεων στις ΗΠΑ έχουν την ελευθερία να χαράξουν μια νέα στρατηγική απελευθέρωσης. Να απαιτήσουν από την αμερικανική κυβέρνηση να παύσει να συμπεριφέρεται με το βρετανικό Φόρεϊν Όφισ. Και από τους Γερούσιαστές, όπως τον κ. Μενέντεζ, να αποσύρουν και εκείνοι την υποστήριξή τους σε μια τέτοια λαμπρότητα για την ΚΔ, μια λειτουργία που θα τουρκέψει την πατρίδα μας»

Ο ΦΙΛΙΠ ΚΡΙΣΤΟΦΕΡ.

21 Αυγούστου 2017 - Ο Κερυνειώτης Φίλιπ Κρίστοφερ, ως πρόεδρος της ΠΣΕΚΑ και πάλιν στο Συνέδριο των Αποδήμων, τα είπε καθαρά και δημόσια. Κάλεσε για ανατροπή με απευθείας συστάσεις προς τον τότε Υπ. Εξωτερικών, Ιωάννη Κασουλίδη, για πραγματική αλλαγή στρατηγικής απορρίπτοντας τη Δι-κοινοτική, Δι-ζωνική Ομοσπονδία. Απαίτησε πίστη προς το ενιαίο κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ των κατεχομένων και τόνισε ότι το θέμα δεν είναι δι-κοινοτικό, όπως το κατήντησαν οι διαπραγματεύσεις από το 1977. Αλλά θέμα παράνομης εισβολής και κατοχής, παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παράνομου εποικισμού, παράνομων τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων, εθνοκάθαρσης, καταστροφής πολιτιστικής κληρονομιάς... («Σημερινή», 3.9.2017, «Σαν όσον στην έρημο ο Φ. Κρίστοφερ» <https://simerini.signalive.com/article/2017/9/1/san-oase-sten-eremo-o-ph-kristopher/>).

Μάρτιος 2015 - Δύο χρόνια ενωρίτερα, ο Πρόεδρος της ΠΣΕΚΑ κατά την επίσκεψη του Προέδρου του ΔΗΣΥ, Αβέρωφ Νεοφύτου, στις ΗΠΑ και απευθυνόμενος στον τελευταίο, είπε μεταξύ άλλων:

«...Το δικό μας κόμμα είναι η Κύπρος», και εξέφρασε την απογοήτευσή του γιατί, παρά τις προσπάθειές των, δεν κατόρθωσε η ομογένεια να αλλάξει την πάγια πολιτική της αμερικανικής κυβέρνησης.

«Το μόνο που επιτύχαμε είναι να πείσουμε την αμερικανική κυβέρνηση να συμβάλει στην έναρξη της Κύπρου στην Ε.Ε. Όμως δεν κατορθώσαμε να αλλάξουμε την πολιτική της στο Κυπριακό», είπε.

Και γιατί δεν κατόρθωσαν να αλλάξουν την αμερικανική πολιτική;

Και αυτό παρόλο που στις ΗΠΑ, αντίθετα

με το Ηνωμένο Βασίλειο, δεν υπάρχουν παραρτήματα κυπριακών πολιτικών κομμάτων να ελέγχουν, όπως κάνουν στο ΗΒ. Στο ΗΒ όλοι οι πρόεδροι των παραρτημάτων κομμάτων είναι και... αντιπρόεδροι της Ομοσπονδίας Κυπρίων Βρετανίας! Παρ'όλη όμως την ξεκάθαρη θέση του Φίλιπ Κρίστοφερ εναντίον της ΔΔΟ, τόσο η Ομοσπονδία Κυπρίων στις ΗΠΑ όσο και η ΠΣΕΚΑ (ειδικά η ΠΣΕΚΑ που υποτίθεται συντονίζει τον Κυπριακό Αγώνα) παραμένουν ακατανόητα εγκλωβισμένες στις θέσεις των εκάστοτε κυπριακών κυβερνήσεων. Δηλαδή στον σκόπιμο βρετανο-τουρκικό διζωνικό εγκλωβισμό της φωνής της Διασποράς μας. Και έτσι ενσυνείδητα ή ασυνείδητα εξουδετερώνουν την ελεύθερη ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΗ φωνή της Διασποράς.

Αυτός, λοιπόν, είναι ο λόγος που δεν κατάφεραν στις ΗΠΑ να αλλάξουν την αμερικανική πολιτική έναντι του Κυπριακού. Αφενός επειδή η αμερικανική πολιτική ακολουθεί την πολιτική του βρετανικού Φόρεϊν Όφισ και, αφετέρου, επειδή και οι δικές μας οργανώσεις ακολουθούν την πολιτική της εκάστοτε κυπριακής Κυβέρνησης!

Πάντοτε έλεγα ότι ο μόνος τρόπος να ταρακουνθεί το Φόρεϊν Όφισ από τη γνωστή φιλο-τουρκική του θέση είναι να απολέσει τη συμπάρταση που απολαμβάνει από την Ουάσιγκτον στα εκάστοτε σχέδιά της. Αυτήν τη σημαντικότητα διαφορά δεν έχουν αντιληφθεί οι συμπατριώτες μας στις ΗΠΑ. Οι τι μπορούν να το πετύχουν. Φάνει να απεγκλωβιστούν από την υποταγή τους στις εκάστοτε διζωνικές κυπριακές κυβερνήσεις. Μόνον τότε θα κάνουν την ανατροπή και θα βοηθήσουν και τις συνειδήσεις του Ελληνισμού, στην Κύπρο, Ελλάδα και Αποδημία.

Διαφώτιση Γερούσιαστών

Ο Φίλιπ Κρίστοφερ έχει άριστες θέσεις για το Κυπριακό. Και γνωρίζει τον Γερούσιαστή Μενέντεζ, όπως και πολλές άλλες πολιτικές φυσιογνωμίες στην αμερικανική πολιτική ζωή. Οφείλουν να τους διαφωτίζουν σωστά. Αγνοώντας τις αποτυχημένες για 47 χρόνια διζωνικές κυπριακές κυβερνήσεις. Εξηγώντας τους τι πράγματι σημαίνει βρετανο-τουρκική ΔΔΟ για να μην πέφτουν σε τέτοιες παγίδες οι άνθρωποι. Να τους εξηγήσουν, έστω και τώρα, ότι η ΔΔΟ είναι η ταφόπετρα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Όπως έγραψε ο Σ. Ιακωβίδης:

«Η Κύπρος, διά της τουρκοδιζωνικής, θα μετατραπεί σε ένα ελεεινό, οικτρό προτεκτοράτο της Τουρκίας. Σε διάστημα λιγότερο των 20 χρόνων θα εκτουρκιστεί και θα εξολοκληρωθεί. Ήδη αλλοιώνεται ο δημογραφικός χαρακτήρας της. Ακούει έστω και ένας από τους ανεπαρκείς ηγέτες αυτού του δύσμοιρου τόπου:

»Ανασασιάδης, Νεοφύτου, Στεφάνου και Παπαδόπουλος έμειναν αγκιστρωμένοι στην τουρκοδιζωνική, επειδή η εκκωφαντική πολιτική ανεπάρκειά τους δεν τους επιτρέπει, πρώτον, να απορρίψουν, έστω και τώρα, την τουρκοδιζωνική και, δεύτερον, να χαράξουν μία νέα στρατηγική απελευθέρωσης, δι' όλων των μέσων και με κάθε κόστος.

»Βολεύονται με την τουρκοδιζωνική. Και, βολεύόμενοι, συνεργούν ανέμελα στην εκκόλαψη του εκτοურισμού και εξολοθισμού της Κύπρου».

Ο Φίλιπ Κρίστοφερ, όμως, ως Πρόεδρος της ΠΣΕΚΑ, δεν βολεύεται με την τουρκοδιζωνική. Και το είπε δημόσια και επανειλημμένα. Άρα δεν μοιτζείται από «εκκωφαντική πολιτική ανεπάρκεια», όπως τους «πολιτικούς» στη Λευκωσία, που τρέφουν να εννοχλήσουν τον Βρετανό Υπ. Αρμυστλί. Ο οποίος ενεργεί ως... αποικιακός κυβερνήτης!

Ο Φίλιπ Κρίστοφερ και οι υπόλοιποι ηγέτες των ομογενειακών οργανώσεων στις ΗΠΑ έχουν την ελευθερία να χαράξουν μια νέα στρατηγική απελευθέρωσης. Να απαιτήσουν από την αμερικανική κυβέρνηση να παύσει να συμπεριφέρεται με το βρετανικό Φόρεϊν Όφισ. Και από τους Γερούσιαστές, όπως τον κ. Μενέντεζ, να αποσύρουν και εκείνοι την υποστήριξή τους σε μια τέτοια λαμπρότητα για την ΚΔ, μια λειτουργία που θα τουρκέψει την πατρίδα μας.

Δεν αρκεί να μας τα λένε, όσο ωραία και να ακούγονται, σε συνεντεύξεις και στα Συνέδρια των Αποδήμων. Τα οποία κατήντησαν από μια δεκαετίες ακόμα μια κοροδία εις βάρος των προσφώνων μας...

Ο Φίλιπ Κρίστοφερ ειδικά, ως Πρόεδρος της ΠΣΕΚΑ, και Κερυνειώτης, φέρει το βάρος της ευθύνης για τη νέα στρατηγική που ποτεθεί ότι πρέπει να ξεκινήσει. Ας την ξεκινήσει, λοιπόν...

ΘΕΣΗ

Η Ιστορία και οι εξελίξεις δείχνουν ότι η βιώσιμη λύση είναι ουτοπία

ΠΕΤΡΟΣ
Θ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

Θα προσπαθήσω να κάμω μιαν ανασκόπηση πιθανών λύσεων του Κυπριακού τα τελευταία 100 χρόνια. Θα φανεί έτσι ποιες ήταν ρεαλιστικές και αν η κυβέρνηση της ΚΔ, αποδεχτεί την κατάργηση της ΚΔ, και υποβιβαστεί σε κρατίδιο, ισούμο με το παράνομο κράτος της κατεχόμενης Κύπρου. Σε τέτοια περίπτωση η διχοτόμηση θα οριστικοποιηθεί και θα νομιμοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Μια τέτοια εξέλιξη θα είναι ο προθάλαμος της επανάκτησης της Κύπρου από την Τουρκία.

Η ένωση έχει ενταφιαστεί το 1974. Η διχοτόμηση έχει ζωντανέψει και αυτή το 1974. Από τότε θεωρητικά παραμένει μόνο μια μορφή συμφωνημένης συμβιβαστικής λύσης, η μοσοπονδία. Την αποδέχτηκε ο Μακάριος ως διπεριφερειακή ομοσπονδία με κατοχύρωση των ανθρωπίνων

δικαιωμάτων και των τριών ελευθεριών. Αργότερα οι Τούρκοι και οι Βρετανοί με τις μεθοδεύσεις τους και κάποιος ΠιΔ με τις υποχωρήσεις τους την μετέτρεψαν σε ΔΔΟ με πολιτική ιδιότητα. Αυτή είναι η μορφή λύσης που προωθούν ο ΟΗΕ, η ΕΕ και από την οποία δεν μπορεί να αποδεσμευτεί η ΚΔ.

Η ΔΔΟ, Ομοσπονδία, που αποτελεί τον οδυνηρό συμβιβασμό, δεν μπορεί να επιτευχθεί για τους πιο κάτω λόγους: Έχει εγκαταλειφθεί το «σωστό περιεχόμενο», το οποίο έθεσε ο Τάσος Παπαδόπουλος και το οποίο εφρανεύονται και οι θασάσεις της οποίας λύσης, αλλά και οι ανένδοτοι πολέμιοι της ΔΔΟ. Τα τελευταία δώδεκα χρόνια οι συνεχείς υποχωρήσεις και παραχωρήσεις των ΠιΔ έχουν καταστήσει τη ΔΔΟ ένα τέρας, αφού αποδέχτηκαν περιεχόμενο συνομοσπονδίας, αποδέχτηκαν δυο κυριαρχίες, δύο ιθαγένειες και δύο διεθνείς προσωπικότητες και κατάργησαν της ΚΔ.

Η τερατογένεση της ΔΔΟ έχει επισημοποιηθεί στο Κραν Μοντανά, έχει κατοχυρωθεί με το πλαίσιο Γκουτέρες, που αποτελεί ευαγγέλιο για τις ηγεσίες του ΔΗΣΥ, και του ΑΚΕΛ. Έτσι, αν αποδεχτούμε τη λύση αυτή, θα είναι μια συνο-

μοσπονδία δύο ισοτήμων και κυρίαρχων κρατών, με παραμονή των εποίκων, με απειρόληψη του δικαιώματος περιουσίας στο άλλο κρατίδιο και, όπως όλα δείχνουν, με εκ περιτροπής προεδρία και άλλες επαίσχυντες υποχωρήσεις.

Είναι σίγουρο ότι ο Ελληνισμός της Κύπρου θα απορρίψει σε δημοψήφισμα μια τέτοια λύση.

Για τους πιο πάνω λόγους κάποιος μεθοδεύουν παρακαμψη του δημοψηφίσματος με μια ενδιάμεση συμφωνία, που θα αποτελεί τελικά τη λύση.

Οι ηγεσίες του ΔΗΣΥ, και του ΑΚΕΛ επείγονται να επαναρχίσουν οι συνομιλίες από εκεί που έμειναν. Θα καταλήξουμε έτσι σε ωραίο-ποίηση του τερατογυγμήματος. Ο ΓΓ του ΑΚΕΛ μάλιστα κάλεσε τον ΠιΔ «να προετοιμάσει την κοινή γνώμη για διαπραγματεύσεις και για τους κινδύνους εάν δεν βρεθεί λύση».

Πράγματι υπάρχουν κίνδυνοι, αν δεν υπάρξει λύση. Με τη λύση όμως που φτάσαμε να διαπραγματευόμαστε, το αποτέλεσμα θα είναι πλήρης καταστροφή και τουρκοποίηση. Αυτή η διαπίστωση δεν είναι πιθανότητα. Είναι βεβαιότητα, που στηρίζεται σε εξής πραγματικά δεδομένα: Στις προθέσεις και διακηρύξεις της Τουρκίας

και κυρίως στην πειρατική εφαρμογή τους. Με τη λύση θα αποδεχτούμε κατάργηση της ΚΔ, και θα μετατραπούμε σε «κοινότητα, χωρίς κράτος, που θα αναζητά κηδεμόνα» και δεν θα βρῖσκει, όπως συμβαίνει σήμερα, που ζητά υποστήριξη για εφαρμογή του διεθνούς δικαίου.

Θα χάσουμε την ιδιότητα του πλήρους μέλους της Ε.Ε., η οποία με ευχαρίστηση θα απαλλαγεί από το βαρίδιο του δικαίου της ΚΔ, που έχει υποχρέωση να στηρίζει.

Για μένα η καλύτερη και ρεαλιστικότερη κατάληξη είναι η απόρριψη απαράδεκτων λύσεων και η διατήρηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, που αποτελεί τον τελευταίο στόχο της Τουρκίας για να πετύχει στα σχέδιά της. Καλύτερη η συνέχιση της αντίστασης σε απαράδεκτα σχέδια, παρά η διάλυση με κατάργηση της ΚΔ, και μετατροπή της Κύπρου σε τουρκικό προτεκτοράτο, κάτι που θα ικανοποιήσει ακόμα και την Ε.Ε. Ας μην έχουμε ψευδοιστορίες και ευσεβοποιήσιμους. Ας ελπίσουμε σε καλύτερες συγκυρίες στο μέλλον.

Η «επανεένωση» με τη ΔΔΟ, που διαπραγματεύεται ο ΠιΔ, δεν είναι απελευθέρωση. Είναι οριστικοποίηση και νομιμοποίηση της κατοχής.

Πώς να ξανασκεφτούμε το Κυπριακό: Αρχίζοντας από το τέλος

ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΣΤΙΑΝΗΣ,
Κοινωνιολόγος,
Πρόεδρος Ιδρύματος
Universitas,
Συμπρόεδρος CAD

ΑΣ ΕΞΕΤΑΣΟΥΜΕ ΤΟ ΠΙΘΑ-
ΝΟ ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΕ ΣΕΝΑΡΙΟΥ,
ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΜΕ ΤΙΣ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Σε ένα πρόσφατο οχολόιο του για τους λόγους που ανέσυρε ξαφνικά το Σύνταγμα του '60, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης διερωτήθηκε τι θα συμβεί αν προχωρήσουμε σε κάποια λύση και μελλοντικά καταρρεύσει. Υπονοούσε το προφανές: πώς θα επιβιώσουν οι Ε/κ χωρίς ένα αναγνωρισμένο κράτος να τους παρέχει ασφάλεια; Το ίδιο αγωνιώδες ρητορικό ερώτημα που έθεσε ο Τάσος Παπαδόπουλος όταν καλούσε τους Ε/κ να καταψηφίσουν το Σχέδιο Ανάν, το 2004. Ανησυχίες για το "τέλος". Να μη βρεθούμε χωρίς πολιτική στήριξη, ένα αναγνωρισμένο κράτος, απολύτως αναγκαίο για την πολιτική επιβίωση μιας συλλογικής οντότητας στην εποχή των εθνικών κρατών.

Είναι φανερό πως οι ανησυχίες αυτές, για το τι θα συμβεί αν καταρρεύσει το κράτος που αποτελεί την εγγύηση της συλλογικής μας ασφάλειας και ευημερίας, καθορίζουν τη στάση της πλειοψηφίας των Ε/κ και αποτελούν τον κύριο λόγο διστακτικότητας για την αποδοχή μιας λύσης. Αν, όμως, αυτή η ανησυχία είναι τόσο σημαντική, γιατί δεν αποτελεί θέμα του δημόσιου διαλόγου; Γιατί παραμένει ένας αδήλωτος φόβος που καθορίζει τις αποφάσεις μας, χωρίς να συζητούμε το θέμα δημόσια, με ορθολογικό τρόπο; Αν συμφωνούσαμε πως ευσταθεί αυτός ο φόβος, τότε θα μπορούσαμε πλέον συνειδητά να εξηγούμε γιατί απορρίπτουμε τη μια ή άλλη πρόταση λύσης. Αν όμως συμφωνούσαμε πως δεν ευσταθεί, τότε δεν θα αφήναμε να καθορίζει τις τύχες μας ένας υποσυνείδητος, πλινν αδικαιολόγητος ή παραλόγος φόβος. Ας εξετάσουμε λοιπόν το πιθανό τέλος κάθε σεναρίου, για να διευκολύνουμε τις αποφάσεις της αρχής.

Είναι πιο σταθερά τα ενιαία κράτη από τις ομοσπονδίες;

Στο πλαίσιο των πιο πάνω σχολίων του,

ο Πρόεδρος Αναστασιάδης οχολόισε την περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας, μιας χώρας που θεωρείται υπόδειγμα "ενιαίου" κράτους. Με αφορμή τις πρόσφατες "υποπτες" νέες ιδέες-παρεμβάσεις των Βρετανών για το Κυπριακό, διερωτήθηκε αν θα άρεσε σε εκείνους αν αύριο οι Σκωτοέξοι αποφάσιζαν, μετά από ένα σχετικό δημοψήφισμα, να αποχωρήσουν από το κοινό τους κράτος. Αλλά, συμπλήρωσε, στη δική τους περίπτωση η Μεγάλη Βρετανία θα παρέμενε (επιβίωνε), προφανώς επειδή έχει βαθιές ιστορικές ρίζες και εμπεδωμένη διεθνή αναγνώριση. Ενώ στην περίπτωση της Κυπριακής Δημοκρατίας τι θα γινόταν αν κατέρρεε;

Μπαίνει, όμως, ένα πρώτο ερώτημα: είναι εύκολο να καταρρεύσει ένα ενιαίο κράτος; Δεν είναι οι ομοσπονδίες, που είναι από τη φύση τους πιο εύθραυστες (π.χ. Γιουγκοσλαβία, τέως Σοβιετική Ένωση, Τσεχοσλοβακία), επειδή ακριβώς αποτελούνται από αυτόνομες οντότητες / κρατίδια, οι οποίες έχουν τάσεις απόσχισσης από το σύνολο; Ενώ τα ενιαία κράτη έχουν συνήθως πιο μεγάλη συνοχή;

Η περίπτωση, ακριβώς, της Μεγάλης Βρετανίας δείχνει πως δεν είναι το είδος του πολιτικού συστήματος, αλλά το είδος της κοινωνίας την οποία εκφράζει, που αποτελεί το πρόβλημα. Με άλλα λόγια, αν ένα κράτος, όπως η Μεγάλη Βρετανία, αποτελείται από συστατικά μέρη (π.χ. Σκωτία, Ουαλία, Ιρλανδία) τα οποία είχαν

ήδη έντονα αναπτυγμένη συλλογική ταυτότητα, πριν από τη συνένωσή τους σε ένα ευρύτερο σύνολο, τότε είναι πιθανό αυτές οι ιστορικές βαθιές διαφορές να παραμένουν και να εμφανίζονται στο προσκήνιο ως αιτήματα αυτονομίας σε περιόδους κρίσεων (όπως τώρα, με το Brexit). Όσο πιο πολύ εμπεδώνεται η ευρύτερη συλλογική ταυτότητα ("είμαστε όλοι Βρετανοί"), τόσο μικρότερος είναι ο κίνδυνος απόσχισσης κάποιου από τα συστατικά μέρη. Η προηγούμενη βαθιά διαίρεση μιας κοινωνίας είναι το πρόβλημα και όχι ο τύπος του πολιτικού συστήματος - ενιαίου, ή ομοσπονδιακού.

Μια άλλη ενδιαφέρουσα περίπτωση είναι εκείνη του Βελγίου, το οποίο ήταν ενιαίο κράτος από το 1831 και άρχισε να μετατρέπεται σε ομοσπονδιακό μεταξύ του 1970 - 1993, από τους ίδιους τους Βέλγους, χωρίς κανένα εξωτερικό καταναγκασμό. Ο λόγος ήταν πως ήθελαν αρκετά πράγματα να τα αποφασίζουν ξεχωριστά και όχι από κοινού - πράγμα που δεν ήταν εύκολο σε ένα ενιαίο κράτος. Όπως και στη δική μας περίπτωση.

Δεν θα ήταν πιο σταθερό ένα ενιαίο κυπριακό κράτος;

Πολλοί Ε/κ θεωρούν πως ένα "καθαρό" Ε/κ κράτος ή έστω ένα μεικτό κράτος, που θα έλεγχαν καθαρά οι Ε/κ, θα ήταν πιο σταθερό και ασφαλές, από μια ομοσπονδία. Και επειδή το ομοσπονδιακό μοντέλο

που συζητούμε (η ΔΔΟ), θα εμπεριέχει στοιχεία αστάθειας, θα ήταν προτιμότερο να παραμείνουμε όπως είμαστε τώρα, σαν Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ): μια ομοιογενής Ε/κ κοινωνία, που έχουμε χάσει κάποια εδάφη μας, αλλά που διατηρήσαμε τη διεθνή αναγνώριση και έχουμε ένα καλό επίπεδο ζωής, σταθερότητα και ασφάλεια.

Καί' αρχήν πρέπει πάντοτε να θυμόμαστε πως η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ήταν εξ αρχής ένα ομοιογενές Ε/κ κράτος. Ήταν ένα δικονομικό ενιαίο κράτος, βασισμένο στον "συναινετισμό", δηλαδή τον διαμερισμό της πολιτικής εξουσίας μεταξύ των δύο μεγάλων ιστορικών κοινοτήτων και τις συναινετικές αποφάσεις. Στη συνέχεια προσπαθήσαμε να πιέσουμε για τη μετατροπή του σε πλειοψηφική δημοκρατία, οπότε και κατέρρευσε. Και το "κατέχουμε" καταχρηστικά και προσωρινά με την ανοχή της διεθνούς κοινωνίας, μέχρι να καταλήξουμε σε μια νέα λύση, για τις προδιαγραφές της οποίας έχουμε ήδη συμφωνήσει.

Είναι σταθερή και ασφαλής η σημερινή Κυπριακή Δημοκρατία ως κράτος; Ο βασικός ορισμός του τι είναι ένα κράτος εκκινεί από το ότι διαθέτει την ισχύ για να ελέγχει την εδαφική έκταση της χώρας. Η Κυπριακή Δημοκρατία, όμως, δεν ελέγχει το βόρειο μέρος των εδαφών της και για την επιτήρηση της διαχωριστικής γραμμής χρειάζεται τη βοήθεια της

Οι ανησυχίες για το τι θα συμβεί αν καταρρεύσει το κράτος, που αποτελεί την εγγύηση της συλλογικής μας ασφάλειας και ευημερίας, καθορίζουν τη στάση της πλειοψηφίας των Ε/κ και αποτελούν τον κύριο λόγο διστακτικότητας για την αποδοχή μιας λύσης. Αν, όμως, αυτή η ανησυχία είναι τόσο σημαντική, γιατί δεν αποτελεί θέμα του δημόσιου διαλόγου; Γιατί παραμένει ένας αδήλωτος φόβος που καθορίζει τις αποφάσεις μας, χωρίς να συζητούμε το θέμα δημόσια, με ορθολογικό τρόπο;

ΟΥΝΦΙΚΥΠ, από το 1964. Εδώ έχει τις ρίζες του το γεγονός ότι δεν αποτελεί ένα "κανονικό" κράτος. Στο κατεχόμενο μέρος καταφθάνουν συνεχώς νέοι έποικοι, οι οποίοι στη συνέχεια εύκολα αποκτούν τ/κ ιθαγένεια. Μια ξένη δύναμη αλωνίζει και επιβάλλει τη θέλησή της όσον αφορά την πολιτική ζωή (π.χ. ποιος θα γίνει πρόεδρος), την οικονομική ανάπτυξη, τις κοινωνικές εξελίξεις και τις πολιτιστικές πραγματικότητες (τι διδάσκεται στα σχολεία, πόσα τζαμιά θα κτιστούν και ποιος θα επιβλέπει τα θρησκευτικά ζητήματα, κ.ά.). Φιάνκει στρατιωτικής φύσης αεροδρόμια και λιμάνια, αλλά και προχωρεί με εξορμήσεις στην ΑΟΖ της ΚΔ, χωρίς εμείς να μπορούμε να αντιδράσουμε. Πού βλέπουμε τη σταθερότητα και την ασφάλεια;

Το πιο τραγικό επακόλουθο του "μακροχρόνιου αγώνα" είναι το ότι επιτρέπει την εμπέδωση των δομών ενός άλλου κράτους, έστω και μη-αναγνωρισμένου. Το "κράτος" των Τ/κ ενισχύει ολοένα και περισσότερο τους δικούς του θεσμούς και οι πολίτες του ταυτίζονται και αφοσιώνονται σε αυτό. Και ακόμα πιο ανησυχητικά, όσο εμείς παρεμποδίζουμε τη λειτουργία και επιβίωση του λεγόμενου κράτους, τόσο το σπρώχνουμε σε πιο στενές σχέσεις και εξάρτηση από την Τουρκία. Κάθε μας επιτυχία στη μη-αναγνώρισή του, βάζει ένα ακόμα καρφί στην ασφάλεια του μελλοντικού μας. Είναι αυτό που θέλουμε με το ενιαίο

κράτος, ή τα δύο ενιαία κράτη - που όλοι καταδικάζουν δημόσια, αλλά που πολλοί αποδέχονται ιδιωτικά;

Δεν θα ήταν πολύ χειρότερη η επιλογή της ΔΔΟ;

Τα ομοσπονδιακά κράτη δημιουργούνται με δυο τρόπους: είτε για να συνενώσουν αυτόνομες οντότητες που επιθυμούν να αποτελέσουν ένα ευρύτερο σύνολο (περίπτωση ΗΠΑ) είτε για να συγκρατήσουν τη διάλυση ενός ευρύτερου πολιτικού σχηματισμού (περίπτωση Ρωσικής Ομοσπονδίας). Το κεντρικό χαρακτηριστικό των ομοσπονδιακών συστημάτων είναι πως προσπαθούν να επιτύχουν τον συνδυασμό της αυτοκυβέρνησης των συστατικών μερών σε κάποια ζητήματα, και τη συγκυβέρνηση όλων των μερών σε κάποια άλλα ζητήματα. Δύσκολος στόχος, που δημιουργεί και μια εγγενή ένταση. Πότε τα μέρη αποφασίζουν από κοινού και πότε ξεχωριστά; Ποια θέματα αποφασίζονται ξεχωριστά και ποια από κοινού; Δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές, αφού κάθε περίπτωση έχει τις δικές της ιδιομορφίες. Χρειάζεται σοφία, υπομονή και εισιμότητα να μαθαίνει κανείς από τις δικές του εμπειρίες και από τα παραδείγματα άλλων. Αυτή, ακριβώς, είναι και η τέχνη της πολιτικής.

Οι ομοσπονδίες είναι λοιπόν εγγενώς πιο εύθραυστα συστήματα. Συχνά καλούνται να λύσουν τα προβλήματα εκεί όπου έχει ήδη αποτύχει το ενιαίο κράτος. Όπως στη δική μας περίπτωση. Όπου κατέρρευσε το ιδιόμορφο ενιαίο κράτος του '60 και καλείται να εμποδίσει τον τελικό, μόνιμο διαχωρισμό, ένα ομοσπονδιακού τύπου πολίτευμα. Αν τελικά καταφέρουμε να συμφωνήσουμε σε ένα τέτοιο πολίτευμα, γνωρίζουμε εκ των προτέρων πως θα είναι δύσκολη η λειτουργία του. Ακριβώς επειδή θα επιδιόκουσε και εμείς, όπως όλες οι ομοσπονδίες, τον συνεχή συγκερασμό διαφορετικών τάσεων. Όπως ακριβώς η δημοκρατία γενικότερα, μόνο που στην περίπτωση της ομοσπονδίας υπάρχουν κάποιες επιπρόσθετες δυσκολίες, λόγω της ύπαρξης μόνιμα συμπαγών εδαφικών ομάδων, με ιδιαίτερα συμφέροντα. Μάλιστα στη δική μας περίπτωση η διευθέτηση θα είναι ακόμη πιο δύσκολη γιατί θα είμαστε δύο μόνο εταίροι και διαν υπάρχουν έντονες διαφορές θα είναι δύσκολος ο συμβιβασμός. Όμως μπορούμε με προσπάθειά μας να βελτιώσουμε τα πράγματα με τις κατάλληλες προνότητες / μηχανισμούς για την πρόληψη ή την επίλυση συγκρούσεων. Και με την ωριμότητα, ανεκτικότητα, σοφία και ευελιξία που θα πρέπει να καλλιεργήσουμε (το λεγόμενο "ομοσπονδιακό πνεύμα"). Δύσκολοι, αλλά όχι ανέφικτοι, συλλογικοί στόχοι.

Επιλέγοντας μεταξύ ενιαίου και ομοσπονδίας

Αντί να πελαγοδρομούμε γι' ακόμη πενήντα χρόνια, συζητώντας ποιο από τα δύο πολιτικά συστήματα είναι το καλύτερο για εμάς, θα μπορούσαμε να υιοθετήσουμε μια πολύ πιο απλή, συνδυαστική προσέγγιση: (1) να προχωρήσουμε με τη ΔΔΟ, με όσο πιο "σοστές" πρόνοιες είναι δυνατό να επιτύχουμε, (2) να προσπαθήσουμε έντονα να την κάνουμε να δουλέψει - και, αν δεν τα καταφέρουμε, (3) να προνοήσουμε για ένα βελούδινο διαζύγιο.

Το πλεονέκτημα αυτής της προσέγγισης είναι πως, αποδεχόμενοι τη ΔΔΟ, η πλειοπία μας παίρνει κάποια σοβαρά ανταλλάγματα - π.χ. επιστροφή εδαφών, αποχώρηση στρατευμάτων (έστω και με σταδιακό τρόπο), κ.ο.κ. Η άλλη πλευρά παίρνει πολιτική αποδοχή και συμμετοχή στη νόμιμη πολιτική εξουσία, με όσα θετικά αυτό συνεπάγεται (π.χ. οικονομική ανάπτυξη και ευημερία), συν ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το τελευταίο είναι στην ουσία και δικό μας κέρδος, αφού σε περίπτωση κατάρρευσης του κράτους θα είναι όλη η Κύπρος ενταγμένη στην ΕΕ. Εμείς, όμως, θα έχουμε κατοχυρώσει τα ανταλλάγματα που θα έχουμε πάρει. Ενώ οι Τ/κ θα έχουν κατοχυρώσει την πολιτική

νομιμοποίησή τους και τη συμμετοχή στην ΕΕ.

Αν θα έχουμε όλα αυτά τα οφέλη, γιατί να σκεφτόμαστε καν την επιλογή των δύο κρατών - χωρίς ανταλλάγματα, και με τους Τ/κ εκτός ΕΕ;

Η πιο πάνω προτεινόμενη προσέγγιση είναι στην ουσία η μόνη ρεαλιστική επιλογή που έχουμε. Με τις εκατοντάδες ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου Ασφαλείας, είναι εξωπραγματικό να σκεφτόμαστε άλλες λύσεις. Τα ίδια κάναμε το '60 και οδηγηθήκαμε στην καταστροφή του '74. Δεν μπορείς να αποδέχεσαι κάποια λύση, να την δέχεσαι και όλος ο υπόλοιπος κόσμος και στη συνέχεια να την αμφισβητείς εσύ ο ίδιος - το '64 με την επιστροφή στην Ενωσιολογία και τώρα με την ανεπίσημη ενθάρρυνση των δύο κρατών από τον ίδιο τον Πρόεδρό μας ή την επιστροφή στο Σύνταγμα του '60. Πρέπει να εμμένουμε σταθερά σε αυτό που εμείς προκρίναμε και που έχει τη στήριξη της διεθνούς κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Να δεκτούμε λοιπόν την "όποια λύση" και να είναι: Όχι βέβαια. Θα πρέπει να προσπαθήσουμε το νέο πολίτευμα να είναι όσο πιο λειτουργικό γίνεται. Κυρίως θα πρέπει να εσιδάσουμε την προσοχή μας στα σημαντικά, δίνοντας ιδιαίτερη

σημασία στις πρόνοιες που θα αφορούν σε ένα απαισιόδοξο "τέλος" - την πιθανή κατάρρευση του κράτους. Και αυτό μπορεί να γίνει μέσω της θέσπισης μηχανισμών που θα απομακρύνουν αυτήν την πιθανότητα όσο πιο πολύ γίνεται και που θα δίνουν χρόνο για περίσκεψη και συμβιβασμούς. Όπως, για παράδειγμα, ισχύει στην περίπτωση του Βελγίου, με τη λεγόμενη διαδικασία "κώδωνος κινδύνου". Ακόμα και όταν τα πράγματα φτάσουν στο απροχώρητο, όπου οι δύο πλευρές θα σκέφτονται το βελούδινο διαζύγιο, θα πρέπει να θεσπιστούν πρόνοιες που να πιέζουν για δεύτερες σκέψεις, όπως στην περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας και του Καναδά, όπου υπάρχουν πρόνοιες για δημοψηφίσματα αυτονομίας μετά από κάποια παρέλευση χρόνου, για να δοθεί χρόνος να ηρεμήσουν τα πράγματα. Ή με τον καθορισμό ενισχυμένου ποσοστού ψήφων σε δημοψήφισμα για διαζύγιο. Ή με άλλους μηχανισμούς, που εμείς πρώτοι θα εισηγηθούμε!

Όπως ή άλλως, το γεγονός ότι θα είμαστε και οι δύο κοινότητες ενταγμένες στην ΕΕ, δίνει το πλεονέκτημα πως η ίδια η ΕΕ θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο να αποθαρρύνει την απόσχιση και τη δημιουργία δύο κρατών (βλέπε πρόσφατη

περίπτωση Καταλονίας). Ακόμα και στην απίθανη περίπτωση αποδοχής του διαζυγίου, είναι πολύ πιθανό πως η ΕΕ θα πιέξει για συναινετικές: για παράδειγμα, δεν θα επιτρέψει να έχουμε δύο ψήφους στην ΕΕ (ενώ πιθανότατα θα επιτρέψει την συμμετοχή και των δύο πλευρών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων). Θα επιμένει να συμφωνούμε μεταξύ μας στα διάφορα θέματα, οπότε και θα ισχύει η μια ψήφος. Και όπου δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε, απλώς δεν θα έχουμε ψήφο. Επίσης πολύ σημαντικό είναι πως η ΕΕ δεν θα επιτρέψει τις επεμβάσεις από μια τρίτη χώρα στα εσωτερικά μας ζητήματα.

Τα πιο πάνω απαντούν και στο αγωνιώδες ερώτημα του Προέδρου Αναστασιάδη, τι θα γίνει με το θέμα της αναγνώρισης στην περίπτωση κατάρρευσης του κοινού κράτους; Τι θα γίνει αν ο νέος συνταγματισμός έχει ένα άδοξο τέλος; Αν προνοήσουμε τους σοστούς μηχανισμούς και αν δείξουμε πως είμαστε σοβαροί και ειλικρινείς στις προσπάθειές μας, δεν θα πρέπει να ανησυχούμε υπέρμετρα. Πιο πολύ θα πρέπει να ανησυχούμε αν δεν καταλήξουμε σύντομα σε μια λύση, στο πλαίσιο των όσων έχουμε ήδη δεσμευτεί προ πολλού και που έχουν ήδη αποδεχθεί όλα τα κράτη του πλανήτη.

Με τα περσινά πρωτόκολλα στο Δημοτικό

ΜΑΡΙΑ ΟΝΟΥΦΡΙΟΥ
mrounfrui@gmail.com

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΤΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ, ΑΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΑ, ΔΕΝ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΗΓΟΥΜΕΝΑ - ΧΩΡΙΣ ΜΟΝΟΘΕΣΙΑ ΘΡΑΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΛΙΓΕΣ ΩΡΕΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΟΥΔΟΥΝΙ

Προβληματισμό και έντονη ανησυχία προκαλούν τα επικαιροποιημένα πρωτόκολλα στη Δημοτική Εκπαίδευση, που δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές από αυτά της περασμένης σχολικής χρονιάς. Η Πρόεδρος της ΠΟΕΔ, Μύρια Βασιλείου, μίλησε στη «Σημερινή» για τη δυσκολία στην εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων, για τις εισηγήσεις που δεν εισακούστηκαν ακόμη αλλά και για τις σχολικές μονάδες που αναζητούν μονά θρανία στο παρά πέντε της νέας σχολικής χρονιάς.

Με προτροπή η χρήση μάσκας

Όπως και πέρσι έτσι και φέτος, η χρήση μάσκας θεωρείται προαιρετική για τα παιδιά κάτω των 12 ετών. Ωστόσο θα πρέπει

τα παιδιά των μεγαλύτερων τάξεων στα δημοτικά να προτρέπονται να την χρησιμοποιούν. Γενικότερα τα μέτρα που θα πρέπει να εφαρμόζονται στα δημοτικά σχολεία δεν φαίνεται να διαφέρουν πολύ από αυτά που εφαρμόστηκαν κατά την περασμένη σχολική χρονιά. «Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ως ΠΟΕΔ καταθέτουμε προβληματισμό ως προς τα πρωτόκολλα που επί της ουσίας είναι τα ίδια με τα προηγούμενα, με τη διαφορά ότι ποσοστό εκπαιδευτικών είναι εμβολιασμένοι. Δηλαδή μιλούμε και πάλι για προτροπή χρήσης μάσκας προς τα παιδιά τα μεγάλα».

Η προηγούμενη σχολική χρονιά μπορεί να ολοκληρώθηκε επιτυχώς με την εφαρμογή των συγκεκριμένων πρωτοκόλλων, ωστόσο η ειδοποιός διαφορά της μετάλλαξης του ιού, είναι αυτή που προκαλεί τη μεγαλύτερη ανησυχία. «Δεν είμαστε ειδικόι, αλλά ακούγοντας ότι υπάρχουν μεταλλάξεις του ιού που ενδεχομένως τον καθιστούν πιο μεταδοτικό, προβληματίζομαστε κατά πόσον τα πρωτόκολλα ή τα μέτρα της προηγούμενης σχολικής χρονιάς θα είναι αρκετά», όπως δήλωσε η κ. Βασιλείου.

Τι γίνεται με τα rapid στα Δημοτικά

Στη Δημοτική Εκπαίδευση θα γίνονται έλεγχοι ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου από κινητές μονάδες δειγματοληψίας που θα βρίσκονται στα σχολεία, ωστόσο αυτοί θα είναι δειγματοληπτικοί, προαιρετικοί και θα αφορούν μόνο τους μαθητές που φοιτούν στη Δ', Ε' και Στ' τάξη και φυσικά μόνο με τη συγκατάθεση των γονέων. Η οδηγία του ΥΠΠΑΝ ήταν ξεκάθαρη προς τις Διευθύνσεις των σχολείων, τις οποίες μάλιστα καλεί να ενθαρρύνουν τους γονείς και τους μαθητές ώστε να συναινούν στον έλεγχο για καλύτερη αποτίμηση

της επιδημιολογικής εικόνας στα σχολεία.

Οι οργανωμένοι δάσκαλοι προχωρούν εδώ και καιρό στην εισήγηση όπως η διενέργεια των rapid tests αφορά και παιδιά μικρότερης ηλικίας, τα οποία παρουσιάζονται τα περισσότερα χωρίς μάσκα. «Η δειγματοληπτική διενέργεια rapid test που έγινε κατά την περασμένη χρονιά σε αριθμό σχολείων ήταν προς τη σωστή κατεύθυνση και εισηγήθηκαν όπως γίνεται και σε μικρότερες ηλικίες».

Μονά θρανία και ικνυλάτση

Θέμα φαίνεται να εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη με την τοποθέτηση των μονών θρανίων στα σχολεία, έστω και αν σε λίγες μόνο ώρες κυπά το πρώτο σχολικό κουδούνι για τα μικρά παιδιά. Σύμφωνα με

την κ. Βασιλείου, δεν είναι όλα τα σχολεία εξοπλισμένα με μονά θρανία και, ως εκ τούτου, καθόλου έτοιμα για αύριο. «Τα τηλεφωνήματα που δεχόμαστε συνεχώς από τα σχολεία είναι ότι δεν έχουν καλυφθεί οι ανάγκες σε μονά θρανία. Αυτό δεν αφορά μόνο την Επαρχία Λεμεσού, για την οποία ήταν γνωστή η καθυστέρηση, αλλά και σε άλλες επαρχίες. Μάλιστα είχαμε τηλεφωνήματα από σχολεία της Επαρχίας Λευκωσίας, απ' όπου μας ενημέρωσαν πως είχαν αφαιρεθεί τα καπάκια και δεν αντικαταστάθηκαν από μονά θρανία, άρα πόσο έτοιμα είναι αυτά να ξεκινήσουν αύριο».

Παράλληλα, πονοκέφαλο προκαλεί το ζήτημα της ενδεχόμενης ικνυλάτσης. «Η ικνυλάτση παραμένει στην τακτική του σιαιρού. Δηλαδή αν βρεθεί ένα κρούσμα

στην τάξη, τότε παραμένουν στο σπίτι μόνο τα παιδιά που καθονται μπροστά, πίσω, δεξιά και αριστερά του παιδιού που είναι κρούσμα. Σε περίπτωση που ο εκπαιδευτικός είναι κρούσμα, τότε παραμένουν σπίτι τα παιδιά της πρώτης σειράς. Σε μια τάξη με 25 παιδιά που δεν φορούν μάσκα ή δεν υπάρχει η διενέργεια των τεστ, το να μένουν σπίτι μόνο μερικά παιδιά, όπως κατέδειξε και η προηγούμενη εμπειρία, δεν σπάει την αλυσίδα μετάδοσης του ιού. Και ειδικότερα φέτος που ο ιός φαίνεται να είναι μεταδοτικότερος, λόγω της μετάλλαξης του, θεωρούμε ότι ολόκληρη η τάξη θα πρέπει να παραμείνει στο σπίτι και να συνεχίσει μέσω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Αυτό το εισηγήθηκαν και για πρακτικούς σκοπούς της εκπαιδευτικής διαδικασίας».

Πολλοί μαθητές, αφόρπτο το κλίμα

Το ζητούμενο και κύριο θέμα, όπως τόνισε η κ. Βασιλείου, είναι να παραμείνουν ανοιχτά τα σχολεία σε συνθήκες ασφάλειας και υγείας. Ωστόσο ορισμένοι παράγοντες φαίνεται να δυσκολεύουν ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Ένας από αυτούς είναι ο αριθμός των μαθητών, που δεν μειώθηκε. «Ζητήσαμε επιπαικτικά εκεί όπου είναι δυνατό να μειωθεί ο αριθμός των μαθητών στις τάξεις. Όμως παρατηρήθηκε ακόμη και σε σχολεία που λειτουργούσαν με δύο τμήματα, εκεί όπου μειώθηκαν οι μαθητές, συνενώθηκαν τμήματα και έγιναν πάλι τμήματα των 25 μαθητών προς εξοικονόμηση των εκπαιδευτικών».

Και δεν είναι μόνο ο μεγάλος αριθμός, αλλά και οι συνθήκες διδασκαλίας σε αίθουσες «φούρνους», όπως τις αποκαλούν οι εκπαιδευτικοί. «Θεωρούμε ότι εν έτει 2021 δεν θα πρέπει να συζητούμε για το πότε και αν θα μπουν κλιματιστικά στα σχολεία. Καταλαβαίνουμε όλοι πόσο αρνητικά επηρεάζει τη μαθησιακή διαδικασία μια αίθουσα 'φούρνου', όπως τις λέμε, πόσο εύκολο είναι το μικρό παιδάκι να μπορεί ν' αντεπεξέλθει στη μαθησιακή διαδικασία η ώρα 12 το μεσημέρι. Είναι λοιπόν σημαντικό να προχωρήσουμε από τις εξαγγελίες στις πράξεις».

Από την άλλη πλευρά είναι το κομμάτι καλού εξαερισμού των τάξεων. Ανοιχτά παράθυρα μεν, ισοχυτερό το κρύο δε κατά τους χειμερινούς μήνες, ειδικά στις ορεινές περιοχές. Προβλήματα που δεν έφερε βέβαια η πανδημία, απλώς επιδεινώσε μια ήδη δυσάρεστη κατάσταση. Η είσοδος στον τρίτο χρόνο πανδημίας μπορεί να βρίσκει ετοιμοπόλεμους τους εκπαιδευτικούς, αλλά τα σχολεία ανέτοιμα για τις συνεχιζόμενες και νέες προκλήσεις.

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ

SUPER MUSIC AWARDS 2021

ΠΟΛΥ ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

«Ναι» πολιτών στη μείωση της σπατάλης τροφίμων

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΟΤΙ Η ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ, ΟΠΩΣ Η ΑΓΟΡΑ ΑΣΧΗΜΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΣΕ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΩΡΕΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΟΥΝ ΤΟΝ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

φόρμα ανταλλαγής τροφίμων. Περαιτέρω ανάλυση θα μπορούσε να δείξει ως προς το «πώς» οι άνθρωποι είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν. Είναι οι άνθρωποι πρόθυμοι να ξεφύγουν από τον δρόμο τους για να συμμετάσχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα; Πόσο εύκολο και βολικό πρέπει να είναι αυτό το πρόγραμμα για να επιτύχει και για πόσο καιρό θα είναι επιτυχές;

Λιγότερο δημοφιλής η αγορά προσσκευασμένων συστατικών

Η τέταρτη ερώτηση έχει να κάνει με την ιδέα της αγοράς προσσκευασμένων πακέτων, με πλήρη συστατικά τροφίμων για την προετοιμασία γεύματος και κατά συνέπεια την μείωση των απορριμμάτων τροφίμων κατά το μαγείρεμα. Το ερώτημα ήταν σε ποιο βαθμό οι άνθρωποι είναι πρόθυμοι να αγοράσουν προσσκευασμένα συστατικά τροφίμων για την προετοιμασία γεύματος. Το σχετικό γράφημα δείχνει τα αποτελέσματα για καθενιά από τις 5 επιλογές. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες (27%) «δεν είναι καθόλου πρόθυμοι» να αγοράσουν προσσκευασμένα συστατικά για ένα γεύμα. Μόνο το 17% απάντησε «πολύ πρόθυμο». Ωστόσο, ένα υψηλό ποσοστό 24,3% απάντησε «κάπως πρόθυμο». Λεδομένου ότι αυτή είναι μια νέα και μη δοκιμασμένη έννοια για τους πολλούς στην Κύπρο, μπορεί να υπάρχουν άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν τα αποτελέσματα όπως αβεβαιότητα, υπάρχουσες συνήθειες, ευκολία, τιμή, μη δοκιμασμένη λύση, ποτέ δεν το έκανα πριν, κ.λπ. Δεν είναι ακόμη σαφές με αυτά τα αποτελέσματα, εάν αυτή η στρατηγική θα είναι επιτυχής στην Κύπρο. Ίσως μια ενημερωτική καμπάνια που εξηγήσει πώς αυτή η στρατηγική υποστηρίζει τη μείωση των απορριμμάτων τροφίμων να είναι το πρώτο βήμα για την υιοθέτηση μιας τέτοιας στρατηγικής.

Συμπεράσματα έρευνας

Αυτή η έρευνα μπορεί να βοηθήσει τους δήμους, τους παραγωγούς, τους λιανοπωλητές και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να αποφασίσουν ποιες λύσεις ταίριαζουν περισσότερο στην ελαχιστοποίηση των απορριμμάτων τροφίμων στην Κύπρο. Συνολικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η υιοθέτηση στρατηγικών όπως η αγορά άσχημων φρούτων και λαχανικών σε χαμηλότερες τιμές και η συμμετοχή σε πρόγραμμα δωρεάς τροφίμων μπορεί να είναι επιτυχής. Η αγορά όχι τόσο φρέσκων φρούτων και λαχανικών σε σημαντικά χαμηλότερες τιμές και η αγορά προσσκευασμένων συστατικών για την προετοιμασία των γευμάτων αποδείχτηκε λιγότερο δημοφιλής στρατηγική.

Τα ευρήματα της έρευνας είναι πολύ χρήσιμα για το έργο Life Foodprint. Μπορούν να υποστηρίξουν τον καλύτερο σχεδιασμό εκστρατειών ενημέρωσης και φυσικά μπορούν να ενισχύσουν το έργο στην πλατφόρμα ανταλλαγής τροφίμων. Επιπλέον, υπάρχουν χρήσιμες πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πρακτική δράση από τους παραγωγούς και τους λιανοπωλητές φρούτων και λαχανικών. Για παράδειγμα, ένα πρόγραμμα ανάπτυξης άσχημων φρούτων σε μειωμένες τιμές φαίνεται να είναι μια εφικτή επιλογή, πιο ευνοϊκή από την πώληση με έκπτωση όχι ως φρέσκων φρούτων και λαχανικών. Ωστόσο, η έκπτωση ως μη φρέσκων φρούτων και λαχανικών θα πρέπει επίσης να ενισχυθεί και να υποστηριχθεί με συνταγές και επιλογές για τη χρήση τέτοιων προϊόντων, καθώς αυτά έχουν ήδη μπει στην αλυσίδα λιανικής και αν αφεθούν ανεπιθύμητα, πιθανότατα θα σπαταληθούν. Έτσι, αυτή είναι επίσης μια στρατηγική προτεραιότητας, παρά τη χαμηλότερη ελκυστικότητα της.

Αυτή η έρευνα έδωσε μια ένδειξη για το ποιες στρατηγικές θα μπορούσαν να είναι επιτυχημένες για τη μείωση των απορριμμάτων τροφίμων στην Κύπρο. Υπάρχουν και άλλες στρατηγικές που πρέπει να ληφθούν υπόψη, με τη συνταγή επιτυχίας να είναι συνήθως η προσέγγιση ενός συνδυασμού διαφορετικών στρατηγικών.

Η τέταρτη δημοσκόπηση για τα απόβλητα τροφίμων είχε ως στόχο την ανάλυση των απόψεων των ανθρώπων σχετικά με τις στρατηγικές μείωσης των απορριμμάτων τροφίμων. Η δημοσκόπηση πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά μέσω ιστοτήτων του Συγκροτήματος Dias (Sigmalive, Sportime.com.cy, Plovestyle, City.com.cy, CheckIn, Economytoday, MyCyprusTravel.com) μεταξύ 11 και 17 Αυγούστου 2021. Το δείγμα για κάθε ερώτηση κυμαίνονταν από 922 έως 1599 άτομα, μερικά από τα οποία δεν ζουν στην Κύπρο. Η δημοσκόπηση εισήγαγε και αμφοιόθησε την προθυμία των ανθρώπων να υιοθετήσουν τέσσερις διαφορετικές στρατηγικές μείωσης των απορριμμάτων, με κλίμακα 5 βαθμών για να επιλέξουν («πολύ πρόθυμος», «αρκετά πρόθυμος», «κάπως πρόθυμος», «όχι τόσο πολύ» και «καθόλου πρόθυμος»). Πιο κάτω παρουσιάζεται η ανάλυση και η περιγραφή των προτεινόμενων στρατηγικών για τη μείωση της σπατάλης των τροφίμων:

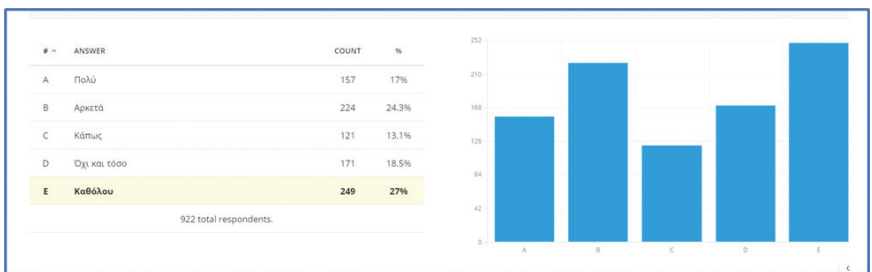
Πρόθυμοι να αγοράσουν άσχημα φρούτα και λαχανικά σε χαμηλότερες τιμές

Η πρώτη προτεινόμενη στρατηγική ήταν η πώληση καλής ποιότητας αλλά παραμορφωμένων ή άσχημων σε εμφάνιση φρούτων και λαχανικών σε χαμηλότερες τιμές. Το πρώτο ερώτημα της δημοσκόπησης ήταν σε ποιο βαθμό οι άνθρωποι είναι πρόθυμοι να αγοράσουν καλής ποιότητας αλλά άσχημα φρούτα και λαχανικά σε χαμηλότερες τιμές. Το σχετικό γράφημα δείχνει τα αποτελέσματα για καθενιά από τις 5 επιλογές. Τα αποτελέσματα βρίσκονται στα δύο άκρα. Το υψηλότερο ποσοστό των ατόμων (30,1%) απάντησε «καθόλου

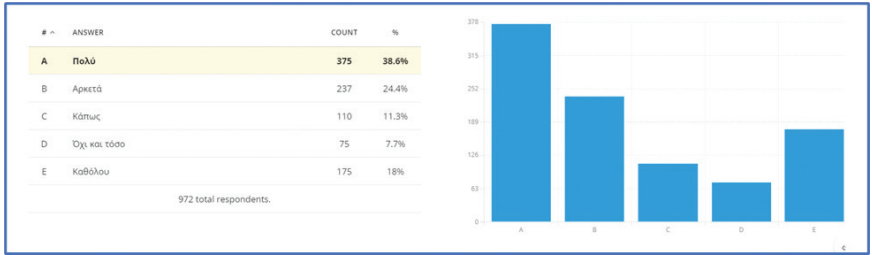
πρόθυμο» και το επόμενο χαμηλότερο ποσοστό (27,3%) απάντησε «πολύ πρόθυμο». Παρόλο που το υψηλότερο ποσοστό του δείγματος δεν είναι διατεθειμένο να αγοράσει άσχημα φρούτα και λαχανικά σε χαμηλότερες τιμές, συνολικά το 47,2% είναι πολύ πρόθυμο ή αρκετά πρόθυμο να τα αγοράσει. Θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε από αυτές τις απαντήσεις ότι η προσφορά άσχημων φρούτων και λαχανικών σε χαμηλότερες τιμές θα μπορούσε να είναι ένα επιτυχημένο εργαλείο για την ελαχιστοποίηση της σπατάλης τροφίμων. Μπορεί να πραγματοποιηθεί περαιτέρω ανάλυση για να κατανοηθεί ποια θα ήταν η κατάλληλη τιμή γι' αυτά τα προϊόντα. Οι παραγωγοί και οι λιανοπωλητές μπορούν επίσης να συνεργαστούν ώστε να προωθηθούν τα προϊόντα αυτά σε χαμηλότερες τιμές. Τα καταστήματα λιανικής θα μπορούσαν επίσης να δώσουν προτεραιότητα σε τέτοιες ενέργειες, διευκολύνοντας την καλύτερη προβολή τέτοιων προϊόντων στα καταστήματά τους. Για παράδειγμα, προωθώντας τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία στις διαφημιστικές τους καμπάνιες και τοποθετώντας τα άσχημα φρούτα και λαχανικά σε εξέχουσες θέσεις στα καταστήματά τους, ως μέρος των στρατηγικών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

«Η φρεσκάδα είναι πιο σημαντική από την τιμή»

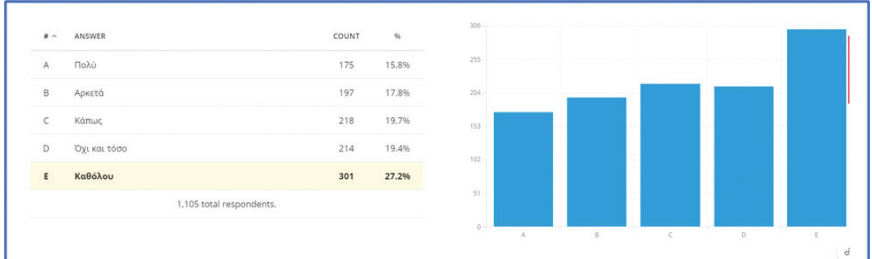
Η δεύτερη ερώτηση και στρατηγική μείωσης των απορριμμάτων τροφίμων αναφέρονται στα απόβλητα των λιανοπωλητών και, πιο συγκεκριμένα, στην απόρριψη φρούτων και λαχανικών που δεν είναι τόσο φρέσκα ή λίγο μαραμένα. Το ερώτημα της δημοσκόπησης ήταν κατά πόσον οι άνθρωποι είναι πρόθυμοι να αγοράσουν όχι τόσο φρέσκα φρούτα και λαχανικά σε σημαντικά χαμηλότερες τιμές. Το σχετικό γράφημα δείχνει τα αποτελέσματα για καθενιά από τις 5 επιλογές. Οι απαντήσεις στρέφονται προς το «καθόλου πρόθυμο» με το υψηλότερο ποσοστό 27,2%. Μόνο το 15,8% απάντησε «πολύ πρόθυμο» σε αυτήν την περίπτωση. Λεδομένου ότι η ερώτηση διευκρινίζει ότι αυτά τα είδη θα πωλούνται σε σημαντικά χαμηλότερες τιμές, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η τιμή μπορεί να μην είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας στη λήψη της απόφασης αγοράς τους. Φαίνεται ότι η φρεσκάδα είναι πιο σημαντική από την τιμή. Ενδεχομένως, τα αποτελέσματα να συνδέονται με τον πολιτισμό και τις συνήθειες στην Κύπρο, ως χώρα που καλλιεργεί φρέσκα φρούτα και λαχανικά και οι καταναλωτές συνήθισαν να αγοράζουν φρέσκα προϊόντα. Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι αυτή η στρατηγική δεν θα έχει σημαντική επιτυχία στην Κύπρο. Ωστόσο, αυτή είναι μια πρακτική που έχουμε δει να συμβαίνει σε πολλά καταστήματα λαχανικών/φρούτων και σε μερικά μικρότερα σούπερ μάρκετ,

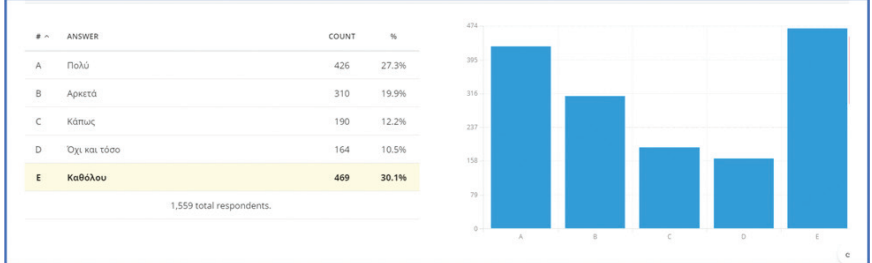
ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΘΥΜΟΙ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΟΥΝ ΠΡΟΣΚΥΕΑΣΜΕΝΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΕΥΜΑΤΟΣ;

ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΘΥΜΟΙ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΥΝ ΣΕ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΩΡΕΑΣ, ΟΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΔΩΣΟΥΝ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΗ ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΓΚΗ, ΔΩΡΕΑΝ;

ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΘΥΜΟΙ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΟΥΝ ΟΧΙ ΤΟΣΟ ΦΡΕΣΚΑ ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΣΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ;

ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΘΥΜΟΙ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΟΥΝ ΚΑΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΛΛΑ ΑΣΧΗΜΑ ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΣΕ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ;

Τα ευρήματα της έρευνας είναι πολύ χρήσιμα για το έργο Life Foodprint. Μπορούν να υποστηρίξουν τον καλύτερο σχεδιασμό εκστρατειών ενημέρωσης και φυσικά μπορούν να ενισχύσουν το έργο στην πλατφόρμα ανταλλαγής τροφίμων. Επιπλέον, υπάρχουν χρήσιμες πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πρακτική δράση από τους παραγωγούς και τους λιανοπωλητές φρούτων και λαχανικών

Παναγία Σαλαμιώτισσα, η ανδρική Μονή που έγινε γυναικεία

ΜΑΡΙΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ
info@pafwospress.com

ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΣΚΕΦΕΙΣ ΠΟΥ ΑΞΙΖΕΙ Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΑΠΟ ΕΜΑΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗ ΣΑΛΑΜΙΟΥ, ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΑΛΑΜΙΩΤΙΣΣΗΣ, ΟΠΟΥ ΔΙΑΒΙΟΥΝ ΜΟΝΑΧΕΣ

Ο θρησκευτικός τουρισμός εδώ και δεκαετίες υπήρξε μια σημαντική παράμετρος για τους ταξιδιώτες, σε σχέση με το πού θα επιλέξουν να ταξιδέψουν. Χρόνια τώρα αρκετοί Κύπριοι επιλέγουν την Ελλάδα για τις διακοπές τους, ανάμεσα σε άλλα για να τις συνδυάσουν και με κάποιο προσκύνημα σε μια εκκλησία. Από την Παναγία της Τήνου μέχρι την εκκλησία του Αγίου Εφραίμ στη Νέα Μάκρη, τον Άγιο Δημήτριο στη Θεσσαλονίκη ή το Άγιον Όρος στη Χαλκιδική.

Ακόμη και σε ταξίδια σε άλλες χώρες, όπου δεν είναι κύρια θρησκεία ο Χριστιανισμός, οι εκκλησίες και οι καθεδρικοί ναοί ανέκαθεν ήταν σημεία αναφοράς και προσέλκυαν τους ταξιδιώτες. Το ίδιο και για τον εγχώριο τουρισμό. Κάθε Κυριακή σχεδόν

από τη μια άκρη της Κύπρου μέχρι την άλλη υπάρχουν οργανωμένες εκδρομές από τα Κοινοτικά Συμβούλια, διάφορους συνδέσμους ή εκκλησιαστικές επιτροπές, σωματεία ή Οργανώσεις αλλά και παιδιόττερα τις Συνεργατικές Εταιρείες, σε εκκλησίες και μοναστήρια όλης της Κύπρου.

Παναγία του Κύκκου, Χρυσορρογιάτισσα, Άγιος Νεόφυτος, Προφήτης Ηλίας, Άγιος Λάζαρος - Κίτι, Τιμίου Σαυρού Όμοδος, Παναγία Αγγελόκτιστη Κίτι, Αγία Παρασκευή Γεροκίτιου, Απόστολος Ανδρέας και πολλοί άλλοι ιεροί ναοί και μοναστήρια προσελκύουν το ενδιαφέρον για προσκυνηματικές εξορμήσεις. Μια από αυτές τις επισκέψεις, που αξίζει ο καθένας από εμάς να κάνει, είναι στη Σαλαμιού, στο μοναστήρι Παναγίας Σαλαμιώτισσας, όπου διαβιούν μοναχές.

Η ιστορία της Μονής

Η Ιερά Μονή της Παναγίας Σαλαμιώτισσας ονομαζόταν παλαιότερα Μονή

Ελεούσης.

Το μικρό αλλά ωραίο εκκλησάκι είναι το μόνο κτίσμα που απέμεινε από την παλαιά Μονή, η οποία έκλεισε κατά τα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας, αφού μετά την επανάσταση του 1821 οι τουρκικές Αρχές δεν επέτρεψαν σε νέους μοναχούς να μονάσουν, αυξάνοντας συγχρόνως και τη φορολογία όλων των Μονών, το λεγόμενο «χαράτσι» όπως αναφέρει η Ηγουμένη, Μοναχή Αγάθη.

Η ιστορία της Μονής είναι σχεδόν άγνωστη. Τα λίγα όμως υπάρχοντα στοιχεία μαρτυρούν την ύπαρξη της Μονής τουλάχιστον από τις αρχές του 16ου αιώνα. Ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός αναφέρει ότι το 1788 το Μοναστήρι ανήκε διοικητικά στη Μητρόπολη Πάφου.

Παλαιότερη αναφορά για την ύπαρξη της Μονής υπάρχει σε οθωμανικό έγγραφο, που φέρει την υπογραφή του Καδή Mohamud και τη σφραγίδα του

Ναΐτη Mehmed Hussein, που διορίζει τον Παπά-Παρθένιο από το Μοναστήρι της Σαλαμιούς, κατά το έτος 1656, ως κηδεμόνα και διαχειριστή της περιουσίας. Αναμφίβολα το μικρό εκκλησάκι που υπάρχει σήμερα και που είναι κτίσμα του 16ου αιώνα (πιθανώς το 1550 μ.Χ.) ήταν το καθολικό, ίσως και δευτερεύων ναός της Μονής.

Τα κειμήλια της Μονής

Η θαυματουργός εικόνα της Παναγίας της Σαλαμιώτισσας χρονολογείται από τις αρχές του 13ου αιώνα και δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο να υπήρχε η Μονή από τον 13ον αιώνα. Εξίσου σημαντικές θεωρούνται οι εικόνες του Χριστού και του Προδρόμου, οι οποίες χρονολογούνται στο πρώτο ήμισυ του 16ου αιώνα και αποδίδονται στον μεγάλο αγιογράφο Ιωσήφ Χούρνη. Και ο μεγάλος ξύλινος Σιαυρός των αρχών του 16ου αιώνα, καθώς και

τα Βημόθυρα είναι σημαντικά κειμήλια της Μονής.

Από Μονή ανδρών σε Μονή γυναικών

Σε κώδικα της Μητρόπολης Πάφου αναφέρεται ότι ο τελευταίος μοναχός κοιμήθηκε μεταξύ των ετών 1825 και 1830. Ο μοναχός αυτός υπήρξε προηγουμένως έγγαμος ιερέας, ο οποίος αφιερώθηκε στη μοναχική ζωή μετά την κοίμησή της προεβυτέρας του. Ο ιερέας αυτός καίγονταν από τη Σαλαμιού και οι απόγονοί του, «η οικογένεια των παπάδων», φθάνουν μέχρι και των ημερών μας, με συνεχόμενη την παράδοση της ιεροσύνης.

Μετά τον θάνατο του μοναχού η παλαιά αίγλη της Μονής αρχίζει σιγά - σιγά να χάνεται, για να οβήσει σχεδόν οριστικά στις αρχές του 20ού αιώνα.

Εκατόν εβδομήντα χρόνια μετά τοποθετήθηκαν και πάλι στο εικονοστάσι της Μονής οι περίφημες και ανεκτίμητες αξίες

εικόνες της, οι οποίες, παρά τις καιστροφές από σεισμούς και τις πυρκαγιές, διαφυλάχθηκαν στο πέρασμα του χρόνου. Στις 8 Σεπτεμβρίου του 1996 εγκαταστάθηκε η πρώτη μοναχή, η αδελφή Αγάθη, σε πρόχειρα καταλύματα και μια καινούρια σελίδα άνοιξε στην ιστορία της Μονής, που από ανδρική μετατράπηκε σε γυναικεία.

Σήμερα, στο Μοναστήρι τελείται Θεία Λειτουργία κάθε Κυριακή και κατά τις μεγάλες εορτές. Στη Μονή κατασκευάζονται χρυσοκέντητα άμφια και καλύμματα Αγίας Τράπεζας, ενώ οι μοναχές παρασκευάζουν και διάφορα παραδοσιακά εδέσματα, όπως γλυκά, μαρμελάδες, χοριάτικα ψωμιά, παξιμαδιά αλλά και πολλά άλλα, όπως κομποσκοίνια και κερί, τα οποία οι επισκέπτες μπορούν να αγοράσουν ενισχύοντας οικονομικά και τη Μονή.

Η Μονή πανηγυρίζει την 8η Σεπτεμβρίου (το Γενέθλιον της Θεοτόκου) και την Τρίτη της Διακαινησίμου.

ΤΟΜΕΣ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ
ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟ ΤΣΟΥΡΟΥΛΛΗ
ΑΠΟ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΣΕ ΝΕΑ ΩΡΑ
ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ ΣΤΙΣ 20:00

www.sigmatv.com | f sigmatvcy | t SigmaTV | i sigmatvcy

ΚΑΛΟ ΜΕΣΗΜΕΡΑΚΙ
ΠΡΕΜΙΕΡΑ - ΔΕΥΤΕΡΑ 13/9
ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΣΤΙΣ 15:40

www.sigmatv.com | f sigmatvcy | t SigmaTV | i sigmatvcy

Μίκης Θεοδωράκης: Ο Παγκόσμιος Ζορμπάς!

ΔΡ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ (ΝΤΙΝΟΣ) ΑΥΓΟΥΣΤΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, από το Μονάχι Λεμεσού a.avgoustis@hotmail.com

«ΦΘΑΣΑΜΕ ΣΤΟ ΘΛΙΒΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗ ΑΠΟΛΟΓΟΥΜΑ-ΣΤΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟ ΜΑΣ. ΟΛΟΚΛΗΡΗ Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΟΥΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟ-ΗΘΟΥΝ ΜΟΝΟ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΠΟΥ ΜΕ ΓΑΛΟΥΧΗΣΑΝ: ΕΛ-ΛΑΔΑ, ΠΑΤΡΙΔΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ». ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Απέραντη θλίψη προκά-λεσε το θλιβερό αγγέλιμα του θανάτου του Μίκη Θεοδωράκη. Η απόλειά του σκόρπισε «Βαθιά σιωπή» στην οικογένεια του ελληνικού και πα-

γκόσμιου πολιτισμού. Ο Μίκης Θεοδωράκης, αυτός ο παγκόσμιος Έλληνας που χώραγε παντού μα ήταν και αδιαχώρητος, όπως πολύ εύστοχα έγραψε ο φίλος Ζήσης Αργυρόπουλος, είναι αδύνατο να χωρέσει μέσα σ' ένα μόνο μικρό σημείωμα. Ο άνθρωπος που θυσίασε τα νιάτα του για τις ιδέες του, την ειρήνη, την ελευθερία και τη δημοκρατία. Ο άνθρωπος που αγαπήθηκε και μισήθηκε όσο πολύ λίγοι στη σύγχρονη Ελλάδα... Πολλοί μάλιστα από αυτούς ανήκουν σε εκείνους που σήμε-ρα τον εξιμούν! Στη ζωή του τα έζησε όλα. Φυλάκιστο, εξορία και βασανιστήρια, ωστόσο ποτέ δεν «λύγισε», πάντα αποζη-τούσε την ελευθερία, την οποία πρόσβευε και τις οποίες πολλά από τα έργα του αποτελούν σύμβολα, ενώ παρόν ήταν πάντα και στον αγώνα της Κύπρου για ελευθερία και εθνική δικαίωση.

Οι παρεμβάσεις του σε κρίσιμες στιγμές, την ώρα που κάποιος άλλοι μαρούσαν τα λόγια τους, υπήρξαν καθοριστικές και καταγράφονται στις πολύ μεγάλες στιγμές του. Τόλμησε να καταδικάσει με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο τις μικρές ομάδες εκμεταλ-λευτών-εξουσιαστών του κομμουνισμού, τον βομβαρδισμό των Αμερικανών στην πρώην Υποκυκλοαβία, το επαίχοντο Σχέ-διο Ανάν, τη συμφωνία των Πρεσών για το Σκοπιανό, τους ανιστόρητους Έλληνες

ιστορικούς που θέλουν να καταγράψουν την ελληνική ιστορία διαγράφοντας και παραχαράσσοντας...

Η μουσική του, τεράστια, καταγράφεται ως μοναδική στην ελληνική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Δίκως αυτόν ο Ελύτης, ο Σεφέρης, ο Αναγνωστάκης και άλλοι πολλοί Έλληνες ποιητές θα ήταν μόνο στις βιβλιοθήκες. Ταξίδεψε με τα έργα του την Ελλάδα στα πέρατα της Γης, με τη μουσική του στον Ζορμπά, στη Ρω-μιοσύνη, στο Αξιον Εστίν, στον Επιτάφιο, στα Επιφάνεια, στα Λιανοτράγουδα της Πικρής Πατρίδας, στο Χρυσόπρασνο φύλο, στον Ύμνο στην Κυπριακή Εθνοφρουρά και άλλα πολλά.

Κρατώ ακόμα στη μνήμη μου τα λόγια του στο πλαίσιο της σειράς εκπομπών «Στα άκρα» με την Βίκυ Φλέσσα αφιερωμένων στον Μίκυ Θεοδωράκη, που προβλή-θηκαν από την Ελληνική Τηλεόραση το 2010: «...Κάθε Τετάρτη ήταν το μάθημα της Εθνικής διαπαιδαγώγησης: Μαρα-θώνας, Θερμοπύλες, Αλαμάνια... Πολλές φορές ακολουθούσαν και παρελάσεις. Για την Ελλάδα. Είναι πολύ μεγάλο πράγμα η εθνική υπερηφάνεια, αρκεί να μη θέλεις να βρεθείς αντιμέτωπος με τους άλλους... Η διεσθαρμένη εξουσία κυτπάει και από χαρά. Το αίσθημα των φοβισμένων αν-θρώπων που πάνονται από την εξουσία και μετατρέπονται σε τύραννο... Κάποτε υπεριοχθεί ο Μπετόβεν και βγαίνει η αρμονία. Κάποτε ξυπνάει η ανασφάλεια και βγαίνει το Αουσβιτς... Καπιταλισμός είναι η χειρότερη μορφή εξουσίας. Περνά στο στάδιο του ιμπεριαλισμού. Μιλάμε μόνο για ομόλογα... Χάσαμε την τελευταία μάχη. Οι Έλληνες βρέθηκαν μόνοι τους. Απελευθερώθηκαν μόνοι τους. Οι ξένοι μάς άφησαν. Φυσικά βρήκαν συμμάχους πολλούς Εφιάλτες... Από τη μια ο πατριω-τισμός που δημιουργεί εποποιίες και οι επαναστάτες που δημιουργούν μια δίκαιη κοινωνία, απέναντι στους καταδότες που δημιουργούν τραγωδίες. Κάποιοι ασελ-γούν στο όραμα ήθην της παγκόσμιας ελευθερίας. Και κάποιοι πλάθουν όνειρα για την πατρίδα, όπως την θέλουν: Λε-βεντομάνα και απροσκήνιτη. Κοινωνία δίκαιη, με μόρφωση για όλους. Και λαϊκή απελευθέρωση. Όχι λαϊκή αποχαίνωση...».

«Θα σκοτωνόμουν σαν ένας ευ-τυχισμένος άνθρωπος», είπε ακόμη ο Μίκης Θεοδωράκης και δεν θα έβλεπα όσα είδα. Τότε στον πόλεμο του '40 και στον εμφύλιο που ακολούθησε. Σήμερα η χώρα μας χλευάζεται από τους Λαούς της Ευρώπης. Ποιους; Τους Γερμανούς που σκότωσαν πάνω από μισό εκατομμύριο Έλληνες πατριώτες, χωρίς να δώσουν πεντάρα. Επτά χρόνια χούντα. Τέσσερα μέσα και τρία έξω. Οι χώρες οι μεγάλες ζουν κατά 30% από την πώληση όπλων. Μας πουλούν όπλα και μας χλευάζουν. Αποδήμησαν τον Ελληνισμό».

Η σχέση του με τον Θεό:

Ο πόνος με ένωσε με τον Θεό. Πρώτη μου συναυλία «Αι γεναιαί αι πάσαι». Πρώ-τη επαφή με την πραγματική μουσική. Έκανα τον ίσον και έκανα τους ψαλμούς. Η Βυζαντινή μουσική με επηρέασε βαθύ-τατα, αφού από την βρεφική μου ηλικία άκουγα την γιαγιά μου να ψέλνει Βυζα-νινούς ύμνους». Για την πρώτη επαφή του με τη μουσική λέει: «Η επαφή με τη μουσική ήρθε στο Σχολείο, στην Πάτρα. Όταν ρώτησα τον πατέρα μου για το βιβλίο της μουσικής και τα αποτυπώματα (νότες), μου απάντησε ότι είναι ψείρες. Από τότε ασχολούμαι με αυτές τις ψείρες. Η μουσική έβγανε από μέσα μου. Παρέμεινα, όμως, ο ίδιος. Ανεπηρέαστος...».

Ειλικρινής και ασυμβίβαστος

Ο Μίκης Θεοδωράκης είναι η ολοζώ-ντανη σύγχρονη ιστορία μας. Οι παρεμ-βάσεις του για τα εθνικά μας θέματα ήταν πάντα καιταλικές. Οι κομμουνιστές τον θεωρούν το άσπιο τους παιδί. Κανόνες για εκείνους που δεν κρύβονται. Γιατί ποιος άλλος παλιός κομμουνιστής έχει το θάρ-ρος να ομολογήσει πως αν επικρατούσε ο λαϊκός στρατός θα ήμασταν χειρότεροι και από την Αλβανία του Χότζα...

Τον Μαΐο 2009 έδωσε συνέντευξη στον «Φιλελεύθερο» και την Αντιγόνη Σολομωνίδου Δρουσιώτη, μιλώντας για το Σχέδιο Ανάν, τις πολιτικές εξελίξεις, αλλά και για τη ζωή του.

Σε ερώτηση της κ. Σολομωνίδου για «τι σημαίνει κομμουνιστής ουσιαστικά όπως δηλώνετε σήμερα», απάντησε: «Είμαι ουτο-πιστής όχι για το όραμά μου για μια κοινο-νία της αλληλεγγύης και όχι της ζούγκλας όπως αυτή που ζούμε σήμερα, αλλά γιατί οι ιστορικές συγκυρίες μάς απομακρύνουν ακόμα πιο πολύ από το όραμα της ιδανικής

κοινωνίας του κομμουνισμού. Λίγο φυσικά σήμερα γνωρίζουν τι σημαίνει ακόμα και η λέξη 'κομμουνισμός', που απαιτεί ένα πολύ υψηλό επίπεδο ευθύνης, μόρφωσης, ανθρωπισμού, αγάπης, αλληλεγγύης και ψυχικής και πνευματικής καλλιέργειας, καθώς και οικονομικής αφθονίας για όλους και όχι μόνο για μικρές ομάδες εκμεταλ-ευτών-εξουσιαστών, όπως επίσης συμβαίνει σήμερα. Αν ήμουν πιο νέος, με την πείρα που απέκτησα, πιστεύω ότι θα είχα την ιώλη και τη δύναμη για μια νέα απόπειρα χωρίς τα λάθη του παρελθόντος. Ίσως μόνο και μόνο γιατί ντρέπομαι να ζω σ' αυτήν τη θλιβερή εποχή που ζούμε σήμερα, στην οποία διαφεντεύει το δικαίο του ισχυρότερου...

Δεν είναι καθόλου τυχαίο που οι Έλληνες πριν από πολλά χρόνια τον ψήφισαν ως έναν από τους 100 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΥΣ ΕΛΛΗ-ΝΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΟΧΩΝ, ανάμεσα στον Αισχύλο και τον Ελύτη, τον Θεμιστοκλή και τον Βενιζέλο, τον Ηρόδοτο και τον Θεοικό-πουλο, τον Θουκυδίδη και τον Κλεισθένη, τον Αρχιμήδη και τον Θαλή, τον Μέγα Αλέ-ξανδρο και τον Σωκράτη, τον Αριστοτέλη και την Μπουμπουλίνα, τον Ιουστινιανό και τον Ρήγα Φεραίο, τον Περικλή και τον Κολοκοτρώνη και πολλούς άλλους.

Μίκης Θεοδωράκης και «Σχέδιο Ανάν»

«Χαιρετίζω το βεβαίο και βροντερό όχι» των αδελφών μας Ελλήνοκυπρίων, που το θεωρώ ισοδύναμο με τα μεγάλα «Όχι των Ελλήνων», δήλωσε ο Μίκης Θεοδωράκης αμέσως μετά το ιστορικό δημοψήφισμα του Απριλίου του 2004.

«Είχα αποφασίσει να μην τοποθετηθώ σε σχέση με το δημοψήφισμα στην Κύπρο με την ελπίδα ότι ο ελληνοκυπριακός λαός θα αφηνόταν απερίσπαστος να εκπληρώσει το κυρίαρχό του δικαίωμα. Όμως δυο

παράγοντες ήρθαν να μεταβάλουν αυτήν την απόφαση. Πρώτον, η σε βάθος μελέτη της σχεδίου Ανάν, που μου αποκάλυψε τον απόλυτως αρνητικό του χαρακτήρα, και δεύτερον οι πρωτοφανείς και απρο-κάλυπτες πιέσεις Αμερικανών και άλλων αξιωματούχων προς την κατεύθυνση του να. Πιέσεις που αποκάλυπτον με τον πλέον πανηγυρικό τρόπο ότι πίσω από το σχέδιο Ανάν ουσιαστικά κρύβονται τα συμφέροντα της Αγγλίας και των Η.Π.Α. Τα πρώτα Ισχυφέροντα συνδέονται με το καθεστώς των βρετανικών βάσεων στη Μεγαλόνησο και τα δεύτερα με τους οικο-νομικο-γεωπολιτικούς και κυρίως στρα-τιωτικούς σχεδιασμούς της υπερδύναμης στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Στον βορμό αυτών των συμφερόντων θυσιάζεται το μέλλον όλων ανεξαρτήτως των Κυπρίων, Ελλή-νων και Τούρκων. Και είναι τουλάχιστον παράλογο το ότι τη στιγμή ακριβώς που η Κύπρος γίνεται μέλος της ΕΕ καλούνται οι κάτοικοί της να υποστούν ένα ελεγχόμενο πρόγραμμα εξουσίας που γυρίζει επιδεικτικά την πλάτη στα δημοκρατικά κεκτημένα και αξίες της Ευρώπης...».

Μίκης Θεοδωράκης και το Σκοπιανό ζήτημα

Ήταν Φεβρουάριος του 2018, όταν ο Μίκης Θεοδωράκης, υπό τους ήχους του «Θα σημάδουν οι καμπάνες», ανέβηκε στην εξέδρα που είχε στήσει στο Σύνταγμα για να μιλήσει στο συλλαλητήριο για το «Σκοπιανό».

Χαμογελώντας και σιγοτραγουδώντας τους στίχους του Γιάννη Ρίτσου, ξεκίνησε την ομιλία του με εκατοντάδες χιλιάδες κόσμου να τον αποθεύονται λέγοντας: «Για όσο καιρό οι Σκοπιανοί θα μας απειλούν με την αλτρουιστική τους προπαγάνδα, τα ήθην Μακεδονικά σύμβολα, εμείς ως υπεύθυνος λαός θα εξακολουθήσουμε την πορεία την ειρηνικής συνύπαρξης αλλά δεν θα δώσουμε τη συγκατάθεσή μας να γίνουν μέλη της Ευρώπης και του ΝΑΤΟ. Αν υποχωρήσουμε στην πρόκληση των Σκοπίων χωρίς να έχουν παραιτηθεί από τον κύριο στόχο της πολιτικής τους να γίνουν μέλη του ΝΑΤΟ και της Ευρώπης με την δική μας ψήφο, για να μπορούμε να μας απειλούν από ισχυρότερη θέση, τότε θα είμαστε άξιοι της μοίρας μας... Οι παραχωρήσεις του κ. Ζάεφ είναι σκέτο κακούχορο», είπε και έκλεισε την ομιλία του με την φράση: «Η Μακεδονία είναι, ήταν και θα είναι ελληνική».

Απόσπασμα επιστολής Μίκη Θεοδωράκη στη Θάλεια Δραγώνα

«...Σ αυτήν την γωνιά της Γης κατοικούν άνθρωποι που είναι Έλληνες με όλη τη σημασία αυτής της λέξης και τίποτε -απο-μνήστε τίποτε- δεν μπορεί να αμαυρώσει αυτό το πλαίσιο που πρωτογενώς την ταυτότητά τους... Η αντίθεση στη συστημα-

τική απόπειρα που επιχειρείται εδώ και καιρό με στόχο την ουσιαστική ανατροπή της ελληνικής ιστορίας είναι καθολική και δεν συνδέεται με την α' ή την β' πολιτική παράταξη αλλά με το σύνολο των Ελλήνων, που γαλουχήθηκε με μια συγκεκριμένη και βαθιά ριζωμένη άποψη για το τι είναι πατρίδα, τι είναι Ελλάδα, τι είναι ιστορία, τι είναι ελληνικός λαός και ελληνικό έθνος.

»Κι ακόμα γνωρίζει καλά - γιατί τα βί-βει, ποια είναι τα βασικά ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία που μας διέπλυναν από το '21 έως σήμερα.

»Αρνούμενοι και κατεδαφίζοντας όλα αυτά που μας έκαναν αυτούς που είμαστε χτες, προχτες και σήμερα, με το πρόσχημα μιας δήθεν επιστημονικής αναθεώρησης της ιστορικής πραγματικότητας, όπως αποδει-κνύεται σε κάθε σελίδα του βιβλίου σας «Τι είν' η Πατρίδα μας», στην ουσία αμφισβητείτε οτιδήποτε θετικό έπραξε ο λαός αυτός σε όλους τους τομείς του εθνικού μας βίου κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων. Με το βιβλίο σας αποδομείτε τις ιδέες, πεποιθήσεις, τα 'πιστεύω', σε σχέση με το ελληνικό έθνος και τις ρίζες του, δηλαδή όλα αυτά που ενέπνευσαν και παρακίνη-σαν τον λαό μας. Όπως αν στις αρχές του 19ου αιώνα δεν υπήρχαν οι ιδέες για τη συνέχεια του ελληνικού έθνους και όλα τα 'πιστεύω' που εσείς σήμερα απορρίπτετε ως άνευ ουσιαστικού περιεχομένου και εκτός ιστορικής πραγματικότητας, τότε δεν θα μπορούσαν να υπάρξουν η Επανάσταση του '21, το κίνημα του Φιλελληνισμού, το δημοκρατικό κίνημα του Μακρυγιάννη, η αποπομπή του Όθωνα, οι Βαλκανικοί πόλεμοι, η Εθνική Αντίσταση. Δεν θα υπήρχε ο Άρης Βελουχιώτης. Και όχι μονάχα αυτός, γιατί σύμφωνα με κείνα που επιχειρείτε να διαδεχθούν τα παιδιά μας, δεν θα υπήρχε ούτε ένας αντίρτης, μιας και ΟΛΟΙ πήραν τα όπλα για την Ελλάδα και την Πατρίδα. Ενώ αν είχαν τα μυαλά τα δικά σας, δηλαδή εξέταζαν το 'επιστημονικό ορθόν', θα τα βρίσκανε μια χαρά με τους Γερμανούς που εξ' άλλου το μόνο που ζητούσαν από μας ήταν να τους παραχωρήσουμε την άδεια χρήσης των λιμανιών και των αεροδρο-μίων μας...».

Και η γνώμη του για τον Ανδρέα Παπαν-δρέου και τον Κωνσταντίνο Καραμανλή: «Οι μεγάλοι απόντες της αντίστασης».

Υστερόγραφο: Είναι γεγονός ότι στην πορεία του χρόνου ο Μίκης Θεοδωρά-κης αναθεώρησε πολλές από τις αρχικές απόψεις και θέσεις του και βρέθηκε να μάθει μέσα από διαφορετικούς ιδεολο-γικούς χώρους. Όχι, δεν πρόδωσε ποτέ, τίποτε και κανέναν. Απλώς είχε το θάρρος να διορθώνει την πορεία του πάντα για το καλό της πατρίδας. Έκανε και λάθη: Ασφαλώς και έκανε! Όπως κάθε κοινός θνητός! Και τον αδικούν κατάφωρα όσοι του χρεώνουν άοιπες πολιτικές τοποθε-τήσεις και πολιτικό λαϊκισμό.

ART AERI

Κυπριακή Χαρτογραφία

Η Κύπρος είναι το τρίτο μεγα-λύτερο νησί της Μεσογεί-ου, μετά τη Σικελία και τη Σαρδηνία. Η δεοπόζουσα στρατηγική γεωγραφική της θέση ήταν τόσο σημαντική, που ώθησε έναν Γερ-μανό αρχαιολόγο να γράψει ότι «Εκείνος που επιθυμεί να είναι και να έχει μεγάλη δύναμη στην Ανατολή, πρέπει να κρατά την Κύπρο στα χέρια του», φράση που επιβεβαιώνεται διά μέσου των αιώνων από τους Αρχαίους Αιγυπτίους μέχρι τους Αγγλούς. Η Ιστορία της Κύπρου και της Μεσογείου αποτυπώνεται μέσα από μία σωρεία χαρτών, ξεκινώντας από τον Πτολεμαίο.

Η χαρτογράφηση της Μεσογείου κατέστη αναγκαία για να βοηθηθεί η ναυσιπλοία και το εμπόριο, οδηγώ-ντας στη δημιουργία των λεγόμενων Isolario, που ήταν ουσιαστικά βιβλία με χάρτες νησιών, τονίζοντας τη σημασία των νησιών αυτών ως λιμανιών για τον επισκέπτη. Οι χάρτες νησιών / κρατών, όπως είναι η Κύπρος και η Μάλτα, είναι σήμερα περιζήτητοι. Το πρώτο τέτοιο Isolario τυπώθηκε στη Βενετία περί το 1485 από τον Sonetti και υπάρχει εκεί καταχωρημένος ο πρώτος μόνος και αυτούσιος χάρτης της Κύπρου. Ακολουθεί ένα δεύτερο Isolario, που τυπώθηκε πάλι στη Βε-

νετία το 1528 από τον Bordone και υπάρχει καταχωρημένος ο δεύ-τερος μόνος και αυτούσιος χάρτης της Κύπρου. Οι ωραιότεροι ίσως και οπουδαιότεροι χάρτες είναι εκείνοι οι οποίοι αποτυπώνουν την εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο το 1570. Εκτός από τους Ιταλούς χαρτο-γράφους, υπάρχει και ένας Γερμανός χαρτογράφος, ο οποίος χαρτογράφησε έναν οπανιότατο και ομορφότατο χάρ-τη της Κύπρου στις 24/08/1570 στη Νυρεμβέργη με το όνομα M. Zundt. Ο οπουδαίος αυτός χάρτης, ο οποίος κυκλοφόρησε ως ενημερωτικό φύλλο / εφημερίδα, για να διαφωτίσει το ευρύ κοινό για την εισβολή και πόλεμο στην Κύπρο, δεν αποτέλεσε μέρος κάποιου ταξιδιωτικού βιβλίου ή αλάντια, έ-υ και η οπανιότατά του, καθώς ελάττωσε αντίγραφα έχουν διασωθεί. Ο χάρτης απεικονίζει την Κύπρο να δέχεται επί-

θεση διά έφης και θαλάσσης από τους Τούρκους. Την περίοδο αυτή η Κύπρος ανήκε στους Βενετούς, οι οποίοι την υπερασπίζονται με πάθος, πίσω από τα μεγάλα τείχη της Λευκωσίας και της Αμμοχώστου. Ο Zundt χαρτογραφεί την εισβολή με μεγάλη και απίστευτη λεπτομέρεια και τελειότητα και ο χάρτης είναι ένα πραγματικό οριστογράμμα, ένα έργο τέχνης. Ο ιστορικός αυτός χάρτης τυπώθηκε όταν η τουρκική εισβολή είχε ξεκινήσει, ο τουρκικός στόλος πε-ρικυκλώνει Λάρνακα και Πάφο, ενώ ο στρατός πολιορκεί τη Λευκωσία και την Αμμόχωστο, σπάζοντας τελικά τα τείχη τους. Ένας ενδιαφέρων Οθωμα-νικός χάρτης του 19ου ή 20ού αιώνα, αγνώστου χαρτογράφου, είναι αυτός που δημοσιεύεται σήμερα. Το Οθωμανικό λεκτικό του χάρτη προπαγανδιστικά και περιληπτικά αναφέρει ουσιαστικά στη θρησκευτική ζωή στην Κύπρο, αλλά αναγνωρίζει μόνο δύο θρησκείες, τους Μουσουλμάνους και τους Μαρωνίτες. Περιγράφει την Κύπρο ως νησί της Μεσογείου, ως «Οθωμανική γη» και ως «Οθωμανικό Κράτος». Θα πρέπει ο χάρτης να μελετηθεί από ειδικούς, για να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα. Για περισσότερες πληροφορίες απαστεί-τε στο www.artaeri.com. Μακαρίου 71, Ν/σία

Η Ελλάς αποχαιρετά με τον Ζορμπά τον Μίκη Θεοδωράκη

ΔΡ ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΧΙΛΛΕΪΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Πολιτικών Επιστημών & Διεθνών Σχέσεων (Η.Ε.Ι., Τεχνών ΕΛΠΕΤΕΙ), Πρώην Μέλος της Γραμματείας του ΟΗΕ στο Τμήμα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων c.a.theodorou@cytanet.com.cy

Θα αναφέρω μόνον προσω-πικές μου αναμνήσεις από τον Μίκη Θεοδωράκη, τον οποίο γνώρισα όταν εργάστη-κα στην Ελλάδα ως ειδικός Σύμβουλος για το κυπριακό ζήτημα στο Υπουργείο Προεδρίας της Ελληνικής Κυβερνήσεως από τον Σεπτέμβριο του 1974 μέχρι το τέλος του 1976.

Μου ανατέθηκε από την Οικουμενι-κή Κυβέρνηση μετά τη μεταπολίτευση, από τον κ. Λιναρδάτο και μετά τον κ. Τ. Λαμπρινά, Υφυπουργούς Προεδρίας, η ούσιαση και επάνδρωση ενός τμήματος Κυπριακού με κύριο σκοπό τη διαφύση για την απάντηση στην τουρκική προπαγάνδα. Πολλοί εθελοντές από τις καλύτερες και ιστορικότερες οικογένειες της Ελλάδας,

όπως ο κ. Αδωνις Κύρου, διευθυντής της «Εστίας», η κ. Ζαούση, κόρη του Αλέξη Κύρου, η κ. Τούκα, ο κ. Μαζαράκης-Αι-νάν, η κ. Δομνίσια Λανίτου-Καβουνίδου, ο κ. Σουγιουτζίδης, ο φίλος μου Στάθης Αθανασόγλου και άλλοι πολλοί, προσέ-τρεξαν να βοηθήσουν (βλ. προηγούμενο άρθρο μου στον κυπριακό Τύπο, καθώς και στο βιβλίο μου που θα εκδοθεί προ-σεχώς με τις Αναμνήσεις μου). Είναι σ' αυτό το πλαίσιο που πρωτογενώς τον Μίκη Θεοδωράκη.

Μιλώ για τον Οκτώβριο του 1974 μέχρι το τέλος του 1976, στην εποχή της μεταπολίτευσης από τη χούντα. Μια αντι-στασιακή προσωπικότητα, που ξεπερνούσε τα όρια της Ελλάδας, μια από τις προσω-

πικότητες που είχε ο Ελληνισμός για να επιδείξει στον κόσμο.

Από τη δική μου εμπειρία, δεν αναμει-γνυόταν τότε πολύ στα θέματα της Κύπρου, τουλάχιστον στον δικό μου τομέα, όταν, όμως, του το ζητούσαμε, βοηθούσε. Δεν είχα, όμως, πολλές προσωπικές εμπειρίες γι' αυτό.

Όπως τον γνώρισα στην Ελλάδα έτσι έτυχε επίσης να βρίσκομαι στην Ελλάδα στον θάνατό του, στις 2 Σεπτεμβρίου, 2021. Ανοίγοντας την τηλεόραση στην ΕΡΤ άκουσα για τον θάνατο του μεγάλου Έλληνα σε ηλικία 96 ετών, χαρακτηρι-σούς, όπως ήταν φυσικό, και τις νότες του Ζορμπά. Ένα προσήκον μνημόσυνο για έναν μεγάλο Έλληνα που τίμησε την πατρίδα του διεθνώς.

ΘΕΣΗ

Η αφαίρεση διαβατηρίων και η συνέχεια

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Λ. ΟΜΗΡΟΥ, Πρώην Πρόεδρος Βουλής των Αντιπροσώπων

Αρχές της δεκαετίας του 1990 βρισκόμουν ως μέλος Κυπριακής Κοινοβουλευτικής Αντιπροσωπίας στο Παρίσι. Μαζί με τους υπόλοιπους συναδέλφους βρισκόμασταν σε εστιατόριο στη Μονμάρτη. Λίγη ώρα μετά την είσοδό μας μπήκε στο εστιατόριο μια ομάδα Τουρκοκυπρίων. Ανάμεσά τους ο μετέπειτα ηγέτης της τ/κ κοινότητας, Μουσταφά Ακιντζί, ο οποίος τότε ηγείτο τ/κ κόμματος σοσιαλδημοκρατικής ιδεολογικής κατεύθυνσης. Του Κόμματος «Ειρήνης και Δημοκρατίας». Ανταλλάξαμε χαιρετισμό και ο κ. Ακιντζί μου ανέφερε ότι θέλει να μου διαββάσει κάποια παράκληση. Τον άκουσα πρόθυμα. Μου εξήγησε ότι το κόμμα του, αν και σοσιαλδημοκρατικής ιδεολογίας, αντιμετωπίζει δυσκολίες να ενταχθεί σε διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς με όμορη ιδεολογία. Κι αυτό, λόγω των ενστάσεων της ΕΔΕΚ που ήταν -και είναι- μέλος της Σοσιαλιστικής Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Μου ζήτησε λοιπόν να άρουμε τις ενστάσεις μας για να μπορέσει το κόμμα του να ενταχθεί απρόσκοπτα στους δύο αυτούς πολιτικούς οργανισμούς.

Του εξήγησα ότι δεν θα είχαμε καμιά απολύτως ένσταση να συναινέσουμε στη συμμετοχή του κόμματός του υπό μία προϋπόθεση. Ότι θα δηλώσουν και θα καταγραφεί στα πρακτικά τόσο της Σοσιαλιστικής Διεθνούς όσο και του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος ότι αναγνωρίζουν την Κυπριακή Δημοκρατία. Του εξήγησα δε ότι και οι δύο αυτοί πολιτικοί οργανισμοί υιοθετούν για όλα τα διεθνή ζητήματα τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Δεδομένου δε ότι, σε ό,τι αφορά την Κύπρο, τα ψηφίσματα 186/1964, 541/1983 και 550/1984 αναγνωρίζουν ως μοναδικό υποκείμενο Διεθνούς Δικαίου την Κυπριακή Δημοκρατία, θα ήταν αδιανόητο να δεχθούν στους κόλπους τους, ως τακτικό μέλος, ένα κόμμα που αντιμάχεται αυτά τα ψηφίσματα.

Χρόνια αργότερα, την ίδια επιχειρηματολογία ανέπτυξα και ενώπιον της ολομέλειας του τακτικού συνεδρίου της Σοσιαλιστικής Διεθνούς στο Σάο Πάολο της Βραζιλίας, ενώπιον μάλιστα του τότε Προέδρου της και σημερινού Γραμματέα του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, όταν αντιπροσωπία του Τουρκικού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, του οποίου ηγείτο ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, ζήτησε την

ένταξη στην παγκόσμια αυτή σοσιαλιστική οργάνωση.

Παραθέτω αυτά τα γεγονότα για να αναφερθώ στην πρόσφατη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για αφαίρεση ή μη ανανέωση των διαβατηρίων σε 14 αξιωματούχους του παράνομου μορφώματος των κατεχομένων επειδή «λόγοις και έργοις», όχι μόνο δεν αναγνωρίζουν την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά εργάζονται ακατάπαυστα για τη διάλυση και τη διεθνή της απαξίωση.

Ορθή λοιπόν η απόφαση και πλήρως συμβατή με το περιεχόμενο των πιο πάνω ψηφισμάτων περί Κύπρου του Συμβουλίου Ασφαλείας, ιδιαίτερα του 541 και του 550. Γιατί θα ήταν αντιφατικό να ζητούμε την εφαρμογή αυτών των ψηφισμάτων από τη διεθνή κοινότητα, δηλαδή να αναγνωρίζει ως μόνο υποκείμενο διεθνούς δικαίου την Κυπριακή Δημοκρατία και να μην αναγνωρίσει το παράνομο μόρφωμα των κατεχομένων, αλλά η Κυπριακή Δημοκρατία με τη συμπεριφορά της να επιτρέπει τη μη αναγνώρισή της και την απαξίωσή της από τους ίδιους τους πολίτες της.

Ός εκ τούτου οι διαφωνίες και οι επιφυλάξεις που διατυπώνονται, αν και θεμιτές, δεν φαίνεται να στηρίζονται και πολύ περισσότερο να τεκμηριώνονται σε πολιτικά ορθολογικά επιχειρήματα. Ωστόσο, η απόφαση των διαβατηρίων θα παραμείνει μετέωρη και χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα, αν δεν συνδεθεί με συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την προώθηση λύσης.

Έχω και επανάληψη διατυπώσει την εισήγηση ότι θα πρέπει με τον πιο επίσημο τρόπο να κατατεθεί ενώπιον της διεθνούς και της ευρωπαϊκής κοινότητας περίγραμμο λύσης, έστω βασικών αρχών λύσης του Κυπριακού. Στη βάση των ομόφωνων αποφάσεων του Εθνικού Συμβουλίου και ιδιαίτερα του κοινού ανακοινωθέντος του Σεπτεμβρίου του 2009, των αρχών του Διεθνούς Δικαίου και των αρχών και αξιών της ΕΕ. Μια τέτοια κίνηση θα εξουδετερώσει τον ουκωφαντικό ισχυρισμό ότι δήθεν μας ικανοποιεί το status quo και, συνεπώς, δεν ενδιαφερόμαστε για λύση. Ταυτόχρονα με αυτόν τον τρόπο και όχι με την αιχμή πρότασης του Προέδρου της Δημοκρατίας περί επιστροφής στις συμφωνίες και το Σύνταγμα του 1960, θα δώσουμε το μήνυμα της αξιοπιστίας, της συνέπειας, της διαφύλαξης της οντότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και της απαρσάλευσης εμμόνης μας σε λύση που θα διασφαλίζει τη μετεξέλιξη και όχι την κατάργηση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η επικείμενη σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ αποτελεί μια πρώτης τάξεως ευκαιρία γι' αυτήν την πρωτοβουλία.

Χρυσά διαβατήρια: «Εξαπατημένοι» επενδυτές ετοιμάζονται για μηνύσεις

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΟΥ 1300 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΚΡΕΜΟΥΣΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΠ, ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙ ΤΙΣ 150 – ΑΝΑΜΕΝΟΥΝ ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΟΙ «ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΝΤΕΣ» ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΟΥΝ ΝΟΜΙΚΑ

Αναβρασμός επικρατεί στις τάξεις των επενδυτών που αιτήθηκαν πολιτογράφησης στο πλαίσιο του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος (ΚΕΠ), αλλά δεν θα λάβουν τελικά το «χρυσό διαβατήριο», παρά το γεγονός ότι προχώρησαν σε αγορές ακινήτων ή άλλες επενδύσεις, προκειμένου να γίνουν Κύπριοι και άρα Ευρωπαίοι πολίτες.

Καλά πληροφορημένες πηγές ανέφεραν στη «Σημερινή» ότι, τις τελευταίες ημέρες, αρκετοί επενδυτές οι οποίοι έχουν «ανεπίσημη» προσώρας ενημέρωση ότι η αίτησή τους για πολιτογράφηση δεν εγκρίθηκε, ετοιμάζονται να κινηθούν νομικά, αφενός κατά της Δημοκρατίας και αφετέρου -αρκετοί εξ αυτών- και κατά των παρόχων που μίσθωσαν για τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πολιτογράφησης τους.

Νιώθουν αδικημένοι και εξαπατημένοι

Οι επενδυτές οι οποίοι έχασαν το φρένο της πολιτογράφησης θεωρούν ότι «αδικήθηκαν» και ότι πληρώνουν τη νύφη της κακοδιαχείρισης που οδήγησε στην άρον-άρον κατάργηση του ΚΕΠ, μετά τις αποκάλυψεις του AlJazeera. Επιπλέον, όπως οι ίδιοι υποστηρίζουν, η απόρριψη των αιτήσεών τους συνιστά δυσμενή μεταχείριση συγκριτικά με προηγούμενους αιτούντες, των οποίων οι αιτήσεις έχουν εγκριθεί, με τα ίδια κριτήρια.

Κάποιοι απ' αυτούς, όπως πληροφορείται η «Σημερινή», κάνουν λόγο μάλιστα για «εξαπάτηση», αφού προχώρησαν στην αγορά ακινήτων ή σε άλλες επενδύσεις εκατομμυρίων ευρώ, μισθώνοντας μάλιστα με αρκετές χιλιάδες ευρώ παρόχους, με απώτερο σκοπό «την υλοποίηση των υποσχέσεων ότι θα λάβουν κυπριακό -ευρωπαϊκό διαβατήριο».

Ο αριθμός των αιτήσεων που εκκρεμούσαν για πολιτογράφηση στο πλαίσιο του ΚΕΠ, σύμφωνα με ενημέρωση του Υπουργού Εσωτερικών Νίκου Νουρή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών στις 16 Νοεμβρίου του 2020, ήταν 691 αιτήσεις επενδυτών και άλλες 722 αιτήσεις μελών των οικογενειών τους. Μάλιστα, ο κ.

Νουρής υπογράμμισε, τότε, ότι τα έσοδα που θα έμπαιναν στα ταμεία της Δημοκρατίας από τις πολιτογραφήσεις αυτές υπολογίζονταν στα 71 εκατομμύρια ευρώ.

Παρεμπιπτόντως, η εξεύρεση πρακτικών από τη συγκεκριμένη συνεδρία των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών δεν κατέστη δυνατή, επειδή, όπως μάθαμε από τη Βουλή, δεν κρατήθηκαν πρακτικά «λόγω κορωνοϊού».

Σε πρόσφατη αναφορά του στον Τύπο ο κ. Νουρής πάντως σημείωσε ότι «οι αιτήσεις που εκκρεμούσαν ανέρχονταν στις 600 συν άλλες 600 περίπου που αφορούσαν τα εξαρτώμενα πρόσωπα των αιτών». Τελικά, απ' αυτές τις αιτήσεις, εγκρίθηκαν περίπου 150.

«Οι εκατοντάδες αιτήσεις που απορρίφθηκαν αφορούσαν συγγενείς των επενδυτών, διευθυντικά στελέχη εταιρειών τα οποία δεν ήταν οι ίδιοι επενδυτές, αλλά και επενδυτές οι οποίοι είτε προέρχονταν από χώρες "υψηλού κινδύνου" είτε οι περιπτώσεις τους είχαν σε μεγάλο ή μικρότερο βαθμό σημεία που προκαλούσαν αμφιβολίες για το "πόθεν έσχες" τους και τις επενδυτικές τους προθέσεις», ανέφεραν πηγές της «Σημερινής».

Η ΚΔ, εκτός από την «μηνί» των επενδυτών, θα συρθεί και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο;

Πέρα από την κοινωνική καταιραυγή, η «αυστηρότητα» στην εξέταση των αιτήσεων που εκκρεμούσαν οφείλεται αφενός στο πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής Νικολάτου: Το πόρισμα, μεταξύ άλλων, επεσήμανε τους σχεδόν ανύπαρκτους ελέγχους των αιτήσεων, την απουσία οσβαρών κριτηρίων και τις αρκετές νομικές ασάφειες που λειτουργούσαν σαν «παραθυράκια» για πολιτογραφήσεις συγγενών των επενδυτών ή διευθυντικών στελεχών εταιρειών κ.ά.

Έγκυρες πληροφορίες της «Σ» αναφέρουν ότι, τις τελευταίες ημέρες, αρκετοί επενδυτές οι οποίοι έχουν «ανεπίσημη» προσώρας ενημέρωση ότι η αίτησή τους για πολιτογράφηση δεν εγκρίθηκε, ετοιμάζονται να κινηθούν νομικά, αφενός κατά της Δημοκρατίας και αφετέρου -αρκετοί εξ αυτών- και κατά των παρόχων που μίσθωσαν για τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πολιτογράφησης τους

Αφετέρου, η «αυστηρή εξέταση» και κατ' επέκταση οι εκατοντάδες απορρίψεις, οφείλονται και στην «πίεση» που ασκείται στη Δημοκρατία από τη Διαδικασία επί Παραβάσει, η οποία κινήθηκε από την Κομισιόν κατά της Κύπρου από τις 20 Οκτωβρίου του 2020, μια βδομάδα μετά το βίνεο του AlJazeera.

Υπενθυμίζεται ότι στις 9 Ιουνίου του 2021 η Κομισιόν, θεωρώντας ότι η Κύπρος δεν συμμορφώνεται με τις υποδείξεις της αφού «συνεχίζει την επεξεργασία των αιτήσεων», προχώρησε στο 2ο στάδιο της Διαδικασίας επί Παραβάσει, αποστέλλοντας «απαιολογημένη γνώμη». Μεταξύ άλλων στην «απαιολογημένη γνώμη» έθετε χρονοδιάγραμμα 2 μηνών προκειμένου η Κύπρος να ενημερώσει σχετικά με τα μέτρα που έλαβε σε σχέση με την κατάργηση του ΚΕΠ και των πολιτογραφήσεων.

Πάντως, από τα τέλη Ιουλίου με το πέρας της εξέτασης και των αιτήσεων πολιτογράφησης που εκκρεμούσαν, η Δημοκρατία «έκλεισε όλους τους λογαριασμούς της με το ΚΕΠ», όπως διαμνύουν κυβερνητικά στελέχη. Υπενθυμίζεται ακόμα ότι με τη συμβολή νομικού οίκου από το εξωτερικό, η Νομική Υπηρεσία του κράτους σε συνεργασία με τα Υπουργεία Εσωτερικών και Εξωτερικών απάντησε στα μέσα Αυγούστου (εντός χρονοδιαγραμμάτων) στην Κομισιόν και την «απαιολογημένη γνώμη» της Διαδικασίας επί Παραβάσει.

Σημειώνεται ότι αν η Κομισιόν δεν ικανοποιηθεί από τις απαντήσεις της Δημοκρατίας ή αν θεωρήσει ότι η έγκριση των 150 πολιτογραφήσεων συνιστά «μη συμμόρφωση» με τις υποδείξεις της, «πράγμα καθόλου απίθανο», όπως εξήγησαν στη «Σημερινή» νομικοί εξειδικευμένοι στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο, τότε η Κυπριακή Δημοκρατία εκτός από την «μηνί» των επενδυτών, θα συρθεί και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αντιμετώπιη με κυρώσεις.

AMARA RESOURCES LIMITED (In Voluntary Liquidation) Company No. 1566277

Notice is hereby given that pursuant to Section 204(1)(b) of the BVI Business Companies Act, 2004 that the Company is in voluntary liquidation. The voluntary liquidation commenced on 25 May, 2021. The Liquidator is Andreas Panayiotou of 5 Esperidon Street, 4th Floor, 2001 Strovolos, Nicosia, Cyprus.

Dated this 25th day of May 2021
Andreas Panayiotou

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΠΑΒΟ

Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια, λόγω επέκτασης των προγραμμάτων του, προκηρύσσει τις ακόλουθες θέσεις εργασίας:

(3) Θέσεις Λειτουργών για τον Χώρο Φιλοξενίας Λευκωσίας

(2) Θέσεις Βρεφοκόμου/Παιδοκόμου/Νηπιαγωγού για τον Χώρο Φιλοξενίας Λευκωσίας

Υποψήφιοι/ες που δεν πληρούν τα προσόντα και αιτήσεις που δεν θα συνοδεύονται από τα απαραίτητα πιστοποιητικά δεν θα γίνονται αποδεκτές και δεν θα εξετάζονται.

Τα πιστοποιητικά θα υποβάλλονται σε κλειστό φάκελο, ο οποίος:

(α) θα παραδίδεται, ιδιοχείρως στα Κεντρικά Γραφεία του ΣΠΑΒΟ (Λεωφ. Κυρηνείας 178, 2112 Πλατύ Αghαντζιάς, Λευκωσία), με παραλαβή αποκόμματος απόδειξης της αίτησης, μεταξύ των ωρών 08.00 – 14.30.

Στο εξωτερικό μέρος του φακέλου θα πρέπει να αναγράφεται «ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΘΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΓΙΑ ΦΥΛΑΞΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ».

Τελευταία ημερομηνία παραλαβής των αιτήσεων είναι η 24η Σεπτεμβρίου 2021, ώρα 14.00.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/νες μπορούν να αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση Info@domviolence.org.cy.

ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ

«Τρέχει με νέες ταχύτητες για έναν ολοκληρωμένο κόσμο υπηρεσιών»

Η ταχύτητα είναι στο DNA της Κωτσόβολος και αποδεικνύεται από τον ολοκληρωμένο κόσμο υπηρεσιών που έχει δημιουργήσει για να προσφέρει σε κάθε πελάτη της πάντα αυτό που θέλει, με τον τρόπο που επιθυμεί, εύκολα, γρήγορα, απλά και με ασφάλεια. Η εταιρεία Κωτσόβολος, στη νέα τηλεοπτική καμπάνιά της, μέσα από ένα εντυπωσιακό αγωνιστικό van, που παρουσιάζει με ευρηματικό τρόπο τις quickcommerce υπηρεσίες της: Με την υπηρεσία PayExpress σου δίνεται η επιλογή να πληρώνεις άμεσα με πιστωτική ή χρεωστική κάρτα, σε κάθε σημείο του καταστήματος στο οποίο βρίσκεται, χωρίς αναμονές. Όπως και με την υπηρεσία της Άμεσης Παράδοσης, με την οποία μπορείς να έχεις την παραγγελία σου, σε μία μεγάλη γκάμα προϊόντων, μέσα σε 24 ώρες. Ακόμη, με την υπηρεσία Pay&Collect, η παραγγελία σου μπορεί να σε περιμένει στο κατάστημα σε 20 λεπτά. Πώς; Διάλεξε από το ηλεκτρονικό κατάστημα της Κω-

τσόβολος το προϊόν που επιθυμείς και το κατάστημα που σε εξυπηρετεί και επίλεξε εξόφληση με κάρτα online ή τηλεφωνικά. Η παραγγελία σου θα είναι έτοιμη μέσα σε 20' και θα μπορείς να την παραλάβεις στην πρώτη διαθέσιμη ώρα που προσφέρεται για ραντεβού. Η Κωτσόβολος «τρέχει» και με την υπηρεσία Quick Point, με την οποία παραλαμβάνεις κάθε σου αγορά με ασφάλεια, έξω από τα καταστήματα, φτάνει να πας στο κατάστημα που έχεις επιλέξει, να βρεις το νέο ειδικό σημείο εξυπηρέτησης quick point που υπάρχει στον εξωτερικό χώρο και να την παραλάβεις γρήγορα και με ασφάλεια. Και φυσικά με την υπηρεσία Fix&Go, έχεις τη δυνατότητα να επισκευάσεις συσκευές τεχνολογίας μέσα στα καταστήματα Κωτσόβολος, σε μόλις μία ώρα! Με δυο υπερσύγχρονα φυσικά καταστήματα σε Λευκωσία και Λεμεσό, το ηλεκτρονικό κατάστημα www.kotsobolos.cy και ένα σύγχρονο τηλεφωνικό κέντρο, η Κωτσόβολος σε περιμένει σε έναν ολοκληρωμένο κόσμο υπηρεσιών, γεμάτο ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, με ό,τι νεότερο υπάρχει στην τεχνολογία. Οι νέες ταχύτητες της Κωτσόβολος, για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των πελατών της, είναι πλέον κομμάτι της καθημερινότητάς της. Γι' αυτό και στηρίζει ως Χορηγός τα δύο κορυφαία παγκόσμια αθλητικά γεγονότα υψηλών ταχυτήτων ΕΚΟ Acropolis Rally 2021 και Acropolis Rally 21 eSports by Kotsobolos.

ACTION GLOBAL COMMUNICATIONS

Ο Δημήτρης Ιωαννίδης, Group Innovation & Growth Leader

Η Action Global Communications προχωρεί σε μια εσωτερική αναδιάρθρωση και αναθέτει στον Δημήτηρ Ιωαννίδη τη διαμόρφωση μιας συνολικής ανθρωποκεντρικής στρατηγικής, με έμφαση την καινοτομία και την ανάπτυξη. Ως Group Innovation & Growth Leader, ο Δημήτρης Ιωαννίδης θα γίνει το σημείο αναφοράς για το σύνολο του οργανισμού, σχεδιάζοντας καινοτόμες πρακτικές και πολιτικές που ξεφεύγουν από τα τετριμμένα και βάζουν μπροστά την ανάπτυξη και τη διεύθυνση των προσφερόμενων υπηρεσιών. «Είμαστε πολύ περήφανοι για την εξέλιξη του Δημήτηρ στα 15 χρόνια που αποτελεί μέλος της οικογένειας Action Global

Communications, καθώς μέσα από την πορεία του εντός του οργανισμού απέδειξε τις ηγετικές του ικανότητες, την καινοτομία σκέψης και τη στρατηγική προσέγγιση που απέδωσε τόσο στην ανάπτυξη του πελατολογίου, όσο και στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού. Ως Group Innovation & Growth Leader, ο Δημήτρης θα επικεντρωθεί στη στρατηγική μας ανάπτυξη, την καθοδήγηση γραφείων του δικτύου της Action, σε Ανατολική Ευρώπη, Ανατολική Μεσόγειο, Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική (MENA), τη Ρωσία, την Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (CIS), καθώς επίσης και στην επένδυση σε καινοτόμες λύσεις που θα προσφέρονται στους πελάτες μας», δήλωσε ο Κρίσ Χριστοδούλου, CEO του Ομίλου της Action Global Communications. Ο Δημήτρης Ιωαννίδης εργάζεται στον Όμιλο επικοινωνίας Action Global Communications τα τελευταία 15 χρόνια και μέχρι πρότινος κατείχε τη θέση του Γενικού Διευθυντή για τις εργασίες της εταιρείας στην Κύπρο και την Ελλάδα. Είχε επίσης στην εποπτεία του και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του εξειδικευμένου τμήματος του οργανισμού Action Digital.

ANTHY NIKODIMOU,
Principal, KPMG in
Cyprus, anikodemou@kpmg.com

ΓΙΑ ΠΟΛΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΟΙ ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΞΙΕΣ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΑΛΛΑΞΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ, ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΥΞΗΜΕΝΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Το ξόπασμα της πανδημίας επηρέασε την οικονομία και τις χρηματοοικονομικές αγορές παγκοσμίως. Σχεδόν καμία οντότητα δεν έμεινε ανεπηρέαστη από αυτήν την πρωτο-

φανή κρίση υγείας. Με βάση τα παραπάνω, αναμένουμε ότι μια σημαντική πρόκληση που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα είναι η αποελεσσιακή εκτίμηση των επενδύσεών τους. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να επηρεάσει διάφορους τομείς χρηματοοικονομικής αναφοράς, καθώς επίσης και την προσέγγιση των επιχειρήσεων σε ό,τι αφορά τον υπολογισμό της εύλογης αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων και υποχρεώσεων.

Η ταχεία επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος και η αύξηση της αβεβαιότητας στις επιχειρηματικές προοπτικές προκάλεσαν την απόσχιση πίσω των χρηματοοικονομικών αγορών παγκοσμίως, καθώς και μian αξιολογία της αίσθησης στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στις τιμές των εμπορευμάτων. Η διεύθυνση των ποιοτικών περιθωρίων και οι μεταβολές στα επιτόκια ενδέχεται να έχουν ήδη επηρεάσει σημαντικά τις εύλογες αξίες μιας επιχείρησης. Οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων έχουν φτάσει σε πολύ χαμηλά επίπεδα, αντικατοπτρίζοντας τις ανησυχίες που υπάρχουν για αυξημένες εταιρικές αδυναμίες σύμφωνα με το Ινστιτούτο Διεθνών Χρηματοοικονομικών (ΙΔΧ), το παγκόσμιο χρέος προς το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) έχει αυξηθεί πάνω από 350% το 2020. Έτσι, για πολλά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις οι εύλογες αξίες ενδέχεται να έχουν αλλάξει σημαντικά, αντικατοπτρίζοντας τις αλλαγές στις προβλέψεις ταμειακών ροών και τη σημαντική αβεβαιότητα που προκύπτει από την αυξημένη πίεση και τον αυξημένο κίνδυνο ρευστότητας.

Ως αποτέλεσμα, η ανάγκη για έλεγχο απομείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης έχει αυξηθεί σημαντικά. Παραδείγματα αυτών των «γεγονεσιολογικών γεγονότων» (triggering events) περιλαμβάνουν την αβεβαιότητα των ταμειακών ροών από τη μείωση της

Επίδραση του COVID-19 στις ταμειακές ροές μιας επιχείρησης

«Δεδομένης της αβέβαιης μακροοικονομικής προοπτικής, ο βαθμός αβεβαιότητας στην εκτίμηση είναι σημαντικά υψηλότερος από το κανονικό και υπάρχει ένα ευρύτερο φάσμα πιθανών προβλέψεων ταμειακών ροών»

ζήτησης, την αύξηση του κόστους των πρώτων υλών και τη μείωση της αξίας των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.

Η χρήση ενός μοντέλου αποτίμησης που χρησιμοποιεί σημαντικές μη παρατηρήσιμες μεταβλητές είναι ομολογουμένως δύσκολη και περίπλοκη, ειδικά αυτές τις μέρες που οι χρηματοοικονομικές αγορές υφίστανται τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Το αβέβαιο και συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού κινδύνου και του κινδύνου ρευστότητας για πολλές εταιρείες. Σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων έχουν εισέλθει σε περίοδο αναστολής πληρωμής των δανειακών τους υποχρεώσεων, και η ικανότητα αποπληρωμής στο εγγύς μέλλον παραμένει μειωμένη και αβέβαιη. Ο ποσοτικός κίνδυνος της ίδιας της επιχείρησης, καθώς και ο ποσοτικός κίνδυνος των αντισυμβαλλομένων της που χρησιμοποιούνται ως παράμετροι για την αποτίμηση της αξίας μιας επιχείρησης, είναι πιθανό να αυξηθούν. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είτε προσαρμόζοντας το προεξοφλητικό επιτόκιο είτε τις αναμενόμενες ταμειακές ροές.

Ευρύ φάσμα πιθανών προβλέψεων

Δεδομένης της αβέβαιης μακροοικονομικής προοπτικής, ο βαθμός αβεβαιότητας στην εκτίμηση είναι σημαντικά υψηλότερος από το κανονικό και υπάρχει ένα ευρύτερο φάσμα πιθανών προβλέψεων ταμειακών ροών.

Το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) 13 περιγράφει δύο προσεγγίσεις στην εφαρμογή μιας τέτοιας αποτίμησης δικαίων αξίας:

1. Την τεχνική προσαρμογής του προ-

εξοφλητικού επιτοκίου, η οποία χρησιμοποιεί μια ενιαία προβολή ταμειακών ροών και όλες οι προσαρμογές για τον κίνδυνο αντικατοπτρίζονται στο προεξοφλητικό επιτόκιο (παραδοσιακή προσέγγιση).

2. Την αναμενόμενη προσέγγιση ταμειακών ροών, η οποία χρησιμοποιεί πολλαπλές, σταθμισμένες πιθανότητες ταμειακών ροών.

Ενώ και οι δύο τεχνικές θα πρέπει να παρέχουν τα ίδια αποτελέσματα, μπορεί να είναι χρήσιμο να σκεφτεί κάποιος να χρησιμοποιήσει την αναμενόμενη σταθμισμένη πιθανότητα ταμειακών ροών σε αντίθεση με την παραδοσιακή προσέγγιση, γιατί έτσι ενδεχομένως θα καταφέρει να ενσωματώσει στο μοντέλο του τον αυξημένο κίνδυνο και τη μεγαλύτερη αβεβαιότητα των πιθανών μελλοντικών αποτελεσμάτων.

Επιπρόσθετα, πολλές άλλες προβλέψεις (όπως για παράδειγμα η πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώσεις) που αναπτύχθηκαν από τις επιχειρήσεις κατά τις προηγούμενες περιόδους είναι πλέον περιορισμένης σημασίας, δεδομένων των ταχέως μεταβαλλόμενων εμπορικών συνθηκών. Έτσι, η διοίκηση μιας επιχείρησης θα πρέπει να προβεί σε ενημέρωση αυτών των προβλέψεων όπως κρίνεται σκόπιμο, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες κινδύνου που εντοπίστηκαν.

Παρόλα τα μέτρα που έχουν ανακοινώσει οι κυβερνήσεις για στήριξη στις πληγείσες οντότητες, ο βαθμός αβεβαιότητας σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες της αγοράς αποτελεί μια ακόμα σημαντική πρόκληση κατά την αξιολόγηση της ικανότητας μιας οντότητας να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα.

Lidl: Η πρώτη στην Κύπρο που λαμβάνει πιστοποίηση EDGE για τα καταστήματά της

Η Lidl Κύπρου, πιστή στο πρόγραμμα εταιρικής υπευθυνότητας που ακολουθεί, έλαβε σε πρώτη φάση την πιστοποίηση πρότυπου κτήριων EDGE για 17 καταστήματά της στην Κύπρο, κάνοντας χρήση του προτύπου του διεθνούς οργανισμού International Finance Corporation (IFC), χρηματοδοτικού βραχίονα της Παγκόσμιας Τράπεζας. Το πρόγραμμα EDGE (Excellence in Design for Greater Efficiencies) βοηθά τους ιδιοκτήτες ακινήτων, τους κατασκευαστές και τις εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων να κατασκευάσουν και να λειτουργούν πράσινα κτήρια. Υποστηρίζεται από τη δωρεάν εφαρμογή, το EDGE App, που προωθεί λύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, της αποδοτικής χρήσης νερού και της ενσωματωμένης ενέργειας σε υλικά κατά 20% τουλάχιστον σε σύγκριση με

το τοπικό σημείο αναφοράς, γεγονός που αποτελεί την ελάχιστη απαίτηση για την πιστοποίηση EDGE. Το τοπικό σημείο αναφοράς υπολογίζεται σύμφωνα με τους ποδοδομικούς κανονισμούς, τα τοπικά κλιματολογικά δεδομένα και τις καθιερωμένες βιομηχανικές πρακτικές στην Κύπρο. Είναι η ιδανική πλατφόρμα για τη βελτίωση της αειφορίας μίας επιχείρησης λιανικού εμπορίου, καθώς βοηθά στην ποσοτικοποίηση της απόδοσης και στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα των καταστημάτων. Η Lidl Κύπρου ξεκίνησε το 2018 τη διαδικασία πιστοποίησης EDGE σε συνεργασία με τη Sintali και την SGS, που αποτελούν παγκόσμιους παρόχους πιστοποίησης EDGE του IFC. Με τη χρήση της εφαρμογής EDGE για τον εντοπισμό ευκαιριών σχετικά με τη βελτίωση της αποδοτικότητας, η Lidl Κύπρου κατάφερε να εντοπίσει τομείς

ανακαινίσεων, που μπορούσαν να οδηγήσουν σε μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και σε οικονομικά αποτελεσματική απόδοση. Αυτό περιελάμβανε την υποδείξη των πιο αποδοτικών πράσινων τεχνολογιών προς εφαρμογή, όπως οι λυχνίες LED και τα υδραυλικά εξαρτήματα μειωμένης παροχής νερού στα περισσότερα καταστήματα, καθώς και την υλοποίηση της στρατηγικής ανακαινίσεων. Μόλις τα κτήρια ανταποκρίθηκαν στο πρότυπο EDGE, έλαβαν πιστοποίηση από τις Sintali-SGS, οι οποίες ανέπτυξαν μian απλοποιημένη διαδικασία για να βοηθήσουν τη Lidl να πιστοποιήσει το χαρτοφυλάκιο καταστημάτων της με αποτελεσματική αξιοποίηση πόρων. Για όλα τα καταστήματα, η εφαρμογή του EDGE σήμαινε τη συμμόρφωση των καταστημάτων που είχαν χτιστεί πριν από χρόνια σύμφωνα με τους υφιστάμενους

πολεοδομικούς κανονισμούς και στη συνέχεια την προσπάθεια για επίτευξη βελτιωμένων αποδοτικότητας κατά 20%. Υπήρχαν περιπτώσεις καταστημάτων που είχαν κατασκευαστεί περισσότερα από 5 χρόνια πριν, γεγονός που μεγεθύνει την προσπάθεια ανακαινίσεων και υπογραμμίζει τη στρατηγική βιωσιμότητας της Lidl Κύπρου, που εστιάζει στη διαρκή βελτίωση. Η μείωση του αποτυπώματος άνθρακα των καταστημάτων συμβάλλει στη γενικότερη επίτευξη των στόχων που έχει θέσει η εταιρεία, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για τη συνολική μείωση των εκπομπών της και για την εξοικονόμηση πόρων. Η εταιρεία θα δρομολογήσει την πιστοποίηση των νέων καταστημάτων της και βρίσκεται σε διαρκή αναζήτηση επιπλέον ευκαιριών βελτίωσης της αποδοτικότητας των πόρων της, μέσω της εφαρμογής EDGE.

Εταιρείες ζόμπι - οι κίνδυνοι μετά την πανδημία στην Ευρωζώνη

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ,
Ανώτερος
χρηματοοικονομικός
αναλυτής τραπεζών,
Λονδίνο (CFA, ACCA)

«ΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΖΟΜΠΙ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΕΠΩΦΕΛΗΘΕΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΑΛΑΡΟΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΠΙΣΤΩΣΗΣ, ΓΕΓΟΝΟΣ ΠΟΥ ΕΓΓΕΙΡΕΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΥΞΗΜΕΝΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΕΤΟΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ.»

Τα δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα, τα οποία στόχευαν στην υποστήριξη εταιρειών και της οικονομίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού, μπορεί να έχουν στηρίξει όχι μόνο τις βιώσιμες επιχειρήσεις, αλλά και ασύμφορες όμως ακόμα λειτουργούσες εταιρείες - συχνά αναφερόμενες ως «ζόμπι». Οι εταιρείες ζόμπι φαίνεται να έχουν επωφεληθεί προσωρινά από προγράμματα κρατικών εγγυήσεων και χαλαρότερους όρους πίστωσης. Αυτό με τη σειρά του εγείρει ερωτήματα σχετικά με τον αυξημένο κίνδυνο παρουσίας τέτοιων εταιρειών στην οικονομία της Ζώνης του ευρώ, ο οποίος θα μπορούσε να περιορίσει την οικονομική ανάκαμψη και να θέσει σε κίνδυνο τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού

συστήματος. Για να είναι αποτελεσματική η αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου απαιτείται η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο αφερεγγυότητας των χωρών της Ζώνης του ευρώ και καλύτερη υποδομή για τη διαχείριση των μη-εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών.

Τα χαρακτηριστικά των εταιρειών ζόμπι

Οι δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας έχουν αναζωογονήσει τις ανισότητες σχετικά με την παρουσία μη-κερδοφόρων αλλά ακόμη λειτουργουσών επιχειρήσεων - συχνά αναφερόμενων ως «ζόμπι» - στη Ζώνη του ευρώ. Οι εταιρείες ζόμπι ορίζονται ως οι εταιρείες που πληρούν όλα τα ακόλουθα τρία κριτήρια για δύο συνεχή έτη: (i) αρνητικές αποδόσεις επί του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων, (ii) χαμηλή ικανότητα εξυπηρέτησης του υφιστάμενου χρέους και (iii) αρνητικές καθαρές επενδύσεις (οριζόμενο ως επίσημα μεταβολή στο σύνολο των παγίων περιουσιακών στοιχείων).

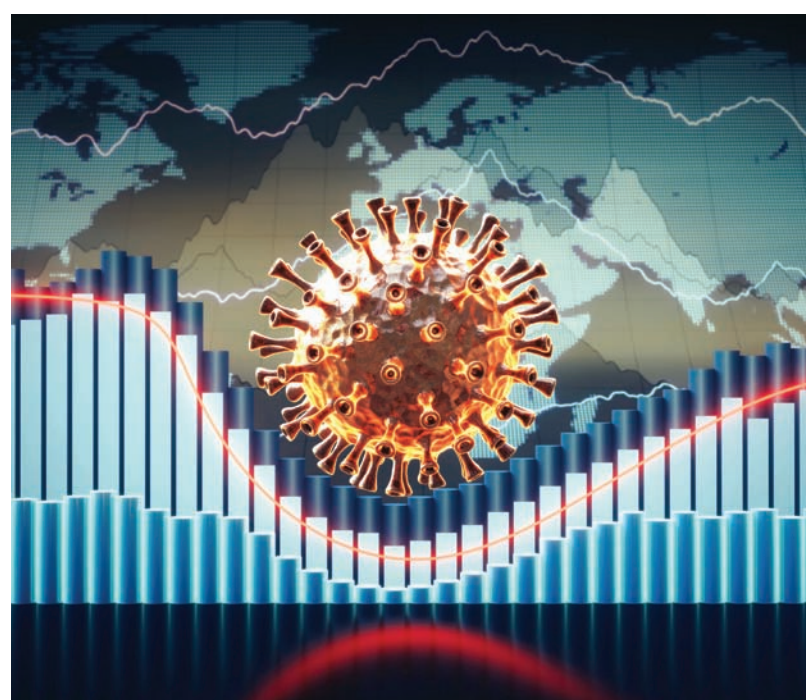
Οι εταιρείες ζόμπι είναι συνήθως λιγότερο παραγωγικές και μικρότερες από άλλες εταιρείες. Οι εταιρείες ζόμπι στη Ζώνη του ευρώ έχουν κατά μέσο όρο χαμηλότερη συνολική παραγωγικότητα συγκριτικά με άλλες εταιρείες, με χαμηλότερο παραγόμενο προϊόν ανά μονάδα εργασίας και κεφαλαίου. Επίσης, η μέση εταιρεία ζόμπι είναι 20% μικρότερη από μια μη-ζόμπι εταιρεία βάσει του συνόλου των περιουσιακών της στοιχείων, με τις πολύ μικρές επιχειρήσεις να είναι πέντε φορές πιο πιθανό να είναι ζόμπι από τις μεγάλες επιχειρήσεις. Αυτές οι επιχειρήσεις συνεισφέρουν επίσης λιγότερο στην απασχόληση και καθώς είναι λιγότερο κερδοφόρες ο δανεισμός του είναι κατά μέσο όρο 50% μεγαλύτερος από αντίστοιχες μη-ζόμπι επιχειρήσεις. Η παρουσία μεγάλου αριθμού τέτοιων επιχειρήσεων

δημιουργεί ανησυχίες για αποδυνάμωση της συνολικής οικονομικής παραγωγικότητας στην Ευρωζώνη.

Από την ευρωπαϊκή κρίση κρατικού χρέους του 2012 υπήρχαν ανησυχίες για την πιθανή ύπαρξη μιας ομάδας αποτυχημένων επιχειρήσεων που συνεχίζουν να λειτουργούν λόγω της φθηνής πίστωσης και των παρατάσεων στις αποπληρωμές χρέους (debt for bearance). Οι παραιτήσεις αυτές υπήρξαν ένα εργαλείο το οποίο χρησιμοποιήθηκε δεόντως από τράπεζες της νότιας Ευρώπης σε μια προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν τον μεγάλο όγκο των μη-εξυπηρετούμενων δανείων της εποχής. Πριν από την πανδημία, οι εταιρείες ζόμπι αντιστοιχούσαν στο 3,5% του συνόλου των επιχειρήσεων της Ζώνης του ευρώ. Αυτό είναι ψηλότερο από το μερίδιο του 2,0% στις αρχές της δεκαετίας του 2000, αλλά χαμηλότερο από το μέγιστο μερίδιο του 6,0% μετά την κρίση χρέους στη Ζώνη του ευρώ. Το υψηλότερο επίπεδο των επιχειρήσεων ζόμπι μετά την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση αντανάκλασε εν μέρει το χαμηλό επιποικιακό περιβάλλον, τις αδυναμίες των τραπεζών και τα αναποτελεσματικά πλαίσια αφερεγγυότητας, παράγοντες οι οποίοι σε κάποιο βαθμό συνεχίζουν να υπάρχουν μέχρι και σήμερα.

Ο αντίκτυπος από την πανδημία

Οι πολιτικές αντιμετώπισης των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας ενδέχεται να συμβάλουν, τουλάχιστον προσωρινά, στη δημιουργία νέων και επιβίωση υφιστάμενων εταιρειών ζόμπι (zombification). Αυτό είναι αποτέλεσμα της πιθανής πρόβλεψης εταιρειών ζόμπι σε οικονομικά μέτρα, τα οποία αποσκοπούσαν να βοηθήσουν τις βιώσιμες εταιρείες να γεφυρώσουν τις ανάγκες ρευστότητας που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας και των περιορισμών κυκλοφορίας - όπως προ-

γράμματα εγγύησης δανείων ή διακοπές αποπληρωμής δανείων. Γενικότερα, οι διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν για τη διασφάλιση χαλαρότερων πιστωτικών συνθηκών μπορεί να έχουν διατηρήσει, ή ακόμη και να έχουν μειώσει, τις ανάγκες εξυπηρέτησης του χρέους για εταιρείες ζόμπι (όπως και για άλλες εταιρείες) δι-ατηρώντας τις εν ζωή για περισσότερο.

Το zombification μπορεί να οδηγήσει σε αναποτελεσματική κατανόηση κεφαλαίων και ενέχει μεσοπρόθεσμους κινδύνους για το χρηματοοικονομικό σύστημα εάν το ρίσκο δεν απομακρύνεται σωστά από τις τράπεζες. Η ανάλυση των επιποικιών των τραπεζικών δανείων καθώς και τα πιστωτικά περιθώρια στις αγορές εταιρικού χρέους υποδηλώνουν ότι το κόστος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων είναι σχετικά αδιαφοροποίητο σε σχέση με τα θεμελιώδη πιστωτικά χαρακτηριστικά τους. Αυτό σημαίνει πως οι εταιρείες ζόμπι

μπορεί να έχουν πρόσβαση σε σχετικά φθηνή χρηματοδότηση, αφήνοντας τις τράπεζες, το κράτος και τους επενδυτές εκτεθειμένους μεσοπρόθεσμα εάν αμφισβητηθεί η βιωσιμότητα αυτών των επιχειρήσεων. Ένα τέτοιο σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί μετά από απρόσμενες διαταραχές, αδύναμη ανάκαμψη ή μη ισορροπημένη απόσυρση των μέτρων στήριξης πολιτικής. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η ύπαρξη μιας μεγάλης ομάδας επιχειρήσεων με χαρακτηριστικά ζόμπι μπορεί να οδηγήσει σε μαζικές πωλήσεις δανείων, υποβαθμίσεις ή/και αθετήσεις πληρωμών.

Εάν δεν αντιμετωπιστούν αυτοί οι κίνδυνοι, σε συνδυασμό με την αύξηση του μεριδίου των επιχειρήσεων ζόμπι, ενδέχεται να αποτελέσουν πηγή ζημιών (λόγω αυξημένων προβλέψεων για επισφάλειες) αυξάνοντας την πίεση στους ισολογισμούς των τραπεζών, θέτοντας σε κίνδυνο τη σταθερότητα του χρημα-

τιστωτικού συστήματος της ζώνης του ευρώ. Επιπλέον, η ύπαρξη και η διαίωξη υπερχρεωμένων εταιρειών θα μπορούσε να αποτελέσει τροχοπέδη για την ανάπτυξη, καθώς το υψηλό επίπεδο χρέους μπορεί να επηρεάσει τις επενδύσεις και την απασχόληση των επιχειρήσεων. Τέτοιον μακροοικονομικό κίνδυνο θα μπορούσαν με τη σειρά τους να επηρεάσουν αρνητικά τον τραπεζικό τομέα και το χρηματοοικονομικό σύστημα.

Μέτρα για αντιμετώπιση του προβλήματος

Μια πιο στοχευμένη προσέγγιση στην αναγνώριση του πιστωτικού κινδύνου από τις τράπεζες θα μπορούσε να μειώσει τυχόν ακούσιες παραχωρήσεις προς τις εταιρείες ζόμπι, μειώνοντας τον κίνδυνο επέκτασης του δανεισμού σε τέτοιες εταιρείες. Επιπλέον, οι τράπεζες ενδέχεται να βρουν αντικίνητρα για την αναγνώριση ζημιών σε χώρες με αδύναμο πλαίσιο αφερεγγυότητας. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, οι τράπεζες ενδέχεται να προτιμήσουν τον κίνδυνο που σχετίζεται με τη διατήρηση μιας εταιρείας ζόμπι εν ζωή παρά τις μακροχρόνιες δικαστικές διαδικασίες, ειδικά σε περιπτώσεις που αναμένεται να ανακτηθεί μόνο μέρος του αρχικού δανείου. Το αποτέλεσμα είναι μια σημαντική αύξηση στις πιωχεύσεις τέτοιων εταιρειών σε μεταγενέστερο στάδιο, μιας και η αιτία του προβλήματος δεν είχε αντιμετωπισθεί. Τα μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών αφερεγγυότητας, κυρίως για τις χώρες της ευρωζώνης που παρουσιάζουν τις περισσότερες αδυναμίες, θα βοηθούσαν στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος. Επίσης, αποτελεσματικότεροι νόμοι περί πτώχευσης οι οποίοι παρέχουν επιπλέον κίνητρα στις τράπεζες για να αναγνωρίζουν ζημιές από μη βιώσιμους δανειολήπτες νωρίτερα, θα βοηθούσαν στην άμβλυνση του προβλήματος.

ΚΑΤΙ ΞΑΝΑΨΗΝΕΤΑΙ
ΜΕ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΕΜΙΕΡΑ - ΔΕΥΤΕΡΑ 13/9
ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΣΤΙΣ 18:30

www.sigmatv.com | f sigmatv | t SigmaTV | i sigmatv

Η ΠΕΘΕΡΑ

ΠΡΕΜΙΕΡΑ - ΣΑΒΒΑΤΟ 18/9
ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ ΣΤΙΣ 19:10

www.sigmatv.com | f sigmatv | t SigmaTV | i sigmatv

Ποιος φταίει για τη δημοσκοπική συντριβή του κόμματος της Μέρκελ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΡΟΥΛΑΣ

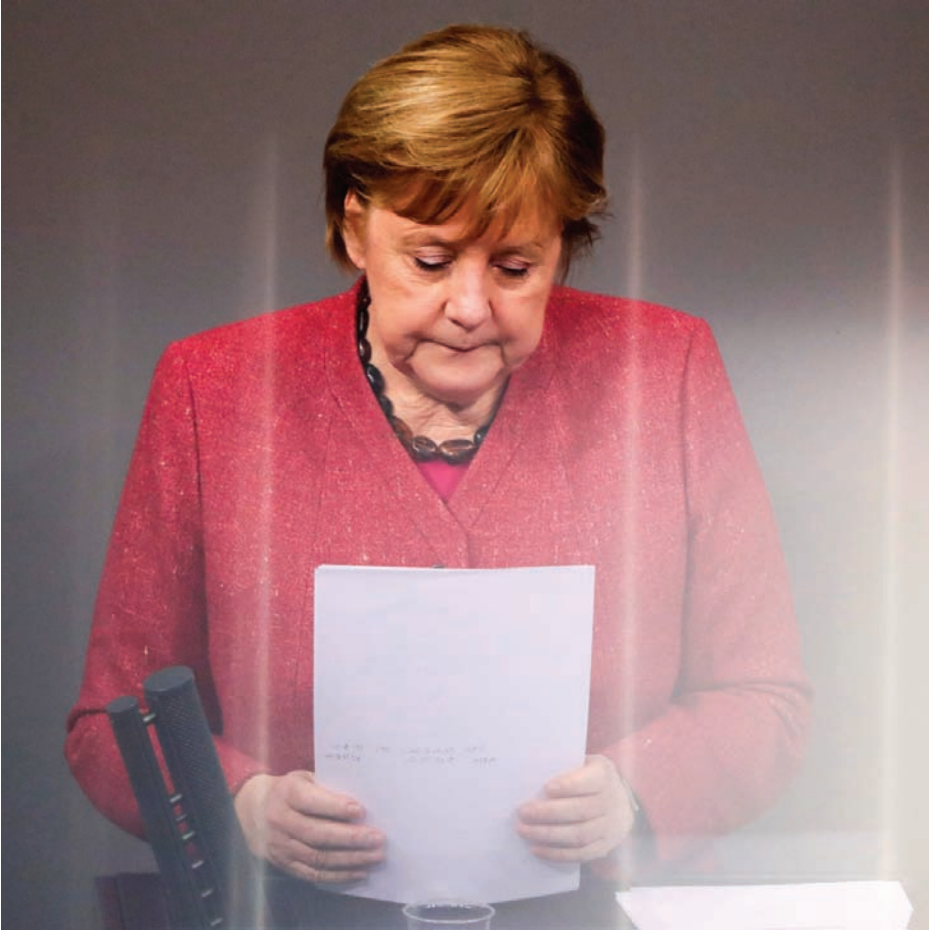
ΕΑΝ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 2017 ΤΟ ΔΙΑΚΥΒΕΥΜΑ ΗΤΑΝ Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΚΡΟΔΕΣΙΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ» (ΑΦΔ), ΣΕ ΑΥΤΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΤΑΙ Η ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΣΤΩΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ-ΔΗΜΟΚΡΑΤΩΝ ΣΕ ΑΝΤΙΔΙΑΣ-ΤΟΛΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΟΔΟ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ

“

Οι εκλογές της 26ης Σεπτεμβρίου σηματοδοτούν το τέλος εποχής της Άγκε-λα Μέρκελ μετά από 15 χρόνια στην Καγκελαρία. Σε μια

εκλογική αναμέτρηση, στην οποία διακυβεύεται η σταθερότητα όχι μόνο της Γερμανίας αλλά και ολόκληρης της ΕΕ, το κόμμα των Χριστιανοδημοκρατών και Χριστιανοκοινωνιστών (CDU/CSU) κα-λείται όχι να επιλέξει τους εταίρους τους, όπως άλλες φορές, αλλά να διατηρήσει τη θέση του σε έναν συνασπισμό και να μην περάσει στην αντιπολίτευση. Την ίδια ώρα, το ξεγραμμένο για πολλούς Σοσιαλ-δημοκρατικό κόμμα (SPD) καταφέρνει να διατηρηθεί πρώτο στις δημοσκοπήσεις όχι μόνο χάρη στον αρχηγό του, Όλαφ Σολις, αλλά και λόγω του Χριστιανοδημοκράτη ανθυποψηφίου του, Άρμιν Λάνσεν. Μπορεί να κρωσθεί όμως η δημοσκοπική συντριβή του CDU αποκλειστικά στον Λάνσεν; Σε κάθε περίπτωση, η μετεκλογική εποχή για το κόμμα της Μέρκελ δεν προοιωνίζεται καθόλου εύκολη.

Το διακύβευμα των εκλογών
Οι επικείμενες εκλογές στη Γερμανία θα είναι κρίσιμες για τη σταθερότητα όχι μόνο της ίδιας της χώρας αλλά και της ΕΕ, ενώ η αποχώρηση της Μέρκελ από την πολιτική σκηνή επιβεβαιώνει την άποψη ότι δεν πρόκειται για μια «συνθησιμένη»

εκλογική διαδικασία.

Μπορεί στην αρχή της προεκλογικής αναμέτρησης ο διάδοχος της Μέρκελ στο κόμμα των Χριστιανοδημοκρατών να είχε τον αέρα του νικητή, γρήγορα όμως εμ-φανίστηκαν στον δρόμο του σημαντικά εμπόδια, τα οποία προστέθηκαν στην τάση για συρρίκνωση του συντηρητικού κόμματος στις προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις.

Η πρόβλεψη των ειδικών ότι θα χρει-αστούν περίπου τέσσερεις με πέντε μήνες για να σχηματιστεί κυβέρνηση από τον συνασπισμό των κομμάτων δεν διευκολύνει την πολυπόθητη πολιτική σταθερότητα. Εύλογα λοιπόν είναι στραμμένα τα βλέμ-ματα των υπόλοιπων κρατών μελών της ΕΕ στις εκλογές της χώρας με την ισχυρότερη οικονομία και τη σημαντική επιρροή στην πολιτική κατεύθυνση που ακολουθούν οι Βρυξέλλες.

Αναλυτές εξηγούν ότι εάν στις εκλογές του 2017 το διακύβευμα ήταν η άνοδος του ακροδεξιού κόμματος Εναλλακτική για τη Γερμανία (ΑΦΔ), σε αυτές καταγράφεται η περαιτέρω πτώση των ποσοστών των Χριστιανοδημοκρατών σε αντιδιαστολή με την άνοδο των Πρασίνων. Φαίνεται ότι

μέσα σε αυτά τα τέσσερα χρόνια υπήρξε μια σημαντική μετατόπιση των ψηφοφόρων προς εναλλακτικές θεματικές, όπως η κλι-ματική αλλαγή και η πράσινη τεχνολογία.

Σε κάθε περίπτωση, η αποχώρηση της Μέρκελ γεννάει ένα κενό εξουσίας και αφαιρεί από τους Γερμανούς πολίτες τον «στολοβάτη» της σταθερότητας. Ακόμα και εάν αποτυπώνεται στις δημοσκοπήσεις μια επιθυμία για αλλαγή, η σιδηρά κυρία παραμένει η πιο δημοφιλής πολιτικός για τη Γερμανία.

Εσωκομματικά, όμως, διακυβεύονται πολλά περισσότερα. Σύμφωνα με τον επι-κεφαλής του Ινστιτούτου του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου (Freie Universität Berlin), Οοκαρ Νίντερμάιερ, σε περίπτωση ήττας των Χριστιανοδη-μοκρατών στις ομοσπονδιακές εκλογές αναμένονται οσοβάρα εσωκομματικά ρήγματα, έριδες και διαμάχες περύγων.

Εξηγισε ότι «είναι πολύ σαφές ότι το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα (CDU) βρίσκεται στο κατώφλι της διά παντός απώλειας της φυσιογνωμίας του ως με-γάλου πολυσύλλεκτικού λαϊκού κόμματος. Στην ΕΕ υπάρχουν αρκετά παραδείγμα-τα Χριστιανοδημοκρατικών κομμάτων

που κατέρρευσαν μετά από εκλογικές πανωλεθρίες και δεν ανέκτισαν ποτέ την προηγούμενη δύναμή τους, όπως για παράδειγμα η Democrazia Cristiana στην Ιταλία».

Τα σενάρια για τους σχηματισμούς

Λίγες ημέρες πριν από το άνοιγμα της κάλπης δίνουν και παίρνουν τα σενάρια για τους κυβερνητικούς σχηματισμούς που δύνανται να προκύψουν. Μόλις πριν από μερικές εβδομάδες τα πράγματα ήταν πολύ πιο απλά, αφού το μόνο ερώτημα που απασχολούσε τους εκλογολόγους ήταν εάν το CDU με το 29% που συγκέντρωσε θα σχημάτιζε κυβέρνηση μόνο με τους Πράσινους ή θα χρειαζόταν και τη στή-ριξη του Φιλελεύθερου κόμματος (FDP).

Σε σύντομο χρονικό διάστημα όμως το κόμμα της Μέρκελ, δημοσκοπικά τουλάχιστον, συρρικνώθηκε σημαντικά, χάνοντας περίπου το 1/3 των ψηφοφόρων του. Πλέον το ερώτημα δεν είναι με ποια κόμματα θα σχηματίσει συνασπισμό το CSU, αλλά εάν θα συμμετέχει σε οποια-δήποτε κυβέρνηση.

Οι δημοσκοπήσεις σε γενικές γραμ-

μές δείχνουν ένα σταθερό προβάδισμα του Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, ένα κόμμα που «νεκρاناστήθηκε» χάρη στην αυξανόμενη δημοφιλία του ηγέτη του, Όλαφ Σολις. Οι Πράσινοι, μετά από ένα πρόσκαιρο προβάδισμα έναντι των Χριστιανοδημοκρατών, προσγειώθηκαν στην τρίτη θέση, ενώ ακολουθεί το Φιλε-λεύθερο Κόμμα και η Εναλλακτική για τη Γερμανία.

Με βάση αυτά τα δεδομένα οι ειδικοί διαβλέπουν ότι θα προκύψει η ανάγκη για έναν τριμερή συνασπισμό, χωρίς να είναι σε θέση να πουν με ακρίβεια ποια κόμματα θα συμμετέχουν σε αυτόν. Μια πιθανή περίπτωση είναι η σύμπραξη CDU, Πρασίνων και FDP. Αυτό το σενάριο θα προκύψει εάν κόψει το νήμα πρώτο στις εκλογές το κόμμα των Χριστιανοδημοκρα-τών, το οποίο θα ελέγχει τις οικονομικές πολιτικές, ενώ θα επιτρέψει στους Πράσι-νους να προσθήσουν την περιβαλλοντική τους αιτζέντα. Σε αυτήν την περίπτωση, τα κόμματα αυτά θα έχουν μεν ισχυρή πλειοψηφία στην Μπούντεσταγκ για να περνάνε μεταρρυθμίσεις, αλλά παραμέ-νουν αγκαθί οι ιδεολογικές διαφορές σε σημαντικά θέματα που διαχωρίζουν τους

Πράσινους με τους άλλους δύο εν δυνάμει εταίρους τους.

Σε περίπτωση που έρθουν πρώτοι οι Σοσιαλιστές, όμως, στον ίδιο συνασπι-σμό θα μπορούσαν να αποτελέσουν την εναλλακτική για το CDU. Αυτό το σενάριο θα εξασφαλίσει επίσης ισχυρή κοινοβου-λευτική πλειοψηφία, ενώ αναμένεται να έχει ευρύτερη λαϊκή στήριξη. Εντούτοις, και αυτός ο συνασπισμός θα πάσχει από σημαντικές πολιτικές διαφορές σε καίρια ζητήματα, όπως η φορολογία και οι διη-μόσιες δαπάνες.

Επίσης, ορατό είναι το ενδεχόμενο σχη-ματισμού της λεγόμενης «Deutschland», δηλαδή της σύμπραξης CDU, SPD και FDP, η οποία θα αποτελέσει την εναλλακτική του μεγάλου συνασπισμού που βρίσκεται τώρα στην εξουσία. Σε αυτήν την εξίσωση μπορεί να αντικατασταθεί το Φιλελεύθερο κόμμα με τους Πράσινους. Όμως και στις δύο περιπτώσεις θα αντιμετωπίσει το ίδιο πρόβλημα, με τις πασιφανείς ιδεολογι-κές διαφορές να οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στην παγίωση της τρέχουσας πολιτικής κατάστασης αντί στην επιδίω-ξη φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων όχι μόνο προς όφελος της χώρας αλλά και της ΕΕ.

Αφγανιστάν: Όσα γνωρίζουμε για το πολιτικό πρόγραμμα των Ταλιμπάν

Τη χθεσινή ημέρα, της 20ής επε-τείου των τρομοκρατικών επι-θέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου στους διδύμους πύργους των ΗΠΑ, επέλεξαν οι Ταλιμπάν για την ορκω-μοσία του νέου Υπουργικού Συμβουλίου της Κυβέρνησης που σχηματίσαν αφού κατέλαβαν το Αφγανιστάν.

Ξένες χώρες αντέδρασαν απέναντι στη σύσταση της νέας κυβέρνησης του καθεστώτος των Ταλιμπάν στο Αφγανι-στάν με επιφύλαξη και ανησυχία, αφού το ισλαμιστικό κίνημα διόρισε σκληρο-πυρηνικά στελέχη σε κορυφαία πόστα, συμπεριλαμβανομένων αρκετών που είναι επικριρυγμένοι από τους Αμερικανούς. Την ίδια ώρα, άλλες χώρες, όπως η Ρωσία, η Κίνα, το Κατάρ, η Τουρκία, το Πακιστάν και το Ιράν είχαν προσκληθεί για να πα-ρευρεθούν στην τελετή ορκωμοσίας.

Οι Ταλιμπάν παρουσίασαν την πε-ρασμένη Τρίτη τη νέα τους κυβέρνηση, αλλά το πολιτικό τους πρόγραμμα ακόμη δεν είναι ξεκάθαρο. Ο ανώτατος ηγέτης, Χαϊμπουλάχ Αχουντζάντα, σε μια σπάνια δημόσια εμφάνισή του επέμεινε ότι η κυβέρνηση των Ταλιμπάν θα επιβάλει τη σαρία, τον ισλαμικό νόμο.

Δικαιώματα γυναικών
Πρόκειται για το ζήτημα που παρακο-

λουθεί περισσότερο η διεθνής κοινότητα, η αντιμετώπιση του οποίου ενδέχεται να αποτελέσει προϋπόθεση για την αναγνώ-ριση της κυβέρνησης των Ταλιμπάν από τη διεθνή κοινότητα και τη συνέχιση της παροχής οικονομικής βοήθειας στο Αφ-γανιστάν.

Στη διάρκεια της πρώτης διακυβέρνη-σης του Αφγανιστάν από τους Ταλιμπάν (1996-2001), οι γυναίκες είχαν εξαφανιστεί από τον δημόσιο χώρο.

Όμως, αυτήν τη φορά οι ισλαμιστές επαναλαμβάνουν συνεχώς ότι τα δικαιώ-ματα των γυναικών θα γίνονται σεβαστά βάσει της σαρίας.

Ανακοίνωσαν εξάλλου ότι οι Αφγανές θα μπορούν να σπουδάζουν στο πανεπι-στήμιο, αλλά σε αίθουσες όπου δεν θα υπάρχουν άνδρες και με την προϋπόθεση ότι θα φορούν αμπίγια (τη μακριά, παρα-δοσιακή φορεσιά) και νικάμπ (το μαύρο μαντίλι που καλύπτει όλο το πρόσωπο εκτός από τα μάτια). Επίσης, θα μπορούν να εργάζονται, όμως «σεβόμενες τις αρχές του ισλάμ».

Υπό το προηγούμενο καθεστώς, οι γυ-ναίκες δεν επιτρέπονταν να εργάζονται ή να σπουδάζουν, με σπάνιες εξαιρέσεις.

Η απουσία γυναικών στην προσωρινή κυβέρνηση αποτελεί ωστόσο κακό σημάδι. Άγνωστο εξάλλου είναι αν θα επιτρέ-

πεται στις γυναίκες να βγαίνουν από το σπίτι τους χωρίς τη συνοδεία ενός άνδρα, κάτι που απαγορευόταν από το πρώτο καθεστώς των Ταλιμπάν, ή αν θα είναι υποχρεωμένες να φορούν μπούρκα.

Τύπος

Οι Ταλιμπάν έχουν διαβεβαιώσει τους δημοσιογράφους, περιλαμβανομένων των γυναικών, ότι θα μπορέσουν να εξακο-λουθήσουν να εργάζονται ελεύθερα και ότι δεν θα τους παρενοχλούν.

«Σεβόμαστε την ελευθερία του Τύπου διότι η ενημέρωση θα είναι χρήσιμη στην κοινωνία και παράλληλα θα επιτρέψει στους αξιωματικούς να διορθώνουν τα λάθη τους», διαβεβαίωσε ο εκπρόσωπος των Ταλιμπάν, Ζαμπικουλάχ Μουτζαχίνι, τους Δημοσιογράφους χωρίς Σύνορα (RSF).

Προς το παρόν, μένει να κάνουν πρά-ξη τα λόγια τους. Πολλοί δημοσιογράφοι έχουν ήδη φύγει από το Αφγανιστάν, ενώ άλλοι παραμένουν κρυμμένοι στα σπίτια τους, φοβούμενοι τα αντίποινα.

Κάποιοι συνέληφθησαν για λίγο στο περιθώριο των πρόσφατων διαδηλώσεων κατά των Ταλιμπάν.

Ο Μουτζαχίνι ζήτησε από τα μέσα ενημέρωσης «να μην καλύπτουν» τις διαδηλώσεις, τις οποίες χαρακτήρισε «παράνομες».

Πολιτισμός

Το πρώτο καθεστώς των Ταλιμπάν, την δεκαετία του 1990, είχε επιβάλει μιαν αυστηρή εκδοχή της σαρίας, βάσει της οποίας απαγορευόταν το θέατρο, η τηλεόραση, η μουσική και η φωτογραφία. «Η μουσική απαγορεύεται βάσει του Ισλάμ, όμως ελπίζουμε να πείσουμε τους Αφγανούς να μην κάνουν κάποια πράγματα, αντί να τους αναγκάζουμε», σχολίασε ο Μουτζαχίνι, μιλώντας στους New York Times.

Κάτωκαι οι μέλη της έκπαιπτης κυβέρνησης κατηγόρησαν ωστόσο τους Ταλιμπάν ότι στα τέλη Αυγούστου δολοφόνησαν έναν τραγουδι-στή παραδοσιακής μουσικής στην Ανταράμπι, μια πληροφόρια που δεν έχει επιβεβαιωθεί.

Σε ό,τι αφορά την πολιτιστική κληρο-νομιά του Αφγανιστάν, πηγή ανησυχίας μετά την καταστροφή των αγάλμάτων του Βούδα στο Μπαμιγιάν το 2001, το ισλαμιστικό κίνημα δεν έχει κάνει καμία ανακοίνωση από τον Φεβρουάριο, όταν είχε δηλώσει ότι θα την διατηρήσει.

Οικονομία

Πρόκειται για μιαν από τις μεγαλύτερες και πιο άμεσες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το νέο καθεστώς. Η οικονομία του Αφγανιστάν έχει καταρρεύσει λόγω των δεκαετιών πολέ-μου και η αναστολή της διεθνούς βοήθειας

απειλεί να βυθίσει τη χώρα σε μια οικονομική και κοινωνική καταστροφή.

Το πρόγραμμα των Ταλιμπάν παρα-μένει προς το παρόν πολύ ασαφές. «Οι επαφές με τη διεθνή κοινότητα και τις άλλες χώρες θα συνεχιστούν», τόνισε ο εκπρόσωπός τους.

«Θα εργαστούμε για την ανάπτυξη των φυσικών μας πόρων για να προσθήσουμε την οικονομία μας, για την ανοικοδόμηση μας, για την ευημερία μας», πρόσθεσε, χωρίς να δώσει άλλες διευκρινίσεις.

Μέχρι στιγμής δεν είναι γνωστό αν οι Τα-λιμπάν έχουν εξασφαλίσει τους απαραίτιους πόρους για να καταβάλουν τους μισθούς των δημόσιων υπαλλήλων και να διατηρήσουν σε λειτουργία τις βασικές υποδομές (υδρο-δότση, ηλεκτροδότση, τηλεπικοινωνίες). Τα τρέχοντα έσοδα των Ταλιμπάν προέρχονται κυρίως από εγκληματικές δραστηριότητες, με τον ΟΗΕ να εκτιμά το ποσό αυτό να διαμορφώνεται από τα 300 εκατομμύρια έως περισσότερο από 1,5 δισεκ. δολάρια ετησίως.

Ασφάλεια/ ναρκωτικά

Οι Ταλιμπάν έχουν προειδοποιήσει ότι οποιαδήποτε εξέγερση θα κατασπαεί «πολύ βίαια», ένα μήνυμα που απιτύθησαν στις δυνάμεις αντίστασης στην επαρχία Πανόιρ. Επίσης, διαβεβαίωσαν ότι θα εξαρθρώσουν

το τοπικό παρακλάδι του Ισλαμικού Κρά-τους, το οποίο αποτελεί μεγάλη απειλή, χωρίς να δώσουν διευκρινίσεις.

Σε ό,τι αφορά τα ναρκωτικά, ο Μου-τζαχίνι δήλωσε ότι οι νέες Αρχές του Αφγανιστάν δεν θα μετατρέψουν τη με-γαλύτερη παραγωγή οπίου στον κόσμο σε ναρκο-κράτος.

«Διαβεβαιώνουμε τους συμπατριώτες μας και τη διεθνή κοινότητα ότι δεν θα παράγουμε ναρκωτικά», τόνισε.

Αθλητισμός

Η προηγούμενη κυβέρνηση των Τα-λιμπάν είχε επιτρέψει κάποια αθλήματα, όμως υπό αυστηρούς κανόνες: μόνο οι άνδρες μπορούσαν να συμμετάσχουν σε αυτά ή να παρακολουθήσουν αγώνες.

Σε συνέντευξή του στο αυστραλιανό τηλεοπτικό δίκτυο SBS ο Αφγανός αξιω-ματούχος Αχραντιουλάχ Ουασάικ δήλω-σε ότι οι γυναίκες δεν θα επιτρέπεται να αθλούνται, διότι «δεν είναι απαραίτητο» και επειδή υπάρχει ο κίνδυνος να εκτεθούν τα σώματά τους.

«Ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μια κατά-σταση στην οποία δεν θα είναι καλυμμένα τα σώματά τους και το πρόσωπό τους», επεσήμανε. «Το ισλάμ δεν επιτρέπει στις γυναίκες να φαίνονται με αυτόν τον τρόπο».

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ

Ο πόνος και η αγωνία των Αγωνιστών

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ κατά τις αγγλικές κατοχές δεν ήταν απώλειση ενός ξαφνικού παραληρήματος ενθουσιασμού ή ενός άκρατου τυφλού φανατισμού. Μετά την πολυχρονη, αδυσώπητη και απάνθρωπη τουρκική σκληριά και την «αλώληση» της Κύπρου στην πιο «πολιτισμένη» αγγλική αποικιοκρατία, άρχισαν να ελπίζουμε σε μια σύντομη μεταβατική κατάσταση, που θα οδηγούσε στην τελική απελευθέρωση και την αυτοδιάθεση. Στους δυο Παγκόσμιους Πολέμους του 1914 και 1940, οι Έλληνες-κύπριοι πολέμησαν δίπλα στους Άγγλους, που τους έδιναν απραγατολογητικές υποσχέσεις! Αντί τούτου, η πονηρή αγγλική διπλωματία, κοιτάζοντας μονάχα τα δικά της συμφέροντα, μετά το δημοψήφισμα του 1950 και τον Αγώνα της ΕΟΚΑ, εγγλίσωσε το 80% του ελληνικοκυπριακού πληθυσμού στο ανεγάρμιστο Σύνταγμα της Ζυρίχης, εμπλέκοντας τους Τουρκοκύπριους του 18% σε μια άνοση ιδιότητα και την Τουρκία σαν εγγυητή και δημιουργό των συνθήκες δικασμού, αλλά και μιας εύκολης και προδομένης τουρκικής εισβολής το 1974. Από τότε μέχρι σήμερα ακολουθεί τον ίδιο απαράδεκτο φιλοτουρκι-

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥΦΙΔΗΣ

κό εναγκαλισμό, εφαρμόζοντας την υποχθόνια βρετανική πολιτική του εγκληματικού παινιδιού «Διάρει και βασίλευε». Οι αγωνιστές εκείνου του Αγώνα, όσοι έχουν απομείνει, διαβλέποντας το τέλος του δρόμου, συνθλίβονται. Πού πήγαν τόσος ηρωισμός, τόσες θυσίες, τόσα αίμα; Άδικα πρόσφεραν τα πάντα; Γιατί δεν αξιοποιήθηκαν εκείνες οι ηρωικές σελίδες της νεότερης μας ιστορίας; Τα διαχρονικά λάθη, οι πολλαπλές υποχωρήσεις, οι ελλείψεις σταθερών στόχων και συνεκών σχεδιασμών στρατηγικής μάς έφεραν στο χέλυο ενός αδιέξοδου κρηνηού. Αποκλείσαμε την αμυντική μας θωράκιση με το δικαιολογητικό ότι είμαστε λίγοι και αδύνατοι. Όμως και τα παλληκάρια της ΕΟΚΑ ήσαν λίγοι, αλλά τα έβαλαν με την πανίσχυρη αγγλική αυτοκρατορία και την νίκησαν. Είναι πολύ καλή

και εταπεινή η διπλωματία για τη συνεργασία με τα φίλια και ισχυρά γειτονικά μας κράτη. Αλλά δεν φτάνει μονάχα αυτό. Χρειαζόμαστε εξίσου, για τη δική μας αξιοπρέπεια, μια ισχυρή αποτρεπτική στρατιωτική Δύναμη. Δεν πρέπει φυσικά να προσεγγινύμε προβληματίσματα τον δικαιολογημένο και εκφραζόμενο πόνο των Αγωνιστών. Και θα έπρεπε να έχουν λόγο και άποψη, που να εισακούεται, για την οποιαδήποτε πορεία του εθνικού μας προβλήματος. Όχι μονάχα να εκφράζουν την αγωνία τους και τον πόνο τους, παρακολουθώντας από μακριά να οδηγούμαστε στο άγνωστο με βάρκα μίαν ανέλπιδη ελπίδα.. Ο πόθος και ο αγώνας τους ήταν να αποκτήσουμε μίαν αληθινή ελεύθερη Πατρίδα, όπου να βασιλεύουν οι πραγματικές αξίες της δημοκρατίας, της δικαιοσύνης, της πίστης και της αγάπης.

Έγραφε ο κ. Γιάννης Σπανός στις 16/2/20: «Οι εξελισσόμενες κοινωνίες σέκονται με περικοπή μπροστά στα λάθη των ηγεσιών τους και με ευθύνη προσπαθούν να τα αναλύσουν και να τα διορθώσουν... Αν το μοιραίο λάθος της Ζυρίχης δεν χαρακτηριζόταν σαν επιτυχία και η κομματική προπαγάνδα δεν απάλλα-

σε τις ηγεσίες Αθήνας και Λευκωσίας, για το ιστορικό ολίοθημα, η πραγματικότητα θα ήταν διαφορετική. Αντικαταστήσαμε τα οράματα με τα λάθη, παραγνωρίζοντας ότι τα λάθη, κατά τραγική ειρωνεία, προλογίζουν επικτήδιο..».

Και ο κ. Θάσος Σφοκλέους έγραφε στις 25/1/21: «Πικραμένοι, απογοητευμένοι και προβληματισμένοι καλλιεργούμε και ποτίζουμε με δάκρυα τη μνήμη, που αθάνατη, σταθερή και αναλλοίωτη κρατά ζωντανά τα ιστορικά γεγονότα, τα όσα ζήσαμε και τα όσα βιώσαμε.. Ποτίζουμε τις μνήμες και τονάμε. Πονάμε γιατί νιώθουμε να μας περισφίγγει ο μεγάλος κίνδυνος να χάσουμε την πατρίδα μας! Πονάμε αδύναμοι να αντιδράσουμε. Πικραμένοι οδηγούμεθα προς το τέλος...».

Ο κλός της Τουρκίας γύρω μας, όλο και περισσότερο περιοφίγγει, μέχρι να εξουδετερώσει κάθε ουσιαστική αντίσταση, που δεν έχει κάποιο όριο για να σταματήσει. Οι οποιοδήποτε αποφάσεις τώρα είναι δύσκολες και τραγικές. Μόνον ο Θεός μπορεί να μας απαγκλωφώσει από τα αδιέξοδα. Έχουμε όμως την ιόλημ, την πίστη και την ταπεινωση να ζητήσουμε τη βοήθεια Του;

Η παλινόρθωση των Ταλιμπάν και η χρεοκοπία του ΟΗΕ

Τα πρόσφατα δραματικά γεγονότα με την παλινόρθωση του θεοκρατικού καθεστώτος των Ταλιμπάν και του κράτους διάξυν που ακολούθησε, όχι μόνο κατά των αλλοδόχων, αλλά και κατά των ομοδόχων και κυρίως των γυναικών -που επιβεβαιώνουν τη θεωρία του Samuel Huntington περί σύγκρουσης των πολιτισμών- ήρθαν να επιβεβαιώσουν το υποκριτικό ενδιαφέρον των διεθνών θεσμών για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Αυτό που πρωτίστως και πρωτογενώς παραβιάζεται, κατά τρόπο που εκθέτει τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, είναι η ωμότατη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία συστηματικά καταπατώνται από τους αρειμόνους Αφγανούς πολέμαρχους και τα ακολουθούντα δολοφονικά μέτρα εναντίον τους. Δεν ήταν δυνατόν να αγνοούν τη καοσιική κατάσταση που θα ακολουθούσε και οι συνέπειές της κυρίως για τις γυναίκες, αν δεν είχαν εξασφαλίσει μια ομαλή μετάβαση με την ενεργό παρουσία του ΟΗΕ σε μια κυβέρνηση εθνικής ενότητας που θα εγγυόταν τα βασικά και θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη των Δικαιωμάτων του ανθρώπου, που θα περιόριζε τις συνθήκες του προσφυγικού πανικού και θα εμπέδωνε όρους πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.

Έτσι και τώρα, την υστάτη στιγμή, ο αποκαλούμενος δυτικός κόσμος με τους υποπλήθεις διεθνείς οργανισμούς, τους χάρτες δικαιωμάτων και όλα τα άλλα που επικαλείται, αν αυτά δεν είναι φύλλο συκής, για να καλύψει τους άνοητους και ιδιοτελείς σκοπούς του, πρέπει να αποδείξει την προσήλυση του στις αρχές αυτές, παρεμβαίνοντας με συγκροτημένο και συγκεκριμένο πρόγραμμα για τη διαμόρφωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισοπολιτείας. Προκαλούν οδυνηρή έκπληξη οι μεμονωμένες και οπισθοδρομικές ενέργειες

κράτων, που επιδιώκουν να διασφαλίσουν τα ίδια κρατικά τους συμφέροντα ή τους υπηκόους τους, αδιαφορώντας για την τύχη του αφανικού λαού και ιδίως των γυναικοπαίδων. Σε αυτά τα κράτη συγκαταλέγονται οι ΗΠΑ, η Γερμανία, η Ρωσία, η Κίνα και η Αγγλία, οι πόλοι δηλαδή περί τους οποίους οργανώνεται η διεθνής ισχύς και που ταυτόχρονα αποσιεύουν μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Ακόμα και η Σύνοδος των G7 απέτυχε παιγαγώδως να ορίσει ένα σχέδιο ανθρωπιστικής δράσης, για να συγκρατήσει τις φυγόκεντρες προσφυγικές ροές. Είναι βέβαια, δύσκολο σε ένα θεοκρατικό πολίτευμα, όπου η κυριαρχεί η σαρία, να γίνει λόγος για δικαιώματα των γυναικών και για ένα, έστω και σε υποτιμώδη μορφή, δημοκρατικό πολίτευμα, πολύ περισσότερο, όταν η ίδρυση του χαλιφάτου αναγεννά τις ελπίδες στους ίδρυτες του ισλαμικού κράτους να επανακαμφούν στην εξουσία και να επεκταθούν και στις γειτονικές χώρες. Οι πρόσφατες βομβιστικές επιθέσεις, την ευθύνη των οποίων ανέλαβε το ισλαμικό κράτος, προδίδουν τα σχέδια ακραίων και μισολόδοχων ισλαμικών ομάδων, που δεν υπολογίζουν την ανθρώπινη ζωή, να καταλάβουν την εξουσία με τρόπο αδιότακτο. Η ευθύνη βαραίνει κυρίως τις ΗΠΑ, οι οποίες τις τελευταίες δεκαετίες με το πρόδοχημα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας επέφεραν το χάος σε κράτη, όπως η Συρία, η Λιβύη και τώρα το Αφγανιστάν. Είναι φανερό ότι η πλανητική κυριαρχία των ΗΠΑ, αμφισβητείται πλέον καθοριστικά και αναδύονται φυγόκεντρες και ανεξέλεγκτες δυνάμεις. Στην περίπτωση αυτή πρέπει ο ΟΗΕ να πάρει να αποσιεύει το καφενείο των εθνών, να δραστηριοποιηθεί ενεργά, για να διασφαλίσει τα ισχυρά δικαιώματα όλων, την καταδική της βίας, ιδίως ενάντια στις γυναίκες και να βοηθήσει με οικονομικά πακέτα διάσωσης να παραμείνουν στις εστίες τους, αποφεύγοντας τις ταλαιπωρίες

ΒΑΣΙΛΙΟΣ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητής Πανεπιστημίου, Πρόεδρος του Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

του ξεριζωμού. Οι ίδιοι οι Ταλιμπάν δεν έχουν μέχρι τώρα αποδείξει την αξιοπιστία τους και είναι σίγουρο πως μια κυβέρνηση με ακραία στοιχεία εγκυμονεί κινδύνους για την ειρήνη και την ευημερία των γειτονικών λαών, αλλά πρωτίστως και για τον ίδιο τον αφγανικό λαό. Πρέπει να ενθαρρυνθούν μεριοπαθείς δυνάμεις με την υποστήριξη του ΟΗΕ να εμποδίσουν την πρόσβαση στην εξουσία των ακραίων μουσουλμανικών στοιχείων ή την παλινόρθωση του ISIS, οργάνωση που μεθοδεύει την κυριαρχία στον μουσουλμανικό κόσμο.

Η νίκη των ακραίων και αδιάλλακτων μουσουλμανικών κύκλων, που απαρτίζονται από φυλάρχους και μίμνδες, δηλαδή ο ταλιμπανισμός του Αφγανιστάν, αποτελεί τη μεγαλύτερη νίκη -και μάλιστα με τις λιγότερες θυσίες- κατά των Αμερικανών μετά το Βιετνάμ, καθώς επίσης και του NATO και του ΟΗΕ. Το μήνυμα που εκπέμπεται είναι ότι καλά οργανωμένες και πεισματικές αγωνιζόμενες ομάδες επιτυγχάνουν τους αντικειμενικούς τους σκοπούς απέναντι σε έναν αναίμακτο ΟΗΕ και μια διασποαμένη Δύση, που θα επιδιώξει μεμονωμένα να εκμεταλλευθεί τον πλούτο των άλλων τρομοκρατών, τους οποίους τώρα εναγκαλίζεται ασμένως. Είναι σίγουρο πως και

αν στην αρχή ο ταλιμπανισμός αποκτείσει ένα φιλοπρόοδο προσώπιο, στην πορεία του θα υποτροπιάσει στις μεθόδους της βίας για την εφαρμογή της οποίας γνωρίζουν ότι θα παραμείνουν αιμώρητοι. Μεγάλη ανησυχία προκαλεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, που μέσω του NATO παρέμενε ένας χαμηλόβαθμος υποκόμπος των ΗΠΑ. Η συγκρότηση μιας εξωτερικής πολιτικής με ισχυρό αμυντικό βραχίονα και δυνάμεις επέμβασης για τη διασφάλιση της διεθνούς ειρήνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως προσιέται από θεσμικά όργανα της ΕΕ, μπορεί να λειτουργήσει επικουρικά υπό τη σκέπη του ΟΗΕ.

Προκαλεί απορία, αν όχι θυμωδία, η προσπάθεια δυτικών κρατών, όπως η Γερμανία, να προωθήσουν την Τουρκία στο επίπεδο του αξιοπιστού διαμεσολαβητή με το νέο αφγανικό καθεστώς. Η ενέργεια αυτή δεν περιθωριοποιεί μόνο το κύρος του ΟΗΕ αλλά αναβαθμίζει τον Ερντογάν, μολονότι είναι γνωστό ότι συνεργάστηκε αρκετά χρόνια με τα εξτρεμιστικά στοιχεία του ISIS, και τώρα μπορεί να παίξει με την επίτευξη της Δύσης εκ του ασφαλέως τον διπλό πρόδοχημα. Το γεγονός ότι οι Ταλιμπάν προσβλέπουν στην Τουρκία σαν δύναμη φιλική προς αυτούς πρέπει να προκαλεί προβληματισμό στη Δύση, ιδίως τώρα που ο Ερντογάν, ενισχυμένος από τη συνεργασία αμερικανικών εταιρειών και από τον νέο του ηγετικό ρόλο στον μουσουλμανικό κόσμο, απηφρά την πολιτική Μπάιντεν και αναγγέλλει προκλητικά την αγορά και δεύτερης παρτίδας S-400, για να αντιμετωπίσει τη διαπραγμαμένη αεροπορική κυριαρχία μας στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Επομένως, μόνον η ανάπτυξη ισχυρών ενόπλων δυνάμεων, βασισμένων σε ισχυρή αμυνική βιομηχανία, μπορεί να εγγυηθεί την αυθυπαρξία Ελλάδας και Κύπρου. Γι' αυτό απαιτείται ΕΡΗΤΕΡΩΣΗ και ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ.

επιδείξει απολογισμό με θετικό πρόσωπο. Αποτελεί την ήρεμη δύναμη της Κυβέρνησης, με συμπαθείς και προσημείς από την Αριστερά μέχρι τη Δεξιά. Οι πατριωτικές του θέσεις σε όλα τα μεγάλα θέματα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μας δημιουργήσαν ερείσματα στις μάζες των πολιτών που μπορούν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις νίκης για τον συμπαθή Υπουργό. Όλοι υποστηρίζουν ότι είναι πολυσυλλεκτικός και, σε περίπτωση υποψηφιότητάς του, θα καταφέρει να διεκδοκίσει στους ψηφοφόρους όλων των κομμάτων κι όχι μόνο αυτών που θα τον υποστηρίξουν.

Σοβαρά πλεονεκτήματα για τον κ. Χριστοδουλίδη είναι επίσης και το γεγονός ότι νεαρού της ηλικίας του καθώς και το ότι είναι άβρατος και καθαρός από διαπλοκές που βαρύνουν την πλειοψηφία των πολιτικών του τόπου.

Δεν χρειάζονται πολλά άλλα για να πεσθεί και ο τελευταίος ψηφοφόρος ότι η υποψηφιότητα του κ. Χριστοδουλίδη υπερέχει παρασάγγας έναντι οποιασδήποτε άλλης και σε περίπτωση που θα αποφασίσει να διεκδικήσει τις προεδρικές εκλογές του 2023 θα λέμε ότι στην προεκλογική κούρσα υπάρχει φαβορί και αυτός είναι ο Υπουργός Εξωτερικών. Εξάλλου δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι πολλοί πολίτες περιμένουν με αγωνία τον κ. Χριστοδουλίδη να πάρει τις οριστικές αποφάσεις του, ενώ βλέποντας τα αδιέξοδα του τόπου αναμένεται ότι θα αυξηθούν οι πιέσεις στον κ. Χριστοδουλίδη να κατέλθει στον προεκλογικό στίβο.

Τοπική Αυτοδιοίκηση - Τα Εργαλεία της Μεταρρύθμισης

Το θέμα δεν είναι αν θα γίνουν ή αν δεν θα γίνουν οι δημοτικές εκλογές τον ερχόμενο Δεκέμβριο. Το κύριο ζητούμενο είναι η μετάβαση του συστήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το εύθραυστο στο ανθεκτικό 'move from the fragile to the antifragile'. Η υλοποίηση της Μεταρρύθμισης και η ανθεκτικότητα του νέου αυτοδιοικητικού μοντέλου θα εξαρτηθούν κυρίως από την εφαρμογή σύγχρονων, δυναμικών εργαλείων, τα οποία μπορούν να βοηθήσουν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης να ιθαστούν στην ιδιότητα 'antifragility'. Τα γραμμικά μοντέλα και τα παραδοσιακά, στατικά εργαλεία δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τις πολλαπλές αλλαγές και τις ασύμμετρες απειλές της νέας εποχής όπως είναι η υγειονομική, η οικονομική, η κοινωνική και η κλιματική κρίση.

Στη μετα-κορωνοϊό εποχή τα πάντα έχουν αλλάξει. Έννοιες όπως εξυγίανση και ποιοτικές πόλεις είναι άδειες και χωρίς νόημα όταν παρουσιάζονται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η εύθραυστοτητα 'fragility'. Πρωταρχικός στόχος της Μεταρρύθμισης της ΤΑ πρέπει να είναι η ενσωμάτωση της ιδιότητας 'antifragility' στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του νέου αυτοδιοικητικού μοντέλου. Σήμερα έχουμε περισσότερες ασυμμετρίες, όπως είναι η επένδυση στην αμυντική 'barbellstrategy' θα επέτρεπε στους Δήμους και τις Κοινότητες απ' τη μια να αξιοποιήσουν τις θετικές ασυμμετρίες (ευκαιρίες) και απ' την άλλη να προστατευτούν απέναντι στις αρνητικές ασυμμετρίες (κινδύνους).

Η ιδιότητα 'antifragility' (αντι-εύθραυστοτητα) -εφευρέθηκε από τον κορυφαίο παγκοσμίου ειδικό στο Risk Management, Nassim Taleb- είναι πέρα από την ανθεκτικότητα 'resilience' ή την ευρωστία 'robustness'. Αυτό σημαίνει ότι κάτι απλώς δεν αντέχει σε ένα σοκ αλλά βελτιώνεται πραγματικά εξαιτίας αυτού. Το ανθεκτικό αντιστέκεται στα σοκ και παραμένει το ίδιο. Το ανθεκτικό γίνεται καλύτερο. Η αντι-εύθραυστη οργάνωση αναπτύσσεται από μεταβλητότητα και διαταραχή. Ένα δυναμικό, 'antifragile' αυτοδιοικητικό μοντέλο μπορεί να προσαρμόζεται, να μετασχηματίζεται, να εξελίσσεται και να γίνεται καλύτερο με τον χρόνο. 'Antifragile' είναι το αντίδοτο στους Μαύρους Κύκλους.

Οι Θεωρίες 'Antifragility' και 'Μαύρος Κύκλος' και το εργαλείο 'barbellstrategy', που ανέπτυξε ο καθηγητής Nassim Taleb, εφαρμόζονται από διεθνείς οργανισμούς, κυβερνήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και επιχειρήσεις σε όλον τον κόσμο εδώ και 15 περίπου χρόνια.

Δεν μπορούμε να προβλέψουμε τους μαύρους κύκλους, τις πανδημίες και τις φυσικές καταστροφές. Όμως έχουμε μια ιδέα για τη δομή των φαινομένων και γνωρίζουμε τη σοβαρότητα των συνεπειών και το μέγεθος της ζημιάς που μπορεί να προκαλέσουν. Μπορούμε να είμαστε καλύτερα προετοιμασμένοι, να εκμαιοποιήσουμε τη ζημιά και να εκμηδενίσουμε το ρίσκο της καταστροφής. Το πρώτο βήμα για αντιμετώπιση των δυσμενών ασυμμετριών (αρνητικών μαύρων κύκλων) είναι η αφαίρεση των ευθραυστοτήτων. Η αξιοποίηση των ευνοϊκών ασυμμετριών (θετικών μαύρων κύκλων) είναι η επένδυση σε αναγκαία πρώτο βήμα - πρέπει να είσαι ανοικτός σε ευκαιρίες.

Η έμφαση στην αποδοτικότητα και τις σταδιακές βελτιωτικές αλλαγές (incrementalism), χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ασύμμετρες αβεβαιότητες, η μεταβλητότητα, η πολυπλοκότητα και οι αλληλεξαρτήσεις, εμπεριέχει εκπληκτικά ρίσκα και δυνητικά καταστροφικές συνέπειες. Οι οικονομίες κλίμακας ή το μέγεθος μπορούν να σε βλάψουν σε περιόδους κρίσεων - δεν είναι καλή ιδέα να είσαι μεγάλος σε δύσκολους καιρούς. Δεν έχει κανένα νόημα να είσαι ένας Δήμος μεγάλος εάν δεν

ΝΙΚΟΣ Γ. ΣΥΚΙΑΣ, Σύμβουλος Στρατηγικής, Επικοινωνίας και Καινοτομίας

είναι 'antifragile'.

Η υπερβολική συνδεισιμότητα, η περιπλοκότητα, οι αλληλεξαρτήσεις, οι κρυμμένες ασυμμετρίες, η μεταφορά του ρίσκου και της ζημιάς, οι ανομοιογένειες και οι μη γραμμικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα στοιχεία και τα μέρη που συναποτελούν ένα αυτοδιοικητικό σύστημα, σε συνδυασμό με τον υπερ-συγκεντρωτισμό εξουσιών, τη μεγάλη γραφειοκρατία, την έλλειψη συναίνεσης, τις ανισότητες, την αβεβαιότητα, τη ρευστότητα, την αδυναμία ακριβούς πρόβλεψης και τα συμβάντα κινδύνου ουράς 'fattailrisk' επιτείνουν τις ευθραυστότητες και μπορούν να προκαλέσουν ανισορροπίες και συστημική καταιστροφή. Σε εύθραυστα συστήματα τα οφέλη είναι μικρά και ορατά, ενώ οι παρενέργειες είναι δυνητικά καταστροφικές και άορατες.

Στο πλαίσιο της Μεταρρύθμισης της ΤΑ εισήχθη η δημιουργία 'Περιφερειών Καινοτομίας' (Innovation Districts), οι οποίες θα λειτουργούν ως ενιαίες 'περιοχές συν-ανάπτυξης' με σκοπό την: α) Επίτευξη κρίσιμης μάζας για τον σχεδιασμό και εκτέλεση έργων υπερτοπικής σημασίας και τη διαχείριση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, β) ανάδειξη και αξιοποίηση του Risk Management, Nassim Taleb- είναι πέρα από την ανθεκτικότητα 'resilience' ή την ευρωστία 'robustness'. Αυτό σημαίνει ότι κάτι απλώς δεν αντέχει σε ένα σοκ αλλά βελτιώνεται πραγματικά εξαιτίας αυτού. Το ανθεκτικό αντιστέκεται στα σοκ και παραμένει το ίδιο. Το ανθεκτικό γίνεται καλύτερο. Η αντι-εύθραυστη οργάνωση αναπτύσσεται από μεταβλητότητα και διαταραχή. Ένα δυναμικό, 'antifragile' αυτοδιοικητικό μοντέλο μπορεί να προσαρμόζεται, να μετασχηματίζεται, να εξελίσσεται και να γίνεται καλύτερο με τον χρόνο. 'Antifragile' είναι το αντίδοτο στους Μαύρους Κύκλους.

Η συνένωση ομοιογενών Δήμων και η δημιουργία Συμπλεγμάτων Κοινοτήτων, σε συνδυασμό με τον θεσμό των 'Περιφερειών Καινοτομίας' μπορεί να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες και να ενισχύει την τοπική οικονομία. Η ποικιλομορφία ενθαρρύνει την καινοτομία. Όμως η σύμπτυξη ανομοιογενών Δήμων μπορεί να επιφέρει τις ευθραυστότητες και τις ανισορροπίες. Ορισμένοι μεγάλοι ανομοιογενείς Δήμοι, έστω και εάν γενιάζουν, είναι καλύτερα να παραμείνουν ξεχωριστοί αλλά να ανήκουν στην ίδια 'Περιφέρεια Καινοτομίας'. Η προσέγγιση αυτή απ' τη μια μεγιστοποιεί τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα και απ' την άλλη ελαχιστοποιεί τα ρίσκα από πιθανούς κινδύνους.

Έχω ετοιμάσει ένα πρακτικό Εγχειρίδιο, το οποίο μπορεί να βοηθήσει στην: α) Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του νέου αυτοδιοικητικού μοντέλου (μετάβαση από το εύθραυστο στο ανθεκτικό 'move from the fragile to the antifragile') και β) μετατροπή των Οικισμών σε περιφερειακούς πόλους βιώσιμης ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας. Το εν λόγω Εγχειρίδιο περιλαμβάνει επίσης ένα Πρότυπο Εργαστήρι για ενίσχυση της διεπιστημονικής δημιουργικότητας και της ικανότητας καινοτομίας των στελεχών της ΤΑ, των δημοσίων υπηρεσιών και των επιχειρήσεων. Μεταρρύθμιση σημαίνει καινοτομία.

Η ενσωμάτωση της ιδιότητας 'antifragility' στη δομή του νέου αυτοδιοικητικού μοντέλου και η δημιουργία 'Περιφερειών Καινοτομίας' μπορούν να γίνουν άμεσα και με μηδενικό κόστος. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Nassim Taleb: «Μια αλλαγή 1% στα συστήματα μπορεί να μειώσει την ευθραυστότητα 'fragility' -ή να αυξήσει την αντι-εύθραυστοτητα 'antifragile'- κατά περίπου 99%». Αυτό σημαίνει ότι χρειάζονται μόνο πολύ λίγα βήματα για να κάνουμε τα πράγματα καλύτερα και πιο ασφαλή».

Κούρσα με φαβορί για τις Προεδρικές

Όσο εξαντλείται το 18μηνο χρονικό διάστημα που μας χωρίζει μέχρι τις προεδρικές εκλογές του Φεβρήριου του 2023, τόσο οι ζυμώσεις και οι διεργασίες για την εξεύρεση και υποδείξη υποψηφίων θα εντεινούνται. Στο παρασκήνιο από καιρό άρχισαν συζητήσεις και βολιδοσκοπήσεις από ενδιαφερόμενους για το χρίσμα, αλλά και από κόμματα που αναζητούν υποψήφιο νίκης, το καθένα για την πλευρά του.

Παρόλο που ακούγονται πολλά ονόματα, και πολλοί ενδιαφερόμενοι αυτοπροβάλλονται ως υποψήφιοι, το σίγουρο είναι ότι με την πάροδο του χρόνου θα διαφανεί ότι ελάχιστοι από αυτούς έχουν το έρεισμα για να είναι υποψήφιοι στις προεδρικές εκλογές με σοβαρή πιθανότητα επιτυχίας. Ήδη ένας εξ αυτών, ο Χρίστος Στυλιανίδης, διαβλέποντας ότι οι πιθανότητες του να χριστεί υποψήφιος από κάποιες δυνάμεις, αλλά κυρίως για να κερδίσει, είναι μηδαμινές, προτίμησε τη σίγουρη θέση του Υπουργού στην Ελλάδα. Η πρόταση που προήλθε από τον Έλληνα Πρωθυπουργό ήταν χρυσή ευκαιρία και διεξόδο για τον κ. Στυλιανίδη για να αποφύγει οδυνηρές περιπέτειες.

Το ίδιο αναμένεται να συμβεί και με τον διαπραγματευτή Ανδρέα Μαυρογιάννη, που έπαιξε πολύ γρήγορα να προβληθεί ως υποψήφιος, κάνοντας μάλλον και έμμεση κριτική και επίθεση στον Πρόεδρο Αναστασιάδη για τους χειρισμούς του στο Κυπριακό. Τελευταία όλο και αραιότερα γράφεται το

όνομα του κ. Μαυρογιάννη ως πιθανού υποψηφίου.

Αυτός που με μανία επιδιώκει να εξασφαλίσει το χρίσμα του υποψηφίου, σπρεφόμενος όλο και πιο πολύ προς το ΑΚΕΛ, είναι ο δικηγόρος Αχιλλέας Δημητριάδης. Χωρίς όμως την υποστήριξη και άλλων κομμάτων, οι πιθανότητες επιτυχίας του περιορίζονται σημαντικά. Το ίδιο μπορεί να λησθεί και για τον άλλο δικηγόρο, Μάριο Ηλιάδη, ο οποίος διάγει (όπου να 'ναι την ολοκληρώνει) την όγδοη δεκαετία της ζωής του και ο οποίος δημοσιοποίησε το ενδιαφέρον του για την προεδρία.

Όμως οι αυτός ελάχιστες ελπίδες έχει είτε να υποθεθεί από κάποιες πολιτικές δυνάμεις είτε, πολύ περισσότερο, να έχει σοβαρές πιθανότητες επιτυχίας.

Άγνωστες παραμένουν ως τώρα οι προθέσεις του προέδρου του ΔΗΣΥ, Αβέρωφ Νεοφύτου. Παρόλο που πρόσκαιρα τον σπενού του περιβάλλοντος θεωρούν σίγουρη την υποψηφιότητά του, εντούτοις ο ίδιος δεν θα διακινδυνεύσει να εκτεθεί, αν διαπιστώσει ότι διακυβεύεται η εκλογή του. Και προς το παρόν βρίσκεται σε εξαιρετικά δυσχερή θέση. Τα ποσοστά που εξασφάλισε ο ΔΗΣΥ στις τελευταίες εκλογές ήταν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ δεν είναι λίγα τα στελέχη του κόμματος που θεωρούν τον κ. Νεοφύτου ακατάλληλο για την προεδρία, κυρίως για τις θέσεις του στο Κυπριακό. Θεωρούν ότι η γραμμή του είναι επικίνδυνα ενδοική, γεγονός που οδηγεί τις πατριωτικές μάζες του

ΚΡΙΣ ΜΙΧΑΗΛ

ΔΗΣΥ να αρνούνται να του δώσουν ψήφο εμπιστοσύνης. Αυτό φαίνεται και μέσα από ποιοτικές δημοσκοπήσεις, ένα εργαλείο που θα χρησιμοποιήσει κατά κόρον ο κ. Νεοφύτου μέχρι να πάρει την τελική του απόφαση.

Ως πιο σοβαρή υποψηφιότητα προβάλει αυτή του Υπουργού Εξωτερικών, Νίκου Χριστοδουλίδη, ο οποίος έχει όλα τα εχέγγυα για να είναι ένας ισχυρός υποψήφιος πρόεδρος και κυρίως να εξέλθει νικητής μέσα από την κάλπη. Το όνομα του κ. Χριστοδουλίδη παίζει εδώ και καιρό. Ο ίδιος αποφεύγει επιμελώς να ανοίξει τα χαρτιά του. Ωστόσο δεν αποκρύβει το ενδιαφέρον του, κυρίως όσο διαπιστώνει ότι όλοι οι προβάλλόμενοι ως υποψήφιοι έχουν πολλά μειονεκτήματα και αδυνατούν να υποστηρίξουν επαρκείς δυνάμεις, που θα μπορούσαν να τους εξασφαλίσουν εκλογή.

Ο ίδιος ο κ. Χριστοδουλίδης έχει να παρουσιάσει σημαντικό έργο στα σχεδόν οκτώ χρόνια στον πολιτικό στίβο. Τόσο από τη θέση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου όσο και από τη θέση του Υπουργού Εξωτερικών τα τελευταία σχεδόν τέσσερα χρόνια, έχει να

Ηθική και Πολιτική

Αιθόνονται αβόλα και το ονομάζουν αυτό ηθική. Η σκαυπική αυτή ρήση για την ηθική λέγει πολλά, και σοφά, όπως συμβαίνει τόσο συχνά με τα έγκυρα αστεία. Η ηθική δεν είναι απλώς μια σφαίρα της φιλοσοφικής θεωρίας, ούτε και ένας τρόπος αποτίμησης της ζωής - των πράξεων και φιλοδοξιών μας, που συνυπάρχει με τους υπόλοιπους τομείς των ασχολιών μας, δι-αθέσιμος για επίσκεψη, όταν αυτό βολέυει. Είναι, αντίθετα, μια συνολική αξιολόγηση της πρακτικής μας ζωής, των πράξεών μας, μέτρο αξιολόγησης κάθε έκφανσης της πρακτικής μας ζωής, που είναι σκοπός της να μη βολέυει. Κι είναι αβόλη, για δύο λόγους. Πρώτα, σαν ηθική, είναι επιτακ-κή, κανονιστική. Νόμος σιδηρούς, μετρά με ένα «δέν» που δεν ανήκει σε κανένα να αγνοήσει, ή ελεύθερα να παρακάμψει. Ένα «δέν», κανόνες που είναι από την φύση τους καθολικοί, απαραβαίτοι κι αδιαπραγμάτευτοι. Δεύτερον, είναι ένα αυστηρό μέτρο. Ένας ακριμπος κανόνας, που τείνει να θέσει υψηλά τον πήχυ, να ζητήσει κάτι περισσότερο, να βαθμολογεί, τόσο συχνά, κάτω από τον βθόν.

Είναι προφανές, από αυτά τα εισαγωγικά για την φύση της ηθικής, ότι δεν προσφέρεται για εύκολη συγκατοίκηση με την πολιτική. Περιοσότερο από κάθε άλλον τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας, το «αβόλο» της ηθικής αφορά τον χώρο της πολιτικής. Γιατί η πολιτική αρένα, χώρος και' εξοχάν

ανταγωνιστικός, με διακύβευμα και από-ταπη διεκδίκηση την απόκτηση δύναμης κι εξουσίας, κι αποκλεισμό των αντιπάλων από αυτή, συνεπάγεται μιαν αμφιλεγόμενη σχέση με την ηθική. Είναι παροιμιακή η σύνδεση της δύναμης με την διαφθορά, ή, έστω, τον πειρασμό της διαφθοράς, ειδικά όπου υπο-λείπεται ο αποτελεσματικός δημοκρατικός έλεγχος. Ή, πολύ πιο κραυγαλέα, εκεί που αυτής λείπει εντελώς, όπως μαθαίνουμε ξανά και ξανά, μετά την πτώση των τυράνων, όπως, πρόσφατα, σε αραβικές χώρες.

Και, όμως, οι ίδιοι οι πολιτικοί βάζουν τον πήχυ για την ηθική τους αξιολόγηση τόσο ψηλά. Διεκδικούν την εξουσία προ-βάλλοντας διανοητικές και ηθικές αρετές, στην υπηρεσία μάλιστα της διασφάλισης του κοινού αγαθού. Κυριότητες, από αυτές, αρετές που είναι αδιανόητο να λείπουν από τον πολιτικό, είναι, πρώτον, η σωφροσύνη, η και' εξοχήν πολιτική αρετή της ικανότητας να επιλέγεται το πρακτέον. Ο σώφρων, ο φρόνιμος πολιτικός αναμένεται να μπορεί να ζυγίσει ποια είναι η ενδεικνυόμενη, η λυσιτελέστερη στις περιστάσεις απόφαση για δράση. Ξεχωρίζει, ακόμα, ως απαραί-τητη αρετή η ακεραιότητα. Η διασφάλιση ότι ο πολιτικός διαθέτει εκείνη την ηθική ποιότητα του χαρακτήρα, ώστε να μην εκπέσει από την υποσχρημένη επιζήτηση του κοινού αγαθού, προκρίνοντας κάποιο ίδιο αγαθό, κάποιο ιδιοτελές συμφέρον.

Αλλά' όσο κι αν οι αρετές αυτές προ-βάλλονται από τον πολιτικό ότι τον κατα-

ξίζουν ως ένα ξεχωριστά προικισμένο άτομο, ως έναν «άριστο», που ενδεικνύεται από αυτές τις ξεχωριστές του αρετές να διεκδικήσει την εξουσία, δεν αποτελούν αυτές ένα πρόσθετο πλεονέκτημα, κάτι πρωτότυπο, που θα έπρεπε να εκτλήξει τους ψηφοφόρους ή κυβερνώνμενους. Δεν είναι και' εξαίρεση «εξαίρετος» ο πολιτικός, αλλά και' απαίτηση των κυβερνωμένων.

Διαθέτουν, σαν σύνολο, οι κυβερνώνμενοι, το «ηθικό αίσιθημα» να αναζητούν στους πολιτικούς τις αρετές που τους προάγουν στην δημόσια σφαίρα ως τους αρίστους, τους πλέ-ον ενδεικνυόμενους να αναλάβουν δημόσιο αξίωμα, να τους εμπιστευτούν οι πολίτες τις τύχες τους. Εκείνους, μάλιστα, που η φρόνημη διαγωγή τους στην εξουσία, η λαμπρή διακονία τους, το ηγετικό τους ανάστημα, θα παράσχουν πρότυπα, θα διδάξουν τις αξίες μιμήσεως αρε-τές, «ως αν ο φρόνιμος ορίσει». Ακόμη πιο ιδανικά, όπως το όρισε ο Αριστοτέλης, εκείνους που θα αναδείξουν την πολιτική ως τρόπο

κι ευκαιρία παιδείας. Την ενόσκηση με την πολιτική, για πολίτες και πολίτευομένους, την αγορά και την «πόλη», έναν χώρο αγωγής και ηθικής τελείωσης των ανθρώπων, που ανθούν σαν άνθρωποι. Επιτυχάνουν έτσι μέσα στην εκτήλησή τους, σαν όντα πολιτικά, το ανώτατο αγαθό, την ευδαιμονία.

Πώς, λοιπόν, στο φως όλων αυτών των θετικών κρίσεων και προσδοκιών από τον πολιτικό και την πολιτική, να κρίνει τόσο «σκοπικά», τόσο σκεπτικιστικά, η κοινή αντίληψη την «αβόλη» συμβίωση ηθικής και πολιτικής; Πώς προήλθε, και ποιος ευ-θύνεται γι' αυτήν την ογκούμενη διάσταση ανάμεσά τους; Γιατί αυτό το χαΐνον χάσμα ανάμεσα στο «δέν» και το «πραγματικό», όταν οι επιλογές μας, σε ό,ι αφορά πολιτικούς και πολιτικές, προσβλέπουν στο πρώτο για να διορθώσει ή βελτώσει το δεύτερο; Γιατί να θεωρείται δεδομένη η διάσταση θεωρίας και πραγματικότητας, όταν, αντίθετα, η φι-λοσοφική θεωρία, κι η ελληνική μάλιστα πολιτική φιλοσοφία, επιχειρηματολογεί για την αμοιβαία τους στήριξη και προαγωγή;

Γιατί προεξοφλούνται τα «βρόμικα χέρια»;

Γιατί θα έπρεπε να παραδοθεί κανείς, τόσο αμαχητί, στα «κυνικά» επιχειρήματα ότι η αναζήτηση του ηθικού στον χώρο της πολιτικής ισοδυναμεί με μιαν αφελή παραγνώριση των σκληρών κανόνων και τρόπων του πραγματικού, που διέπουν την πολιτική; Κι ότι, όπως επιχειρεί να

προσγειώσει τον φιλόσοφο Σωκράτη ο Θρασύμαχος στην Πολιτεία του Πλάτωνος, «ο δίκαιος πάντα χάνει στον ανταγωνισμό με τον άδικο»; Γιατί θα έπρεπε να θεω-ρήσουμε ως δεδομένη την θεωρία των «βρόμικων χεριών», του Σαρτρ και του Βάλζερ, ότι η διάζευξη ανάμεσα στην απο-τελεσματικότητα στην άσκηση πολιτικής και την ηθική ποιότητα των μέσων ή και των σκοπών της, είναι «αποκλειστική», δηλαδή αποτελεσματικότητα και ηθική αποκλείονται αμοιβαία και αδήριτα;

Όσοι αναλαμβάνουν ως λειτουργήμα την πολιτική, ανάγκη να αναμειχθούν με τις απαιτήσεις αυτές, το ηθικό πείσμα των πολιτών. Το ζήτημα της επιστροφής της ηθικής στην πολιτική δεν αφορά μονάχα το φιλοσοφικό ερώτημα για την παρουσία, ή την συνάφεια ηθικών αξιολογήσεων στον χώρο της πολιτικής. Αν η «ευβουλία», η ορθή διαβούλευση στην πολιτική αφορά ένα ηθικό «εύ». Αφορά και το πρωταρχικό αίτημα της επιστροφής της πολιτικής στην ηθική. Οι πολιτικοί δεν μπορούν, δεν επι-τρέπεται να παύσουν να θεωρούν εαυτούς σαν ηθικά υποκείμενα. Η πολιτική πράξη, η πολιτική σαν καθαρά χώρος της ορθής πράξης, είναι χώρος αξιολόγησης του πολι-τικού. Ηθικής, όχι λιγότερο αξιολόγησης. Διού η διαγωγή του πολιτικού συμβάλλει ουσιαστικά, κι οι πολιτικοί επιτρέπεται να το αγνοούν αυτό, στην «αγωγή» του πολιτί.

Αν ο πολίτης ζητεί από τον πολιτικό φρόνηση κι ικανότητα, ρεαλισμό κι ευε-

λιξία στην διαχείριση του πραγματικού, κι όσα η πραγματικότητα επιτάσσει (όχι πάντα όμορφη, και σχεδόν ποτέ όπως την θέλουμε), γιατί θα πρέπει επίσης να περιμένουμε να συμβιβαστεί στην παραι-τηση από την φιλοδοξία να διασώσει ό,ι μπορεί από τις αξίες και την ακεραιότη-τα ανώτερων ηθικά φιλοδοξιών του; Και γιατί έτσι εύκολα να θέλουν οι πολιτικοί να απαλλαγούν από την ευθύνη τέτοιων ανώτερων φιλοδοξιών και δεσμεύσεων;

Ο κόσμος είναι όπως είναι, αυτό είναι παραδεκτό, και οι πολίτες θέλουν τους πολιτικούς να πατούν γερά στην γη. Αλλά γιατί να παραιτηθούν από το δικαίωμα οι πολι-τικοί να προσπαθούν, και να το απαιτούμε κι από τους πολιτικούς να προσπαθήσουν να είναι αυτό που θέλουμε, που ευελπιστούμε όλοι μας να είμαστε; Αν η ηθική αφορά την αποτίμηση των πράξεων, της πρακτικής ζωής, γιατί να δεχθούμε σαν αναπόφευκτη την αποσύνδεση του και' εξοχήν χώρου της πράξης, της πολιτικής, από τις συνέπειες της πολιτικής πράξης, και την ηθική της αποτίμηση σε αναφορά προς αυτές;

Όλο και περισσότερο, ο πολίτης ανησυ-χεί ότι η φερόμενη διάσταση ηθικής και πολιτικής δεν αφορά τόσο την διάσταση ανάμεσα στην θεωρία και την πραγμα-τικότητα, το φιλοσοφικά αμφισβητήσιμο χάσμα ανάμεσα στο «δέν» και το «είναι», αλλά μια πολύ πιο άμεσα κατακρίεα, όσο και κραυγαλέα, απόσταση ανάμεσα στον λόγο και την πράξη των πολιτικών.

Η δικαία δικαστική διεκδίκηση

Οιέως Πρύτανης του Πα-νεπιστημίου Κύπρου Κωνσταντίνος Χριστο-φίδης περιέλαβε στην ανάλυση - συνέντευξη του προς το «Φιλέλευθερο», που δημοσιεύθηκε την Κυριακή, 05.09.2021, και την άποψή του για τις διακρατικές και ατομικές προσφυγές για τις υπό στρατιωτική κατοχή περιουσίες. Διαπίστωσε, ορθά, ότι πρόκειται για ένα θεμελιώδες δικαίωμα, που πρέπει να συντελέι σε μια συγκερ-τημένη εθνική στρατηγική που δεν υπήρξε μέχρι σήμερα, ιδιαίτερα για ό,τι αφορά τις ατομικές προσφυ-γές. Τόνισε δε ότι θα ήταν εξυπν-ρετικό για μια τέτοια στρατηγική, το να υπάρξει συνεργασία και με τα Πανεπιστήμια για διαδικασίες ενώπιον του ΕΔΑΔ.

Πραγματικά δεν υπήρξε ποτέ συγκερτημένη και καθοδηγητική πολιτική επί του θέματος τούτου. Παράλληλα δεν χωρεί αμφιβολία ότι είναι αναφαίρετο και προστα-τιζόμενο ατομικό δικαίωμα το να καταφύγει κανείς, χάριν αναζήτησης του δικαίου, σε Δικαστήριο Εθνι-κό ή Διεθνές. Το πόσο επιθυμούν και προσφεύγουν δεν μπορεί να προκαθοριστεί περιοριστικά. Το βέβαιο, όμως, είναι ότι τα θύμα-τα του εκποτισμού δεν μπορεί να αναζητούν δικαιοσύνη από όργανο του θύτη, όπως είναι η Επιτροπή για τις περιουσίες στα κατεχόμενα.

Το Εφετείο εδώ στην Κύπρο, έχοντας υπόψη κύρια την υπόθεση Δημόπουλος, θεώρησε και έκρινε σε αγωγή δυσφήμισης ότι το ΕΔΑΔ εξέδωσε αυτήν την τόσο καταστρο-φική απόφαση για τις νόμιμες και δικαίες ατομικές διεκδικήσεις εκτο-πισμένων της Κύπρου, με στόχο να «απαλλαγεί» από τον μεγάλο αριθμό προσφυγών που υπέβαλαν δικαίως οι Ελληνοκύπριοι. Προ-βληματισμός που προέκυψε και στην Κύπρο. Μάλιστα το Εφετείο μας, εξετάζοντας εάν ήταν ή όχι δυσφημιστικό ένα δημοσίευμα, διατύπωσε την άποψη ότι τα επί-δικα δημοσιεύματα ασχολούνταν με την ελεύθερη επιλογή εκάστου για προσώπιον Προσφυγής, στο ΕΔΑΔ. Ως συνέπεια τούτου, πρωτογενώς, το Εφετείο, δέχθηκε πως το δημο-σίευμα, μεταξύ άλλων, ορθά κατέ-γραψε ότι ο λόγος απόρριψης της Δημόπουλος ήταν «το βάρος εκ του φόρτου εργασίας που οι μα-ζικές προσφυγές δημιούργησαν στο ΕΔΑΔ...».

Πρόκειται, με όλο το σέβας, για δικαστική έμμεση επιβράβευση μιας νομικά πάσχουσας απόφα-

ΑΝΔΡΕΑΣ Σ. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ, Δικηγόρος – Πρώην Βουλευτής

σης του ΕΔΑΔ, που λήφθηκε τότε αντίθετα στο υπάρχον δεδικασμένο που ίσχυε. Η ερμηνευτική αντί-ληψη ότι ο φόρτος εργασίας ενός Δικαστηρίου επιτρέπει τη μηχαν-ική ή τιμωρητική, άνευ ετέρου, απόρριψη εκκρεμουσών δικαστικών υποθέσεων, που ασκήθηκαν κατά το ατομικό δικαίωμα καταφυγής στη δικαιοσύνη, είναι εσφαλμένη. Ο γόγκος των εκκρεμουσών ενώπιον Δικαστηρίου υποθέσεων δεν μπορεί ποτέ να αποτελέσει λόγον ομαδικής απόρριψής τους. Η ορθή άποψη περί τ η Δημόπουλος ήταν και είναι ότι θα έπρεπε να αποδοκιμάζεται ως νομικά εσφαλμένη, αφού είναι προφανέστατα αντίθετη με βάση το προηγούμενο δεδικασμένο (Τιτίνα Λοιζίδου και 4η Διακρατική). Η όλη θεωρηση παράλληλα παραγνώρισε, μεταξύ άλλων, αδικαιολόγητα, τη συνήθη πρακτική του ΕΔΑΔ που καθιερώνει «πιλοτικές» ακροάσεις, με βάση τις αρχές της δίκαιης δί-κνης, οι οποίες ενίοτε επηρεάζουν εκατοντάδες προσφεύγοντες ενώ-πιόν του.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στη μαζικοποιημένη απόρριψη προ-σφυγών λόγω της απόφασης Δη-μόπουλος, το ΕΔΑΔ ενεργώντας «πολιτικά», και όχι ως δικαστήριο απονομής δικαιοσύνης, δεν εξέτασε για παράδειγμα στην περίπτωση της Εκκλησίας της Κύπρου το δεύτερο σκέλος της διεκδίκησής της, πέρα από τη στέρηση της χρήσης της περιουσίας της και η οποία αφο-ρούσε στην αυθαίρετη παρεμπόδιση της ελευθερίας της θρησκευτικής λαιρείας σε ναούς, με τα αναγκαία ιερά σκεύη, βιβλία και εικόνες! Απλώς το ΕΔΑΔ εξέδωσε μιαν άδι-κνη, «πολιτικής μορφής» απόφαση, ως φιλοτουρκική και πάλι σιτάει, την οποία και θα πρέπει να την θεωρούμε ως μη δίκαιη και ως μη παράγουσα νόμιμο προηγούμενο.

Τουρκίας ανοίγει νέες προοπτικές χάριν του δικαίου.

Σύνταγμα του '60;

Μεγάλη συζήτηση γίνεται τελευταία σε συνέχεια σκεπτικής τοποθέτησης του Προέδρου της Δημοκρατίας περί επιστροφής στο Σύνταγμα του '60. Και' αρχάς ο δημόσιος διάλογος αναλώθηκε στο ερώτημα κατά πόσον η τοποθέτηση του Προέδρου συνιστούσε 'πρόταση' ή 'απάντηση' στον Τατάρ. Χωρίς νόημα η διάκριση και αποσπά από αυτό που θα έπρεπε να ήταν το βασικό ερώτημα: Νομιμοποιείται ένας Πρόεδρος της Κυ-πριακής Δημοκρατίας να παραπέμψει, ως προς τη λύση του Κυπριακού, στο Σύνταγμα του '60;

Η απάντηση είναι σαφώς ναι. Να υπεν-θυμίσουμε ότι μέχρι σήμερα η Κυπριακή Δημοκρατία χρωστά τη νόμιμη ύπαρξή της σε αυτό το Σύνταγμα. Από πλευράς της διεθνούς έννομης τάξης αυτό αναγνωρί-στηκε με το ψήφισμα 186 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, το οποίο αναγνώρισε ότι η τουρκανισαρία του '63 ήταν όντως τουρκανισαρία και όχι, παρά τη δημιουργία των θυλάκων και την αποχώρηση των Τουρκοκυπρίων από τους κυπριακούς θεσμούς, αφέθηκε αλόβητη η διεθνής αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και βεβαίως ήταν αυτή η αλόβητη Κυπρι-ακή Δημοκρατία, η οποία εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έστω με αναστολή του ευρωπαϊκού κεκτημένου στα κατεχόμενα λόγω απουσίας ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας στα υπό κατοχήν εδάφη. Το ότι δεν υπάρχει έλεγχος της Κυπριακής Δημοκρατίας στα κατεχόμενα αυτό είναι αποδεκτό από όλους - Τούρκους και Έλ-λινες. Αυτό που δεν είναι αποδεκτό από όλους, με εξαίρεση δηλαδή την Τουρκία, είναι ότι στην κυπριακή επικράτεια υπάρχει

μόνο μία νόμιμη οντότητα και αυτή είναι η Κυπριακή Δημοκρατία.

Στην εσωτερική έννομη τάξη η συνέχεια της νομιμότητας του '60 καιτηράφηκε και έγινε δεκτή από το Ανώτατο Δικαστήριο στην υπόθεση Μουσταφά Ιμπραχίμ (1964)/ΑΔΔ 195. Οι Τούρκοι επιχειρήσαν να προκαλέσουν νομική κατάρρευση της Κυπριακής Δημο-κρατίας με την αποχώρησή τους από τους θεσμούς. Το νομικό δόγμα του δικαίου της ανάγκης λειτούργησε ως 'προσωρινή' γέφυρα μεταξύ της νομιμότητας του Συντά-γματος του '60 και των πρακτικών συνεπειών της αποχώρησής των Τουρκοκυπρίων. Με άλλους λόγους, η αποχώρηση των Τουρ-κοκυπρίων δεν σιτάθηκε ικανή να κλονίσει τη νομιμότητα. Έκτοτε υπήρξαν δεκαετίες τροποποιήσεις του Συντάγματος με βάση την άσκηση της αναθεωρητικής εξουσίας της Βουλής. Το Σύνταγμα πλέον δεν είναι ταυτόσημο με αυτό του '60. Από πλευράς του δικαίου όμως αυτής μετεξελίχθηκε με νόμιμα επιτρεπτό τρόπο. Άρα η πηγή νομιμότητας ακόμα και σήμερα είναι το Σύνταγμα του '60. Περί αυτού δεν χωρεί καμία συζήτηση!

Πηγαίνοντας τώρα στις διαπραγματεύσεις για επίλυση του Κυπριακού: Είναι γνω-στή η θέση όλων των Ελλήνων πολιτικών (άλλων γνήσιας θέσε, άλλων ψευδευτιγερ-κή) ότι η λύση πρέπει να προκύψει από 'μετεξέλιξη' της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει ότι θα γίνουν τέτοιες αλλαγές στο Σύνταγμα του '60, ώστε να καταλήξουμε σε μιαν αποδεκτή λύση του Κυπριακού. Και πάλι όμως η πηγή νομιμότητας είναι το Σύνταγμα του '60! Συνεπώς σε κάθε περίπτωση, τόσο αυτό που υπάρχει όσο και αυτό που θα προ-κύψει θα βασίζεται στο Σύνταγμα του '60. Επιστρέφοντας στη δήλωση του Προ-

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΛΟΚΑΣΙΔΗΣ, Δικηγόρος

έδρου ή και όποιου άλλου Προέδρου. Η θέση για εφαρμογή του Συντάγματος του '60 δεν είναι ούτε πρόταση ούτε απλή απάντηση προς Τατάρ ή οποιοδήποτε τρίτο. Είναι η απλή και επιβεβλημένη επιστρο-φή στη συνταγματική νομιμότητα! Τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγότερο. Δεν είναι συνεπώς θέμα άποψης η παραπομπή στο Σύνταγμα του '60, ούτε θέμα επιλογής ενιαίου κράτους ή ομόσπονδου. Είναι, το Σύνταγμα του '60, η απλή επιβολή των αρχών του δικαίου. Και δεν είναι κάτι που μπορεί οποιοσδήποτε Πρόεδρος, είτε ο Αναστασιάδης είτε άλλος, να δεχθεί ή να προτείνει. Είναι αυτό που επιβάλλει η αποκατάσταση της διατάραξης της νομι-μότητας που επέφερε η εισβολή. Δηλαδή αυτό που όλοι λένε ως θεμελιακή θέση, ότι πρέπει να αρθούν τα αποτελέσματα της εισβολής και της κατοχής, δεν είναι τίποτα άλλο παρά έμμεσο κάλεσμα για επιστροφή στο Σύνταγμα του '60.

Μπορεί να απαντήσει κανείς: Ναι, κύριε, αλλά γνωρίζετε ότι οι συζητήσεις στο Κυπριακό έχουν πάει πολύ πέραν του Συντάγματος του '60. Η απάντησή μου είναι διττή: Πρώτον, όσο μακριά και να πάει κανείς από το Σύνταγμα του '60, πάλι

οι αλλαγές θα εφαρμοστούν στο νομικό πλαίσιο του Συντάγματος του '60 (εφόσον επιμένουμε σε 'μετεξέλιξη').

Δεύτερον όμως και πέρα από οποιαδήποτε νομικά δεδομένα. Καθάρ διαπραγματευτικά. Μπορεί να ισχυριστεί κανείς: Μήπως δεν είναι καλή πίστη και ενώ είμαστε τόσο βαθιά στη διαπραγμάτευση να επαναφέρουμε το Σύνταγμα του '60; Πρέπει να υπενθυμίσουμε μια δραματική αλλά σκληρή πραγματικότη-τα. Το μόνο έρεισμα που έχουμε σε αυτήν τη διαπραγμάτευση ή γενικώς σε αυτήν τη διεκυστήνδα του Κυπριακού, είναι η νομι-μότητα, οι επαγές του διεθνούς δικαίου, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αν το αποχωριστούμε και αυτό, δεν έχουμε κανένα χαρτί! Για χρόνια τώρα η Τουρκία, με τη μέθοδο του σάλαμιού, επιχειρεί να μας αποσπάσει από τις θέσεις δικαίου από τις οποίες ξεκινάσαμε (τελευταία προσαπθεία με βρετανική συνδρομή η προσπάθεια για αναγνώριση χωριστών κυριαρχιών). Ο λόγος είναι πολύ απλός: Όσο πιο μακριά είμαστε από τις εναρκτήριες θέσεις δικαίου, τόσο περισσότερο το Κυπριακό μετατρέπεται σε μια διαφορά μεταξύ ερίζωντων μερών. Και αν ο σκόπος της επιανεχθεί, τότε το μόνο που μένει στην Τουρκία είναι να επιβάλει διά της ισχύος της τη λύση. Είναι δηλαδή η ύπαρξη και υπενθύμιση του διεθνούς δικαίου ο μόνος μοχλός που αποτρέπει την επιβολή στο Κυπριακό της βούλησής τους ισχυροτέρου.

Γι' αυτούς τους λόγους είναι που πάντα και συνέχεια πρέπει να τίθεται η επιπαικτική ανάγκη επιστροφής στη νομιμότητα και το Σύνταγμα του '60. Κατά τρόπο όμως επεξεργασμένο και σοβαρό και όχι υπό τύπον πυροτεχνήματος. Όπως φαίνεται να το χρησιμοποίησε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Η Τουρκία ουδέποτε θα αποχωρήσει ειρηνικά

ΑΝΔΡΕΑΣ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, πρώην συνδικαλιστής

Την επομένη της ολοκληρώ-σης της τουρκικής εισβολής τον Αύγουστο του 1974 και της εδραίωσης της διχοτόμησης με τη χάραξη της γραμμής Αττίλα, ο Τούρκος Πρωθυπουργός Μπουλέντ Ειζεβίτ δήλωσε εμφανικά ότι «για την Τουρκία το Κυπριακό είναι λυμένο επί του εδάφους και του χαρτί».

Έκτοτε με μεθοδικότητα και πρόγραμ-

μα η Τουρκία εδραίωσε τα τετελεσμένα της εισβολής και κατοχής και δημιουργεί συνεχώς και νέα τοιαύτα.

Τις τέσσερεις και πλέον δεκαετίες που ακολούθησαν ούτε συνομιλίες ούτε δια-πραγματεύσεις διεξήγγιστο, παρά μόνον «κουβέντες του καφεντίου», όπως τις χα-ρακτήρισε επιτυχώς ο εν τω μεταξύ απο-βιώσας Άγγλος δημοσιογράφος Robert Fisk στην εφημερίδα «Independent».

Με τις ούτω καλούμενες «συμφωνίες υψηλού επιπέδου» (γνωστές ως συμφωνίες κορυφής) απενοχοποιήσαμε την Τουρκία και μετατρέψαμε το Κυπριακό από θέμα εισβολής και κατοχής σε «δικονομική δι-αφορά» και στη συνέχεια με την υποβο-λή χάρτου για το «εδαφικό» ουσιαστικά αποδεχθήκαμε και τη διχοτόμηση.

Ο Σενέρ Ελιζήλ, γηγένης της συνεχένιας των Τ/κ διδασκάλων, χαρακτήρισε τα κατε-χόμενα ως «σκουπιδότοπο της Τουρκίας».

Συνεπώς το να μιλούμε σήμερα για «δικαι-βίωση και λειτουργική λύση του Κυπρια-

κού στο πλαίσιο της Δίκωνικής Δικονομικής Ομοσπονδίας (Δ.Δ.Ο) με πολιτική ιότητα, λύση βασισμένη στα ψηφίσματα του ΟΗΕ, τις συμφωνίες κορυφής και το ευρωπαϊκό κεκτημένο κ.λπ.» είναι εμπαιγμός και κοροϊ-δία του κυπριακού λαού, όπως και τα περί επανένωσης και απελευθερώσεως.

Η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο για να την επανακτήσει και να την θέσει σταδιακά υπό τον πλήρη έλεγχό της και όοι τουρ-κόφρονες και τουρκοπροσκυνημένοι στα ελεύθερα εδάφη δεν το αντιλαμβάνονται και επιρρίπτουν ευθύνες στη δική μας πλευρά, αποσιελούν ουσιαστικά την πέμπτη φάλλαξη, στην οποία αξίζει να ληχθεί αυτό που βροντοφώναζε ο Γέρος του Μωριά, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, όταν το 1825 ο Ιμπραήμ εισέβαλε στην Πελοπόννησο και κινδύνευσε η επανάσταση όταν υπήρξαν μερικοί όπως ο σιλαρχηγός Νεβές που τουρκοπροσκόννησε «φωπά και τσεκούρι στους τουρκοπροσκυνημένους».

Τα τουρκικά στρατεύματα ουδέποτε θα

αποχωρήσουν και η Τουρκία ουδέποτε θα τερματίσει τις απειλές και τα επεκτατικά της σχέδια σε βάρος της Κύπρου.

Με τον νου σας έμποροι λογαριάσατε λάθος, εάν πιστεύσατε ότι με την τουρκι-κή εισβολή ο Κυπριακός Ελληνισμός θα καταρρεύσει και αφού δεν το πετύχατε, επιδιώξατε να τα καταφέρετε με το επαί-σχοντο Σχέδιο Ανάν και να μετατρέψετε τη νήσο μας σε τουρκικό νομό – επαρχία.

Τώρα θέλετε να καταβροχθίσετε και την Αμμόχωστο, την παριίδα του Τεύκρου, τον Ονήσιλου και του Ευαγόρα και μας λέγατε να την ξεχάσουμε και μας εύχεστε «περαστικά μας» (ακειακή δήλωση του Τούρκου Αντιπροέδρου Φουάτ Οκτάι).

Και αυτήν τη φορά δεν θα τα καταφέρατε. Ο Κυπριακός Ελληνισμός είναι ριζωμένος σε αυτά τα χώματα και στα λευκά μάρμαρα της Σαλαμίνιας κακιά σκουριά δεν πιάνει, γιατί είμαστε εδώ χιλιάδες τώρα χρόνια σ' αυτήν τη γη από τις εποχές των Αχαιών Μνηκυναίων.

Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού

Ανήμερα της μεγάλης γιορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού γιορτάζει και πανηγυρίζει η ομώνυμη ιστορική εκδήλωση στα Πάνω Λεύκα. Πανηγυρικός Εσπερινός αύριο Δευτέρα, 13 Σεπτεμβρίου 2021, (6.00μ.μ.). Πανηγυρική Θεία Λειτουργία Τρίτη, 14 Σεπτεμβρίου 2021, (6.45π.μ. – 10.30π.μ.) και στις (6.00μ.μ.) παράκληση προς τον Τίμιο Σταυρό.

Γενική Συνέλευση

Καλείστε στη Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια, που θα διεξαχθεί την Τετάρτη, 22 Σεπτεμβρίου και ώρα 18.30, στην αίθουσα εκδηλώσεων στο κτήριο της ΠΟΕΔ, επί της Λεωφόρου Κυρηνείας 184, Πλάτυ Αγλαντζιάς, Λευκωσία. Πληροφορίες στο τηλ. 22813121.

Μαθήματα Βυζαντινής Μουσικής

Η Σχολή Βυζαντινής Μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου ανακοινώνει την έναρξη των μαθημάτων Βυζαντινής Μουσικής για το σχολικό έτος 2021-22. Τα μαθήματα για το πρώτο έτος θα ξεκινήσουν την Τρίτη, 3 Οκτωβρίου 2021, και για τα υπόλοιπα έτη την Τρίτη, 21 Σεπτεμβρίου 2021. Παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι όπως επικοινωνήσουν τηλεφωνικά με τον π. Δημήτριο Δημοσθένους (99618763) και τον Κυριάκο Σωφρονίου (97904640) για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εγγραφές, το πρόγραμμα διδασκαλίας της σχολής και τις ημέρες και ώρες διεξαγωγής των μαθημάτων.

Αγ. Θεόδωρος - Φεστιβάλ

Το 3ο Ακορντιόν Φεστιβάλ Κύπρος 2021 διοργανώνει το Κοινωνικό Συμβούλιο Αγίου Θεοδώρου Λάρνακας, σήμερα Κυριακή, 12/9/2021, από τις 7.30-20.15μ.μ. Από τις 8.30-9.00μ.μ. Music Moments Accordion Band και από τις 9.30-10.30μ.μ. Ρεμπέτικα με Ακορντιόν. Είσοδος ελεύθερη.

Αγ. Θεόδωρος - εκδήλωση

Εκδήλωση με θέμα «Χαλλούσι, το εθνικό προϊόν της Κύπρου» διοργανώνει ο Σύλλογος Γυναικών Υπαίθρου Λάρνακας, σήμερα Κυριακή, 12 Σεπτεμβρίου 2021, από τις 9.00π.μ. - 2.00μ.μ., στον υπαίθριο χώρο του Συλλόγου Γυναικών Υπαίθρου Λάρνακας στον Άγιο Θεόδωρο. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της σειράς εκδηλώσεων με τίτλο «ΚΥΡΙΑΚΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ», που διοργανώνεται κάθε Κυριακή με σκοπό την προώθηση της Κυπριακής Ονομαστικής και των τοπικών προϊόντων.

Εκδρομές στην Ελλάδα

Το Ινστιτούτο Ελληνικού Πολιτισμού διοργανώνει τις πιο κάτω ομάδες εκδρομές και καλεί τους ενδιαφερόμενους να δηλώσουν συμμετοχή στα τηλ. 22720000 & 99373000 και in.el.politismou@gmail.com. Α) 5νθήμερη σε Πελοπόννησο - Αθήνα 14-18 Οκτωβρίου. Τολό, Ναύπλιο, Μυκήνες, Ύδρα, Σπύτες, Πόρος, Παναγία Μαλεβή, Επίδαυρος, Αθήνα. Επίσκεψη στο Μουσείο Μπενάκη για να θαυμάσουμε την Επική Εκθεση «1821 Πριν και Μετά», που θεωρείται η μεγαλύτερη έκθεση για τον νεότερο Ελληνισμό που έχει παρουσιαστεί ποτέ. €450. Διαμονή, 3 βράδια στο Τολό σε 3* superior με ημιδιατροφή και ένα βράδυ Αθήνα 3* με πρόγευμα. Β) 8ήμερη στα Λουτρά Πόζαρ στο Λουτράκι Αριδαίας, 19-26 Οκτωβρίου. Ιαματικά λουτρά κάθε πρωί και απογευματινές εξορμήσεις σε φυσιο-λατρικούς, προσκυνηματικούς θησαυρούς καθημερινά. Μονή Γουμένισσας, Μονή Οσίου Νικοδήμου, Έδεσσα, Π. Άγιος Αθανάσιος, Νάουσα, Σκήτη Βέροιας, Βεργίνα, Αρχαία Πέλλα, Καστανιά Πάκου, Αριδαία - Θεσσαλονίκη. €760 σε ξενοδοχείο 3* superior με πλήρη διατροφή. Γ) 8ήμερη Χαλκιδική, Κρουαζιέρα Αγίου Όρους, Βέροια, Νάουσα, Βεργίνα, Λουτρά Πόζαρ, Παναγία Σουμελά, Βελβεντός, Νεράιδα Κοζάνης, Μονή Τιμίου Προδρόμου Σκήτης Βέροιας, Ποταμός Αλιάκμονας, Λίμνη Πολυφύτου, Βεργίνα, Θεσσαλονίκη. €560. Διαμονή σε 3* και 4* πρόγευμα καθημερινά και 3 δείπνα. Δ) 7ήμερη Ζαγοροχώρια - Ιόνιο - Θεσσαλονίκη 26/10 - 1/11. Λεπτομέρειες προσεχώς. Η τιμή είναι από άτομο σε δίκλινο και περιλαμβάνει αεροπορικό εισιτήριο, διαμονή και περιηγήσεις βάσει του αναλυτικού προγράμματος. Δηλώσεις συμμετοχής μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου. Τα προγράμματα των εκδρομών αναρτώνται στην ιστοσελίδα www.iiep.org.cy

Υποτροφίες για το Ακαδημαϊκό έτος 2021-2022

Το Ίδρυμα «Ανδρέα Παπακόστα» προτίθει να παραχωρήσει για το Ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 αριθμό υποτροφιών, σε αποφοίτους Σχολών Μέσης Παιδείας, για σπουδές στο Πανεπιστήμιο Κύπρου ή στα Κρατικά Πανεπιστήμια της Ελλάδας. Οι αιτήσεις πρέπει να προέρχονται από οικογένεια με χαμηλά εισοδήματα (μέγιστο εισόδημα οικογένειας έτους €25.000) και να κατέχουν απολυτήριο Σχολής Μέσης Παιδείας με γενικό βαθμό 18,5 και άνω (άριστα). Οι άρρενες πρέπει να έχουν συμπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις. Αυτό εις μπορείτε να πάρετε

από το γραφείο του Ιδρύματος, οδός Ραχτιβάν 13, Λευκωσία. Οι συμπληρωμένες αιτήσεις θα πρέπει να φθάσουν στα γραφεία του Ιδρύματος ή τουλάχιστο να φέρουν σφραγίδα του ταχυδρομείου, το αργότερο μέχρι 15η Οκτωβρίου 2021. Να προηγηθεί συνεννόηση στο τηλέφωνο 99470330.

από το γραφείο του Ιδρύματος, οδός Ραχτιβάν 13, Λευκωσία. Οι συμπληρωμένες αιτήσεις θα πρέπει να φθάσουν στα γραφεία του Ιδρύματος ή τουλάχιστο να φέρουν σφραγίδα του ταχυδρομείου, το αργότερο μέχρι 15η Οκτωβρίου 2021. Να προηγηθεί συνεννόηση στο τηλέφωνο 99470330.

Με την προσκόμιση Safe Pass η φοίτηση στο Πανεπιστήμιο UCLan Cyprus

Το Πανεπιστήμιο UCLan Cyprus ενημερώνει ότι τα μαθήματα για το νέο ακαδημαϊκό έτος θα διεξάγονται με τη μέθοδο της μεικτής διδασκαλίας και μάθησης (blended learning), με στόχο την επιστροφή των φοιτητών στα κτήρια του Πανεπιστημίου του στη Λάρνακα. Το Πανεπιστήμιο είναι έτοιμο να καλωσορίσει τους φοιτητές στις σύγχρονες εγκαταστάσεις του, διασφαλίζοντας τόσο την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, όσο και την τήρηση των απαραίτητων μέτρων και υγειονομικών πρωτοκόλλων, όπως αυτά εκδίδονται από τις αρμόδιες Αρχές, προς αποφυγή της διασποράς της COVID-19. Απαραίτητη προϋπόθεση για την είσοδο στα κτήρια του Πανεπιστημίου θα είναι η προσκόμιση Safe Pass. Οι φοιτητές, η ακαδημαϊκή κοινότητα, το διοικητικό προσωπικό και οι επισκέπτες μπορούν να παρουσι-

άζουν ένα από τα πιο κάτω αποδεικτικά: Πιστοποιητικό εμβολιασμού τουλάχιστον με μια δόση και αφού έχει παρέλθει διάστημα 3 εβδομάδων. Αποδεικτικό νόσησης από την ασθένεια COVID-19 τους τελευταίους 6 μήνες και Πιστοποιητικό αρνητικού τεστ,

rapid test ή PCR, με ιοχ 72 ωρών. Η Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου UCLan Cyprus θα ενημερώνει αναλυτικότερα τη φοιτητική κοινότητα για τον τρόπο διεξαγωγής των μαθημάτων και για άλλα σχετικά θέματα.

Δημοπρασία Πίνακα Λάμπρου Καλλένου

Ο μικρός Λάμπρος Καλλένος, αξιοποιώντας το ταλέντο του, σπριζεί το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα γι' ακόμα μια φορά... για πολλά παιδικά χαμόγελα. Με μια όμορφη ζωγραφιά εμπνευσμένη από τους «αγγέλους ζωής», τους δότες που δίνουν μια δεύτερη ευκαιρία ζωής σε συνανθρώπους μας. Η δημοπρασία θα

λειτουργήσει στις 18 Σεπτεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντή Δότη, τονίζοντας έτσι τη μεγάλη αξία της αλtruιστικής αυτής πράξης και προσφοράς. Τα έσοδα από την όμορφη αυτή ενέργεια του Λάμπρου θα δοθούν για τη στήριξη του Κέντρου Παιδικού Καρκίνου. Για τη δική σας εισφορά μπειτε στο <https://auctions.karaiskakio.org.cy>.

Beauty Bar και Hope For Children, μαζί ενάντια στον σχολικό εκφοβισμό

Με την ευκαιρία της έναρξης της σχολικής χρονιάς και την αυξανόμενη ανάγκη για τη διάδοση μηνυμάτων και εφαρμογή δράσεων ενάντια στον σχολικό εκφοβισμό, η αλυσίδα καλλυντικών Beauty Bar και το "Hope For Children" CRC Policy Center, συνεργάζονται για την εκστρατεία "Stop Bullying". Μέλη του εξειδικευμένου προσωπικού του Hope For Children θα βρίσκονται στα καταστήματα Beauty Bar για να ενημερώσουν και να ευαισθητοποιήσουν το κοινό για το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού. Παράλληλα, οι επισκέπτες των Beauty Bar θα έχουν τη δυνατότητα να συνεισφέρουν, μέσω των ειδικά δια-

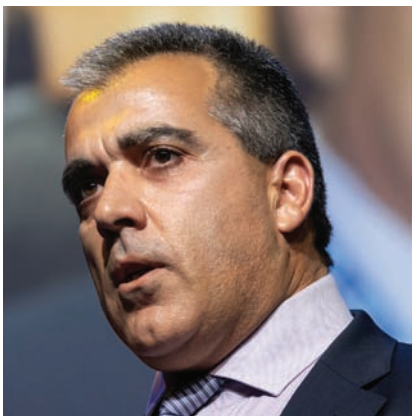

μορφωμένων κουμπάρδων, στον σκοπό της εκστρατείας, που δεν είναι άλλος από τον τερματισμό του bullying. Η χρηματική

συνεισφορά θα διατεθεί για τη στήριξη των δράσεων του Hope For Children που γίνονται στα σχολεία για την παγκύπρια πρόληψη και την αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού. Με αφορμή τη συνεργασία αυτή, στέλνουμε το μήνυμα προς όλους τους γονείς, εκπαιδευτικούς, μαθητές και στην κοινωνία γενικότερα, ότι η καταπολέμηση του σχολικού εκφοβισμού μπορεί να γίνει αποτελεσματική με τη συμβολή όλων μας. Τα καταστήματα καλλυντικών Beauty Bar βρίσκονται σε: Nicosia Mall, Ληδράς, My Mall Limassol, Kings Avenue Mall Paphos, Ερμού 32 στη Λάρνακα και 1ης Απριλίου 30 στο Παραλίμνι. Διαδικτυακό κατάστημα: www.beautybar.com.cy/.

Ο Αντώνης Λατούρος σε παγκόσμιο συνέδριο για την κλιματική κρίση

Από τη Διεθνή Ένωση Προστασίας της Φύσης (IUCN) πραγματοποιήθηκε στη Μασσαλία, 3-11 Σεπτεμβρίου, το Παγκόσμιο Συνέδριο Διατήρησης της Φύσης. Πρόκειται για διεθνές κογκρέσο που συνεχεται κάθε τέσσερα χρόνια (το 2016 πραγματοποιήθηκε στη Χαβάν - πέρυσι αναβλήθηκε λόγω COVID-19) και φέτος φιλοξενήθηκε από τη Γαλλία. Σ' αυτό λαμβάνουν μέρος κορυφαίες προσωπικότητες, επιστήμονες, τεχνοκράτες, ακτιβιστές και εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών και οργανώσεων που προσπαίζουν τη Φύση και το Περιβάλλον, όπως επίσης πολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες και βιομήχανοι που συζητούν καίρια ζητήματα του πλανήτη. Την Τετάρτη, 8 Σεπτεμβρίου, εκ μέρους της ευρωπαϊκής πρεσβυμείας ο πρόεδρος του Πανευρωπαϊκού Συνδέσμου Λατομείων (UEPG), Αντώνης Λατούρος, για την «Παγκόσμια Κρίση Άμμου και τις

Υποδομές» και πώς η κλιματική κρίση δημιουργεί συμμαχίες προς όφελος ολόκληρου του πλανήτη. Είναι δεδομένο ότι η άμμος είναι η πλέον αναλώσιμη πρώτη ύλη στον κόσμο μετά το νερό και αποτελεί απαραίτητο συστατικό στην καθημερινή ζωή. Είναι βασικό υλικό για την κατασκευή δρόμων, γεφυρών και κτιρίων. Η άμμος

είναι επίσης θεμελιώδες υλικό για την κατασκευή των υπολογιστών, γυαλιού και πυριτίου. Ωστόσο, ο κόσμος αντιμετωπίζει μια αυξανόμενη έλλειψη του κατάλληλου είδους άμμου που χρειάζεται και χωρίς άμεσα διαθέσιμα εναλλακτικά υλικά. Καθώς η παγκόσμια ζήτηση γι' αυτόν τον πόρο συνεχίζει να αυξάνεται ταχύτερα απ' ό,τι μπορούν να υποστηρίξουν οι φυσικές πηγές, είναι ζωτικής σημασίας να εντοπιστούν και να συμφωνηθούν, σε παγκόσμιο επίπεδο, εναρμονισμένοι κανονισμοί και βέλτιστες πρακτικές. Εκτός από τον Αντώνη Λατούρο, στο πάνελ βρίσκονταν οι Halinishi Yusuf-Makueni County Sand Conservation & Utilization Authority in Kenya, Deepthi Wickramasinghe - Πανεπιστήμιο του Κολόμπο, Σρι Λάνκα, Kate Dawson - London School of Economics & Political Science και Pascal Peduzzi - United Nations Environment Program GRID-Πανεπιστήμιο της Γενεύης.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Λευκωσία

Χριστοδούλου Κυπρούλα: Καρπενήσιου 25Α (κάθετος Λεωφ. Μακαρίου και Κένεντι), Λευκωσία, τηλ.: 22376960, 22378494. Μαρνέρου Άννα: Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου Γ' 209 (δίπλα από Shoebox και Pizza Hut), Πάνω Λακατάμεια, τηλ.: 22721727, 22721711. Δημητρίου Αναστασία: Κωνσταντινουπόλεως 76 Α (500 μέτρα από τα φώτα Γάλλου Πρέσβη, απέναντι από το γυμνάσιο Κωνσταντινουπόλεως), Στρόβολος, τηλ.: 22250085, 22261656. Ιωάννου Μαρία: Λεωφόρος Στασίνου 35 (δίπλα από το ανθοπωλείο Florabel), Λευκωσία, τηλ.: 22345116, 22345116. Παπαδοπούλου Ξανθή-Ελευθερία: Ψαρών 3Α (έναντι Ιπποκράτειου Νοσοκομείου), Έγκωμη, τηλ.: 22106044, 99958272.

Λεμεσός

Ζηνοβίου Σπύρος: Ευγενίου Βουλγάρους 4 (έναντι πρώην φρουράς ΜΑΝΓΚΟ), Κάτω Πολεμίδα, τηλ.: 25715555, 25320524. Ιερεΐδης Μιχαλάκης: Νίκου

Πατίνχ 2 - Ρούμπενς (δρόμος Πολεμίδων), Λεμεσός, τηλ.: 25336242, 25334653. Χρυσάνθου Μαρία: Λεωφόρος Μακαρίου Γ', 168 (έναντι McDonald's), Λεμεσός, τηλ.: 25211458, 99392728. Παπαδοπούλου Ιακωβίνα: Γρίβα Διγενή 145 Β&Γ, Νεάπολη (έναντι υπεραγοράς Άλφα Μέγα), Λεμεσός, τηλ.: 25250026, 96557894.

Λάρνακα

Χριστοδούλου Παύλος: Ερμού 51Γ, Λάρνακα, τηλ.: 24652702, 24360054. Κουλουμά Δημητρίου Άννα: Ηνωμένων Εθνών 16Α (δρόμος Λάρνακας-Λεμεσού), Λάρνακα, τηλ.: 24642333, 24661155.

Πάφος

Λάμπρου Γεωργία: Αγαπήνορος 24 (έναντι φρουράς «Κήπος της Εδέμ»), Πάφος, τηλ.: 26955057, 97619884.

Παραλίμνι

Κεφάλι Ρούλα: 1ης Απριλίου 111, Παραλίμνι, τηλ.: 23730116, 23821516.

Η Alpha Bank Cyprus Ltd παρέδωσε σχολικά είδη

Η Alpha Bank Cyprus Ltd συγριξε γι' ακόμα μια χρονιά την εκστρατεία του Παγκόπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, «Όλα τα παιδιά με σχολικά», που στόχο είχε τη συλλογή σχολικών ειδών για την κάλυψη των αναγκών παιδιών ευάλωτων οικογενειών, ώστε όλα τα παιδιά να ξεκινήσουν τη νέα σχολική χρονιά με τα απαραίτητα εφόδια. Το προσωπικό της Τράπεζας επέδειξε έντονο ενδιαφέρον και συμμετείχε ένθερμα στην πρωτοβουλία, συλλέγοντας σχολικά είδη σε ένα κομπί που τοποθετήθηκε στην υποδοχή των Κεντρικών Γραφείων της Alpha Bank Cyprus Ltd στη Λευκωσία. Η παράδοση των σχολικών ειδών έγινε από τη Διευθύντρια Διεύθυνσης Marketing και Δημοσίων Σχέσεων της Alpha Bank Cyprus Ltd, Έλενα Κωνσταντίνου Ριρή, στον Πρόεδρο του

Παγκόπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, Ηλία Δημητρίου, και στη Γραμματεία του Παγκόπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, Γιαννούλα Κυριακίδου. Οι εργαζόμενοι της Alpha Bank Cyprus Ltd συμμετείχαν έμπρακτα και σε αυτήν την ενέργεια εταιρικής κοινωνικής ευθύνης της Τράπεζας, δίνοντας τη δυνατότητα σε όλα τα παιδιά να έχουν ισότιμη πρόσβαση σε αναγκαία σχολικά είδη και να ξεκινήσουν με αισιοδοξία τη νέα σχολική χρονιά.

ΚΛΕΙΜΑ: Νέο κατάστημα στη Λακατάμεια

Την Πέμπτη, 2 Σεπτεμβρίου 2021, το απόγευμα, τελέστηκαν παρουσία πελατών, φίλων και συνεργατών, με μεγάλη επιτυχία, τα εγκαίνια του νέου καταστήματος ΚΛΕΙΜΑ στη Λακατάμεια. Τα εγκαίνια τέλεσε η Δημήτριάνα Λακατάμειας, Φωτοούλα Χατζήπαπα. Ο Αγιασμός πραγματοποιήθηκε από τον πατέρα Χρήστο Τσιοβάνου. Κατά τη διάρκεια των εγκαίνιων οι κ.κ. Γιώργος Γεωργίου και Ανδρέας Σιδεράς, ιδιοκτήτες των καταστημάτων, καλωσόρισαν όλους τους παρευρισκόμενους. Το κατάστημα ΚΛΕΙΜΑ στη Λακατάμεια έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην κατηγορία home improvement. Το νέο κατάστημα διαθέτει μία τεράστια γκάμα από διακοσμητικά, καθώς και έπιπλα για εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους. Ταυτόχρονα, το καινούριο ΚΛΕΙΜΑ στη Λακατάμεια διαθέτει το νέο κέντρο ύπνου Re-luxSleep, το οποίο εξειδικεύεται σε

στρώματα, μαξιλάρια και λευκά είδη! Θα μας βρείτε: Λευκωσία: Βιοτεχνική Λακατάμειας, Θεοφίλου Γεωργιάδη 10Β, τηλ. 22653888 και Αρχ. Μακαρίου Γ' 21, Λατσία, τηλ. 22571707. Λάρνακα: Ταυτόχρονα, το καινούριο ΚΛΕΙΜΑ στη Λακατάμεια διαθέτει το νέο κέντρο ύπνου Re-luxSleep, το οποίο εξειδικεύεται σε

#GoOrangeForALife

Ένα πορτοκαλί βραχιολάκι έρχεται και αυτό το φθινόπωρο για να βάλει χρώμα στη ζωή μας και να μας θυμίσει πόσο εύκολα μπορούμε να βάλουμε το δικό μας λιθαράκι, σπριζώντας το έργο του Καραϊσκάκειου Ιδρύματος κατά της λευκαϊμίας. Με αφορμή τον Σεπτέμβριο «Μήνα Λευκαϊμίας», το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα έχει δημιουργήσει και φέτος ένα όμορφο και μοντέρνο πορτοκαλί βραχιολάκι (σχέδιο Χρύσανθου Τζαπούρα) και μας ΠΟΡΤΟΚΑΛΕΙ #GoOrangeForALife, δίνοντας χρώμα και συνέχεια στη ζωή... για έναν κόσμο γεμάτο παιδικά χαμόγελα! Περήφανος σύμμαχος της όλης ενέργειας αλλά και διαφόρων άλλων

που θα διεξαχθούν κατά τον μήνα Σεπτέμβριο «Μήνα Λευκαϊμίας», είναι η Ελληνική Τράπεζα. Σπριζούν τα Norway Grants. Το βραχιολάκι είναι διαθέσιμο από το <https://charityshop.com.cy> και σε διάφορα σημεία πώλησης σε όλες τις πόλεις, στην τιμή των €6. Για πληροφορίες επικοινωνήστε στο 22210851 ή στο info@karaiskakio.org.cy

Απετάξω τον... «κορωνοϊούλην»;

Η κατάσταση με τον Μητροπολίτη Μόρφου Νεόφυτο και τις απόψεις του για τον «κορωνοϊούλην» είχε φθάσει στο... αμην, γι' αυτό και το θέμα ετέθη ενώπιον της Ιεράς Συνόδου, παρόντος και του Προέδρου της Δημοκρατίας. Παρά τους κεραυνούς του Αρχιεπισκόπου που είχαν προηγηθεί, τελικά η σύνοδος δεν... έψαλε τον Εξάψαλμο στον Μόρφου και κύλησε σε ήρεμο κλίμα. Ο Μόρφου δήλωσε ότι διατηρεί, μεν, τις απόψεις του για το ζήτημα, αλλά ξεκαθάρισε ότι σεβόμενος τις προσπάθειες της Δημοκρατίας και της Συνόδου για αντιμετώπιση της πανδημίας, δεν θα προβαίνει σε δημόσιες δηλώσεις, «εκτός εάν προκληθεί». Ίσως, όμως, θα έπρεπε να κάνει μια και μόνο δημόσια δήλωση, με την οποία να ανασκευάζει την περιβόητη αναφορά του ότι ζήτησε από την Παναγία να του στείλει «κορωνοϊούλην» και αυτή του έκανε το καίρι. Θα έπρεπε, με τη δήλωσή του, να παραδέχεται ότι δεν είναι η Παναγία που του έστειλε τον «κορωνοϊούλην». Είναι η άρνησή του να παίρνει μέτρα προστασίας κατά της πανδημίας. Θα έπρεπε, επίσης, να απολογηθεί που αποκάλεσε την

πανδημία «ωραία ασθένεια» και να παραδεχθεί ότι δεν είναι καθόλου ωραία γι' αυτούς που πεθαίνουν, για τους συγγενείς τους, γι' αυτούς που περνούν φοβερές εμπειρίες στις ΜΕΘ, γι' αυτούς που νοσούν με Covid και έχουν σοβαρές συνέπειες για πολλούς μήνες μετά ή και για ολόκληρη τη ζωή τους. Είναι δυνατόν να ζητάμε από την Παναγία ή τον Χριστό, ο οποίος ανάσταινε νεκρούς και θεραπεύεε λεπρούς, παράλυτους, τυφλούς και άλλους δυστυχισμένους, να μας στείλουν αρρώστιες που μπορεί και να μας οδηγήσουν στον θάνατο; Εν πάση περιπτώσει, ας ελπίσουμε ότι δεν θα έχουμε άλλες τέτοιες ιερές στραβοιμονιές. Δεν είναι αστεία πράγματα αυτά. Χάνουν τη ζωή τους άνθρωποι επειδή ακολουθούν τις συμβουλές ιερarchών και ιερών και όχι των επιστημόνων, αρνούμενοι να εμβολιαστούν. Όσο για τη θεωρία ιερarchών ότι ο κορωνοϊός είναι τιμωρία από τον Θεό για τις αμαρτίες και τις κακίες μας, αρκεί να θυμίσουμε ότι ο Θεός αγαπά τόσο πολύ τον κόσμο, ώστε έστειλε στη Γη, ενανθρωπιμένο, τον Υιόν Του. Δεν έστειλε τον... Ιόν του!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Ορθολογισμός και παραλογισμός

Ο ορθολογισμός δίνει καθημερινά σκληρές μάχες με τον ανορθολογισμό και τον παραλογισμό αυτές τις δύσκολες εποχές της πανδημίας. Ο ανορθολογισμός βρίσκει την έκφρασή του και στον ιατρικό τοαρ-λαιανισμό, που έχει πείσει μέρος του πληθυσμού ότι δεν χρειάζεται ο εμβολιασμός και ότι ο ιός μπορεί να καταπολεμηθεί με γιαιτροσόφια. Διάφοροι αφελείς καταφεύγουν σε φάρμακα που τους προτείνουν κομπογιαννίτες, είτε και σε αυτοσχέδιες θεραπείες του διαδικτύου, και κάποιοι από αυτούς καταλήγουν και στον θάνατο. Τις τελευταίες ημέρες μεταδόθηκαν πληροφορίες από τις Ηνωμένες Πολιτείες, σύμφωνα με τις οποίες άτομα ασθένειαν βαριά όταν έλαβαν την ουσία ιβερμεκτίνη, που αποτελεί αντιπαράσιτικό για τα... αλογα, ως αντιδοχή για τον Covid-19! «Δεν είστε άλογο, δεν είστε αγέλαδα», ήταν η αγωνιώδης ανακοίνωση της Αμερικανικής Υπηρεσίας Τροφίμων και Φαρμάκων, σε μια προσπάθεια να αποτρέψει τους πολίτες να παίρνουν τη συγκεκριμένη ουσία. Φαινόμενα ανορθολογισμού και παραλογισμού καταγράφηκαν και στην Ελλάδα, με περιπτώσεις αρνητών του κορωνοϊού να αρνούνται ακόμη και να διασωληνωθούν, όταν περιήλθαν σε κρίσιμη κατάσταση, και τελικά,

παρά τις προσπάθειες των γιατρών, έχασαν τη ζωή τους. Στην Κύπρο, ευτυχώς, η μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου σκεφτείται ορθολογικά και αποδέχεται τον εμβολιασμό σε ποσοστό 87%, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα. Μόνο το 6% αρνείται κατηγορηματικά να εμβολιαστεί, ενώ ένα ποσοστό 7% εμφανίζεται προβληματισμένο κατά πόσον θα εμβολιαστεί ή όχι. Οτιόσο, αυτή η μειοψηφία του 6% είναι και η πιο θορυβώδης και κατεβαίνει συχνά στους δρόμους, με βασικό σύνθημα ότι το ατομικό δικαίωμα υπερισχύει της προστασίας της υγείας του συνόλου. «Εξαπολύουν πόλεμο στους υγείες. Είμαστε υγείς, κύριοι. Δεν είμαστε άρρωστοι», έλεγε μια κυρία που μιλούσε με πάθος στους αρνητές έξω από το Προεδρικό την Κυριακή. Μα γι' αυτό, κυρία μου, οι επιστήμονες συντιστούν το εμβόλιο. Για να παραμείνεται υγείς. Εξάλλου, υγείς, προτού ασθενήσουν με κορωνοϊό, ήταν και 118.000 συμπατριώτες μας. Τι φοβούνται, λοιπόν, οι αρνητές; Ότι κινδυνεύουν περισσότερο από τα εμβόλια, παρά από τον κορωνοϊό; Και πώς εξηγούν, τότε, το ότι οι εννιά στους δέκα που καταλήγουν στα νοσοκομεία (και τα νεκροτεμεία) είναι ανεμβολίαστοι; Ο παραλογισμός στο μεγαλείο του!

ΜΠΟΣΞΡ

Άρχισε η παρέλαση των υποψηφίων

Νωρίς-νωρίς άρχισαν ένας-ένας να ανεβαίνουν στη σκηνή, για να αυτοπαρουσιαστούν, οι υποψήφιοι οι οποίοι φιλοδοξούν να ανηφορίσουν προς τον Λόφο το 2023. Είμαστε 18 μήνες πριν από τις προεδρικές, αλλά κάποιοι ανυπομονούν να χτίσουν από τώρα την υποψηφιότητά τους, ελπίζοντας ότι θα τύχουν ευρύτερης υποστήριξης για να μπορέσουν να συνεχίσουν. Οι πρώτοι υποψήφιοι είναι φυσικό να εμφανίζονται ως ανεξάρτητοι. Κάποιοι κλείνουν το μάτι και σε κόμμα-τα, αλλά επί του παρόντος τα κόμματα κοιτάνε αλλού. Είναι πολύ νωρίς για να συζητήσουν πιθανά... προξενιά και παντολογήματα. Τα μηνύματα από τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου ακόμη αλέθονται στους κομματικούς μύλους και συνεπώς δεν είναι έτοιμοι να αποφασίσουν για το επόμενο βήμα που θα κάνουν. Ασφαλώς θα περιμένουν να σφυγμομετρήσουν πιο προσεκτικά τις επιθυμίες των πολιτών, τις προτεραιότητές τους, τις ανάγκες τους εν μέσω πανδημίας και οικονομικής κρίσης. Το σίγουρο είναι ότι θα έχουμε πολλούς υποψηφίους Προέδρους που θα θέλουν να μας σώσουν. Αλλά πρέπει, πρώτα απ' όλα, να διαλέξουν

τα κόμματα αυτούς που θα φορέσουν το προεδρικό κοστούμι, το οποίο ράβουνε τα ίδια. Κανένας υποψήφιος δεν μπορεί να ελπίζει χωρίς να έχει εξασφαλίσει την υποστήριξη ενός από τα δύο μεγάλα κόμματα. Το ΔΗΚΟ αμφιταλαντεύεται ακόμη ποια κατεύθυνση τους, ελπίζοντας ότι αν δηλαδή θα διεκδικήσει το ίδιο την προεδρία, ή εάν θα περιοριστεί να πανηγυρίζει στην εξέδρα για την εκλογή κάποιου άλλου, με το περίφημο «στο ΔΗΚΟ ανήκει αυτή η μεγάλη νίκη». Στο ΑΚΕΛ ο Στέφανος έχει να διαχειριστεί μιαν αρνητική κληρονομιά με τις δύο αλληπάλληλες ήπιες του κόμματος στις Προεδρικές του 2013 και του 2018 και θα παρασπαθήσει να παίξει αυτήν τη φορά σε «σίγουρο άλογο». Στον ΔΗΣΥ, την τελευταία λέξη την υποψήφιο του κόμματος θα την πει ο Αβέρωφ. Ποια θα είναι η λέξη αυτή; Φούλνς; Χριστοδουλίδης; Κασουλίδης; Κάποιος άλλος; Μήπως... κάποια άλλη; Μόνον ο ίδιος ξέρει. Συνεπώς μην περιμένετε από έναν δεινό οκακιστή να σας αποκαλύψει την επόμενη κίνησή του. Όταν, μάλλον, συνθίξει μονίμως να φέρνει τα πάνω κάτω.

ΜΠΟΣΞΡ

Η κρίση θέλει... Στυλιανίδη;

Κάπως σαν... Μεσοσία υποδέχθηκαν στο Μέγαρο Μαξίμου τον πρώην Επίτροπο της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Χρήστο Στυλιανίδη, στον οποίο ο Κυριάκος Μητσοτάκης εμπιστεύθηκε το νεοϊδρυθέν Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Οι διθυραμβικές αναφορές, από κυβερνητικής πλευράς, για τις περγαμνές και το ευρωπαϊκό έργο του κ. Στυλιανίδη ανέβασαν πολύ τον πήχη των προσδοκιών γι' αυτά που αναμένονται από τον Κύπριο υπουργό. Είναι όντως πολύ βαριές οι ευθύνες που αναλαμβάνει, σε ένα ιδιαίτερα βαρύ κλίμα που προκάλεσαν οι τρομακτικές καταστροφές από τις πρόσφατες πυρκαγιές. Φυσικά, όλα θα κριθούν εκ του αποτελέσματος. Ο αρθρογράφος του Protagon.gr, Κώστας Γιαννακίδης, έγραψε χαρακτηριστικά: «Ο Χρήστος Στυλιανίδης θυμίζει κάτι σπουδαίους ποδοσφαιριστές που έρχονται να δοκιμάσουν την τύχη τους στην Ελλάδα και δεν ξέρουμε αν θα καταφέρουν να προσαρμοστούν στο κακοίραχλο ελληνικό πρωτάθλημα». Πάντως, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης μάλλον δεν είναι ευτυχής με την κίνηση του Μητσοτάκη, αφού είναι γνωστό πως ο Νίκαρος ήταν στα μαχαίρια με τον Στυλιανίδη και έχουν γραφτεί και ακουστεί πολλά για τις διαφορές

τους και τους λόγους που ο Πρόεδρος δεν τον επαναδιόρισε Επίτροπο. Αλλά η μπορούσε να κάνει ο Πρόεδρος; Να φέρει ένσταση στην υποργοποίηση του; Μα τότε θα συμπεριφερόταν όπως ακριβώς το ΑΚΕΛ, το οποίο έφερε ένσταση και ματαίωσε τη συμμετοχή του Αδάμου Αδάμου στην κυβέρνηση του. Ευχόμαστε ειλικρινά να επιτύχει στο σημαντικό έργο που ανέλαβε ο κ. Στυλιανίδης. Κάθε θετική συνεισφορά στελεχών από την Κύπρο στην Ελλάδα για αναβαθμίσεις θεσμών, ριζοσαστικές αλλαγές και μετασχηματισμό και εκσυγχρονισμό του κράτους, είναι ευπρόσδεκτες. Ήδη ο Έλληνας Πρωθυπουργός έχει εμπιστευθεί τον Κύπριο Νομπελίστα καθηγητή Χριστόφορο Πισοαρίδη για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, και τον Κύπριο γιατρό, Μάριο Θεμιστοκλέους, για να συντονίζει στην Ελλάδα την εμβολιαστική διαδικασία και να εποπτεύει την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας. Όσο για τις προεδρικές φιλοδοξίες, που, όπως λέγεται, έχει ο κ. Στυλιανίδης, μάλλον θα μείνουν στο ράφι. Δόξα η αποτελεσματικότητα ή όχι του έργου του θα δοκιμαστεί το καλοκαίρι του 2022 κι ο ίδιος πρέπει να είναι παρών στο πεδίο και όχι να κάνει προεκλογική στην Κύπρο.

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Σχίστε και τη ΔΔΟ για να μη μας συγχύσετε!

Σωστά απάντησε ο Υπ. Παιδείας Πρόδρομος Προδρόμου στις αντιδράσεις του Τούρκου αντιπροέδρου, Φουάτ Οκτάι, σχετικά με την «προσωρινή» απόσυρση σελιδίας αγγλικού βιβλίου για τον Μουσταφά Κεμάλ, τον σφαγέα των λαών. Π. Προδρόμου στο SigmaLive: «Πριν μιλήσουμε για σεβασμό απέναντι σε συγκεκριμένα ιστορικά πρόσωπα, θα πρέπει να μιλήσουμε για σεβασμό προς τους λαούς και τα δικαιώματά τους. Να μιλήσουμε για τη μνήμη του αρμενικού λαού, των Ποντίων, των Ασσυρίων και τη γενοκτονία που τους επιφύλαξε η Τουρκία στις αρχές του 20ού αιώνα... Θα θέλαμε να σεβαστούμε την Τουρκία, αλλά γι' αυτό θα πρέπει και η Τουρκία να σεβεται τα δικαιώματα των λαών και το δικαίο. Εδώ στην Κύπρο, στα εδάφη που καταπατά η Τουρκία, πρέπει να πάψει να σφετερίζεται τη στήλη, τα χωριά και τις πόλεις μας. Θα πρέπει να σεβαστεί τα βασικά δικαιώματα των ανθρώπων». Ακόμα μια φορά πολύ σωστά, κ. Προδρόμου. Όμως, προχωρήστε και εσείς ως

κυπριακή Κυβέρνηση και σεβαστείτε τα βασικά δικαιώματα των ιδίων ανθρώπων. Τα δικά μας δικαιώματα. Των Ελλήνων εκτοπισθέντων από τους Ατίλεις της Αγκυρας και τον Ειζεβί (δεύτερο σφαγέα 1974), να επιστρέψουμε στις κλεμμένες μας περιουσίες, οχιζόνιας και τη δι-κοινωνική, δι-ζωνική ομοσπονδία και ό,τι συνεπάγεται. Και ό,τι έχετε μέχρι σήμερα παραχωρήσει στους κατακτητές άνευ εξουσιοδότησεως από το λαό. Γιατί αλλιώς μας συγχύζει. Αφενός το οσχίμο σελιδίας βιβλίου που ωραιοποιεί τον σφαγέα από την κυπριακή

Κυβέρνηση, αλλά αφετέρου η ίδια κυπριακή Κυβέρνηση εκπαίρει και επιμένει να εγκαθιδρύσει μια ΔΔΟ με την ίδια Τουρκία (κατακτητή! Νομιμοποίησης ένα παράνομο καθεστώς, που ενεργά προσωθεί τον Κεμάλ. Και έχει μολώνι τα κατεχόμενα με αμάλμια του! Αλλάζει η μόνη εξήγηση είναι μια Οργουελική διγλωσσία. Για να θυμηθούμε τον Όργουελ: «To hold simultaneously two opinions which cancelled out, knowing them to be contradictory and believing in both of them». Σχίστε λοιπόν τη βρειτανο-τουρκική τερατοσυργία της απαρτχάιντ ΔΔΟ και σεβαστείτε όλοι τα ανθρώπινα δικαιώματα των ανθρώπων μας και το δικαίο σε ένα κράτος δικαίου και ανθρωπισμού. Ένας άνθρωπος μία ψήφος σε μια Δημοκρατία. Παράλληλα με τη μνήμη του αρμενικού λαού, των Ποντίων, των Ασσυρίων και τη γενοκτονία που τους επιφύλαξε η Τουρκία στις αρχές του 20ού αιώνα. Ίσως και προλαβείτε κάποια επανάληψη στην Κύπρο...

Φανούλα Αργυρού

Από τη Σιγκαπούρη της Μεσογείου στην εκτέλεση της ΚΔ με τη ΔΔΟ!

Είναι καλά να θυμίζουμε τι έλεγαν και τι έκαναν οι προηγούμενοι 6 Πρόεδροι της ΚΔ. Ειδικά τι έλεγε και τι έκανε ο «οργανοκατέβατος» Γιώργος Βασιλείου. Αρχικά δήλωνε ότι ήλπιζε σε λύση σ' εύλογο χρόνο, ήθελε να συναντήσει τον Τ. Οζάλ γιατί πίστευε θα τα εύρισκε μαζί του, ήθελε, μας είπε, να κάνει την Κύπρο Σιγκαπούρη της Μεσογείου! Συναντήθηκε με τη Βρετανίδα Πρωθυπουργό μετά την εκλογή του για να την διαβεβαιώσει -ζητώντας μάλλον ξεχωριστή ολιγόλεπτη συνάντηση- ότι ενόσω ήταν πρόεδρος

δεν επρόκειτο να ενοχληθούν οι Βρετανικές Βάσεις. Πήγε στην Αμερική και την 1η Αυγούστου 1988 συναντήθηκε με τον «είναι ιερά και απαραβίαστα ο' όλες τις γωνιές του κόσμου», δεχόμενος ο βρετανικό ψήφισμα 649/90 ότι «τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ιερά και απαραβίαστα ο' όλες τις γωνιές του κόσμου...». Ότι η λύση που θα συμφωνούσε θα εξασφάλιζε και τα τουρκικά συμφέροντα. Και, όντως, τελικά αυτό έκανε δεχόμενος το 99% των τουρκικών απαιτήσεων (δήλωση Γκουσταβ Φειζέλ). Παραβία-

σε τα ιερά ανθρώπινα δικαιώματα των Ελλήνων της κατεχομένης Κύπρου, που «είναι ιερά και απαραβίαστα ο' όλες τις γωνιές του κόσμου», δεχόμενος ο βρετανικό ψήφισμα 649/90 καθοδηγούμενος από το Φόρεϊν Όφισ, που εισήγαγε με την έγκριση της κυβέρνησής του (όχι του λαού) το τέρας της βρετανο-τουρκικής δικαιοδικής, διζωνικής ομοσπονδίας... Αυτός ο άνθρωπος ακόμα συμμετέχει στο... «εθνικό συμβούλιο»...

Φανούλα Αργυρού

Λόγω Κύπρου απέκτησαν πολεμική βιομηχανία!

Τουρκικά όπλα... made in Cyprus! Ναι, ναι. Καλά το διαβάσατε. Η Κύπρος «βοήθησε» την Τουρκία να αποκτήσει δική της πολεμική βιομηχανία! Δεν το λέω εγώ. Το λέει ο Ερντογάν. «Δεν είχαμε αρκετά όπλα, δεν είχαμε αρκετά πυρομαχικά και η ειρηνευτική επιχείρηση Κύπρου μάς ωφέλησε, ώστε να δούμε αυτήν την πραγματικότητα», δήλωσε ο σουλτάνος κατά τα εγκαίνια του νέου κτιρίου του τουρκικού Υπουργείου Αμυνας. Έτσι, από την δεκαετία του '90, η Τουρκία άρχισε να εφαρμόζει ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανίας για να καταστεί όσο το δυνατόν πιο αυτοδύναμη. Επί Ερντογάν, η προσπάθεια αυτή εντατικοποιήθηκε, συστηματοποιήθηκε και ταυτόχρονα προσέλαβε και εξαγωγικό χαρακτήρα, αποτελεί δε ένα από τα κύρια «εργαλεία» προώθησης της ηγεμονικής πολιτικής της Αγκυρας προκειμένου να

καταστεί περιφερειακή δύναμη. Για τις δυνατότητες της τουρκικής πολεμικής βιομηχανίας και ειδικότερα την κατασκευή drones μίλησε ο Τούρκος Πρόεδρος κατά την πρόσφατη τελετή παρουσίασης του νέου μαχητικού drone «Bayraktar Akinci», το οποίο παράγει εταιρεία του γαμπρού του. Ο Ερντογάν κατέταξε την Τουρκία ανάμεσα στις τρεις καλύτερες χώρες στον πλανήτη στον συγκεκριμένο τομέα. Και είναι αλήθεια ότι η Τουρκία έχει προχωρήσει με απίστευτα ταχείς ρυθμούς στην τεχνολογία των στρατιωτικών μη επανδρωμένων αεροσκαφών, διαβλέποντας εγκαίρα ότι η χρήση τους αποκτά ιδιαίτερη στρατηγική σημασία σε ένοπλες συγκρούσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η τελευταία στρατιωτική νίκη του Αζερμπαϊτζάν κατά της Αρμενίας, όπου καθοριστικό ρόλο έπαιξαν τα τουρκικά μη επανδρωμένα Bayraktar-TB2. Σημειώνε-

ται ότι εκτός από το Αζερμπαϊτζάν, η Τουρκία έχει πουλήσει drones στην Ουκρανία, την Πολωνία, το Κατάρ και τη Λιβύη. Και ως μη ξανάμε ότι έχει δημιουργήσει στρατιωτική βόμβα για drones και στα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου. Μπροστά σε αυτά τα δεδομένα, πώς αντιδρά ο Ελληνισμός; Να σας πω. Πριν από μερικές μόλις ημέρες υπεγράφη στην Αθήνα μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Πολεμικής Βιομηχανίας και τριών ελληνικών Πανεπιστημίων, για την έρευνα, ανάπτυξη και, εν συνεχεία, τη βιομηχανική παραγωγή του πρώτου Αυτονομίου Εναέριου Οχήματος Πολλαπλών Χρήσεων. Κάλιο αργά παρά ποτέ, θα μου πείτε. Το πόσο «αργά» γίνεται αυτό, μπορούμε να το αντιληφθούμε συγκρίνοντας με τις επιδόσεις του επεκτατιστή γείτονα στον συγκεκριμένο τομέα.

ΜΠΟΣΞΡ

Ο Τίμης, ο Φούλνς κι η ανακύκλωση

Το πιο ενδιαφέρον, ίσως, στοιχείο από τη στάση των δημοσίων προσώπων που αποχωρούν από μια θέση «κυροβολόντας», όπως έφισιται να περιγράφουν την ενεργεία τους οι δημοσιογράφοι, είναι ότι μεταίνουμε κάποιες αλήθειες, που υπό διαφορετικές συνθήκες θα παρέμεναν κρυμμένες. Δυσχερестημένοι από την αντικατάστασή τους, «θυμού-νια» ξαφνικά κάποια αξιοκατάκριτα πράγματα που είχαν συμβεί κατά τη διάρκεια της θητείας τους και τα βγάζουν στη φόρα. Συνήθως για να καρφώσουν κάποιους άλλους. Αυτό έγινε και στην περίπτωση του τέως Επιτρόπου Αγροτικών Πληρωμών, Τίμη Ευθυμίου, ο οποίος επαναδιορίστηκε στη θέση αυτή από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, αν και ο τελευταίος του το είχε υποσχεθεί, όπως υποστηρίζει ο κ. Ευθυμίου. Τα πυρά του Τίμη είχαν ως βασικό στόχο τον Πρόεδρο (τον οποίο έμεξε ότι δεν έχει γωνία, ούτε είναι ντόπιμος και τίμιος), αλλά τα σκάγια πήραν και τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ, Αβέρωφ Νεοφύτου. Και μάλιστα προέβη και σε μιαν αποκάλυψη ο κ. Ευθυμίου. Όχι, στα έξι χρόνια που βρισκόταν στη θέση του Επιτρόπου Αγροτικών Πληρωμών, ο Αβέρωφ μόνο μια φορά επικοινωνήσε μαζί του, για να τον εκπρέασει σε θέματα παραγωγών. Σοβαρή κατηγορία, δεδομένου ότι η απόπειρα επηρεασμού σε θέματα διορισμών, παραγωγών κ.λπ. στην κρατική υπηρεσία αποτελεί ποινικό αδίκημα. Ο Αβέρωφ ανταπέδωσε τα πυρά, λέγοντας ότι δεν πήγαινε μεν στον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών, αλλά πήγαινε κατευθείαν στους αγρότες (απόδειξη... το μάρζεμα καρπουζιών, ελιών, κερασιών και κολοकाσιού!). Οτιόσο για την κατηγορία του Τίμη περί παρέμβασής του στις παραγωγές, δεν είπε τίποτε. Και εδώ συναντάμε πλέον την... ταμπакίερα. Τουτέστιν το θέμα του βολέματος ημετέρων, το οποίο ήταν και η αιτία για να ζώσει ο Τίμης την καρμπάνα και γ' αρχίσει τις μιγαλωθιές. Στη θέση του Τίμη ως Επίτροπου Αγροτικών Πληρωμών διορίστηκε ο αποτυχών να επανεκλεγεί τέως βουλευτής Λεμεσού Αντρέας Κυπριανού. Η κλασική προεδρική συνταγή. Όσοι αποτυγχάνουν να εκλεγούν ή όσοι αξιωματούχοι πρέπει να αντικατασταθούν επειδή δεν ανταποκρίνονται επαρκώς στα καθήκοντά τους ή για κάποιον άλλο λόγο, βολεύονται σε κάποιαν άλλη θέση. Το Προεδρικό εφαρμόζει υποδειγματικά την... ανακύκλωση. Προς άφατη χαρά της Επιτρόπου Περιβάλλοντος. Ουπς! Ξεχασα ότι και η ίδια έχει... ανακυκωθεί, αφού διετελέσε και αναπληρώτρια κυβερνητική εκπρόσωπος!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Με Αναν-ικές προεκτάσεις ο διορισμός του Χρ. Στυλιανίδη από τον Μητσοτάκη

Ο Έλληνας Πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, την περ. Δευτέρα διόρισε τον Χρήστο Στυλιανίδη στην θέση του Υπουργού Πολιτικής Προστασίας. Πριν, κατά και μετά τον διορισμό του, δημιουργήθηκε πρωτοφανής σάλος με επαίνους αλλά και με σκληρές επικρίσεις. Έλληνες δημοσιογράφοι έφτασαν στο σημείο να αναφερθούν στην Κύπρο ως... «εξωτερικό». Και να διερωτηθούν αν μέσα στα 11 εκ. των Ελλήνων δεν υπήρχε άξιος και κατάλληλος για να διοριστεί και έπρεπε ο Μητσοτάκης να κάνει... εισαγωγή «άριστου» από την Κύπρο.

Ο διορισμός Στυλιανίδη μπορεί να αναλυθεί μέσα από το πρίσμα των εξής πτυχών. Πρώτον, γιατί ένας Έλληνας της Κύπρου και όχι ένας Ελλαδίτης; Κυρίως, γιατί όχι ένα ικανό στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας; Είναι συνήθης και διαχρονική πρακτική, στην Ελλάδα και στην Κύπρο, ο εκάστοτε Πρωθυπουργός ή Πρόεδρος, να επιλέγουν κομματικά στελέχη, φίλους ή και άλλους συνεργάτες, οι οποίοι συνέβαλαν στην εκλογική νίκη. Αυτή η πρακτική υποβάλλει ότι ο εκάστοτε διορισμός γίνεται πρώτα με ψηφοθηρικά κριτήρια, με το πολιτικό και κομματικό εκτόπισμα του διοριζόμενου και, προπάντων, με την προοπτική η θα αποφέρει μελλοντικά σε ψήφους στο κόμμα.

Να υπενθυμίσουμε πως ο Έρος της Δημοκρατίας, Γ. Παπανδρέου, διόρισε τον Έλληνα Κύπριο, Λουκή Ακρίτα, στην θέση του Υφυπουργού Παιδείας. Επίσης, ο Παναγιώτης Λαμπρίας, κυπριακής καταγωγής από την πλευρά του πατέρα του, ήταν Υφυπουργός παρά το Πρωθυπουργό, Κ. Καραμανλή, ενώ χρημάτισε και ευρωβουλευτής της Νέας Δημοκρατίας. Ο Γιάννος Κρανιδιώτης ήταν σύμβουλος του Ανδρέα Παπανδρέου, Υφυπουργός Εξωτερικών επί Σημίτη και ευρωβουλευτής. Σήμερα, ο Μητσοτάκης διόρισε τον Χρήστο Στυλιανίδη και με την απόφασή του διαρρηγνύει κατεστημένες πρακτικές δεκαετιών.

Δεύτερον, ο διορισμός του Στυλιανίδη μπορεί να ιδωθεί και από ιδεολογικής σκοπιάς. Ήταν μέλος του «Ρήγα Φεραίου», οργάνωση νεολάας του ΚΚΕ εσωτερικού. Όντας φοιτητής, όπως μαρτυρούν συμφοιτητές του, ήταν έντονα ακροαριστερών τοποθετήσεων και επέκρινε σκληρά την «φασιστική, εθνικιστική δεξιά». Μέχρι που αίφνης προσέγγισε την οργάνωση νεολαίας της Νέας Δημοκρατίας και την Πρωτοπορία του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Έκτοτε, οι μετακινήσεις του σε κομματικούς και ιδεολογικούς χώρους τον οδήγησαν από Εκπρόσωπο του Π. Πασχάλιδη σε Κυβερνητικό

Εκπρόσωπο του Γλ. Κληρίδη και μετέπειτα του Ν. Αναστασιάδη. Εξέλεγε βουλευτής και ευρωβουλευτής και διορίστηκε Επίτροπος στην ΕΕ.

Διαφώνησε με τον Αναστασιάδη στο Κυπριακό (Crans Montana) και τον επέκρινε για τα «χρυσά διαβατήρια» αν και συμπορεύτηκαν στην εκβιαστική επιβολή του τερατουργήματος Ανάν. Ο Χρ. Στυλιανίδης κατηγορείται ότι φέρεται να εισέπραξε χρήματα από τους Αμερικανούς για να προωθήσει και να... εξηγήσει στους Κυπρίους το ανοσιούρηγμα Ανάν, που θα παρέδιδε ατύανδρη την Κυπριακή Δημοκρατία σε μία νέα τουρκοκρατία. Ούτε απολογήθηκε για τους τότε εκβιασμούς και απειλές κατά των Ελλήνων Κυπρίων, ούτε και έδωσε εξηγήσεις για τον καί' ισχυρισμόν χρηματισμό του.

Τρίτον, είναι η πολιτική διάσταση του διορισμού Στυλιανίδη. Μπορεί να φέρεται ότι έχει επιτελέσει διάφορα, όντας Επίτροπος (με τη βοήθεια της γραφειοκρατίας των Βρυξελλών), αλλά η Ελλάδα είναι αχαριτογράφητα νερά. Η ελληνική γραφειοκρατία είναι ακόμα άπτητη, τα κομματικά και πολιτικά δρώμενα είναι τελείως διαφορετικά από την Ευρώπη. Θα φανεί πολύ σύντομα αν θα τα καταφέρει. Άλλωστε κάθε πολιτική κρίνεται εκ του αποτελέσματος.

Όμως, υπεισέρχονται και άλλοι παράγοντες, που υποβάλλουν ότι ο διορισμός δεν φαίνεται να έγινε μόνο για την Πολιτική Προστασία. Ο Στυλιανίδης είναι στενά συνδεδεμένος με το ΕΛΙΑΜΕΠ (δες και Ηρακλείδης, Ιωακειμίδης, Ντόκος), άντρο ναινέκων και δηθεν εκουσχρονοιστών συμβούλων του Σημίτη. Ανήκε στη Σημιτική πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ. Μητσοτάκης, Αναστασιάδης, Ντόρα, Στυλιανίδης, Άννα Διαμαντοπούλου είναι ορκισμένοι Αναν-ιστές, σε

συνέργεια με τους ντόπιους Αβ. Νεοφύτου, Στ. Σιεφάνου, κλπ. που ομνύουν στην τουρκοφρενή διζωνική, το προστάδιο της τουρκοποίησης της Κύπρου.

Ο Χρ. Στυλιανίδης δεν έχει ξεκάθαρη πολιτική ή ιδεολογική ταυτότητα. Είναι ένας πολιτικός-ιδεολογικός γυρολόγος. Δηλ. είναι ένας πετυχημένος πολιτικός καιροσκοπός, ο οποίος εκμεταλλεύτηκε και αξιοποίησε ευκαιρίες, θέσεις και συγκυρίες. «εθαψε» συντρόφους και συνεργάτες, για να ανελκίθει και να φτάσει σήμερα να προαλείφεται ή και να προαναγγέλλεται (ακόμα και από τον Στ. Μαλά), ως ένας εκ των υποψηφίων για τις Προεδρικές του 2023. Οι πολιτικές του φιλοδοξίες προφανώς ενόχλησαν τον Ν. Αναστασιάδη, ο οποίος τον έστειλε Επίτροπο στις Βρυξέλλες, με βοηθό τον Μακάριο Δρουσιώτη.

Ναι, αυτόν που εξέδωσε το γνωστό βιβλίο, «Η Συμμορία», με αποκαλύψεις για αθλιότητες, απάτες, το κούρεμα, τη διαπλοκή πολιτικών, κομματικών, δικηγόρων και επιχειρηματιών, τη διαφθορά της διακυβέρνησης και του Προέδρου Αναστασιάδη αλλά... χωρίς αναφορά στον Χρ. Στυλιανίδη. Ο Ν. Αναστασιάδης, ορκισμένος Αναν-ιστής, δήλωσε και' επανόληψιν ότι δεν θα είναι για τρίτη φορά υποψήφιος.

Όμως οι περισσότεροι των φερόμενων ως υποψηφίων για την προεδρία είναι σεσημασμένοι ναινέκοι. Αναν-ιστές και τουρκολάγνοι. Αν ο Χρ. Στυλιανίδης επιτύχει ως Υπουργός Πολιτικής Προστασίας, ο δρόμος θα στρωθεί για να διεκδικήσει την Προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι αναμενόμενο ότι όλος ο εσμός των Αναν-ιστών θα τον στηρίξει για να εκδικηθούν το βροντερό ΟΧΙ. Ο Θεός, σώζοι τον κυπριακό Ελληνισμό...

Οι περισσότεροι των φερόμενων ως υποψηφίων για την προεδρία είναι σεσημασμένοι ναινέκοι, Αναν-ιστές και τουρκολάγνοι. Αν ο Χρ. Στυλιανίδης επιτύχει ως Υπουργός Πολιτικής Προστασίας, ο δρόμος θα στρωθεί για να διεκδικήσει την Προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι αναμενόμενο ότι όλος ο εσμός των Αναν-ιστών θα τον στηρίξει για να εκδικηθούν το βροντερό ΟΧΙ. Ο Θεός, πλέον, σώζει τον κυπριακό Ελληνισμό...

ΘΕΣΗ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Κ. ΓΙΑΛΛΟΥΡΙΔΗΣ
Ομότιμος Καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής,
Πάντειο Πανεπιστήμιο

Τουρκικών στρατηγικών αναζητήσεων προεκτάσεις

Η τουρκική πολιτική ηγεσία υπό τον Ρεϊζέπ Ταγίπ Ερντογάν, μεσοούντων κρίσεων πολιτικής και στρατηγικής, που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη γειτονιά της, επιχειρεί να εξέλθει της εμφιλοχωρούσας απομόνωσης της προσεγγίζοντας χώρες, μεγάλες δυνάμεις της περιοχής, με τις οποίες βρέθηκε σε αναπαράθεση, όπως είναι η Αίγυπτος του Στρατηγού Αρντέλ Φαϊάτ Αλ Σίσι.

Είναι γνωστό πως το ρήγμα που επήλθε στις τουρκο-αιγυπτιακές σχέσεις ανατρέπει στη στήριξη της Άγκυρας προς τους Αδελφούς Μουσουλμάνους, ειδικότερα δε κατά τη σύγκρουσή τους με τον στρατηγό Αλ Σίσι, η οποία και κορυφώθηκε το 2013, με την ανατροπή τους από την εξουσία και την εν προκειμένω εγκαθίδρυση ενός κοσμικής υφής καθεστώτος από τον στρατηγό Σίσι.

Αυτό δημιούργησε, κατά τα ανωτέρω, μια συγκρουσιακή διάσταση μεταξύ των δυο κρατικών νοστίτιων, την οποία η Άγκυρα επιχειρεί σήμερα, οκτώ και πλέον έτη κατόπιν, να μεταβάλει, προβαίνοντας σε διορθωτικές κινήσεις αποκατάστασης διπλωματικών και πολιτικών σχέσεων.

Στο σημερινό διεθνοπολιτικό σκηνικό, που βρίσκεται σε συνθήκες οιονεί κινήτικότητας, διαγράφεται η εκδήλωση πολιτικής βούλησης και πρόσφατων εντατικοποιημένων τάσεων προσέγγισης σε επίπεδο αναπληρωτών Υπουργών Εξωτερικών της Τουρκίας με την Αίγυπτο, η οποία επέρχεται, τόσο λόγω της εμφιλοχωρούσας τουρκικής απομόνωσης, όσο και λόγω της ανουσίας της Άγκυρας σχετικά με την οικοδόμηση ενός γεωστρατηγικού άξονα Ελλάδας - Κύπρου - Ιοραήλ - Αιγύπτου, ο οποίος φαντάζει στην τουρκική οπτική ως επερχόμενη «ασφυκτική θηλιά γύρω από τον λαιμό της».

Το ανωτέρω εξηγεί τη σημερινή αλλαγή πλεύσης της Τουρκίας, η οποία δεν είναι ούτε πρωτόγνωρη, ούτε περίεργη για τις διεθνείς σχέσεις, υπομνησκει δε κατά ταύτα και τη σχετική μνημειώδη φράση του Λόρδου Πάλμερστον κατά το 1848, που υπογραμμίζει την κλασική αντίληψη, κατά τη ρεαλιστική θεωρία των διεθνών σχέσεων, πως «τα έθνη δεν έχουν σταθερούς φίλους ή εχθρούς. Έχουν μόνο σταθερά συμφέροντα».

Σε συνέχεια των ανωτέρω και στο πλαίσιο των πρόσφατων τουρκικών τακτικών κινήσεων για προσέγγιση προς την Αίγυπτο, χώρα που συνιστά μεγάλη δύναμη του αραβικού κόσμου και σημαντικό «παίκτυ» του μεσανατολικού και του εν γένει μεσογειακού πλαισίου, η Άγκυρα επιδιώκει να αξιοποιήσει ως δέλεαρ έναντι του Κάιρου και την εκχώρηση μεγάλων θαλασσίων ζωνών στο πλαίσιο μιας δυνατοίας ανακήρυξης

ΑΟΖ μεταξύ των δύο χωρών.

Το ως άνω τουρκικό εγχείρημα, μη εντασόμενο κατά ταύτα σε κανένα πλαίσιο του Διεθνούς Δικαίου ή του Δικαίου της Θάλασσας ειδικότερα, συνιστά άλλη μια ως εν προκειμένω τουρκική παρανομία, η οποία και επιβεβαιώνει, τόσο την απουσία διεθνούς συστήματος, ικανού να επιβάλει το διεθνές δίκαιο κατά τρόπο ενιαίο, καθολικό και αδιαίρετο, όσο και αναφορικά προς την Ελλάδα την αδικαιολογία διαχρονική αποφυγή μιας επιβαλλόμενης, προσδοκώμενης και καθόλα νόμιμης συμολόγησης ΑΟΖ με το έτερο κράτος του Ελληνισμού, την Κυπριακή Δημοκρατία.

Το ανωτέρω θα συνιστούσε και μια εν τοις πράγμασι ενόχωση της διεθνούς υπόστασης του κυπριακού κράτους, που διαθέτει, ούτως ή άλλως, ΑΟΖ τόσο με την Αίγυπτο όσο και με το Ιοραήλ, ενώ θα λειτούργουσε και ως ασφαλιστική δικλίδα νομιμοποίησης της καίναομής των θαλασσίων ζωνών επί τη βάσει του Δικαίου της Θάλασσας.

Η ανακήρυξη ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδος - Κύπρου, που συνιστά επιβεβλημένη κίνηση πολιτικής και στρατηγικής διάρθρωσης της παρουσίας του Ελληνισμού στην περιοχή, και θα λειτούργουσε και ως ανάχωμα στην τουρκική τακτική στρατηγικής προβολής αυθαίρετου διαμοιρασμού θαλασσίων ζωνών, πέραν και εκτός παντός πλαισίου διεθνούς νομιμότητας, όπερ και συνιστά μια προσφιλή συνήθεια του τουρκικού κράτους, οφείλει να συνοδεύεται από μια πολιτική εθνικής ασφάλειας που να είναι σε θέση σε βάθος χρόνου και σε διάρκεια να υπερασπίζεται αποτελεσματικά τον ως εν προκειμένω ενιαίο χώρο Ελλάδος - Κύπρου.

Μια τέτοια κίνηση τακτικού επιπέδου επιβάλλεται να αποτελεί το απαύγασμα μιας εθνικής στρατηγικής, που θα στηρίζεται από το σύνολο των δυνάμεων που συνιστούν το πολιτικό σύστημα της χώρας και θα υπερβαίνει κοντόφθαλμες επιλογές συμβιβαστικών κινήσεων ως προς την καθάρη και άνευ όρων πλήρη εφαρμογή και υπεράσπιση του Διεθνούς Δικαίου, κατά ταύτα δε και του Δικαίου της Θάλασσας σε μακρά διαδρομή.

Η Ελλάδα ως μεγάλη και ιστορική χώρα της Μεσογείου, ευρισκόμενη σήμερα σε μια ευνοϊκή περίοδο οικοδόμησης διεθνών συμμάχιων, είναι εκ των πραγμάτων σε θέση, δεδομένης της αναγκαιάς κατά ταύτα πολιτικής βούλησης, να προχωρήσει σε κινήσεις που θα την καταστήσουν ικανή να ερμειδέσει την εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου και την προβολή της χώρας ως ηγετικής δύναμης ισχύος και σταθερότητας στην περιοχή.

ΕΙΡΗΣΘΩ

ΛΑΖΑΡΟΣ ΜΑΥΡΟΣ

Τουρκογνώστες και όχι τουρκοϋποταγμένοι...

ΕΑΝ προσπεράσουμε τους ανώφελους τσακωμούς, γνώριμους και για το καθετί αναζητούμενους απ' τις αρένες των ερίδων, η άμυαλη τσαπατσουλιά αρμοδιών του Υπουργείου Παιδείας για το βιβλίο αγγλικής γλώσσας των λυκειαπαίδων, σε σελίδα του οποίου εκ των υστέρων ανακάλυψαν βρετανικό εκθιασμό του «Πατέρα των Τούρκων», Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, προσφέρει μια καλή ευκαιρία για ωριμότερους, επιτέλους, προβληματισμούς στην κοινωνία και στην πολιτεία των θυμάτων του Κεμαλικού στρατού του Αττίλα, εισβολέα και επί 47 χρόνια συνεχιζόμενου κατακτητή των βόρειων ελληνικών εδαφών της Κύπρου.

ΗΤΤΗΜΕΝΟΣ αιτωμωτικά ο Ελληνισμός το 1974 από τους Τούρκους εισβολείς που караδοκώντας - προετοιμασμένοι από χρόνια - αξιοποίησαν πάραυτα το κακουργηματικό πραξικόπημα της αθηναϊκής Χούντας στην Κύπρο, αυτομαστιγωνόμενος κιόλας εξαιτίας και των προηγηθέντων εμφυλίων παθών, σόρηκε αδύναμος στις ράγες του συμβιβασμού με τους κατακτητές. Και στις διαδικασίες ικανοποίησης των τουρκικών διζωνικών απαιτήσεων. Επιτρέποντας έτσι να πριτανεύσουν, μεθοδικά καλλιιεργούμενες ψευδαισθησεις, πλάνες, άγνοιας και αυταπάτες, περί επαναπροεγγύσεων με τους Τουρκοκυπρίους και περί γενικότερης ελληνο-τουρκικής φιλίας, ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία...

ΗΠΕΣΙΕΣ πρόθυμες για συμβιβασμό με τους Τούρκους και για συνομιλίες εξεύρεσης αμοιβαίως αποδεκτών τρόπων ικανοποίησης των απαιτήσε-

ων του κατακτητή, παραμέλησαν το ζωτικό υπό τις περιστάσεις καθήκον για τη βαθύτερη μελέτη και την ολοκληρωμένη σφαιρική γνώση του κατακτητή.

- Επικράτησε έτσι η μορφωτική ανεπάρκεια για το τι εστί Τουρκία.

- Η άγνοια περί της ουσίας και των σχεδιασμών της τουρκικής στρατηγικής.

- Η αδυναμία και η ανικανότητα των μυαλών να γνωρίζουν, να αντιλαμβάνονται και να διαχειρίζονται, με επάρκεια γνώσης, τις εκάστοτε επιλογές της τουρκικής τακτικής.

ΤΑ ΗΤΤΗΜΕΝΑ ΜΥΑΛΑ, την επαύριον της ήττας του 1974, παρήχθησαν από τα εξής συστατικά σκέψης:

«Ηττηθήκαμε - είπαν - στον πόλεμο. Είμαστε η αδύναμη πλευρά. Δεν μπορούμε να τους νικήσουμε. Άρα, είμαστε υποχρεωμένοι να πληρώσουμε και το τίμημα». Αυτή υπήρξε η ουσία και η βάση της πολιτικής τους. Γι' αυτό και κωδικοποιήθηκαν με τον ορισμό Ηττημένα Μυαλά.

- Και όταν το τελικό προϊόν εκείνης της πολιτικής εμφανίστηκε ενώπιον του λαού με το Σχέδιο Ανάν, τότε τα Ηττημένα Μυαλά επιστράτευσαν και τις ειδικές επιχειρήσεις ψυχολογικού πολέμου για να πείσουν τον λαό ότι «εκάμαμεν τζι εμεϊς πολλά σε βάρος των Τουρκοκυπρίων»... Άρα, δεν αρκούν τα δεινά της κατοχικής δικτομόησης (1974 - 2004). Άρα, να πληρώσουμε και άλλο επιπρόσθετο τίμημα.

ΠΑΑΝΗ οκτρά. Λόγω λανθασμένων εκτίμησεων. Λόγω λειψών γνώσεων. Λόγω απουσίας στρατηγικής νοοτροπίας και οξυδέρκειας, για το τι εστί Τουρκία,

για το τι εστί Κεμαλισμός, για το τι εστί Ερντογανισμός. - Με συνακόλουθη μοιραία επίπτωση, την παραμέληση, την αδιαφορία και την άρνηση του καθήκοντος βαθιάς, σφαιρικής και ολοκληρωμένης μελέτης των σχεδιασμών, των επιδιώξεων και των μεθοδεύσεων της τουρκικής στρατηγικής εναντίον του Ελληνισμού, στην Κύπρο, στο Αιγαίο, στη Θράκη...

ΜΕ ΑΛΛΑ ΛΟΙΠΑ: Οι ηγέτες του Ελληνισμού και οι συνεργάτες τους και οι σύμβουλοί τους όφειλαν και είχαν διαρκές καθήκον να καταστούν, πρώτ' απ' όλα, πλήρως καταρτισμένοι... τουρκολόγοι. Και να καλλιεργήσουν παραδειγματικά στους πολίτες την αναγκαίοτητα της αφτιασίδωσης τουρκο-γνώσεως.

83 ΧΡΟΝΙΑ μετά τον θάνατο του Κεμάλ (1938) και 47 χρόνια μετά την εισβολή του κεμαλικού στρατού στην Κύπρο (1974), μία σελίδα ενός βρετανικού βιβλίου για το μάθημα της αγγλικής γλώσσας στη Β' Λυκείου, που αναφέρεται εγκωμιαστικά στον Κεμάλ, έχει... ασατίσει τα εν Κύπρω θύματα του.

- Σαστιμάρα παράγουσα το σύνθηες: Άλληλο-επικρίσεις και άγονους τσακωμούς.

- Με αφορμή ένα ασήμαντο γεγονός:

Εκείνοι οι υπηρεσιακοί αρμόδιοι του Υπουργείου Παιδείας της ημικατεχόμενης από τον Κεμαλικό Αττίλα κατακτητή, που είχαν την ευθύνη να μελετήσουν και να εξιχνιάσουν το περιεχόμενο των σελίδων του βιβλίου των Αγγλικών το οποίο θα επέλεγαν για τα παιδιά της Β' Λυκείου, δεν έδειξαν ότι είχαν την στοιχειωδώς απαιτούμενη παιδεία ορθού χειρισμού της περίπτωσης... Κερά! ΑΠΟΤΕΛΕΙ, καθώς φαίνεται, το ακριβέστατο αντί-

στοιχο της μορφωτικής ανεπάρκειας, όπως προείπαμε, και τις άγνοιας περί Τουρκίας και τουρκικής στρατηγικής, που κατατρώχει τις πολιτικές ηγεσίες.

- Είναι που... δεν γυρίζουν το βλέμμα στη νότια πλαγιά του Πενταδακτύλου εκεί πιο πάνω από τα σκλαβωμένα χωριά Συχαρί και Βουνό:

ΑΜΕΣΩΣ μετά την εισβολή του 1974, οι Τούρκοι κατακτητές άπλωσαν επιδεικτικά και σαδοιστικά χαραγμένο στη νότια πλαγιά του σκλαβωμένου Πενταδακτύλου ένα τεράστιο επί του εδάφους λευκό μισοφέγγαρο με το σύνθημα του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ «NE MULTU TURKUM DIGENE», που πάει να πει «τι ευτυχία είναι να λες ότι είσαι Τούρκος» (και που γι' αυτό ξεπάστρεψαν με γενοκτονίες δόσους λαούς στη Μικρασία, στον Πόντο και στη δυτική Αρμενία, δεν ήθελαν αυτόν την... ευτυχία).

Μετά την αυτοανακήρυξη του ψευδοκράτους το 1983, δίπλα στο σύνθημα του Κεμάλ, χάραξαν σε έκταση μήκους μισού χιλιόμετρου (450Χ250μ.) μια τεράστια λευκού χρώματος σημαία του ψευδοκράτους με κόκκινες δύο παράλληλες στο μήκος γραμμές και στη μέση το μισοφέγγαρο, την οποία φωταγωγούν από το 2003 για να επιδεικνύουν και τη νότια του σαδισμού τους στις νότιες, ελεύθερες περιοχές της Κύπρου που έχουν θέα το σκλαβωμένο βουνό.

ΤΩΡΑ, λοιπόν, που τα έκαναν... σαλάτα με εκείνη τη σελίδα του σχολικού βιβλίου, ευκαιρία είναι για παιδεία τουρκογνώσεως με καλλιέργεια αντιστασιακού φρονήματος, ενάντια στην υποταγή.

Εάν δεν γνωρίζεις επαρκώς τον εχθρό σου, το πιθανότερο είναι να μείνεις πάντα ηττημένος...

Μας εμπνέει ένα μοναδικό όραμα:
Να αλλάζουμε τη ζωή των ασθενών
αξιοποιώντας την επιστήμη™

1961-2021: 60 χρόνια παρουσίας στην Ελλάδα

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα bms-greece.gr